BOLŞEVİK

Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz!

HAZİRAN 1984 FİATI 7,5 DM, 15 FF, 60 ÖS, 200 TL

Marksizm-Leninizmin Eğitimi Konusunda İzlenmesi Gereken Yöntem

(Bir Tartışmanın Belgeleri)

Sayı 8

İÇİNDEKİLER

V.i.S.d.P.: W. Hofmann, Homburger Landstr.52, 6000 Frankfurt

YAYINCININ NOTU:

Bolşevik'in 6. sayısında "Komünist Enternasyonal'in Dağıtılması Kararı Üzerine" bir tartışmanın belgelerini yayınlamış; ve bu tartışmanın iki kutbunu oluşturanlar arasında bir başka tartışmanın daha yürüdüğünü bildirmiş, şöyle demiştik:

> *" Muhsin ile birlikte TKP/ML(B)'den ayrılan Celal ile R. Bahdiyar arasında da elimize geçen belgelerden kavrayabildiğimiz kadarı ile ilginç, ilginç olduğu kadar da hayati önemde bir tartışma yürümektedir.*
>
> *Söz konusu tartışma Celal'in*
>
> *"Marksizm-Leninizmin kavranılmasında izlenilmesi gereken yöntem"*
>
> *başlıklı bir yazısı ile başlamıştır. Celal sözü geçen — TKP/ML(B) içinde yayınlanan ve bizim de elimize geçen— yazısında, bugün TKP/ML(B)'nin Marksizm-Leninizmin kavranılması konusunda izlediği yöntemi, eğitim yöntemini eleştırmektedır. Berrak bir şekilde olmasa da, eğitime felsefenin kavranmasından başlanması gerektiği düşüncesini savunmaktadır. Bu sadece Celal'in değil, soruna lafta köktenci yaklaşmaktan yana görünen birçok kişinin bugün savunduğu bir görüştür. Bu nedenle de bu konuda yürütülen bir tartışma mutlaka devrimci kamuoyuna da yansıtılması gereken bir tartışmadır.*
>
> *Tartışmayı sürdüren belgeler:*
>
> *O R. Bahdiyar'ın*
>
> *"Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenmesi gereken yöntem üzerine başlıklı yazı hakkında Parti Hücresi çoğunluğunun görüşlerinin berraklaşması için ilk ön düşünceler" başlıklı yazısı;*
>
> *O Celal'in, R. Bahdiyar'ın bu yazısına cevap niteliğindeki:*
>
> *"Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenmesi gereken yöntem üzerine tartışmasına katkı" başlıklı yazısı;*
>
> *O R. Bahdiyar'ın*
>
> *"Bazı yazıların yayınlanması ile ilgili bir açıklama" yazısının ilgili bölümü.*

Bunun dışında son dönemde Celal ve Muhsin'in ayrıldığı böl gede bir sempatizanın hazırladığı ve Celal'in görüşlerini doğru bulan bir yazı olduğu, R. Bahdiyar'ın hem Celal 'in ikinci yazısına, hem de bir sempatizanın bu yazısına cevap vereceği bilgisi bize geldi.

Biz bütün bu yazıları — ve bu konuda elimize yeni geçen yazı olursa, onları da — belgelemeyi, bu tartışmayı belgeler temelinde devrimci kamuoyuna yansıtmayı gerekli görüyoruz. Bu görevi önümüzdeki sayılarımızdan birinde yerine getireceğiz."

Bu sayımızda bu görevi yerine getiriyoruz.

Okuyucuyu burada yürütülen tartışmaya aktif olarak katılmaya çağırıyoruz.

1 Haziran 1984

MARKSİZM-LENİNİZMİN KAVRANMASINDA İZLENMESİ GEREKEN YÖNTEM ÜZERİNE GÖRÜŞLERİM

Yoldaşlar,

Aşağıda çok genel bir şekilde ortaya koymaya çalıştığım görüşler; bağlı bulunduğum hücrede temel eğitime bağlı olarak yapılan tartışmalarda ortaya çıkan farklı anlayışlarımın oda ğını teşkil etmektedir. Hücrede alınan karara bağlı olarak, bu yazı aynı zamanda alınan kararın hayata geçirilmesidir de.

Eğitimini yaptığımız "Marksizmin Üç Kaynağı ve Üç Ögesi"nde Felsefe, Ekonomi Politik, Sınıf Mücadelesi bahsedildiğinde an laşılması gereken; geometrik bir biçimde bir ortak noktadan hareket eden ve ilerledikçe birbirinden doğrular değil, ortak bir temel üzerinde yükselen bir bütünlük olmalıdır. Anlaşılmış olan en genel anlamıyla felsefenin konusu; soyut olanın incelenmesi (Varlık-Yokluk sorununun ortaya çıkartılması, var lığın ilk önermelerinin formüle edilmesi, bu formüllerden ha reketle insanın ve dış dünyanın yorumlanması, bu iki şeyin birbirlerine göre konumlarının belirlenmesi, buradan çıkarak da insanın uyması gereken ilk kategorik önermelerin ortaya çı kartılması... vs.)dir.

Marksist anlamda felsefe de insan hayatına yön veren ilk öner melerin ortaya çıkartılması konusunda olduğu gibi bu klasik tanıma uymaktadır. Ama Marksizmin, alternatifi idealizmin ter sine evvelce konmuş olan hayali önermelerin yerine yenileri-ni koymak değil, kendisinden önce ortaya atılmış olan hayati önermelerin karşısına hayatın; <u>yaşanmakta</u> olan maddi hayatın kendisini çıkartmaktır. (Yaşanmakta olan hayatın, çünkü; (Mark sizm) Feurbach karşısındaki tavrında olduğu gibi ve 20. yüzyıl idealizmine damgasını vuran pragmatistler (faydacılar), existansiyalistler (varoluşçular)in aksine hayatı bir insanın varlığıyla sınırlamaz, onu geçmişte yaşanmış, bugün yaşa nan ve gelecekte yaşanacak olan bir değişim süreci olarak kav rar.)

Bu anlamda Marksizm bir felsefe değil, felsefenin bir değillenmesi -reddi- olarak kavranmalıdır. Bu doğrultuda, insanı felsefenin saçmalığından kurtaran Marksizmin ilk adımı yaşa-

nan maddi -gerçek- hayatın kanunlarının aranması olmuştur. Bu nun sonucu olarak da Marksist Ekonomi-Politik bilimi doğup ge lişmiştir.

Marksizm için Ekonomi-Politik felsefenin değillenmesinin ifa desi, sömürücüler için hiçbir şey ifade etmeyen metafiziğin gerçek hayatın pratiğinde yakalanıp köşeye sıkıştırılmasıdır. Marks'ın Ekonomi-Politikle yaptığı; yaşanan maddi hayatın ka nunlarının ortaya konulması, bunların geçmişten geleceğe doğ ru nasıl bir süreç izlediği, bu süreci belirleyen çelişkile-rin neler olduğunun ortaya serilmesidir.

Bu aşamadan sonra artık sorun gelişme yönü ortaya konulan sü recin önündeki engellerin yıkılmasının nasıl gerçekleşeceği, bu sürecin hangi temel üzerinde yükseleceği, sürecin gerçek-leştirme kanunlarının neler olduğudur. Artık üç bileşenden so nuncusu: Sınıf Mücadelesi gündemdedir yani.

Kollektif olarak eğitimini yaptığımız, özet bile denemiyecek şekilde özetlemeye çalıştığım Marksizmin Üç Bileşeni; tek bir bütünü oluştururlar: Marksizmin Bilmini. Bu üç bileşen eğer birbirinden ayrılabilinirse ancak alanlarının değişik olma - sıyla birbirinden ayrılabilirler. Marksizmin bütününü oluş-turan üç alanın bu içiçe geçmişliği, aralarında kurulan doğ-rudan ilişki, Marks ve Engels'in ilk yazılarında (Alman İde-olojisi, 1844 Felsefe Yazıları..) net bir şekilde görülmekte dir.

Marksizmin emperyalizm ve proleter devrimleri çağında geliş-tirilmesinin ifadesi olan Leninizm yeni dönemde Marksizmin her üç alanda geliştirilmesi demektir aynı zamanda. Felsefe alanında ortaya çıkmış olan anti-Marksist akımlarla —Popu - lizm, Mahçılık..— hesaplaşılmış, Marks ve Engels'ten yarım kalan idealist felsefenin sözcüleriyle mücadeleye devam edil miştir. Lenin'in Felsefe Defterleri bu çabanın ürünü olarak ortadadır. (Lenin'in Felsefe Defterleri'ne Marksizm-Leninizm Enstitüsünün yazdığı Önsözde Defterdeki metinlerin büyük bir kısmının 1914-16 dönemine ait olduğu, bu dönemde yazılmış o-lan ve yapıtları arasında klasik haline gelmiş bulunan; Emper yalizm, Sosyalizm ve Savaş, Sosyalist Devrim ve U.K.K.T.H... gibi eserlerin Felsefe Defterleri'ne sıkı sıkıya bağlı oldu-ğu söylenmektedir.)

Ekonomi-Politik alanında Kapitalizmin En Son Aşaması: Emper-

yalizm adlı eserde olduğu gibi yeni dönemin ekonomik yapısı konusunda dünya proletaryası eğitilmiştir.

Sınıf Mücadelesi alanında ise Lenin'in verdiği mücadele emperyalizm çağında proletaryanın mücadelesinin strateji ve taktiklerinin, ittifaklarının, vs. ortaya çıkartılması bizim için ortada olan bir sorundur.

Kısaca son söylediklerimizi şöyle özetleyebiliriz: Leninizm; Marksizmin her üç alanda birden geliştirilmesi, her üç alanda birden yürütülen mücadelelerin ifadesidir.

O halde biz bugün "Marksizm-Leninizmin ilkelerinden" bahsettiğimizde, Marks, Engels, Lenin, Stalin'in her üç alanda söylediklerini, ilkeleştirdiklerini anlamak zorundayız. Bunu tespit ettikten sonra şimdi de yukarıda söylediklerimizin bizim için ne anlama geldiğine bakalım, somut olarak söylediklerimizden yola çıkarak kendi durumumuzu analiz etmeye çalışalım. Bunun için ben tartıştığımız konuyla ilgisi açısından tipik olan "Sosyalizmin İnşasında Bilinç Unsurunun Rolünün Kavranmaması Revizyonizme Götürür" başlıklı yazının giriş bölümü üzerine durmak istiyorum: Yazının başında mesele şöyle konuluyor:

" Bugün Dünya Komünist Hareketi büyük bir keşmekeş içinde; ve Marksizm-Leninizm, Marksizm-Leninizm adına dörtbir yandan saldırıya uğruyor. Bu saldırılar, Marksizm-Leninizmin sınıf mücadelesi-sosyalizm bilimi ile ilgili en temel ilkelerine, Marks, Engels, Lenin, Stalin'in toplum kanunlarını kavrayarak sınıf mücadelesi ile ilgili olarak ortaya koydukları temel görüşlere; doğruluğu proletaryanın devrim mücadelesi deneyleriyle ispatlanmış görüşlere yöneliyor. Modern revizyonizmin ve onun kuyruğunda hareket eden her türden oportünizm Marksizm-Leninizmin en temel ilkelerini nerdeyse tanınmaz hale getirmiş durumda. Böyle bir ortamda bugün bütün dünya Marksist-Leninistlerinin önüne, Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kavranması ve her türden revizyonizm ve oportünizme karşı mücadele içinde savunulması görevini EN ACİL İHTİYAÇ, EN TEMEL GÖREV olarak koyuyor...." (s.42-43)

Görüldüğü gibi alıntıda ilkönce Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinin içi "sınıf mücadelesi ve sosyalizm bilimi ile ilgili en temel ilkeler" şeklinde dolduruluyor, sonra bu içerik genel bir kavrama, "Marksizm-Leninizmin en temel ilkeleri"ne

dönüşüyor. Bu dönüşümde "Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kav ranması,... savunulması" eylemi içinde gerçekleştiriliyor. Bence bu bağıntıda sorun olan noktalar şunlar:

1) Biz bugün bir bütünü —Marksizm-Leninizm bilimini— mi kav rayıp savunacağız, yoksa bütünü oluşturan alanlardan birisini mi? Bu sorunun cevabı bence bütünü kavramaya yönelmemiz - dir.

2) Biz bugün ateş hattı olan Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm konu sunda Marks, Engels, Lenin, Stalin'in öğretilerini nasıl kav rayıp savunacağız?

Bence bu yazıda da ortaya konulduğu gibi; Marks, Engels, Lenin, Stalin'in yaptığı şekilde olmalıdır: "Toplum kanunlarını kavrayarak..."

Halbuki biz, yazının giriş bölümünün bütününde olduğu gibi sc mut bir durumu; mücadelenin, sınıf mücadelesi-sosyalizm alanında özellikle yüksek olması durumunu; bugün yapmamız gereken, yönelmemiz gereken durumun karşısına koyarak biz güncel sorunları da çözme olanağını sağlayacak izlenmesi gereken yol dan sapma içinde bulunmaktayız.

Yaptığım alıntının hemen altında genel teorik koyuşa gerekçe olarak getirilen "modern revizyonistlerin ihanetlerinin en açık olduğu alan" tespiti "bu küçük azınlığın (Marksist-Leninistlerin) Marksizm-Leninizmi kavramasının sığlığına" göre izafi bir tespittir. Modern revizyonistlerle mücadelenin sınıf mücadelesi alanında yoğunlaştığı tespiti bugünkü durumda somut, doğru bir tespittir. Ancak bana diğer iki alanda da açıklığın az olduğu —sınırlı genel bilgimden çıkarak söylüyorum— pek doğru görünmemektedir. Örnek verilecek olursa, bugün piyasada kitapları Marksizm-Leninizme yönelmiş çevre içinde elden ele dolaşan Mandel gibi, bir Sweezy gibi troç - kist, yarı-troçkist ekonomistler vardır; ve bu adamlar ülkemizde Dev-Yol, Dev-Sol gibi orta yolcu akımların akıl hocalığını yapmaktadır. Yine bu çevreyi ayakta tutan "anti-sosyal-emperyalizm teorisi" "ekonomik temelsizlik" gerekçesiyle boy göstermektedir. Ve bu revizyonist akımları yıkma görevini önüne koyan biz Marksist-Leninistler tespit edildiği gibi onları bu alanda da yıkma konusunda güçsüz durumdayız. Bizim bu alanda da güçlenmeye yönelmemiz sadece revizyonistleri bu alanda çökertmeyi sağlamakla kalmayacak; aynı zamanda onların sınıf mücadelesi alanında yaptığı çarpıtmalara karşı daha a-

vantajlı bir düzeye yükseltecektir.

Gücümüzün azlığı gerekçesi de bana doğru bir gerekçe olarak görünmüyor. Her ne kadar gücümüzün azlığı objektif bir olgu, gözönüne alınması gereken bir etmen ise de; bu konuda esas sorun az olan gücün neler yapması gerektiği; bugün proleter dünya devrimine önderlik edecek —buna bağlı olarak ülkemizdeki devrime önderlik edecek— Dünya Komünist Hareketinin platformunu hazırlamak üzere Marksizm-Leninizmin ilkelerini kavrama ve her türden revizyonist-oportünist çarpıtmaya karşı savunma temelinde neler yapılması gerektiğidir.

Aynı zamanda, yazıda yapılan "Bu durumda, modern revizyonizm ile mücadelenin, bilgimizin relatif çok olduğu alanlara kaydırılması, bizim değil, <u>bunu dört gözle bekleyen modern revizyonistlerin</u> (abç) ve her türden oportünistlerin işine yarar. Bugün Dünya Marksist-Leninist Hareketi ve onun bir parçası olan Partimizin teorik çalışmada <u>dağıtacak</u> gücü yoktur" tespiti de tek yanlılığı ifade eden bir tespittir. Çünkü; yazıda da kabul edildiği gibi, modern revizyonistlerin en güçlü olduğu alanlara Marksist-Leninistlerin yönelmeye başlamaları, onları sevindirmekten çok ağlatacak bir olaydır. Onlar esas olarak sevindirecek olan ya <u>sadece</u> onların güçlü olduğu (alanlara?) yönelmek, veyahut da bu alanlar arasındaki doğrudan bağı görmemektir.

"Dağıtılacak güç" sorununa gelince, eğer her üç alanın bir - likteliği hayatın birlikteliğinin ifadesiyse, bu güçler zaten dağılmak zorundadır. Bu anlamda bizim gibi mücadelenin dün olduğu gibi bugün de sınıf mücadelesi alanında yükseldiği bir "Elektronik Beyin" gibi bir konuyu tartışma gündemine getiren bir yoldaşın çıkması —ki ben eğitime bağlı olarak bu tür soruların ilerde sorulmasının tekrarlanacağını mümkün görüyorum— o yoldaşın özel durumuyla vs. açıklanacak bir konu değildir. Bu gibi durumlarda önemli olan yoldaştan ilgilendiği konudan kopmasını talep etmek değil, onu eleştirme teme - linde onun doğru sonuçlara varmasını, bugün öne çıkan sorunlarla doğrudan bağlar kurmasını sağlamaktır.

Sözkonusu yoldaşın yazdıklarına getirilen eleştirilere genelde ben katılıyorum. Benim katılmadığım nokta; göründüğü kadarıyla yakın bir gelecekte komünizmin propagandasının yapılacağı —özellikle gelişmiş kapitalist ülkelerde— bir aracın kavranması konusunda takınılan olumsuz tavırdır.

11 Ocak 1983
Celal

"MARKSİZM-LENİNİZMİN KAVRANMASINDA İZLENMESİ GEREKEN YÖNTEM ÜZERİNE GÖRÜŞLERİM" BAŞLIKLI YAZI HAKKINDA PARTİ HÜCRESİNİN ÇOĞUNLUĞUNUN GÖRÜŞLERİNİN BERRAKLAŞMASI İÇİN İLK ÖN DÜŞÜNCELER

Yoldaş yazısının girişinde temel eğitime bağlı olarak çıkan tartışmalarda beliren farklı anlayışlarının odağını başlıkta belirttiği türden "Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenme si gereken yöntem" olarak belirliyor. Buna, bu yazının aynı zamanda hücrede alınan kararın hayata geçirilmesi olduğunu ek liyor.

Biz, bu açıklamanın durumu tam yansıtmadığını düşünüyoruz.

Bizim, hücre çoğunluğu olarak, yoldaşla aramızda, eğitimin me todu üzerinde görüş ayrılığımız çıkmıştır. Fakat tarihsel ge lişme içinde ele alırsak bu görüş ayrılığı, bizim yoldaşla a ramızda var olan parti inşasının içinde bulunulan andaki aşa ması-durumu üzerine görüş ayrılığından <u>sonra</u> ortaya çıkmış - tır. En azından bu ikisinin bağ içinde ortaya çıkmış olduğu- nun belirtilmesi gereklidir. Yoldaş bizim partimiz açısından yaşanması gereken dönemin, Rusya'da sosyal-demokrat hareke - tin yaşadığı Plehanov dönemi olarak adlandırılan dönemle e- sasta aynı olması gerektiğini savunmaktadır. Ama bilindiği gi bi Lenin-Stalin, Rusya'da yaşanması zorunlu olan ve yaşanan bu süreci, parti inşasının birinci aşamasına dahil etmemekte dirler.

Sonra hücrenin kararı kesinlikle "eğitimin izlenmesinde yön- tem" meselesi üzerine bir karar değildi. Hücre birkaç kez üst üste bazan temel eğitimin aksaması pahasına, yoldaşla parti inşası üzerine (elbette Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kav- ranması, vb. de tartışmanın dışında değildi) tartıştıktan son ra yoldaşa parti inşasına ilişkin farklı anlayışlarını orta- ya koymasını istemiştir.

Burada antiparantez şunu da belirtelim ki, sorun tartışmanın canlılığı içinde karşılıklı pozisyonların net konulmamasının bir sonucu olarak da yanlış anlamaların bir sonucu olarak da bu hali almış olabilir. Fakat hücre çoğunluğu, yoldaşa parti inşasına ilişkin anlayışını yazıya dökme görevi vermişti.

Ancak herşeye karşın, eğer yoldaş görüş ayrılığı olarak bu noktayı öne çıkararak yazıya dökmüş ise, görevimiz bu yazı üzerinde tartışmak, birlik ve ayrılığın sınırlarını; olup olmadığını ortaya çıkarmaya çalışmaktır.

Bunların dışında biz, yoldaşın bu yazısında ortaya koyduğu görüşler ile belli bir biçimde bağ içinde olduğunu düşündüğümüz bir-iki bilgiyi de vermeyi konunun daha iyi anlaşılabilmesi için gerekli görüyoruz.

O halde önce sorunun özü üzerinde duralım:

Anlayabildiğimiz kadarıyla yoldaşın görüşleri şöyle özetlenebilir:

" Biz bugün bir bütünü —Marksizm-Leninizm bilimini— mi kavrayıp savunacağız, yoksa bütünü oluşturan alanlardan birisini mi?"

Her ne kadar yoldaş bu sözleri bir başka konuya karşı soru olarak ortaya koyuyorsa da, bu sözlerinin, onun anlayışının özü olduğu kabul edilebilir.

Söylediği diğer birçok şey, bu temel düşünceyi doğrulamaya yönelik olarak, Marksizmin üç alanının birliğini vurgulayan, bunların bir bütün olduğu doğruları, vs. hep bu düşünceyi doğrulamaya yönelik.

Şöyle deniyor:

" Marksizmin üç bileşeni tek bir bütünü oluştururlar: Marksizm bilimi. Bu üç bileşen eğer birbirlerinden ayrılabilirse, ancak alanlarının değişik olmasıyla birbirinden ayrılabilirler."

" Leninizm, Marksizmin her üç alanda birden geliştirilmesi, her üç alanda birden yürütülen mücadelenin bir ifadesidir."

" O halde biz bugün Marksizm-Leninizmin ilkelerinden bahsettiğimizde, Marks, Engels, Lenin, Stalin'in her üç alanda söylediklerini, ilkeleştirdiklerini anlamak zorundayız."

En sonunda da parti ile olan çelişme şöyle ifade ediliyor:

" Halbuki biz, yazının giriş bölümünün bütününde olduğu gibi somut bir durumu, mücadelenin sınıf mücadelesi-sosyalizm alanında özellikle yüksek olması durumunu, bugün yapmamız gereken, yönelmemiz gereken durumun karşısına koya-

rak bize güncel sorunları da çözme olanağını sağlayacak iz lenmesi gereken yoldan sapma içinde bulunmaktayız."

Görüldüğü gibi, Marksizm-Leninizmin üç alanının "birliği" yanlış yorumlanmakta, doğru olarak bundan sonra da eğitimin, ML nin kavranmasının, bugün kendimiz sınıf mücadelesi alanı temel alınarak olamayacağı görüşüne ulaşılmaktadır.

Eğitimin doğrusu nasıl yapılacaktır? sorusuna ise açık cevap verilmemekte, buna "Marks, Engels, Lenin, Stalin'in yaptığı gibi 'toplum kanunlarını kavrayarak'"diye genel bir cevap verilmektedir.

Bütün bunlardan sonra, önce Marksizmin üç alanı ve bunların birbirleriyle ilişkisi sorununu ele alalım.

Şurası açıktır ki, eğer insanlık, Marks ve Engels'in diyalektik materyalist bakış açısını ortaya çıkarmalarını mümkün kılacak düzeye erişmemiş olsaydı, Marks ve Engels proletarya - nın devrimci bilimini ortaya çıkaramayacaklardı. Onlar öncelikle diyalektik ve tarihi materyalizm üzerinde çalışmak zorunda idiler ve çalıştılar. Bu bir zorunluluktu. Bu bakış açısı elde edildikten sonra, bu bakış açısı ile Kapital yaratıldı. Bu bakış açısı ile proletaryanın sınıf mücadelesi yorumlandı, özetlendi, geliştirildi.

Ama artık belli bir noktadan sonra diyalektik tarihi materyalizm ışığında yaratılmış olan Marksist ekonomi-politik biliminden bahsetmek mümkündür.

Belli bir noktadan itibaren, Marksist sınıf mücadelesi biliminden bahsetmek mümkündür.

Bunları böyle belirtmek, Marksizmin bu üç alan üzerinde yükselen tutarlı bir dünya görüşü, bir bilim olduğunu inkar etmek anlamına gelmez.

Marksizmin yaratılmasında ilk adım "felsefeden" başlamıştır. Ama bu hiç de, şimdi içinde bulunulan anda Marksizmi öğrenmeye başlayacakların aynı Marks ve Engels'in yürüdükleri yoldan yürümeleri gerektiği anlamına gelmez.

Eğitim, Marksizm-Leninizmin eğitimi, şu anda bizim yaptığı - mız gibi de yapılabilir. Burada derhal, diyalektik materya - lizmin belli bir kaba bilgisinin en azından edinilmiş olduğu varsayımından yola çıktığımızı belirtelim. Burada tartıştığımız, bizim şu andaki partimizin eğitimidir, belli sayıda par

li üyeleri ve örgütlü sempatizanların eğitimidir.

Ama SBKP(B) Tarihi temelinde eğitim yapan yalnız bizim partimiz olmamıştır. Bu Tarih, Stalin döneminde, Mao döneminde de, komünist partilerin temel eğitimlerinde temel alınan bir eserdir. Ve SBKP(B) Tarihi, öncelikle sınıf mücadelesi alanında (yalnızca değil) bir eserdir.

Eğer sınıf mücadelesini temel alan bir eğitim yanlış ise yoldaş bu olaya da tavır takınmalıdır.

Yoldaş, "biz bugün bir bütünü —Marksizm-Leninizm bilimini— mi, yoksa bütünün alanlarından birisini mi kavramaya yönelmeliyiz" türünden bir soru soruyor.

Burada konulduğu biçimiyle, alanlardan birisinin temel alınması ve eğitimin o temelde yürütülmesi Marksizm-Leninizm biliminin kavranması eyleminden sayılmamaktadır. Örneğin eğer ekonomi-politik temelinde bir eğitim yürütülürse, bu Marksizm-Leninizm biliminin kavranmasından sayılmayacaktır.

Elbette Marksizm-Leninizm bilimini bir bütün olarak kavramaktan bahsetmiyoruz. Bu bir bilimdir ve zaman içinde kavranabilir ve daima relatif olarak kavranabilir. Ama, ekonomi-politik üzerinde de Marksizm belli şekillerde kavranabilir.

Halkın Dostları'nda Lenin, Bay Mihaylovski ile girdiği polemikte, diyalektik materyalizmin Kapital'in neresinde OLMADIĞINI sorar. Yani Kapital'in Marksist bakış açısıyla,Marksist felsefe temelinde yaratıldığını anlatmak ister. Ve eğer bu temeldeki bir eserin eğitimi ile Marksizmin kavranılamayacağı, vb. sonuçlara erişiliyorsa, o zaman şu açığa çıkıyor ki; aslında yoldaş, işe felsefe ile başlanmasını önermekte, ekonomi-politik ve sınıf mücadelesi öğretisini Marksist bakış açısından koparmaktadır.

Bu gayet açıktır. Çünkü aksi taktirde, sorulan sorudaki "biz bugün bir bütünü —Marksizm-Leninizm bilimini— mi kavrayıp savunacağız, yoksa bütünü oluşturan alanlardan birisini mi?" şeklinde karşı karşıya konulmaması gereken şeyler karşı karşıya konmazdı.

Bir bütün Marksizm-Leninizm bilimini mi, yoksa onu oluşturan alanlardan biri mi?

Sorunun böyle konması tek yanlıdır. Kuşkusuz ki, tek bir alan Marksizm-Leninizm biliminin tamamı değildir. Ama Marksizm-Leninizm biliminin parçasıdır. Onu kavramak, Marksizm-Leninizm

biliminin kavranılması yönünde belli bir mesafe almak demektir.

Tekrar bizim eğitime dönersek, bizde olan yalnızca bir alanın kavranması değildir. Hayır. SBKP eğitimi, ağırlığı sınıf mücadelesinde olmakla birlikte ekonomi-politik bilgisi de vermektedir. Felsefe ise zaten tarihin hamurudur. Ve ayrıca teo rik olarak konduğu özel bir bölüm de vardır.

Kısacası, Konferansta tartışıldığı gibi, bilimin geldiği bel li bir noktadan geriye doğru giden bir eğitim sistemi yanlış değildir.

Sınıf mücadelesinin ihtiyacına bağlı olarak planlanmış temel bir eğitim yanlış değildir.

"Birlik" yanları üzerine sözler edilmiş olsa bile, işe "felsefe"den başlama önerisi, içinde bulunulan anda gerçek görev lere cevap vermeyen bir eğitim olur.

Şimdi de birkaç yan sorun üzerinde duralım:

1- Marksizm bir felsefe değillenmesi, vb. sözleri "belli anlamlarda" da söylense gerekli değildir. Felsefeye burjuva bil ginlerinin kafalarında yarattıkları bir olgu anlamını verip, ondan sonra Marksizm felsefedir, değildir tartışması gerekli değildir bize.

2- Marksizm-Leninizmin ilkelerinden bahsedilen bir yerde, "biz bugün Marksizm-Leninizmin ilkelerinden bahsettiğimizde, Marx, Engels, Lenin, Stalin'in her üç alanda söylediklerini, ilkeleştirdiklerini anlamak zorundayız" sözleri doğru değildir.

Eğer sorun böyle genel anlamda alınacaksa, bu yalnız bugün değil dün için de doğru idi. O zaman ayırmanın anlamı nedir?

Yok dün için geçerli olmayan özel anlamda kullanıldı ise, Le nin "Halkın Dostları Kimlerdir"de Marksizm ilkeleri olarak yalnızca diyalektik materyalizmi saymıştır. Bu mu anlatılmak isteniyor?

Ayrıca Stalin kuşkusuz aynı zamanda Marksizmin de ilkeleri ka bul edilmesi gereken Leninizmin ilkelerini sıralıyor. Bu ilkeler hakkında ne düşünüyor yoldaş?

İç organdan alınan alıntı yanlış yorumlanıp tanıtılıyor. Mer kez Komitesi, Marksizm-Leninizmin ilkelerinin içini sosyalizm bilimi ile ilgili ilkeler olarak doldurmuyor.

Not: Çok acele, tartışma zemini yaratsın diye yazdım. Hücrede tartışıldıktan sonra düzeltilerek, yeniden yazılmasını öneriyorum. Okuyan herkes görüşünü belirtirse iyi olur, yararlı olur.

25.2.83

R. Bahdiyar

MARKSİZM-LENİNİZMİN KAVRANMASINDA İZLENMESİ GEREKEN YÖNTEM ÜZERİNE TARTIŞMASINA KATKI

11.1.1983 tarihli "Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenmesi gereken yöntem üzerine görüşlerim" başlıklı yazıma cevaben Parti Hücresinden R. Bahdiyar yoldaş 25.2.1983 tarihli "Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenmesi gereken yöntem üzerine görüşlerim, başlıklı yazı hakkında Parti Hücresinin görüşlerinin berraklaşması için ilk ön düşünceler" başlıklı bir taslak yazı yazdı. Yoldaşın taslak yazısı üzerinde Parti Hücresinde tartışıldı. Bu tartışmada yazı benim dışımdaki diğer yoldaşların onayını aldı. (Ancak sonradan, evvelce bu taslak yazıya onay veren bir yoldaş, bu konuda görüşünü değiştirdi ve benim yazıyı doğru bulduğunu açıkladı.)

Daha sonra, R. Bahdiyar yoldaş, 5.5.83 tarihli "Bazı yazıların yayınlanması konusunda bir açıklama" (Taslak) yazısında, 25.2.83 tarihli yazısı hakkında belli düzeltmeler ve açıklamalar ilave etti ve gelinen son aşamada bana düzeltmeleriyle birlikte yazısına cevap verebileceğimi belirtti. Elinizdeki bu yazı yukarıda anlattığım biçimde son halini almış bulunan eleştiri yazısına cevabi nitelikte bir yazıdır.

Yoldaş yazısının girişinde, benim yazımın girişindeki "Aşağıda çok genel bir şekilde ortaya koymaya çalıştığım görüşler, bağlı bulunduğum hücrede, temel eğitime bağlı olarak yapılan tartışmalarda ortaya çıkan farklı anlayışlarımın odağını teşkil etmektedir. Hücrede alınan karara bağlı olarak, bu yazı aynı zamanda alınan kararın hayata geçirilmesidir de" şeklinde yaptığım açıklamaya itirazla işe başlıyor:

" Tarihsel gelişme içinde ele alırsak bu görüş ayrılığı, bizim yoldaş ile aramızda varolan görüş ayrılığından <u>sonra</u> ortaya çıkmıştır."

" Sonra hücrenin kararı kesinlikle 'eğitimin izlenmesinde yöntem' meselesi üzerine bir karar değildi."

"... yoldaşa parti inşasına ilişkin anlayışını yazıya dökme görevi verilmişti." vs.

Yoldaşın yazısındaki bu iddialar üzerine, yazının tartışıldı

gı Parti Hücresi toplantısında, benim tarafımdan, o zamana kadar Parti Hücresinde aramızda çıkan çelişmelerin yine Parti Hücresi raporlarına bağlı olarak bir panoraması konularak itiraz edildi. Sonra yoldaş, belgelerin beni doğruladığını kabul ederek bu iddiasını geri aldı.

Ancak bu yoldaşın işaret ettiği, benim "parti inşasının birinci aşaması, Plehanov dönemi ve bizim içinde bulunduğumuz aşama, vs. .." konularda Parti Hücresi ile çelişen farklı görüşlerimin olduğunu ortadan kaldırmaz. Evet, benim, saydığım konularda berraklaşmamış da olsa farklı görüşlerim mevcuttur ve bu konudaki görüşlerimle yazımda ortaya koyduğum görüşler arasında belli paralellikler çekmek mümkündür. Fakat bu iki konu son tahlilde içerikleri itibariyle ayrı ayrı konular olduğundan, ben bu yazımda özellikle görüş ayrılıklarımın odağını teşkil eden konu üzerinde yoğunlaşacağım. Parti inşası ile ilgili olarak bu yazıyı sadece yoldaşın yeni bazı iddialarını cevaplandırmakla sınırlandırmayı doğru buluyorum. İleriki dönemde, konu üzerinde araştırmalarıma bağlı olarak parti inşası ile ilgili görüşlerimi de ayrıca kaleme almayı düşünüyorum.

Yoldaş, ilk yazdığı yazıda, benim parti inşasının birinci aşaması ve Plehanov dönemi hakkında görüşlerimi şöyle özetleyip aktarıyor:

> " Yoldaş, bizim partimiz açısından da yaşanması gereken dönemin Rusya'da sosyal-demokrat hareketin yaşadığı Plehanov dönemi olarak adlandırılan dönemle esasta (abç) aynı olması gerektiğini savunmaktadır."

Bu her derde deva rolündeki "esasta" bağlacının içini benim Parti Hücresi toplantılarında nasıl doldurduğuma bakıldığında durum şudur: Parti Hücresi 7. toplantısında bu konu tartışılmış ve ben bu "esasta"nın içini "Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kavranılmasından ve savunulmasından ne anlaşılması gerektiğine bağlı olarak, evet" diye doldurmuştum. Aynı toplantıda yoldaşın kendisi de "... Plehanov döneminin görevlerinin belli bir bölümü, belli bir şekilde bugün bizim için de görevdir" diye görüş belirtmişti.

Parti Hücresi 8. toplantısında da bu konu üzerinde tartışılmış, toplantıda yoldaş ile karşılıklı olarak şunları söylemiştik:

> " C (ben), bu dönemin de (Plehanov dönemi-BN) inşanın bi-

rinci aşamasında ele alınmasını, kendisinin böyle ele aldığını açıkladı. Sorunun, bunun içinin nasıl doldurulması gerektiği olduğunu, kendisinin bugünkü somut durum ve görevlere bağlı olarak verdiği cevapta, bu dönemin de birin ci aşamaya alınması gerektiği şeklinde açıklamada bulundu. (Yoldaş): bunun üzerine tekrar içinde bulunduğumuz dönemin özel önemini açıklayarak, bugün biz, Plehanov döneminin de görevlerini çözme durumunda olduğumuzu belirtti. A ma C'nin yaptığı şekildeki bir tespitin Lenin ve Stalin gibi konuşacaksak yanlış olduğunu söyledi."

Konu ile ilgili olarak benim ve yoldaşın söyledikleri bunlar. Yoldaş düzeltme ve ilaveler yaptığı ikinci yazısında kendi gö rüşlerini açmakta, ancak benim somut olarak ne söylediğimden bahsetmemektedir. Böylece "esasta" bağlacının arkasına gizli olarak, benim ne anlamda bir benzerlik kurduğum soru işareti olarak kalmaktadır. Somut olarak benim söylediklerim yukarıda aktardığım gibidir. Görüldüğü gibi, ben bugün gelinen aşa mada "Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kavranıp ve savunulması" görevine bağlı olarak Rusya'daki Plehanov dönemi diye ad landırılan dönemle inşanın birinci aşamasında bulunduğunu söy lediğimiz içinde yaşadığımız dönem arasında belli bağlar kur maktayım. Yalnız başta da belirttiğim gibi konu üzerinde henüz sistemli bir araştırma yürütmüş, görüşlerimi sistemleş - tirmiş durumda değilim.

Bütün bunların yanında, yazının konusunu tartışmaya geçmeden önce, bu yazının ön hazırlığı konusunda da bilgi vermeyi gerekli görüyorum.

11.1.1983 tarihli ilk yazımı hazırlamadan önce, kafamdaki ön düşünceler ile ilgili olarak Marksizm-Leninizmin klasiklerine bakmam, bu konuda bir ön hazırlık yapmam mümkün olmamıştı. Oldukça sınırlı olan genel bilgi dışında, yazıda ancak kafam daki düşünceleri sistemleştirmeye çalıştım. Ancak tartışma - nın derinleşmesi ve her toplantıda tekrardan gündeme gelmesi kaçınılmaz olarak tartışmanın ilerleyebilmesi için de, konu üzerinde derinliğine bir araştırmayı gündeme getirmişti. Fakat, hem kendi teorik seviyemin geriliği açısından ve hem de parti içinde bu konuda henüz önemli bir çalışma yürütmediğimizden ve öne çıkan diğer ideolojik sorunların yoğunluğu, vs. den, oldukça ağır sayılabilecek bu konu üzerinde yoğunlaşa - bilmem ve parti görevleri ve araştırmayı beraberce yürütebil mem, —yoldaşların üzerinden belli pratik görevleri alırız ö

nerisine rağmen— bana güç bir iş olarak göründü.

Sonuçta ben yoldaşlardan araştırma yürütebilmek üzere — kesin zaman veremememe rağmen — belli bir süre izin istedim. Bu süre içinde de hiçbir pratik çalışmaya katılmayacağımı belirttim.

Parti Hücresindeki diğer yoldaşlar, izin vermeye ilke olarak karşı olmadıklarını, ancak Parti Hücresi toplantılarına katılmamanın örgütsel kopma anlamına geleceğini, kendime bu iş için belli bir süre tespit etmemin gerekli olduğunu, en doğru çözümün üzerimdeki yüklerin hafifletilmesiyle eski durumun devamı olduğunu, vs. söylediler.

Ben, "yük hafifletmenin" benim ihtiyacım olan zamanı bana sağlayamayacağı noktasından yeterli bulmadığımı, neticede bu tavrımın örgütsel ayrılma anlamına gelse bile doğru olanın —konunun önemine ve ağırlığına bağlı olarak— teklif ettiğim biçimdeki bir çalışma yürütmek olduğunu belirttim.

Tartışmanın sonunda diğer yoldaşlar 1 ay müddetle konu üzerinde düşünmemi ve sonra somut bir zaman önerisiyle gelmemi önerdiler. Ben de bu son öneriyi kabul ettim.

Bir ay sonraki toplantıda konu üzerinde yeniden tartışıldı. Yoldaşlar tavrımı "bir geri adım olarak" nitelediler. Ben ise böyle bir tavrın sorunun çözümü için gerekli olduğunu, diğer yolun bence denendiğini ancak yürümediğini belirttim, cevap olarak sonuçta ikna olmamama rağmen eski yolu, Parti Hücresi çalışmalarına katılarak araştırmayı sürdürme yolunu son bir defa daha deneyeceğimi söyledim.

Yukarda belirtmeye çalıştığım durum yüzünden, konu ile ilgili olarak başlattığım çalışma yeterli düzeyde olmamasına rağmen, içinde bulunduğumuz aşamada tartışmayı derinleştireceği umuduyla, R. Bahdiyar yoldaşın yazısına eleştiri temelinde ön araştırmalarımı aktarmayı doğru bulmaktayım. Aşağıda yazılanlar işte bu ön araştırmaları içermektedir.

YAZININ ELEŞTİRİ YÖNTEMİ ÜZERİNE

Yoldaş açıklamaya değin bir girişten sonra konuyla ilgili eleştirilerine görüşlerimi özetlemekle başlıyor. Bunun için yazının, kendisinin "söylediği diğer şeyler" diyerek alıntılar yaptığı bölümden sonra "..Şimdi de yukarda söylediklerimizin ne anlama geldiğine bakalım, somut olarak söylediklerimizden

yola çıkarak kendi durumumuzu analize etmeye çalışalım" diye rek somut durumun incelenmesine geçtiğim bölümden bir alıntı yapıyor. Yazımın ikinci bölümünden yaptığı bu ilk alıntısından sonra, benim birinci bölümde "söylediğim diğer şeyleri" sıralıyor.

Neticede "Görüldüğü gibi Marksizm-Leninizmin üç alanının 'birliği' yanlış yorumlanmakta, doğal olarak bundan sonra da eğitimin Marksizm-Leninizmin kavranmasının, bugün, kendimize sınıf mücadelesi alanı temel alınarak olamayacağı görüşüne ulaşılmaktadır" hükmüne varıyor.

Yazısına devamla yoldaş, benim kendisinin "söylediği diğer şeyler" diye alıntılar sıraladığı yazımın birinci bölümünde üzerinde durduğum konuda "Marksizmin üç kaynağı ve bunların birbiriyle ilişkisi" konusunda bu sefer kendisi ve kendi anlayışı paralelinde görüşlerini sıralıyor.

Şimdi de benim yazıda somut olarak ne söylediğime bakalım:

Yazım yeniden dikkatlice okunduğunda görüleceği gibi, benim, yoldaşın "söylediği diğer şeyler" diye alıntılar sıraladığı bölümde yapmaya çalıştığım şey, tam da kendisinin "hükmünden' sonra değindiği "üç alanın birliği, üç alanın nasıl bir diyalektik bağla birbirine bağlı olduğu, vs."yi kabaca da olsa vurgulamaktır.

Oysa yoldaş, benim somut olarak ortaya koymaya çalıştığım üç alanın birliği ve bağının nasıl kurulduğunu doğrudan eleştirmemekte, sadece vardığım sonuçları alıntı yaptıktan sonra sanki bağıntıları eleştiriyormuş gibi, "Görüldüğü gibi Marksizm Leninizmin üç alanının birliği yanlış yorumlanmakta" hükmünü verip yazıda kurulan Marksizm-Leninizmin üç alanının iç bağıntılarını birbirinden koparmaktadır.

Bu duruma bir diğer örnek de şudur:

Benim, yazımda, diyalektik materyalizm ile Marksist Ekonomi-Politik arasında kurmaya çalıştığım ilişki bağıntısında "Marksizmin bir felsefe değil, felsefenin bir değillenmesi" olduğunu söylediğim cümle, yoldaşın yazısında, Fransızların ünlü "Mais!.."si (Ama!..'sı) rolündeki "belli anlamlarda da" bağlacıyla, söylendiği bağıntıdan kopartılmakta, konu değiştirilerek tartışma "Marksizmin felsefesi nedir, ne değildir?" tartışmasına dönüştürülmektedir.

Fakat bütün bunlara rağmen yoldaş, benim, yazımda "Marksizm-Leninizmin üç alanının birliğini yanlış yorumladığım" "hükmüne" varabilmektedir.

Şüphesiz yoldaş, yazıda söylenenlerin doğruluğu - yanlışlığı hakkında bir hükme varma hakkına sahiptir. Fakat bu hükmün gerçeği ifade edebilmesi ve hedefini bulabilmesi için söylenenleri kendi iç bağıntılarını koparmadan onları olduğu gibi yansıtması gereklidir. Bu şekliyle yoldaşın eleştiri yöntemi, söylenmiş olandan, varolandan yola çıkan bir yöntem değil, sübjektif kanıtlardan, düşüncelerden hareket eden idealist bir eleştiri yöntemidir.

MARKSİZMİN ÜÇ KAYNAĞININ BİRBİRLERİ İLE İLİŞKİSİ SORUNU ÜZERİNE

Bu sorunun açıklığa kavuşturulabilmesi için, kanımca şu sorulara cevap aramak gereklidir:

1. Marksizmin üç kaynağı arasında öncelik-sonralık ilişkisi nasıldır?
2. Marksizmin üç kaynağı arasında yan yanalık-karşı karşıyalık anlamında nasıl bir ilişki vardır?
3. Marksizmin üç kaynağı arasında kurulabilecek bu tür ilişkiler, bugün bizim eğitimimizde ve önümüze koyduğumuz sorunları çözmede dikkate almamız gereken geçerli ilişkiler midir?

O halde şimdi ortaya koyduğumuz bu sorulara cevap vermeye çalışalım.

I. MARKSİZMİN ÜÇ KAYNAĞI VE ÖNCELİK-SONRALIK İLİŞKİSİ SORUNU

Diyalektik düşünce yöntemi ile meseleye yaklaşıldığında öncelik-sonralık ilişkisinin düşünülebilmesi için, aralarında bu tür bir ilişkinin kurulduğu iki şeyden birinin, diğerinin ya sebebi ya da sonucu olması gereklidir.

Örneğin biz, Diyalektik Materyalizm ve Marksist Ekonomi-Politik arasında bir öncelik ve sonralık ilişkisi arayacaksak, bu konusu alanlardan hangisinin diğerinin sebebi veya sonucu olduğunu tespit etmemiz gerekecektir. Aynı durum Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm ile Marksist Ekonomi-Politik arasındaki ilişkide de geçerlidir.

Bu tespitten sonra şimdi bu üç alan arasındaki bu türden bir ilişkinin somut olarak nasıl kurulduğuna bakalım. Ve bunun için de yapılan hataları daha net görebilmek için soruna yukarıdan bakarak, inceleyebildiğim kadarıyla Marksist - Leninist klasiklerin konuya ilişkin dediklerine bir göz atarak başlayalım.

Engels'te konu çeşitli bağıntılarda şöyle konuluyor:

Anti-Dühring, Sol Yayınları

" Evrenin, onun ve insanlığın evriminin olduğu gibi, bu evrimin, insanların beyninde yansımasının da doğru bir biçimde kavranması, öyleyse ancak, oluş ve yokoluşun, ilerleyen ve gerileyen değişikliklerin evrensel karşılıklı etkilerini sürekli olarak gözönünde tutarak, diyalektik yoldan olanaklıdır." (s.74)

" Bütün önceki tarihin, o yalınkat, o bönce devrimci bir biçimde kavranması karşısında modern materyalizm, tarihte insanlığın evrim sürecini görür ve görevi de bu sürecin hareket yasalarını bulmaktır." (s.76)

Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu, Sol Yayınları

" Bu demektir ki, gerçek dünyanın -tabiatın ve tarihin-hiç bir idealist ters meraka kapılmamış olarak ona yaklaşan bir kimseye kendisini nasıl gösterirse öyle tasavvur edilmesine, fantastik bağlılıkları içinde değil de kendi öz bağlılıkları içinde nazara alınan hadiselerle uzlaştırılması imkansız olan her türlü idealist ters merakın merhametsizce feda edilmesine karar verilmişti. Zaten materyalizmin manası da bundan başka birşey değildir. Ancak ilk defadır ki, materyalist dünya görüşü gerçekten ciddiye alınmakta, bilginin söz konusu bütün sahalarına, hiç olmazsa ana hatları içinde konsekan (tutarlı, uygun-BN) bir şekilde tatbik edilmekte idi." (s.62-63)

" Fakat bu anlayış (materyalist tarih anlayışı-BN) tarih sahasında felsefeye son verir, nasıl ki, diyalektik tabiat anlayışı da her türlü tabiat felsefesini hem lüzumsuz, hem de imkansız kılar. Artık her saha için sözkonusu olan şey kafada birtakım münasebetler hayal etmek değil, fakat bu münasebetleri vakıaların içinde keşfetmektir. Tabiattan ve tarihten kovulan felsefeye bundan böyle artık sadece —ve

kalabildiği nisbette— saf düşünce sahası, başka bir deyişle bizzat düşünce prosesüsü (gelişimi-BN) kanunlarının teorisi, yani mantık ve diyalektik kalmaktadır." (s.90)

Lenin'in konu ile ilgili olarak kurduğu bağ şöyle:

Halkın Dostları Kimlerdir?, Ülke Yayınları

" Bugün -Kapital'in yayınlanmasından bu yana- materyalist tarih görüşü artık bir varsayım değil, bilimsel olarak is patlanmış bir öğretidir. Bir toplumun biçimlenişinin -toplum biçimlenişi, bir ülkenin, halkın ya da sınıfın, vb. hayat biçimi değil- evriminin ve işleyişinin bilimsel bir açıklamasını yapmak için girişilen bir başka çabayla 'ilgili olgulara' materyalizmin getirdiği kadar bir düzen getirebilecek, yani onun gibi belirli bir biçimlenişin kesin olarak bilimsel bir açıklamasını yaparken, onu somut bir görünüm olarak sunabilecek bir başka çabayla karşılaşıncaya kadar o zamana kadar materyalist tarih görüşü, toplumsal bilimle eş anlama gelecektir. Materyalizm Bay Mihayilovski'nin düşündüğü gibi 'özünde bilimsel bir tarih görüşü' değil, tersine tek bilimsel tarih görüşüdür." (s.131)

Stalin ise şunları söylüyor:

Diyalektik Materyalizm ve Tarihi Materyalizm (Leninizmin Sorunları, Sol Yayınları)

" Diyalektik Materyalizm, Marksist-Leninist partinin genel teorisidir. Doğa olaylarını ele alış biçimi, araştırma ve tanıma yöntemi <u>diyalektik</u> ve doğa olaylarını yorumlayışı ve anlayışı <u>materyalist</u> olduğu için diyalektik materyal - izm diye adlandırılmıştır.

" Tarihsel Materyalizm, diyalektik materyalizmin ilkelerini, toplumsal yaşamın incelenmesini de kapsayacak biçimde genişletir, bu ilkeleri toplumsal yaşamın olaylarına, toplumun incelenmesine uygular." (s.651)

Uzunca tutulan Marksizm-Leninizmin klasiklerinden yaptığımız alıntılardan konuyla ilgili şu sonuçlara varabiliriz:

- Marksizmin "felsefe"si Diyalektik Materyalizm, bir felsefe değil, felsefenin bir değillenmesidir.
- O, Diyalektik Materyalizm, maddi hayatın zihnimizde doğrudan bir yansıması olarak onun iç mantığının-bağıntılarının,

gelişiminin, vs. ifadesidir.

- Bu anlamda o maddi hayatın kendisine uygulanabilir birşey dir.

- Marksist Ekonomi-Politik, Diyalektik Materyalizmin bir mad di varlık olan ekonomik hayata uygulanmasının sonucudur.

- Bu anlamda Diyalektik Materyalizm, "genel teori" olarak Di yalektik Materyalizm, Marksist Ekonomi-Politik bilimini de kapsayan, onun <u>nedeni</u> olan bir bilimdir.

Şimdi de vardığımız bu sonuçların ışığında aynı konuda benim ilk yazımda ne söylediğime bakalım:

> " Marksist anlamda (Diyalektik Materyalist anlamda) felsefe de insan hayatına yön veren ilk önermelerin ortaya çıkartılması konusunda olduğu gibi bu klasik tanıma uymakta dır. Ama Marksizmin alternatifi idealizm tersine, evvelce konmuş olan hayali önermelerin yerine yenilerini koymak de ğil, kendisinden önce ortaya atılmış olan hayali önermele rin karşısına hayatın, yaşanmakta olan maddi hayatın kendisini çıkartmaktadır.
>
> " Bu anlamda Marksizm bir felsefe değil, felsefenin bir de ğillenmesi -reddi- olarak kavranmalıdır. Bu doğrultuda in sanı felsefenin saçmalığından kurtaran Marksizmin ilk adı mı yaşanan maddi -gerçek- hayatın kanunlarının aranması ol muştur. Bunun sonucu olarak da Marksist Ekonomi Politik bi limi doğup gelişmiştir.
>
> " Marksizm için Ekonomi Politik, felsefenin değillenmesi - nin ifadesi sömürücüler için (yanlış yazılmış, doğrusu "sö mürülenler için" olacak) hiçbir şey ifade etmeyen metafiziğin (doğrusu "idealizmin" olacak) gerçek hayatın pratiğinde yakalanıp köşeye sıkıştırılmasıdır. Marks'ın Ekonomi Politik ile yaptığı yaşanan maddi hayatın kanunlarının ortaya konulması, bunların geçmişten geleceğe doğru nasıl bir süreç izlediği, bu süreci belirleyen çelişkilerin neler olduğunun ortaya serilmesidir."

Yazıyı yazdığım şartlar dikkate alınıp, yeterince açık olmayan ifadelendirmeler vs. bir tarafa bırakılacak olursa görülecektir ki, benim ilk yazımda ortaya koymaya çalıştığım Diyalektik Materyalizm ile Marksist Ekonomi Politik arasındaki bağın formülasyonu Marksizm-Leninizmin klasiklerinin bu konu

daki anlayışı ile çelişen bir formülasyon değil, tersine çakışan bir formülasyondur.

Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm arasındaki öncelik-sonralık ilişkisi konusunda birçok örnek verilebilir. Ben bu konuyla ilgili olarak Menşeviklerle girdiğimiz Stalin tartışmasının, sosyalist toplumda burjuvazi sınıf olarak varlığını korur mu, korumaz mı bölümünü hatırlatıp bir örnek vermekle yetineceğim.

> " *Şu da yine apaçıktır ki, burjuvazi ile proletarya arasındaki mücadelede olduğu gibi, toprak mülkiyeti ile burjuvazi arasındaki mücadelede herşeyden önce iktisadi münasebetler bahis konusu bulunuyordu ve siyasi iktidar bu menfaatlerin tatminine yarayan bir vasıtadan başka birşey değildi. Gerek burjuvazi gerekse proletarya ekonomik şartlarda, daha doğrusu istihsal tarzında meydana gelen bir değişiklik neticesinde ortaya çıkmışlardı." (Engels, Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu, s.77)*

Şimdi yine benim ilk yazıma dönelim:

> " Bu aşamadan sonra (ekonomik temelin ortaya konulmasından sonra-BN) artık sorun gelişme yönü ortaya konulan sürecin önündeki engellerin yıkılmasının nasıl gerçekleşeceği, bu sürecin hangi temel üzerinde yükseleceği, sürecin gerçekleştirilme kanunlarının neler olduğudur. Artık üç bileşenden sonuncusu, sınıf mücadelesi gündemdedir."

Burada da Engels'in söylediği ile benim söylediğim karşılaştırıldığında aradaki anlayış benzerliği görülecektir.

Yukarda yeniden açmaya çalıştığım Marksizmin üç kaynağı arasındaki öncelik-sonralık ilişkisinin daha anlaşılır olması, konunun mekanik olarak yorumlanmasının önlenmesi için şu noktaların da dikkate alınması gereklidir:

- Diyalektik Materyalizm, sınıf mücadelesinin temeli olan ekonomik yapının yasalarını ortaya çıkartmakta araç rolü oynadığı gibi, bu ekonomik temelle sınıf mücadelesi arasında da doğru diyalektik ilişkiler kurulmasında da bir araç rolü oynamaktadır. Bu demektir ki, üç alan arasındaki ilişki, 1'in 2'den, 2'nin 3'ten önce geldiği türden salt matematik bir öncelik-sonralık ilişkisi değildir.

- Bu anlamda yaptığım alıntıda Stalin'in de işaret ettiği gibi Diyalektik Materyalizm sadece tarihe uygulanan bir yöntem

değil, genelde doğa olaylarına da uygulanan bir yöntemdir. Me selenin bu yanı oldukça önemlidir. Çünkü bilgim dahilinde ol duğu kadarıyla Stalin sonrasından günümüze kadar uzanan ve re vizyonizmin hakimiyeti ile belirlenen uzunca bir dönem boyun ca, bir dünya görüşü olarak, olayları ele alış, onları yorum layış yöntemi olarak Diyalektik Materyalizm, günümüzde geliş mesi hayli yüksek boyutlara ulaşmış görünen doğa bilimleri - nin gelişmesine bağlı olarak zenginleştirileceği ve aynı zamanda bilimlere yol göstereceği yerde rafa kaldırılmış, tartışma daha çok salt bilimsel alanda yürütülmüştür. Engels'in Doğanın Diyalektiği adlı eserine bir göz atıldığında konunun önemi daha da anlaşılır olacaktır.

- Üzerinde durulması gerekli diğer bir konu da, öncelik-son ralık ilişkisini belirleyen SEBEP-SONUÇ ilişkisinin diyalektik olarak birbirine dönüşme sorunudur. Klasiklerden öğrendi ğimiz kadarıyla sebep ve sonuç, biri olmadan diğeri düşünüle meyen, bu anlamda da birbirlerine dönüşebilen şeylerdir.

Örneğin, yukarda değindiğimiz gibi, Diyalektik Materyalizm, bir bütün olarak doğanın ve toplumsal varlığın insan beyninde yansımasının "SONUCU"dur. Bu anlamda da Diyalektik Materyalizm, ekonominin sebebi değil "SONUCU"dur. Fakat "sonuç" o lan Diyalektik Materyalizm bir defa ortaya çıkarıldı mı, eko nomik hayatın yasalarının, gelişme kanunlarının ortaya çıkar tılması ve bu yasaların sınıf mücadelesine uygulanmasında ar tık sonuç olmaktan çıkar ve SEBEP durumuna gelir.

Fakat bu durum, sebebin sonuç, sonucun da aynı zamanda sebep olma durumu, bizi, şeyler arasında öncelik-sonralık ilişkisi nin kurulmasının saçma ve gereksiz olduğu sonucuna götürmeme lidir. Bu tür bir ilişki <u>somut olarak</u> ilerlemenin, gelişme - nin mümkün olabilmesi için MUTLAKA kurulması gereken -maddenin tabiatı icabı- bir ilişkidir. Yukarıda koymaya çalıştı - ğım kadarıyla aynı durum üç alan için de geçerlidir.

Şimdiye kadar söylediklerimi özetlersek, Diyalektik Materyalizm, Marksist Ekonomi Politik, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm a rasındaki öncelik-sonralık ilişkisi anlamında diyalektik bağ, eğer <u>ille de ifade etmek gerekirse</u> şematik olarak şöyle ifade edilebilir:

NE İLE? - NEYİ? - NASIL?

2. MARKSİZMİN ÜÇ KAYNAĞI VE YANYANALIK (KARŞI KARŞIYALIK) İLİŞKİSİ SORUNU

Marksizmin üç kaynağı arasındaki yanyanalık ilişkisi üç alan birbirinden bağımsız ayrı ayrı bilimsel disiplinler olarak e le alındığında düşünülebilir.

İlk yazımda ben bu durumu şöyle ifade etmeye çalışmıştım:

> " Bu üç bileşen eğer birbirinden ayrılabilirlerse ancak a- lanlarının değişik olmasıyla birbirlerinden ayrılabilir - ler."

Ben bugün de bu tür bir ilişkinin belirttiğim şekilde kurula bileceği kanısındayım.

3. MARKSİZMİN ÜÇ KAYNAĞI ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN EĞİTİM VE GÖ REVLERİMİZİN ÇÖZÜMÜNE ETKİLERİ SORUNU

Şimdiye kadar meseleyi genel planda inceledik. Şimdi de konu yu doğrudan yoldaşın yazısını eleştiri temelinde bugünün so- runları açısından ele alalım.

A) YENİDEN İLİŞKİLER SORUNU ÜZERİNE

Konuyla ilgili olarak yoldaş, Marks ve Engels'in proletarya- nın devrim bilimini ortaya çıkartması ile insanlığın o anda içinde bulunduğu gelişme seviyesi arasındaki bağa işaret et- tikten sonra şunları söylüyor:

> " Onlar öncelikle diyalektik ve tarihi materyalizm üzerin- de çalışmak zorunda idiler ve çalıştılar. Bu bir zorunlu- luktu. Bu bakış açısı elde edildikten sonra, bu bakış açı sı ile Kapital yaratıldı. Bu bakış açısı ile proletarya - nın sınıf mücadelesi yorumlandı, özetlendi, geliştirildi.
>
> " Ama artık belli bir noktadan sonra diyalektik tarihi ma- teryalizm ışığında yaratılmış olan Marksist Ekonomi Poli- tik biliminden bahsetmek mümkündür.
>
> " Belli bir noktadan itibaren Marksist sınıf mücadelesi bi liminden bahsetmek mümkündür.
>
> "Bunları böyle belirtmek, Marksizmin üç alan üzerinde yük- selen tutarlı bir dünya görüşü, bir bilim olduğunu inkar etmek anlamına gelmez.

" Marksizmin yaratılmasında, ilk adım 'felsefe'den başla - mıştır. Ama bu hiç de şimdi içinde bulunulan anda, Mark - sizmi öğrenmeye başlayacakların aynı Marks ve Engels'in yürüdükleri yoldan yürümeleri gerektiği anlamına gelmez. Eğitim, Marksizm-Leninizmin eğitimi, şu anda bizim yaptığımız gibi de yapılabilir. Burada derhal, diyalektik materyalizmin belli bir kaba bilgisinin en azından edinilmiş olduğu varsayımından yola çıktığımızı belirtelim. Burada tartıştığımız, bizim şu andaki partimizin eğitimidir; belli sayıda parti üyesi ve örgütlü sempatizanların eğitimidir."

Yukarda alıntı yaptığım yerde bence birden fazla sorun var.

- İlkönce dün Marks ve Engels için zorunluluk olan "öncelikle diyalektik ve tarihi materyalizm üzerine çalışmak" bugün de bizim için bir zorunluluk mudur? sorunu üzerinde duralım:

Yoldaşın sorunu koyuşundan çıkarsak onun için bugün artık böyle bir zorunluluk yoktur.

Görüşüme göre BUGÜN "Dünya Komünist Hareketinin büyük bir keşmekeş içinde bulunduğu", "..modern revizyonistlerin Marksist Leninist sınıf mücadelesi konusundaki çarpıtmaları, felsefe ve ekonomik alanlarda da onlar tarafından doğrulanmaya çalışılmakta..." olduğu bir ortamda ihanet öncesi döneme göre daha da artan bir oranda böyle bir zorunluluk vardır. (Alıntı iç organ, S.7'den)

Kaldı ki, eğer biz, diyalektik materyalizmin uygulaması sonucu doğan sınıf mücadelesi bilimini, onu yeniden yaratmaktan değil, pratiğe uygulayacak şekilde kavramaktan yola çıktığımız halde bile diyalektik materyalist yöntemin hiç de "kaba" olmayan bir özümlemesinden yola çıkmamız gereklidir.

- İkinci olarak, ben ilk yazımda hiçbir yerde -yanyanalık ilişkisi konusunda biraz önce değindiğim gibi- yoldaşın ima ettiği gibi "belli bir noktadan sonra" Marksist Ekonomi - Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm bilimlerinin bağımsız bilimler olduğunu reddetmedim. Benim yazıda tartıştığım dün de ve bugün de genel olarak üç alan arasında ilişkilerin — tek bir ilişkinin değil — nasıl olduğudur.

- Son olarak, yoldaş, KAVRAMA ve ÖĞRENMEYİ yazısında birbirine karıştırmakta, kavramı eşit olmadıkları halde eşitmiş gibi göstermektedir. Şöyle ki, yoldaş, yaptığım alıntıda "Marksizmi öğrenmeye" başlamaktan bahsederken, alıntının hemen ü-

zerindeki paragrafta, aynı bağıntıda "Marksizm-Leninizmin kav ranması"ndan bahsetmektedir.

Bu iki kavram, KAVRAMAK ve ÖĞRENMEK kavramı birbirlerine sıkıca bağlı kavramlar olmalarına rağmen birbirlerine eşitlenemezler. Şöyle ki, birşeyi öğrenmek o şeyi kavramaya giden yolda ilk adım, o şeyi tanımada gerekli belli nitelikleri bilmeyi içerir. Kavramak ise öğrenmekten daha ileri bir adıma, o şeyi diğer şeylerle bağı içinde görebilmeye karşı gelen bir olaydır, bir kavramdır.

İnsan bilincinin bu iki aşaması arasındaki diyalektik bağa Engels, Doğanın Diyalektiği s.284-85'te işaret eder (Bkz.Ek-1) ve konuyu Hegel diyalektiğinden çıkarak materyalist açıdan yorumlar.

B) BİR BÜTÜN OLARAK MARKSİZM-LENİNİZM BİLİMİ VE MARKSİZM-LENİNİZMİN İLKELERİ SORUNU

Ben yazımda sorunu nasıl koyuyordum?

Eleştirdiğim iç organ 7'den konu ile ilgili alıntıyı yaptıktan sonra Marksizm-Leninizmin ilkelerinin önce genel olarak ele alındığını, sonra bunun içini Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm konusunda ilkeler şeklinde doldurulduğunu belirttikten sonra doğru gördüğüm alternatif olarak şunları getiriyordum:

> " Bence bu bağıntıda sorun olan noktalar şunlardır: 1) Biz bugün bir bütünü -Marksizm-Leninizm bilimini- mi kavrayıp savunacağız yoksa bütünü oluşturan alanlardan birisini mi? Bu sorunun cevabı bence, bütünü kavramaya yönelmemizdir. 2) Biz bugün, ateş hattı olan Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm konusunda Marks, Engels, Lenin, Stalin'in öğretilerini nasıl kavrayıp savunacağız? Bence bu yazıda da ortaya konduğu gibi Marks, Engels, Lenin, Stalin'in yaptığı şekilde olmalıdır: Toplum kanunlarını kavrayarak..."

Yoldaşın bu söylenenlere eleştirisi şöyle:

İlkönce, alıntı yaptığım bölümden sadece 1. maddeyi alıntı olarak alıp karşılığında alanlardan birisi temelinde Marksizm Leninizmin kavranacağını belirtiyor.

Sonra, benim yazımda aksini tartışmamama rağmen "Elbette M-L bilimini bir bütün olarak kavramaktan bahsetmiyoruz" diyerek Marksizm-Leninizmin ancak zaman içinde kavranacağını, bir alan üzerinde kavramayı mümkün gördüğünü belirtiyor.

Sonuçta, Halkın Dostları Kimlerdir'de Lenin'in Mihayilovski ile girdiği polemiği örnek olarak göstererek benim, Ekonomi-Politiği ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmi Marksist bakış açısından kopardığımı iddia ederek şunları söylüyor:

" Halkın Dostları'nda Lenin Bay Mihayilovski ile girdiği polemikte Diyalektik Materyalizmin Kapital'in neresinde olmadığını sorar. Yani Kapital'in Marksist bakış açısı ile Marksist felsefe temelinde yaratıldığını anlatmak ister. Ve eğer bu temeldeki bir eserin eğitimi ile Marksizmin kavranılamayacağı, vb. sonuçlara erişiliyorsa o zaman şu açığa çıkıyor ki, aslında yoldaş işe felsefe ile başlanılmasını önermekte, Ekonomi-Politik ve Sınıf Mücadelesi öğretisini Marksist bakış açısından koparmaktadır."

Şimdi de ustaların konu ile ilgili söylediklerine bir göz atalım:

Engels, Anti-Dühring (Sol Yayınları)

" Bu karşıtlık ve ayrımların doğada elbette varolduklarını, buna karşılık, onlara yüklenen o mutlak değişmezlik ve değerin doğaya yalnız bizim düşüncemiz tarafından yüklendiğini kabul etmek: İşte doğanın diyalektik anlayışının özü. Doğa biliminde olguların baskısı altında bu anlayışa varmak olanaklıdır, ama eğer bu olguların diyalektik niteliğine diyalektik düşünce yasaları bilinci ile yanaşılırsa, bu anlayışa daha kolay varılır." (s.60)

" Doğayı, insan tarihini, ya da kendi öz kafa etkinliğimizi düşüncenin incelemesi altına koyduğumuz zaman, bize ilk görünen şey, hiç bir şeyin olduğu gibi, olduğu yerde, olduğu biçimde kalmadığı, ama herşeyin hareket ettiği, değiştiği, olduğu ve yokolduğu sonsuz bir karşılıklı ilişkiler ve etkiler yumağı tablosudur. Demek ki, içinde ayrıntıların henüz az çok silindiği genel tabloyu görüyoruz, hareket eden, geçen ve birbirine bağlanan şeyin kendisinden çok harekete, birinden öbürüne geçişlere, bağlantılara dikkat ediyoruz." (s.70)

" Bütün bu süreçlerin, bütün bu düşünce yöntemlerinin hiçbiri, metafizik düşünce çerçevesine girmez. Nesneleri ve onların kavramsal yansılarını, özsel olarak bağlantıları, zincirlemeleri, hareketleri, doğuşları ve sonları içinde kavrayan diyalektik içinse, tersine, yukarda sözü edilen

süreçler, onun kendine özgü davranış biçiminin birer doğrulanmasıdır. Doğa, diyalektiğin deneme tezgahıdır." (s.73)

Lenin, Halkın Dostları Kimlerdir? (Ülke Yayınları)

" Marks ve Engels'in -metafizik yönteme karşı- diyalektik yöntem adını verdikleri şey, toplumun sürekli gelişme durumunda olan canlı bir organizma (mekanik olarak birbirine bağlanmış ve dolayısıyla ayrı ayrı toplumsal ögelerin her türlü raslantısal birleşimlerine izin veren birşey olarak değil), kabul edilerek incelenmesi, o toplumsal biçimlenişi oluşturan üretim ilişkilerinin nesnel bir tahlilini, bunların işleyiş ve gelişme yasalarının araştırılmasını gerektiren bir organizma olarak gören toplumbilimdeki bilimsel yöntemden başka birşey değildir."

(Bu alıntılardan başka, diyalektik yöntem ile pozitif bilimlerin konusuna giren yasalar arasındaki ilişkiler sorunu Engels tarafından Doğanın Diyalektiği'nde etraflıca tartışılır. Tamamlayıcı bilgi olarak kitaptaki ilgili bölümlere -özellikle önsöze- bakmakta yarar vardır.)

Yapılan alıntılardan konu ile ilgili olarak şu genellemelere varmak bence mümkündür:

- Diyalektik Materyalizmin bizzat kendisi de icat edilmiş bir yöntem değil, KEŞFEDİLMİŞ BİR YÖNTEMDİR. Diğer bir deyiş ile Diyalektik Materyalizm doğanın GENEL YASALARInın insan beyninde yansımasının sonucudur.

- Bu anlamda Diyalektik Materyalizm, sadece bir bilimsel alandaki yasaların ilişkilerinin bilimi değil, aynı zamanda çeşitli bilimlerin kendi aralarındaki ilişkilerin bilimidir de.

- Doğa ve toplum yasaları kendi maddi gerçeklilikleri içinde, tümel (genel) planda olduğu kadar tikel (özel) planda da bilinebilir, aralarındaki ilişkiler anlaşılabilir. Ama bu kavrama Diyalektik Materyalist yöntemin bilinci ile daha kısa yoldan gerçekleştirilebilir.

- Bu anlamda, Diyalektik Materyalizmin yasalarının önceden kavranması bize, doğa ve toplum yasalarının gelişmesi içinde kavramamızı, uygulayabilecek şekilde kavramamızı sağlayacaktır.

Sanırım ustaların dediklerinden çıkardığım sonuçlar konuya

belli bir açıklık getirmiş, bütünü kavramanın bütün içindeki alanın herhangi birinin kavranması karşısında tercih edilmesi gereken yöntem olduğu, bunu böyle belirtmenin bir doğruya işaret etmek olduğu, fakat, diğer alanları "Marksist bakış açısından koparmak" demek olmadığı anlaşılmıştır.

O halde yeniden daha somut şekilde şu soruyu sorabiliriz:

C) MARKSİZM-LENİNİZMİN İLKELERİNİ KAVRAMAYA NEREDEN BAŞLAMALI?

Mesela, Marks, Engels, Lenin, Stalin tarafından ortaya konulan, tespit ettiğimiz gibi bugün "üzeri küllendirilmiş olan" sınıf mücadelesi alanı ile ilgili ilkelerden mi?

Bir kavrama olayında —diğer olaylarda olduğu gibi— kavranılacak şeyin maddi muhtevasının olmadığı ortamda kavramaktan başka herşeyden bahsedileceği için EVET diyeceğim bu soruya karşılık.

Ancak bu soruya metafizik bir toklukla "EVET" cevabını yapıştırıvermek sorunu çözmeye yetmeyecektir. Bir de madalyonun öteki yüzü, bu maddi muhtevayı kavrayıp içinde bulunduğumuz şartlarda pratiğe geçirme durumunda olan, Marksizm-Leninizmi kavrayışının "çok sığ" olduğunu söylediğimiz ve önünde çözülmesi gereken çok büyük görevler bulunan bizler bulunmaktayız.

Böyle bir somut durumda olan bizlerin yöntem konusunda kendimizi yeterli şekilde eğitmeden doğrudan doğruya muhtevaya yönelmemiz, bizim bu muhtevayı kavramamızı değil ama onun hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayacaktır.

Şüphesiz bu öğrenme olayı içinde bu muhtevayı, Sınıf Mücadelesinin ilkelerini "belli oranlarda" kavrayacağızdır da. Ancak bu "belli oranlarda" sözcüğüne dikkat etmemiz gereklidir. Biz, muhtevayı kavramak için bize gerekli yöntemi, Diyalek - tik Materyalizmin bizzat kendisini de zaman içinde ve belli oranlarda kavrayacağımız gibi, Diyalektik Materyalizmi kavradıktan sonra Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm ve Ekonomi-Politik alanlarındaki ilkeleri de belli oranlarda kavrayacağızdır. Kaldı ki, bırakalım biz Marksist-Leninistleri, sıradan proleterler de kendilerine anlatıldığında bu ilkeleri belli oranlarda kavrayacaktır. Sorunu bu şekilde "belli oranlar" içinde boğmak, bizi, içinde bulunduğumuz gerçek şartları görmekten, materyalist bakış açısından uzaklaştırır, bilinemezci göreciliğe götürür.

Toparlarsak, yoldaşın yaptığı gibi Marksizm-Leninizmin her za
man "zaman içinde" kavranacağını, "ve daima relatif olarak"
kavranabileceğini söyleyerek bunu "Marksizm-Leninizmin bir bü
tün olarak kavranılmasının" karşısına dikmek sorunu bulandır
maktır. Marksist-Leninistler için sözkonusu olan sadece "re
latif olarak" kavramak değil, fakat relatif olarak <u>en iyi şe
kilde</u> kavramak olmalıdır.

Yoldaşın örnek verdiği Halkın Dostları Kimlerdir'de Lenin'in
Bay Mihaylovski ile girdiği polemikle ilgili olarak durum gö
rebildiğim kadar şudur:

Yukarda açmaya çalıştığım gibi, benim tartıştığım konu sade-
ce Marksist Ekonomi Politiğin hangi temelde yaratılıp yara -
tılmadığı sorunu değildir. Benim tartıştığım konu Diyalektik
Materyalizm temelinde yaratılan bir bilimin Diyalektik Mater
yalizm bakış açısı edinilerek kavranılmasının daha doğru ve
daha kolay olup olmadığıdır. Nihayetinde benim tartıştığım ko
nu, Marksist Ekonomi Politiğin, Bay Mihaylovski'nin yapmak is
tediği gibi içine kapalı olarak, bir ekonomist gibi mi düşü-
nülüp kavranacağı, yoksa bir Marksist gibi diğer alanlar ile
bağı içinde kavranıp savunulacağı ve bugünün sorunlarını çöz
mede yararlanılacağıdır.

Yoldaş yazısında "Kısacası, Konferansta tartışıldığı gibi bi
limin geldiği belli bir noktadan geriye doğru giden bir eği-
tim sistemi yanlış değildir" diyor.

Sormak gerekli: Hangi bilim?

Ekonomi Politik biliminin mi?

Evet, bu bilimin geldiği en son noktadan, Marksist Ekonomi -
Politik biliminden başlamak gereklidir.

Felsefenin mi?

Evet, bu konuda da Marksist "Felsefe"den, Diyalektik Materya
lizmden başlamak gereklidir. Vs.

Bir bütün olarak Marksizm-Leninizm biliminin mi?

Evet, Diyalektik Materyalizm temelinde ve bu bilimin gelişti
rilmiş kazanımlarından.

Yoldaş devam ediyor:

> " Sınıf mücadelesinin ihtiyacına bağlı olarak planlanmış te
> mel bir eğitim yanlış değildir.

" 'Birlik' yanları üzerine sözler de edilmiş olsa bile, işe felsefeden başlama önerisi, içinde bulunulan anda gerçek görevlere cevap vermeyen bir eğitim olur." (abç)

Şimdi de iç organ sayı 7'de tespit edilen gerçek görevlere bakalım:

" Böyle bir ortamda, bugün, bütün dünyada Marksist-Leninistlerin önüne, Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kavranması ve her türden revizyonizme ve oportünizme karşı mücadele içinde savunulması görevini EN ACİL, EN TEMEL GÖREV olarak koyuyor."

Eğer yukarda tespit edilen görevler gerçek görevler ise, eğer bugün Dünya Komünist Hareketi içinde revizyonizm kesin hakimiyet kurmuş ise ve Marksist-Leninistlerin dayanacağı ideolojik maddi güç "küçük bir azınlığı" oluşturuyorsa, eğer bu "küçük bir azınlık oluşturan" ideolojik maddi gücün Marksizm-Leninizmi kavraması oldukça sığsa, eğer bugün bu küçük azınlığın görevlerini yerine getirebilmesi için TEMEL BİR EĞİTİM - den geçmesi gerekli görülüyorsa, yani biz bu gerçek durumdan yola çıkıyorsak, bizi bu hedefe ulaştıracak en doğru yolu seçmek durumundayız. Bu en doğru yol da yukarda belirttiğim gibi Marksizm-Leninizmin dünya görüşünün uygulanması sonucu ortaya çıkartılan ilkelerin yine bu dünya görüşü temelinde kavranılmaya çalışılmasıdır.

Temel eğitimin içini biz II.Konferansta, SBKP(B) Tarihi Kısa Ders temelinde yürütme şeklinde formüle ettik. Yoldaş yazısında Stalin döneminde bu biçim bir eğitimin ÇKP dahil bir - çok parti tarafından temel alındığını belirtiyor ve bunun sınıf mücadelesini temel almak demek olduğunu söylüyor.

Benim bu konuda görüşüm şöyledir:

İlkönce, bugünkü şartlarda Diyalektik Materyalizm üzerine eğitimi SBKP(B) Tarihi Kısa Ders'e dayalı temel eğitimden önceye almak sınıf mücadelesini esas almamak değil, sınıf mücadelesi içinde yapılması gerekli olanı yapmaktır.

İkinci olarak, yoldaş Stalin dönemi ile içinde bulunduğumuz dönemi birbirine eşitliyor. Stalin döneminde, Komünizmin ideolojik maddi güç olarak muazzam varlığını içinde bulunduğumuz bugünkü şartlarda "küçük azınlığın" gücü ile eşitmiş gibi gösteriyor.

Şüphesiz bugün "küçük bir azınlık" olan bizlerin gerisinde dersler çıkaracağı büyük bir ideolojik ve tecrübe mirası bulunmaktadır. Bu anlamda bizlerin de bazı avantajları bulun - maktadır. Ama bugün tam da bizler bu mirası içinde bulunduğu muz şartlarda sınıf mücadelesini geliştirmek üzere yoğurup on dan dersler çıkarmak için gerekli olan yöntem konusunda geri durumdayız ve bugün yapılması gereken de bu geriliği aşmak - tır. Bu yol aynı zamanda SBKP(B) Tarihi Kısa Ders'in yaratıl masında izlenmesi gereken yola benzemektedir.

> " SBKP(B) Merkez Komitesi 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in ya ratılmasında yapay olarak birbirinden ayrılmış bulunan bö lünmez Marksist-Leninist öğretinin parçalarını Diyalektik ve Tarihi Materyalizmi ve Leninizmi bir bütün olarak birleştirilmesi görevi ile karşı karşıya idi. Öyle bir yön tutturmak zorunda idi ki, tarihi materyalizm parti siyase ti ile birleştirilmiş olsun, Marks ve Lenin'in öğretileri nin yıkılmaz birliği, bütünlüğü ve doğruluğu, Marksizm-Le ninizmin birliği gösterilebilsin. Bunun içinde aynı zaman da yeni olan, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni deneylerinin özetlenmesi temelinde Lenin ve öğrencilerinin Marksist teoriye getirdikleri yeni de yer almalı idi." (İç organ S.1)

Eğer biz bugün diyalektik ve tarihi materyalizm konusunda ken dimizin yeterliliğinden bahsedebilseydik, o zaman doğrudan S BKP(B) Tarihi Kısa Ders ile başlamamızın önünde engel kalmaz dı. Bugün bunun aksi durum sözkonusu ise, ki böyle olduğu açıktır, o zaman bizim diyalektik ve tarihi materyalizm konusunda ön bir eğitim yürütmemizi ben gerekli görüyorum.

Böyle bir eğitim konusunda benim önerim, konuyla ilgili belli kitapları okuyarak üzerinde sistemli bir eğitim yürütmektir. Yeterli olmayan bilgimden çıkarak ben, şu kitapları önerebilirim: Engels'ten Anti-Dühring; Doğanın Diyalektiği; Lud wig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu, Leninden Materyalizm ve Ampiriokritisizm, Stalin'den Diyalektik Materya lizm ve Tarihi Materyalizm.

Şüphesiz saydığım bu eserlere yenilerinin eklenmesi düşünüle bileceği gibi sıralanması konusunda da ayrıca tartışılabilir.

Yoldaş, ikinci yazısında SBKP(B) Tarihi Kısa Ders'te felsefe konusunun Lenin ve Stalin'in koyduğu biçimiyle inceleneceğini belirtiyor. O halde ne gereği var Diyalektik Materyaliz - min ön eğitimi ile işe başlamanın?

Ne gereği olduğunu ben kavrayabildiğim kadarıyla yukarda açmaya çalıştım. Söylediklerime ilave olarak şunu söyleyebilirim: Bence sorun bu arada bizim Marksizmin felsefesi konusun da da eğitim yapmamız, vs. değildir. Sorun, meseleyi gerektiği biçimde ortaya koyup, gerektiği gibi çözmektir. Kaldı ki, ben bizim yazılarımızda, belgelerimizde, vs. Marksizmin felsefesi üzerine hiç tartışmayalım, bu konuda da birşeyler öğrenmeyelim diye bir lafa da rastlamadım.

Fakat bunun yanında ben konunun gerektiği şekilde ciddi olarak ele alınıp incelendiğine tanık da olmadım. Bunun yanında ben bazı yoldaşların -hepsinin değil tabii- kişisel münasebetlerden çıkarak felsefeyle uğraşmanın burjuva entellektüellerinin işi olduğunu düşündüğü kanaatindeyim.

D) SON OLARAK BİRKAÇ YAN SORUN ÜZERİNE

Aynı başlık altında yoldaş ilk yazısında şunları söylüyor:

> " Marksizmin bir felsefe değil, felsefenin değillenmesi vb sözleri, 'belli anlamlarda da' söylense gerekli değildir. Felsefeye burjuva bilginlerinin kafalarından yarattıkları bir olgu anlamını verip, ondan sonra, Marksizmin felsefesi nedir, ne değildir tartışması gerekli değildir bence."

Sonra ilk yazısına ilaveler yaptığı taslak yazısında da yukarıda söylediklerini şu şekilde düzeltiyor:

> " Görüldüğü gibi sözkonusu yazıda 'felsefe nedir' gibi bir tartışmaya açık zemin vardı."

Anlaşıldığı kadarıyla yoldaş, böyle bir "açık zeminin" olmasından hiç de hoşnut olmamakta devam ediyor.

Yoldaşa bu tavrı konusunda en iyi cevabı, Engels'in hakkında

> *" Şurası dikkate şayandır ki, yıllardan beri bizim en iyi çalışma aletimiz, en keskin silahımız olan bu materyalist diyalektik, yalnız bizim tarafımızdan değil, bizden ve hatta Hegel'den müstakil olarak, Joseph Dietzgen adında bir Alman işçisi tarafından da keşfedilmiştir" (Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu, Sosyal Ya. s.65)*

dediği Dietzgen vermektedir. Biz sözü ona bırakalım:

> " Dini ve felsefi saçmalıkların (Welsch) etkisine kapılıp şaşırmadan doğru yolda yürüyebilmek için, yanlış yolların

en yanlışını ("der Holzweg der Holzwege"), yani felsefeyi okuyup öğrenmek gerekir." (Lenin'in alıntısı, Materyalizm ve Ampiriokritisizm, s.382, Sol Yayınları)

2) İkinci olarak yoldaş, Marksizm - Leninizmin ilkelerinin ne olup ne olmadığı konusunda "Marksizm-Leninizmin ilkelerinden bahsedilen bir yerde, 'biz bugün Marksizm-Leninizmin ilkelerinden bahsettiğimizde, Marks, Engels, Lenin, Stalin'in her üç alanda söylediklerini, ilkeleştirdiklerini anlamak zorundayız' sözleri doğru değildir. Eğer sorun böyle genel anlamda alınacaksa bu yalnız bugün değil, dün için de doğru idi. O zaman ayırmanın anlamı nedir?" şeklinde bir soru yönelttik - ten sonra, bu sorusu ile ilgili olarak Lenin'in Halkın Dostları Kimlerdir'de, Marksizmin ilkeleri ile ilgili olarak söy lediklerini benim bu soruya cevap olarak görüp görmediğimi ve Stalin'in Leninizmin ilkeleri diye adlandırdığı ilkeler hak kında ne düşündüğümü belirtmemi talep ediyor.

Hemen belirteyim ki, ilk yazımda, benim doğrudan Marksizm-Le ninizmin ilkelerinin ne olup olmadığını tartışmamama bağlı o larak bu konu, yoldaşın da belirttiği gibi "genel anlamda"ve ana konuya bağlı olarak ele alınmıştır.

Görüşüme göre özel olarak bu konuda -"Marksizm-Leninizmin il keleri nedir" konusunda- Marksizm-Leninizmin ilkelerini kavramak ve her türlü çarpıtmalara karşı savunmak gibi bir görevi önümüze koyduğumuz bugün, araştırma yapmak ve konuyu derinliğine kavramak gerekli ve önemlidir.

Ben, bu yazıda, konuyu önceki yazıma nazaran tartıştığım ana konuya bağlı olarak açtığımı sanıyorum. Ancak ilerde araştır malarıma bağlı olarak, özel olarak bu konuyu işleyen bir yazı hazırlayıp görüşlerimi etraflıca koymayı düşünüyorum. Tabii ki gerekli zaman ve imkanı bulabilirsem. Şimdi ise sadece yoldaşın sorularına kısa cevaplar vermekle yetineceğim.

Yoldaşın yukarda alıntıda yaptığı gibi, benim "biz bugün ML-in ilkelerinden bahsettiğimizde Marks, Engels, Lenin, Stalin in her üç alanda söylediklerini, ilkeleştirdiklerini anlamak zorundayız" şeklinde yaptığım formülasyona doğru değildir şek lindeki itirazı yanlış bir itirazdır.

Bununla beraber, yukarda belirttiğim gibi sorun, diğer bir ko nuya bağlı olarak ele alındığı için yazıda yeterince açılmamıştır. Şayet yoldaş, "doğru değil" yerine "yeterince açık de

ğil" şeklinde bir itiraz getirse veya neden doğru olmadığı konusunda bana yönelttiği yan sorulara bağlı olarak kendisi konuyu açsa idi, itirazı hedefini bulmuş olurdu.

Görüşüme göre yaptığım formülasyon genelliği içinde doğru bir formülasyondur. Gerçekten de "biz bugün Marksizm-Leninizmin ilkelerinden bahsettiğimizde Marks, Engels, Lenin, Stalin'in her üç alanda söylediklerini, ilkeleştirdiklerini anlamak zorundayız." Ancak bu üç alandaki ilkelerin birbirlerine göre konumlarının ne olduğunu vurgulayarak.

Yoldaş Stalin'in Leninizmin İlkeleri'nde hakkında "Marksist-Leninist partinin genel teorisi" diye adlandırdığı, Lenin'in Halkın Dostları Kimlerdir'de Marksizmin ilkeleri olarak bahsettiği Diyalektik Materyalizmin ilkeleri hakkında benim ne düşündüğümü soruyor.

Yoldaşın bahsettiği konuya, yazımın başlarında "öncelik-sonralık ilişkisi" konusuna ilişkili olarak yaptığım Halkın Dostları Kimlerdir, s.131'de Lenin değiniyor. Lenin'in ne dediğini hatırlamak için alıntıya yeniden göz atmakta yarar var.

Kavradığım kadarıyla Lenin'in söylediklerinden şu anlam çıkarılabilir: Toplumun ve bilimin gelişmesi belli bir olgunluğa ulaşıncaya, Diyalektik Materyalist dünya görüşü toplum üzerinde, onu belirleyen bir güç değil ama <u>doğrudan</u> toplumun ve tarihin bir <u>parçası</u> haline gelinceye kadar, Diyalektik Materyalizm dünya görüşünün, yöntemin, bilimin çeşitli alanlarının üzerinde ve onlara karşı gelen anlamda yer almaya devam edeceğidir.

Bu süreç boyunce ne olacaktır?

Bu soru aynı zamanda yoldaşın sorduğu ikinci soruyla çakışan bir sorudur. Bu süreç zarfında Diyalektik Materyalizm,yöntem olarak çeşitli bilimsel alanların üzerinde, onları zararlı otlardan temizleyip geliştirerek varolmaya devam edecek ve bilimi geliştirdiği oranda kendisini değilleyerek "gereksiz" hale getirecektir.

Mesela Kapital, bu sürecin başlangıcından, ürünlerinden biriydi. Aynı zamanda Lenin'in öğretileri de bu sürecin ürünleridir. Stalin ve diğer Marksistlerin katkıları da bu sürecin ürünleridir.

Bu anlamda -yoldaşın sorusuna cevaben söylüyorum- Stalin'in bahsettiği Leninizmin ilkeleri, Lenin'in yukardaki alıntısıy

la çelişen birşey değil, tersine ona dayanan birşeydir bana göre. Asıl sorun neyi, ne anlamda ve önümüzdeki sorunları çözmede gerektiği gibi kullanıp kullanmama sorunudur.

Celal

26 Haziran 1983

MARKSİZM-LENİNİZMİN KAVRANMA YÖNTEMİ ÜZERİNE TARTIŞMAYLA İLGİLİ BAZI NOKTALAR

Daha önceleri Celal, "Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenmesi gereken yöntem üzerine görüşlerim" başlığıyla bir yazı yazdı; bu yazı ve buna karşı bizim ilk ön düşüncelerimizi içeren yazımız birlikte yayınlandı. Celal daha sonra "Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenmesi gereken yöntem üzerine tartışmasına katkı" başlığıyla tartışmayı devam ettiren bir başka yazı yazdı. Bu yazıya "Komintern tartışması" ile il gili yazıları yazan Muhsin de katılıyor.(1)(*)

Bunlarla aramızdaki BU NOKTADAKİ temel ayrılık, Marksizm-Leninizmi savunmada, daha doğrusu savunma ve uygulama amacıyla ÖĞRENMEDE çıkış noktasının bugün ne olması gerektiği; temel Marksist-Leninist eğitimin nasıl, hangi eserlere dayanılarak yürütülmesi gerektiği sorunu ve buna bağlı diğer bazı sorunlar olarak ortaya çıktı.

Biz bugün varolan durumda Marksizm-Leninizmin temel eğitiminde, Marksizmin üç bileşeni olan felsefe, sosyalizm-sınıf mücadelesi bilimi ve ekonomi politik alanları içinde Sosyalizm sınıf mücadelesi biliminin çıkış noktası olarak alınması gerektiğini savunuyoruz.

Celal (ve Muhsin) ise üç bileşen içinde felsefe alanının çıkış noktası alınması gerektiğini; merkeze bunun konması gerektiğini savunuyor.

Şimdi belli başlı noktaları ele alarak sorunun bazı yönlerini incelemeye; kimin nasıl bir sapmanın savunucusu olduğu so rusuna açıklık getirmeye çalışalım.(2)

Sorunların bazı yönlerinin teorik konuluşuna geçmeden önce, çelişmelerin daha iyi görülebilmesi için, Celal'in görüşleri nin öne çıkarmak istediğimiz noktalarını şimdilik kısaca tanıtmak istiyoruz.

Marksizmin üç kaynağı arasındaki ilişkiyi açıklarken, Celal, "sebep-sonuç" ikilemi ile sorunu şöyle açıklıyor:

"Diyalektik düşünce yöntemi ile meseleye yaklaşıldığında ön celik-sonralık ilişkisinin düşünülebilmesi için; araların

(*): Numara verilerek yapılan açıklamalar için bu yazının sonundaki "Açıklayıcı Not lar bolumune bakınız.

da bu tür ilişki kurulduğu iki şeyden birinin, diğerinin ya SEBEBİ ya da SONUCU olması gereklidir." (Büyük harf ben yazdım-BHBY)

Diyalektik Materyalizmin durumu-rolü konusunda da Celal şu 'so nuca' varmaktadır:

" Bu anlamda (Herhalde bir üstteki cümle anlamında. O cümle de şöyle: "Marksist Ekonomi Politik Diyalektik Materya lizmin bir maddi varlık olan ekonomik hayata uygulanmasının sonucudur." -Burayı ben ekledim) Diyalektik Materya - lizm, 'genel teori' olarak Marksist Ekonomi Politik bilimini de kapsayan, onun NEDENİ olan bir bilimdir." (BHBY)

Celal yine aynı konuda, "Biz bugün BİR BÜTÜNÜ -Marksizm-Leninizm bilimini- mi kavrayıp savunacağız, yoksa bütünü oluşturan alanlardan birini mi? Bu sorunun cevabı bence bütünü kav ramaya yönelmemizdir.." şeklindeki cümlesine karşı eleştirilerimizi değerlendirdiği bağıntıda şöyle demektedir:

" Sanırım ustaların dediklerinden çıkardığım sonuçlar konu ya belli bir açıklık getirmiş; BÜTÜNÜ KAVRAMANIN (Bütün 'Marksizm-Leninizm bilimi' mi?! Yoksa 'Diyalektik Materya lizm' mi?! -BN) bütün içindeki alanın herhangi birini (Bü tün içindeki ALANLARDAN, yani felsefe, ekonomi politik, sı nıf mücadelesi-sosyalizm alanlarından herhangi biri OLSA GEREK -BN) kavranmasının karşısında TERCİH EDİLMESİ gereken yöntem olduğu, fakat, diğer alanları 'Marksist bakış açısından koparmak' demek olmadığı anlaşılmıştır." (Bir - iki 'ufak' nokta dışında demek istiyor herhalde! -BN) (BH BY) (*)

Celal (ve Muhsin'in) bu anlayışlarını genişçe aktararak eleştirme işini biraz ileriye bırakarak bu noktalarda Marksizm - Leninizmin konu ile ilgili bazı öğretilerine geçelim.

(*): Buradaki bir saçmalık üzerinde şimdilik sadece sorunu vurgulamak için durmak istiyoruz: Bizim bu kişilerle tartışmamız, Marksizm-Leninizm biliminin -bu bütünün- NASIL kavranılacağı meselesidir; Marksizm-Leninizm bilimini kavramada hangı alanın (üç alandan hangisinin) çıkış noktası alınacağıdır! Tam da böyle bir tartışmada, kendisinin "bir bütün -Marksizm-Leninizm bilimi- mi, yoksa alanlardan biri mi?" şeklindeki sorusuna, "bütün" diye cevap vermek aslında ya hiç cevap vermemek demektir; ya da bu "bütün"den "Diyalektik Materyalizmin" anlaşıldığı koşullarda anlamlı bir cevaptır. Buna ilerde de döneceğiz.

DİYALEKTİK MATERYALİZM NEDİR?

En genel tanımıyla, diyalektik materyalizmin doğa olayları - nın hareket yasalarının bilimi olduğu söylenebilir.

İnsanlık eski Yunan filozoflarından bu yana, diyalektik yaklaşım ve materyalist düşünme üzerine görüşler geliştirmeye ça lışmıştır.

O dönemlerden, modern diyalektik materyalizme, yani Marksist diyalektik materyalizme gelinceye kadar yüzyıllar geçmiştir. Bu ara dönemde materyalizm ve diyalektiğin yüzlerce 'çeşidi' ortaya sürülmüştür. Ne var ki bu yüzlerce 'çeşit' genel olarak materyalizmin ve diyalektiğin karşıtları olan idealizmin ve metafiziğin etkileriyle bağlarını tam olarak koparıp bir yana atamamıştır.

En son gelinen yerde Hegelci okul -ekol- diyalektiği geliştirilmiş haliyle ortaya koyabilmekle beraber, bunların diyalektiği de idealist bir kabuğun içinde başaşağı durmaktaydı. Döneminde 'çığır açan' Feuerbach materyalizmi de mekanikti, idealizmle bütün bağlarını koparmamıştı; kısacası henüz bir çok yönden geliştirilmeye muhtaçtı.

İşte modern diyalektik materyalizmin, Marksist diyalektik materyalizmin doğduğu iki temel budur. Bir dönem Hegelci de olan Marks;

> *"... 18. yüzyıl materyalizmi ile yetinmedi, felsefeyi daha yüksek bir düzeye çıkardı. Onu, Alman klasik felsefesinin başarılarıyla, özellikle sonradan Feuerbach'ın materyalizmine yolaçmış olan, Hegel sisteminin başarılarıyla zenginleştirdi." (Lenin, Marksizmin Üç Kaynağı ve Üç Ögesi,Marx Engels Marksizm, Sol Yayınları, s.87)*

Marksist diyalektik materyalizm gökyüzünden bir gecede yere inmemiştir. Modern diyalektik materyalizm, felsefenin *"en büyük temsilcilerinin öğretilerinin, dolaysız ve doğrudan bir devamı olarak doğmuştur." (age) (açL)*

DİYALEKTİK MATERYALİZMİN DOĞA BİLİMLERİYLE İLİŞKİSİ

Diyalektik materyalizm doğa olaylarının, tabiat yasalarının bilimi ise, konusu doğa-tabiat olan (onun değişik alanları olan) doğal bilimler ile diyalektik materyalizmin ilişkisine de değinmemiz gereklidir.

Lenin, "Marksizmin Üç Kaynağı ve Üç Ögesi" isimli makalesinde şöyle diyordu:

> *"... sınıf çatışması temeline dayanan bir toplumda, 'tarafsız' TOPLUMSAL BİLİM yoktur." (Marx-Engels-Marksizm,s.85) (BHBY)*

Burada Lenin genel olarak 'tarafsız bilim'den değil; taraf - sız <u>toplumsal</u> <u>bilimden</u> bahsediyordu. Merkez Komiseti, sözü edilen makalenin eğitiminde çıkan ilk sonuçlarda bu sorunu ele alıyor, doğa (tabiat) bilimleri ile 'tarafsızlık' bağıntısında şöyle diyordu:

> " Lenin, 'sınıf çatışması temeline dayanan bir toplumda "tarafsız" TOPLUMSAL BİLİM yoktur' demektedir. Gerçekten de konusu insan toplumunun gelişmesini çeşitli yönleriyle incelemek olan toplumsal bilimler şu veya bu sınıfın damgasını taşımak zorundadırlar. 'Tarafsız' ya da 'sınıflar üzeri' (yani bütün sınıflar tarafından alınıp kullanılabilen, bütün sınıflara hizmet eden) toplumsal bilim, sömürücü ve sömürülen sınıflara ayrılmış bir toplumda mümkün değildir. Her sınıf toplumsal olayları kendi sınıfının çıkarları ve gelişmesi doğrultusunda yorumlamaktadır. Marksizm, modern toplumun en ileri sınıfının, gelişmekte olan tek sınıfın, proletaryanın bakış açısı ile toplumsal olaylara yaklaşmakta; ve bunu açıkça ortaya koymakta; taraf - sızlık safsatasını reddetmektedir. Buna karşı burjuvazi kendi toplumsal biliminin 'tarafsız' olduğunu iddia etmekte, göz boyamaya çalışmaktadır. Bunun böyle olmadığı burjuvazinin toplumsal bilimlerinden bazılarına kısaca bir göz atmakla görülebilir.
>
> Mesela burjuvazi ekonomi politikte bir sürü cambazlıkla 'sermaye'nin işçilerin sırtından, emeğinden biriktirildiğini gözlerden gizlemeye çalışır.
>
> Mesela burjuva tarihi; tarihi gelişmeleri 'büyük adamla - rın' marifetleri ile açıklar. Vs.
>
> Burjuva toplum bilimlerinin sorunları böyle koyması, onun 'tarafsız' olmadığının; burjuvazinin düzeninden taraf, ona hizmet eder olduğunun açık kanıtıdır.
>
> Lenin 'tarafsız toplumsal bilim' yoktur demektedir. Peki, bu acaba yalnızca toplumsal bilimler için mi geçerlidir? <u>DOĞA BİLİMLERİnde durum nasıldır?</u> Bunlar sınıflar karşı -

sında 'tarafsız'; sonuçları şu veya bu sınıfa bağlı olma - yan; her sınıfın alıp kullanabileceği bilimler midir? Yoksa bunlar da 'taraflı' mıdırlar? Esasında bu sorunun cevabı, 'tarafsız toplumsal bilim yoktur' tezinin içinde bulunmaktadır. DOĞA BİLİMLERİ, yani doğadaki gelişmeleri inceleyen bilimler, eğer insanlar doğayı kendi gereksinimleri doğrul tusunda değiştirmek istiyorlarsa, objektif gerçeği olduğu gibi yansıtmak zorundadırlar. Bu zorunluluk hem sömürücü, hem de sömürülen sınıflar için geçerlidir. Bu yüzden burju vazinin ve proletaryanın, kendilerine özgü, sonuçları birbirinden değişik doğa bilimleri yoktur. Fizik, Kimya, Mate matik, Biyoloji, Astronomi vb. bilimler her sınıf tarafından alıp, sonuçları itibarı ile değiştirilmeden kullanılabilecek 'tarafsız' bilimlerdir. Ama açıktır ki bu bilimleri kullanan sınıflar bu bilimleri kendi sınıflarının çıkar ları doğrultusunda kullanacaktır. Burjuvazi Fizik, Kimya, Matematik, vb. doğa bilimlerini işçi sınıfını ve diğer emekçi sınıfları daha rasyonel bir biçimde sömürmek için, 'kârını' en üst düzeye çıkarmak için kullanacaktır. Burjuvazinin elinde doğa bilimleri üreticilerin maddi ve manevi gereksinimlerini her gün daha iyi bir biçimde gidermek için değil; sömürücü asalakların kârını en üst düzeye çıkar mak için bir araç olmaktadır. Burjuvazinin elinde yalnızca onun -gerçekte, gerçek anlamı ile 'bilim' ile fazla ilgisi olmayan- toplumsal bilimleri değil; gerçeği olduğu gibi yan sıtan doğa bilimleri de, sömürü düzenini sürdürmeye hizmet eden bir araç olarak kullanılmaktadır. Lenin bunu, 'BÜTÜN resmi ve liberal bilim şu ya da bu biçimde ücretli köleliği savunmaktadır' diyerek belirtmektedir." (abç)

Sorunun bu biçimde yorumu gerçekten doğrudur. Biz şimdilik bu konuda doğa bilimleriyle diyalektik materyalizmin ilişkisini biraz daha açmakla yetineceğiz.

" DOĞA bilimleri, yani doğadaki gelişmeleri inceleyen bilimler, EĞER İNSANLAR DOĞAYI KENDİ GEREKSİNİMLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞİŞTİRMEK İSTİYORLARSA (ve tabii değiştiriyor - larsa -BN) OBJEKTİF GERÇEĞİ OLDUĞU GİBİ YANSITMAK ZORUNDA DIRLAR."

Bu gerçeğin bir başka türlü ifadesi şudur: Doğa (tabiat) bilimleri, doğanın kanunlarına, diyalektik materyalizme uygun olmak; diyalektik materyalizmin kanunlarını yansıtmak zorundadırlar ve zaten onlara uygun oldukları ve yansıttıkları öl çüde gerçekten 'doğa bilimi' isimlendirmesine hak kazanabi -

lirler; onlara uygun oldukları ölçüde ve onları yansıttıkları sürece başarı kazanabilirler.

Örneğin bugün "inanılmaz" birçok şeyin gerçek olmasını mümkün kılan tekniğin yaratıcıları, kullanılan tüm matematik,fizik, kimya, astronomi gibi doğa bilimleri hesaplarında,kendi dini-felsefi inançlarından bağımsız olarak, çalışma alanlarında DİYALEKTİK MATERYALİZMİN KANUNLARINA UYGUN davranmak zorundadırlar.

Tanrıtanımaz ve diyalektikçi bilim adamları için de aynı şey sözkonusudur. Onlar da ÇALIŞMA ALANLARInda -şu ya da bu derecede- birer diyalektik materyalisttirler.

Engels, "Anti-Dühring" adlı eserinde (Celal'in de aktardığı yerde!) şöyle demektedir:

> " *Doğa, diyalektiğin deneme tezgahıdır, ve modern doğa bilimi onuruna onun bu deneme tezgahı için her gün artan zengin olgular hasadı sağlayarak, böylece doğada her şeyin, son çözümlemede, metafizik olarak değil, diyalektik olarak olup bittiğini, doğanın durmadan yinelenen bir çevrimin sonsuz tekdüzeliği içinde hareket etmeyip, gerçek bir tarih geçirdiğini tanıtladığını söylemeliyiz. Burada, herkesten önce, bugünkü bütün organik doğanın, bitkilerin, hayvanların ve dolayısıyla insanın da, milyonlarca yıl süren bir evrim sürecinin ürünü olduğunu tanıtlayarak, doğanın metafizik anlayışına en büyük darbeyi indirmiş bulunan Darwin'i anmak gerekir. Ama şimdiye kadar diyalektik biçimde düşünmeyi öğrenmiş bulunan bilginler parmakla sayılabilecek kadar az olduğu için, bulunan sonuçlar ile geleneksel düşünce biçimi arasındaki çatışma, bugün doğa bilimleri teorisinde egemen olan ve öğretmenler ile öğrencileri, yazarlar ile okurları umutsuzluğa düşüren o büyük karışıklığı açıklar." (s.73-74)*

Marks ve Engels'ten önce de, (tam geliştirilmiş haliyle olmamakla birlikte) diyalektik materyalizm düşüncesinin var olduğunu; doğal bilimlerin kendilerine diyalektik materyalizmi temel almak zorunda olduğunu saptamak zorundayız.

Bunlar bizi bir başka soruya; diyalektik materyalizm ile Marksizm arasındaki ilişkinin ne olduğu sorusuna götürmektedir.

DİYALEKTİK MATERYALİZMİN MARKSİZM İLE OLAN İLİŞKİSİ

Diyalektik materyalizm ile Marksizm birbirlerine eşit şeyler değildir. Bunun ötesinde, diyalektik materyalizmin savunulması, her durum için, Marksist olma sonucunu doğurmaz! Her diyalektik materyalizmi şu ya da bu ölçüde savunan, kendi alanında uygulayan kişinin 'Marksist' ve 'Komünist' ilan edilişi, bugünkü burjuva gericiliğinin yarattığı bir şartlanmışlık işaretidir. Hayır! Her diyalektik materyalist otomatik olarak (zorunlu olarak!) Marksist-Komünist olmak zorunda değildir. Ve olamaz da! Ama kuşkusuz ki Marksist olabilmenin ilk koşullarından birisi diyalektik materyalizmin kabulüdür.

Sanki paradoksal bir oyun gibi görünen bu ilişki, gerçek durumun ifadesinden başka birşey değildir. Bu, Marksizm ile 'sınıf mücadelesi-sınıf savaşı' arasındaki ilişkiye benzemektedir. Bilindiği gibi, bugün de burjuva gericiliği, birçok yerde, sınıf savaşının kabulünün komünistlik ve de Marksistlik olduğunu yaymakta; bu tür bir şartlanmışlığı sürdürmeye çalışmaktadır. Gerçekte ise, bir Marksist-Komünist için sınıf savaşının varlığının kabulü sadece bir ön şarttır. Ama bu hiç de sınıf savaşının varlığını kabul eden her kişinin Marksist Komünist ilan edilmesini gerektirmez.

Marks, J. Weydemeyer'e yazdığı bir mektubunda, bu gerçeği özlü bir şekilde şöyle ortaya koyuyordu:

> "... *Ve bana gelince, modern toplumdaki sınıfların ya da bunlar arasındaki savaşın varlığını keşfetmiş olma onuru bana ait değildir. Burjuva tarihçileri bu sınıf savaşımının tarihsel gelişimini, burjuva iktisatçıları da sınıfların ekonomik anatomisini benden çok önce açıklamışlardır. Benim yeni olarak yaptığım: 1) Sınıfların varlığının ancak üretimin gelişimindeki BELİRLİ tarihsel evrelere bağlı olduğunu; 2) Sınıf savaşımının zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne vardığını; 3) Bu diktatörlüğün kendisinin bütün sınıfların ortadan kaldırılmasına ve sınıfsız bir topluma geçişten başka birşey olmadığını tanıtlamak olmuştur ..." (Marks-Engels, Seçme Yapıtlar, C.1, s.637) (açM)*

Söylenen şey tartıştığımız bağıntı için açıktır.(3)

Diyalektik materyalizm ile komünist olma arasındaki ilişki sorununu; [Marksist modern diyalektik materyalizmi (bile!)] savunan ve alanında uygulayan HERKESİN Marksist-Komünist olamayacağını açıklayan Lenin'den uzunca bir alıntı ile ortaya koymak istiyoruz.

Alıntı yapacağımız makale, Lenin'in "Militan Materyalizmin Önemi Üzerine" başlıklı makalesidir. Bu makale, 1922 yılında, genç Sovyet devletinin imkanlarıyla yayınlanan aylık felsefi-toplumsal-ekonomik bir dergiye yazılmıştır. (Derginin yazı kurulu içinde Troçki de vardır.) Lenin, bu makalesinde genç Sovyet Cumhuriyetinde yönetimi elinde bulunduran komünistlerle, komünist olmayan bilim adamları -doğa bilimcileri- arasındaki ilişkinin bazı yönlerini açmaya çalışmaktadır.

Lenin şöyle başlıyor:

" Yoldaş Trotski, Pod Znamenem Marksizma'nın genel amaçları hakkında gerekli olan herşeyi, bu derginin 1. ve 2. sayısında zaten söylemiş, hem de pek güzel söylemiş bulunuyor. Bu sayının giriş açıklamasında yazı kurulunun ortaya koydukları çalışma programını ve içeriğini daha yakından tamamlayan bazı sorunlar üzerinde durmak istiyorum.

Bu açıklama, Pod Znamenem Marksizma'nın çevresinde toplanan HERKESİN KOMÜNİST OLMADIĞINI, ama HEPSİNİN DE TUTARLI MATERYALİSTLER OLDUĞUNU söylemektedir. Kanımca, komünistlerle komünist olmayanların bu ittifakı kesinlikle esastır ve derginin amaçlarını doğru bir biçimde tanımlamaktadır." (Lenin, agy, Marks-Engels-Marksizm, s.547) (BHBY)

Görüldüğü gibi, Lenin ilk olarak sorunu, komünist olan tutarlı materyalistler ile komünist olmayan tutarlı materyalistler arasındaki ittifak sorunu olarak açıklıyor. Burada komünistlerle komünist olmayanların ittifakının temeli "tutarlı materyalizm" olarak konulmaktadır. Alıntının devamında Lenin komünistlerin komünist olmayanlarla ittifakının öneminden; bu önemin Pod Znamenem Marksizma dergisi için de geçerli olmasından bahsetmekte, bu fikri detaylandırmaktadır.

Lenin şöyle devam etmektedir:

> İkinci olarak, böyle bir dergi, militan tanrıtanımaz bir organ olmalıdır. Bu çalışmadan sorumlu olan bölümlerimiz ya da hiç olmazsa devlet kuruluşlarımız vardır. Ama bu çalışma, son derece cansız ve yetersiz bir biçimde sürdürülmekte ve anlaşılan bizim gerçekten de Rusvari (Sovyet de olsa) bürokratik yollarımızın genel koşullarından zarar görmektedir. Onun için, bu kuruluşların çalışmasına ek olarak ve bu çalışmayı iyileştirmek ve canlandırmak için, militan materyalizmin propagandasını yapmak üzere yola

çıkan bir derginin, yorulmak bilmez bir tanrıtanımaz propaganda ve yorulmak bilmez bir tanrıtanımaz savaş sürdürmesi son derece önemlidir. Bu konuda tüm dillerdeki yazın, dikkatle izlenmeli ve bu alanda değerli olan her şey çevrilmeli, en azından gözden geçirilmelidir.

(age, s.550)

Lenin bunun ardından, eskinin tanrıtanımaz edebiyatı üzerine çeşitli açıklamalar yapmaktadır. Buradaki bu görev de, komünistlerle komünist olmayan materyalistler arasındaki bir çeşit ittifak olarak değerlendirilmektedir.

Lenin, bunların ardından <u>üçüncü olarak</u>, komünistlerle "modern doğa bilimcileri" arasındaki ittifak sorununu işlemekte, şöyle demektedir:

Komünist Partisine mensup olmayan tutarlı materyalistlerle ittifaka ek olarak, militan materyalizmin yapacağı çalışma için en az bu ittifak kadar, belki de ondan fazla önemli olan bir şey de, materyalizme eğilim duyan ve sözde eğitim görmüş toplumda yaygın olan, idealizme ve kuşkuculuğa doğru moda felsefî sapmalar karşısında onu savunmaktan ve öğütlemekten korkmayan modern doğa bilimcileriyle bir ittifaktır.

Pod Znamenem Marksizma n° 1-2'de yayınlanan, A. Timiryazev'e ait Einstein'ın rölativite teorisi üzerine makale, derginin bu ikinci ittifakta da başarılı olacağını ummamıza olanak veriyor. Buna daha çok dikkat etmek gerekir. Modern doğa biliminin geçirmekte olduğu keskin altüst oluşun çoğu kez gerici felsefî okullara ve ikinci dereceden okullara, akımlara ve ikinci dereceden akımlara yolaçtığını anımsamak gerekir. Bu yüzden doğa bilimindeki son devrimin ortaya çıkardığı sorunlar izlenmedikçe ve doğa bilimcilerin bir felsefî derginin çalışmalarına katılmaları sağlanmadıkça, militan materyalizm, ne militan, ne de materyalizm olabilir. Derginin ilk sayısında, Timiryazev, materyalizmin temellerine bizzat hiç bir etkin saldırıda bulunmayan Einstein'ın teorisine tüm ülkelerdeki bir yığın burjuva aydınının daha şimdiden sahip çıktığını gözlemlemek durumunda kalmıştı; bunun, yalnızca Einstein için değil, 19. yüzyılın sonundan bu yana doğa biliminin büyük reformcula-

rının, çoğu için değilse de, bir kısmı için geçerli olduğunu belirtmek gerek.

Bu görüngüye karşı tutumumuzun politik bakımdan bilinçli bir tutum olabilmesi için, hiç bir doğa biliminin ve hiç bir metaryalizmin, sağlam felsefî temellere dayanmadıkça, burjuva fikirlerin saldırısına ve burjuva dünya görüşünün yeniden kurulmasına karşın mücadelesinde gerilemeden duramayacağını kavramak gerekir. Doğa bilimci, bu mücadelede gerilememek ve onu muzaffer bir sona ulaştırmak için, bir modern materyalist, Marx'ın temsil ettiği materyalizmin bilinçli bir yandaşı olmalıdır, yani bir diyaletik materyalist olmalıdır. Bu amaca ulaşmak için, *Pod Znamenem Marksizma*'nın yazarları, hegelci diyalektiğin materyalist bir açıdan sistemli bir biçimde incelenmesine girişmelidirler ; bu diyalektik, Marx'ın *Kapital*'inde ve tarihsel ve politik yapıtlarında gerçekten uyguladığı ve başarıyla uyguladığı bir şeydir, öyle ki, şimdi Doğu'daki (Japonya, Hindistan ve Çin) yeni sınıfların, —yani dünya nüfusunun büyük kısmını oluşturan ve tarihsel edilginliğiyle ve tarihsel uyuşukluğu ile şimdiye kadar birçok ileri Avrupa ülkesinin durgunluğunu ve çürümesini koşullandırmış olan yüz milyonlarca insanın— yaşama katılması ve mücadelesindeki her gün, yeni halkların ve yeni sınıfların yaşama katılmasındaki her gün, marksizmin taze bir doğrulanması olmaktadır.

Kuşkusuz, hegelci diyalektiğin bu incelenmesi, bu yorumu, bu propagandası son derece zordur ve bu doğrultudaki ilk deneylerde hata olasılığı kesindir. Ama ancak hiç bir şey yapmayanlar, hiç hata yapmazlar. Marx'ın materyalist bir biçimde kazanılmış hegelci diyalektiği uygulama yöntemini temel alırsak, bu diyalektiği her yönden geliştirebiliriz ve geliştirmeliyiz, dergide Hegel'in başlıca yapıtlarından alıntılar yayınlamalı, bunları meteryalist bir biçimde yorumlamalı ve Marx'ın diyalektiği uygulayış tarzına ait örneklerin yardımıyla olduğu gibi, yakın tarihin, özellikle de modern emperyalist savaşın ve devrimin görülmemiş bir bollukta sağladığı, ekonomik ve politik ilişkiler alanındaki diyalektik örneklerinin de yardımıyla onları değerlendirmeliyiz. Benim görüşüme göre, *Pod Znamenem Marksizma*'nın yazıkurulu ve yazarları, bir tür "He-

gelci Diyalektiğin Materyalist Dostları Derneği" oluşturmalıdır. Modern doğa bilimcileri, (aramayı bilirlerse ve biz onlara yardım etmeyi bilirsek) materyalist bir biçimde yorumlanmış hegelci diyalektikte, doğa bilimindeki devrim tarafından ortaya atılan ve burjuva modasının aydın hayranlarının ayağını gericiliğe doğru "sürçtüren" felsefî sorular bir dizi yanıt bulacaktır.

Materyalizm, önüne böyle bir görev koymadıkça ve bu görevi sistemli bir biçimde yerine getirmedikçe, militan materyalizm olamaz. Sçedrin'in bir deyimini kullanırsak, savaşıldığı kadar savaşçı olmayacaktır. Bu olmaksızın, önde gelen doğa bilimcileri, felsefî çıkarsamalarını ve genellemelerini yaparken, eskiden olduğu kadar sık çaresiz kalacaklardır. Çünkü doğa bilimi öyle hızlı gelişmekte ve bütün alanlarda öyle derin bir devrimci altüst oluştan geçmektedir ki, felsefî çıkarsamalar olmaksızın yapması olanak-dışıdır.

(age, s.553-555)

Bu uzun aktarma içinde, konumuz açısından özellikle öne çıkarmamız gereken nokta, Lenin'in 'doğabilimci' ile ilgili söylediği sözlerdir.

Lenin için, burjuva dünyasının saldırıları karşısında sarsılmadan durabilmesi için:

> *"Doğabilimci, ... bir modern materyalist, Marks'ın temsil ettiği materyalizmin bilinçli bir yandaşı olmalıdır, YANİ BİR DİYALEKTİK MATERYALİST OLMALIDIR."*

Bu ifade (ya da daha tam olarak, bu anlayış) çok berrak olarak ortaya konmuştur. Lenin burada komünistlerle komünist olmayanların ittifakını tartışmaktadır. Bu ittifakın temeli olarak da DİYALEKTİK MATERYALİZMİ göstermektedir. Diyalektik materyalizmi savunan komünistlerle (sadece böyle de değil, modern, Marksist diyalektik materyalizmi savunan komünistlerle) Marksist diyalektik materyalizmi savunan komünist olmayan doğa bilimcisi arasındaki ittifakı tartışmaktadır.(*)

(*): Burada Lenin'in doğa bilimcilerine modern materyalist olmalarını öğütlemesinin komünist olmayı öğütlemek anlamında kullandığı vb. ileri sürülebilir. Ama ispatlanamaz. Önce, Lenin'in kendisi "komünist olun" demesini —ifade olarak bilen birisidir. İkinci olarak, böyle bir ifade o anlayış çerçevesi içinde —tartıştığı ittifak bağıntısında— kesinlikle olamaz birşeydir.

MARKSİZM VE DOĞA BİLİMLERİYLE DİYALEKTİK MATERYA - LİZMİN İLİŞKİSİNİN BAŞKA BAZI YÖNLERİ NELERDİR?

Burada genel sorunun çok sınırlı bazı yönlerini tartıştığımızı vurgulayarak, bu başlıkta belirtilen ilişkiye de kısaca değinelim.

Engels, "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni" adlı eserinin birinci baskısına önsözüne şöyle başlamaktadır:

> *" Bu kitap deyim yerindeyse, bir vasiyetin yerine getirilmesidir. Hiç kimse, Karl Marks kadar, kendi —bir dereceye kadar bizim de diyebilirim— materyalist tarih irdelemesi sonuçlarıyla ilişki kurarak, Morgan'ın araştırmalarından çıkan vargıları açıklamak ve bunların büyük önemini ortaya koymak istemezdi. Gerçekten, Morgan, MARKS'IN 40 YIL ÖNCE KEŞFETMİŞ BULUNDUĞU MATERYALİST TARİH GÖRÜŞÜNÜ, Amerika'da, K E N D İ A L A N I N D A yeniden keşfetmiş ve bu durum onu, barbarlık ile uygarlık arasındaki karşılaştırma konusunda, belli başlı noktalar üzerinde Marks ile aynı sonuçlara varmaya götürmüştü..." (age, s.13, Sol Yayınları) (BHBY)*

Biz burada "KENDİ ALANI" sözü üzerine özel bir dikkat çekmek istiyoruz. Engels sorunu, "Morgan da materyalist tarih görüşünü savunduğu için Marksistti" vb. biçiminde koymamaktadır. Onun, materyalist tarih görüşünü kendi ALANINDA uyguladığından bahsetmektedir. O halde Marks'ın da başka bir 'kendi alanı' olması sözkonusudur. Morgan ile Marks arasındaki farklılık, birisinin materyalist tarih görüşünü savunması ve diğerinin savunmaması şeklinde değildir. Farklılık, ortak (temelde) bir materyalist tarih görüşünün FARKLI ALANLARDA savunulması-uygulanması şeklinde bir farklılıktır.(4)

Aynı biçimde, Darwin, bir doğa bilimci olarak, tamamen diyalektik materyalizme bağlı kalarak 'kendi alanında', Biyoloji alanında devrim yaratan teorisini ortaya koyabilmiştir. Darwin'in, tüm canlı organizmaların gelişmesinin temeli olarak hücreyi ele alan ve tüm farklılaşma ve gelişmeleri bilimsel bir tarzda ortaya koyan eseri, tüm komünistlerin (Marks ve Engels de dahil!) BU ALANDA dayandıkları bir eserdir. Ne ki, Darwin kesinlikle bir 'Marksist' ve de 'komünist' değildir. Darwin ile Marks arasındaki farklılık da, diyalektik materyalizmi savunma veya savunmama şeklinde bir farklılık değil, diya

lektik materyalizmin FARKLI ALANLARDA savunulması-uygulanması şeklinde bir farktır.

Marks'ın alanına gelince, onun alanı "İNSAN TOPLUMU ve İNSAN TARİHİ" alanıdır. Marks, -birçok yönünü özel olarak geliştirdiği- diyalektik materyalizmi insan toplumu ve insan tarihine, onu değiştirmek için uygulayan birisidir. Bu yüzden Marksizm TOPLUMSAL bir BİLİMdir. Doğa bilimi değil!

SEBEP-SONUÇ İLİŞKİSİ VE DİYALEKTİK MATERYALİZM

Şimdiye dek gördüğümüz şeyler, diyalektik materyalizmin savunulması (ve uygulanması) doğrudan doğrudan Marksist olmaya götürür diye bir zorunluluk olmadığını ortaya koymuştur.

Sorunu "alan" ögesi dışında otomatik sebep-sonuç ilişkisi biçiminde ortaya koymak Marksizm-Leninizm dışında bir koyuştur.

İki farklı bilim adamı, ortak alet olarak diyalektik materyalizmi kullanarak —birbirleriyle iletişimleri olmasa da— AYNI ALANDA, aynı sonuçlara ulaşabilirler ve 'ortak aleti' doğru kullandıkları sürece bir ve aynı sonuçlara ulaşmak zorundadırlar. Örneğin Morgan, Marks'tan habersiz olarak, onun ulaştığı birçok sonuca, ortak materyalist tarih görüşü aracılığıyla ulaşabilmiştir. İşte ancak bu anlamda bir sebep - sonuç ilişkisinden bahsetmek mümkündür. Bu sorunun yanlış, mekanik alındığı her yerde, zararlı sonuçlara ulaşılması kaçınılmazdır. Bu konunun anahtar sorunu, ALAN-KONU sorunudur. Bu atlanamaz. Atlandığı ilk noktada varılabilecek sonuç, örneğin diyalektik materyalizmi savunan herkesin (her bilim adamının) zorunlu bir biçimde Marksist olacağı ve olması gerektiği hayali noktası olur.

MARKSİZMİN TARİHİ GELİŞMESİ İÇİNDE ÜÇ ÖGE ARASINDA İLİŞKİNİN DURUMU

Bu noktada, biraz geniş olmakla birlikte, Lenin'in "Karl Marx" makalesinin biyografik kısmını aktarmak istiyoruz:

> *MARX, Karl,* (yeni takvime göre) 5 Mayıs 1818'de Trier kentinde (Prusya Renanyası) doğmuştur. Babası, 1824 yılında protestanlığı kabul etmiş bir Yahudi avukattır. Ailesi zengin ve kültürlü idi, ama devrimci değildi. Trier'deki gimnazyumdan mezun olduktan sonra Marx, önce Bon'da üni-

versiteye girdi, daha sonra Berlin Üniversitesine geçerek, hukuk öğrenimi gördü, tarih ve felsefeye daha çok ağırlık verdi. Üniversite öğrenimini, Epiküros felsefesi üstüne bir doktora tezi sunarak, 1841 yılında tamamladı. Bu dönemde Marx, kendi görüşleri yönünden hegelci bir idealist idi. Berlin'deyken Hegel felsefesinden tanrıtanımaz ve devrimci sonuçlar çıkarma çabasında olan (aralarında Bruno Bauer'in de bulunduğu) "sol-hegelciler" çevresine katılmıştı.

Öğrenimini tamamladıktan sonra Marx, profesör olmak umuduyla Bon'a geçti. Ne var ki, 1832 yılında Ludwig Feuerbach'ı kürsüsünden uzaklaştıran, 1836'da üniversiteye dönmesine izin vermeyen, ve 1841'de genç profesör Bruno Bauer'in Bon'da ders vermesini yasaklayan hükümetin gerici politikası, Marx'ın akademik kariyer yapma düşüncesini terketmesine yolaçtı. Bu sıralarda, Almanya'da sol-hegelci görüşler hızla yayılıyordu. Ludwig Feuerbach, özellikle 1836'dan sonra, tanrıbilimi eleştirmeye, 1841'de kendi felsefesinde egemen duruma geçen meteryalizme dönmeye başladı (*Hıristiyanlığın Özü*). 1843 yılı onun *Geleceğin Felsefesinin İlkeleri* adlı yapıtının yayınlandığı yıl oldu. Engels, daha sonraları Feuerbach'ın bu yapıtları için, bu kitapların "kurtarıcı etkisini bir kimsenin bizzat tatması gerek" diye yazıyordu. "Biz (yani Marx dahil, sol-hegelciler) hepimiz, bir anda foyerbahçı olduk." Bu sırada, sol-hegelciler ile ilişkisi bulunan Renanya'daki bir kısım radikal burjuvalar, Köln'de *Rheinische Zeitung* (ilk sayısı 1 Ocak 1842'de yayınlandı) adıyla bir muhalefet gazetesi kurdular. Marx ve Bruno Bauer, başyazarlar olarak çağrıldılar ve 1842 Ekiminde, Marx, başyazar oldu ve Bon'dan Köln'e gitti. Marx'ın yönetimi altında, gazetenin devrimci-demokratik eğilimi giderek ağırlık kazandı ve gazete üzerinde hükümet ikili ve üçlü sansür koydu ve daha sonra da 1 Ocak 1843'te yayınını durdurma kararı aldı. Marx, bu tarihten önce, yöneticilikten çekilmek zorunda kaldı, ama onun çekilmesi de gazeteyi kurtarmadı, Mart 1843'te gazete kapandı. Marx'ın *Rheinische Zeitung*'a yazdığı aşağıda belirtilen (*Bibliyografya*'ya bakınız) başlıca makalelerden başka, Engels, Moselle vadisindeki* bağcı köylülerin durumları üzerine yazılmış bir ma-

kaleyi kaydetmektedir. Marx'ın gazetecilik çalışmaları, ona, ekonomi politiği yeterince bilmediğini gösterdi ve tutkuyla bu konuyu incelemeye girdi.

1843'te, Marx, daha öğrenci iken nişanlanmış olduğu, çocukluk arkadaşı Jenny von Westphalen ile, Kreuznach'ta evlendi. Karısı, Prusya soyluluğunun gerici bir ailesinden gelmekteydi; karısının ağabeyi, en gerici bir dönemin —1850-58— Prusya İçişleri Bakanlığını yapmıştı. 1843 sonbaharında, Marx, Arnold Ruge ile birlikte (Arnold Ruge, 1802-1880 — sol-hegelci; 1825-30'da hapis; 1848'den sonra siyasal sürgün; 1866-70'ten sonra da bismarkçı), yurt dışında radikal bir dergi çıkarmak üzere, Paris'e gitti. Bu derginin, yani *Deutshe-Französische Jahrbücher*'in, sadece bir sayısı yayınlandı; Almanya'da gizlice dağıtılma güçlüğü ve Ruge ile anlaşmazlık yüzünden yayın kesildi. Marx'ın bu dergideki yazıları, onun daha o zamandan "var olan her şeyin amansız eleştirisini" ve özellikle "silahla eleştiriyi"* savunan ve *yığınlara* ve *proletaryaya* çağrıda bulunan bir devrimci olduğunu göstermektedir.

Eylül 1844'te, Friedrich Engels, birkaç günlüğüne Paris'e geldi ve bu tarihten sonra Marx'ın en yakın arkadaşı oldu. Her ikisi de, o dönemin Paris'teki devrimci grupların kaynaşma içindeki yaşantısında en etkin yerlerini aldılar, (o zamanlar Proudhon'un öğretisi özel bir önem taşıyordu. Marx, 1847'de yayınladığı *Felsefenin Sefaleti* adlı yapıtı ile bu öğretiyi paramparça etti); küçük-burjuva sosyalizminin değişik öğretilerine karşı zorlu bir mücadele vererek, devrimci *proleter sosyalizmi* ya da komünizmin (marksizmin) teorisini ve taktiklerini geliştirdiler. Marx'ın bu döneme, 1844-48 dönemine ilişkin çalışmaları için *Bibliyografya*'ya bakınız. Prusya hükümetinin ısrarlı isteği üzerine Marx, tehlikeli bir devrimci olarak, 1845 tarihinde, Paris'ten sürüldü. Brüksel'e gitti. 1847 ilkyazında Marx ve Engels, Komünist Birlik[2] adlı gizli propaganda derneğine katıldılar; Birliğin İkinci Kongresinde (Londra, Kasım 1847) önemli rol oynadılar ve kongrenin isteği üzerine, 1848 Şubatında yayınlanan ünlü *Komünist Manifesto*'yu kaleme aldılar. Bu yapıt, duru ve parlak bir deha ile yeni bir dünya anlayışını, toplumsal yaşamı da kucaklayan tutarlı bir materyalizmi; en geniş ve en derin ge-

lişim öğretisi olarak diyalektiği; sınıf mücadelesinin kuramını ve proletaryanın —yeni, komünist toplumun yaratıcısının— dünya tarihindeki devrimci rolünü açıklar.

1848 Şubat Devriminin[3] patlak vermesi üzerine Marx, Belçika'dan sürüldü. Paris'e döndü, Mart Devriminden[4] sonra buradan da ayrılarak, Almanya'ya, Köln'e geçti ve burda 1 Haziran 1848'den 19 Mayıs 1849'a kadar yayınlanan *Neue Rheinische Zeitung*'un başyazarlığını yaptı. Yeni teori, 1848-49 devrimci olayları sırasında ve daha sonra da dünyanın bütün ülkelerindeki tüm proleter ve demokratik hareketler tarafından parlak bir biçimde doğrulandı. Karşı-devrimcilerin başarısı, Marx hakkında önce adlî kovuşturma açılmasına (9 Şubat 1849'da beraat etti) ve sonra da Almanya'dan sürülmesine (16 Mayıs, 1849) yolaçtı. Marx, ilkönce Paris'e gitti, 13 Haziran 1849[5] gösterisinden sonra yeniden sürüldü ve bunun üzerine, ömrünün sonuna kadar yaşadığı Londra'ya gitti.

Marx ile Engels arasındaki mektuplaşmalardan da (bunlar 1913'te yayınlandı) açıkça anlaşılacağı gibi, siyasal bir sürgün olarak, hayatı son derece sıkıntılı idi. Yoksulluk Marx ve ailesinin sırtına çökmüştü; Engels'in kesintisiz ve özverili malî yardımı olmasa idi, Marx, sadece *Kapital*'i tamamlayamamakla kalmayacak, aynı zamanda yoksulluk altında ezilip gitmesi kaçınılmaz olacaktı. Üstelik, küçük-burjuva sosyalizmi ve genel olarak proleter olmayan sosyalizmin yaygınlık kazanmış olan öğreti ve eğilimleri, Marx'ı, sürekli ve amansız bir mücadeleye zorluyor ve kimi zaman da onu en kudurgan ve en müthiş kişisel saldırılara karşı koymak zorunda bırakıyordu (*Herr Vogt*).[6] Siyasal sürgün çevrelerinden uzak duran Marx, ve esas olarak ekonomi politiğin incelenmesine kendini vererek, bir kaç tarihsel çalışmasında (*Bibliyografya*'ya bakınız) materyalist teorisini geliştirdi. Marx, bu bilimi (ilerdeki "Marksist Öğreti"ye bakınız), *Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı* (1859) ve *Kapital* (Birinci Cilt, 1867)'de devrimcileştirdi.

Ellilerin sonları ve altmışlarda, demokratik hareketlerin yeniden canlılık kazanması, Marx'ı pratik eyleme itti. 1864 (Eylül 28)'te, Uluslararası İşçi Birliği —ünlü Birinci Enternasyonal— Londra'da kuruldu. Marx, bu örgütün kalbi ve ruhu idi, onun ilk Çağrı'sının,[7] bir dizi kararın, bildiri ve tebliğin yazarı idi. Çeşitli ülkelerin işçi hareketlerinin birleştiril-

mesinde, proleter olmayan, marksizm-öncesi sosyalizmin farklı biçimlerinin (Mazzini, Proudhon, Bakunin, İngiltere'deki liberal-sendikacılık Almanya'daki lasalcıların sağa kaymaları) ortak harekete yöneltilmesi çabalarında ve bütün bu mezhep ve akımların teorileriyle savaşta, Marx, değişik ülkelerin işçi sınıflarının proleter mücadelesi için ortak bir taktik oluşturdu. Paris Komününün düşüşünden (1871) sonra —Marx, bunun son derece derin, sade, parlak, *etkin* ve devrimci bir değerlendirmesini (*Fransa'da İç Savaş*, 1871) yapmıştır— ve bakunincilerin Enternasyonalin bölünmesine yolaçmalarından sonra, örgütün Avrupa'da varlığını sürdürmesi olanağı kalmamıştı. Enternasyonalin Lahey Kongresinden (1872) sonra, Marx, Enternasyonalin Genel Konseyinin New-York'a taşınmasını sağladı. Birinci Enternasyonal, tarihsel görevini yerine getirmişti ve yerini bütün dünya ülkelerindeki işçi hareketlerinin büyük boyutlarda geliştiği bir döneme bırakıyordu. Bu dönemde ayrı ayrı ulusal devletlerde işçi sınıfının sosyalist yığın partileri kuruluyor ve hareketin kapsamı genişliyordu.

Enternasyonal içindeki yoğun çabası ve bundan da daha yoğun olan teorik çalışmaları, Marx'ın sağlığını bozmuştu. Politik ekonomiyi yeniden biçimlendirme ve *Kapital*'in tamamlanması işini sürdürdü, bunun için bir yığın yeni malzeme topladı ve birkaç dil üzerinde (örneğin Rusça) çalıştı. Ne var ki, sağlığının bozulması *Kapital*'i tamamlamasını önledi.

2 Aralık 1881'de karısı öldü ve 14 Mart 1883'te Marx, koltuğunda otururken sesiz sedasız göçtü. Eşi ile birlikte, Londra'da Highgate mezarlığında yatmaktadır. Marx'ın çocuklarından birkaçı, aile Londra'da sefalet içinde yaşadığı sırada, çocukken öldüler. Üç kızı, İngiliz ve Fransız sosyalistleri ile evlendiler: Eleanor Aveling, Laura Lafargue ve Jenny Longuet. Sonuncusunun oğlu, Fransız Sosyalist Partisinin üyesidir.

(Lenin, "Karl Marx", Marks-Engels-Marksizm, s.13-18)

Bu uzun aktarmada kuşkusuz şu anki tartışma açısından birçok gereksiz nokta-bilgi var. Ama olanlar içinde şu bilgileri özellikle öne çıkarmak gerekecektir:

Marks'ın (ve Engels'in) mücadelelerinin ilk yılları özellikle felsefi alanda yoğunlaşmıştır. Marks, 1843 yıllarından i-

tibaren ekonomi politiği incelemeye yönelmiştir. İncelemesi yaklaşık 15-20 yıl sürmüştür. Marks daha henüz ekonomi-politik alanında hiçbir TEMEL eser vermeden önce, ama bu inceleme çalışmasının da içinde, Engels ile birlikte, örgütlü olarak ve basın aracılığıyla siyasal savaşın içindedir. Engels ile birlikte yayınladığı (1848 Şubatında) Komünist Manifesto daha o günden Komünizmin bir dizi temel siyasi sorununun çözülmüş olduğunun parlak belgesidir. Ekonomi-politik alanında ilk temel eseri "Ekonomi-Politiğin Eleştirisine Katkı" 1859' da yayınlanmıştır.

Bu bilgiler Marksizmin üç bileşeni arasında bulunan Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm bilimi alanının, tarihi gelişme açısından "sürecin", "artık, en sonunda" yerini almadığını göstermeye yeterlidir!

Tarihi bilgilenmenin ötesinde, üç bileşen arasındaki ilişkiyi bir de siyasi yönden ele alalım.

Bu noktayı Lenin, eğitimini yaptığımız iki makalede ele almaktadır. "Karl Marx" makalesinde Lenin şöyle demektedir:

" *MARKSİST ÖĞRETİ*

Marksizm, Marx'ın görüş ve öğretilerinin sistemidir. Marx insanlığın en ileri üç ülkesince temsil edilen, 19. yüzyılın üç temel düşünce akımını sürdüren ve tamamlayan bir deha idi: klasik Alman felsefesi, klasik İngiliz politik ekonomisi ve genel olarak Fransız devrimci öğretileri ile birleşmiş olan Fransız sosyalizmi. Dünyanın bütün uygar ülkelerinin işçi sınıfı hareketinin teorisi ve programı olarak modern materyalizmi ve modern bilimsel sosyalizmi oluşturan, karşıtları tarafından da teslim edilen, Marx'ın çıkardığı sonuçların dikkat çekici doğruluğu ve bütünlüğü Marksizmin esas içeriğinin, yani Marks'ın ekonomik öğretisinin bir açıklamasını yapmadan önce, genel olarak onun dünya görüşünün kısa bir özetini vermeye bizi zorlamaktadır." (age, s.18) (Çeviri düzeltildi.)

Bu sözlerde özellikle üç nokta öne çıkmaktadır.

1- Lenin burada Marksizmin üç ögesi arasındaki ilişkide, hiç bir biçimde öncelik-sonralık ya da sebep-sonuç tartışmasına girmemektedir.

2- Marksizmin esas içeriği olarak Marks'ın ekonomik öğreti -

sini tanıtmaktadır. Ve bunu "yani" ekiyle bilinçli bir tarzda yapmaktadır.(*)

3- Marksizmin dünya görüşü olarak diyalektik materyalizmi tanıtmaktadır.

"Marksizmin Üç Kaynağı ve Üç Ögesi" makalesinde de (bu iki makale farklı tarihlerde yazılmıştır) Lenin, Marks'ın öğretisini "felsefenin, ekonomi politiğin ve sosyalizmin en büyük temsilcilerinin öğretilerinin dolaysız ve doğrudan bir devamı olarak"; "Alman felsefesi, İngiliz ekonomi politiği ve Fransız sosyalizminin temsil ettiği, insanlığın 19. yüzyılda yarattığı en iyi ürünlerin meşru mirasçısı" olarak tanıtmaktadır.

Bu makalede de Lenin, kesinlikle üç öge arasında sebep-sonuç ya da öncelik-sonralık tartışmasına girmez.

Burada gelebilecek muhtemel bir itiraz, makalelerdeki üç ögenin sıra dizisinin bir anlamı olup olmadığı itirazıdır. Gerçekten de makalelerde Lenin üç öge arasında Felsefe-Ekonomi-Politik-Sınıf Mücadelesi öğretisi şeklinde bir sıralama kullanmaktadır. Bu sıralamanın kuşkusuz bir anlamı vardır. "Dünya görüşünün" sıralamada ilk yeri alması, eleştirilen toplumun ikinci sırada yer alması ve işin nasıl yapılacağının biliminin üçüncü sırada yer alması gayet anlaşılır, doğru birşeydir. Burada sorun, Lenin'in bu tanıtma sıralamasını; Marksizmin yaratılmış ve egemen sosyalizm bilimi halini almış olmasından SONRA yapmış olduğu gerçeğidir. Lenin burada hiçbir biçimde bu sıralamayı, Marksizmin yaratılma sürecine uygulamaya kalkışmıyor; sorunu eski dönem için tartışmıyor.

Lenin'in Marksizm yaratılmış olduktan sonra yaptığı sıralamayı, sanki Lenin bu durum hakkında açıklama yapma yeteneğinde değilmiş gibi, Marksizmin yaratılma süreci için ve 'sebep-sonuç' ya da 'öncelik-sonralık' yorumunun aracı yapmak, Lenin'in bu makalelerine dayanarak mümkün değildir. Dahası, böyle yapmak yanlıştır.(**)

(*): Lenin, on sayfa kadar ilerde, Marks'ın ekonomik öğretisini ne anlamda Marksizmin esas içeriği olarak nitelediğini dolaylı olarak açıklamaktadır. Marks'ın ekonomik öğretisini açıklamaya geçmeden önce şöyle söylemektedir: *"Marks'ın ekonomik öğretisi, teorisinin en derin, en kapsamlı ve en ayrıntılı doğrulaması ve uygulamasıdır." (age, s.29)*

(**): Biz burada şu anki görüşlerimizi ortaya koyuyoruz. Bu görüşlere bağlı olarak hem kişisel olarak söylediklerim ve hem de bu konudaki başka yazıları (örneğin Merkez Komitesinin Lenin'in üç makalesine ilişkin eğitim sonuçlarını) değerlendirmek önümüzdeki görevlerden biridir.

CELAL (VE MUHSİN)'İN POZİSYONLARI ÜZERİNE

Buraya kadar, görüşlerimizin bazı yönlerini genellikle olumlu olarak ortaya koymaya çalıştık. Şimdi bu görüşler açısından Celal'in pozisyonlarını incelemeye çalışalım.

"BÜTÜN" NEDİR SORUNU

Celal ilk yazısında, Merkez Komitesinin bir yazısından aktarma yaptıktan sonra, bu yazıda "sorun olan noktalar" olarak şunları sayıyordu:

> " 1) Biz bugün bir bütünü -Marksizm-Leninizm bilimini- mi kavrayıp savunacağız, yoksa bütünü oluşturan alanlardan birisini mi? Bu sorunun cevabı bence bütünü kavramaya yönelmemizdir.
>
> 2) Biz bugün ateş hattı olan sınıf mücadelesi-sosyalizm konusunda Marks, Engels, Lenin, Stalin'in öğretilerini nasıl kavrayıp savunacağız?
>
> Bence bu yazıda (Herhalde kastedilen Merkez Komitesinin yazısıdır -BN) da ortaya konduğu gibi; Marks, Engels, Lenin Stalin'in yaptığı şekilde olmalıdır: 'Toplum kanunlarını kavrayarak...'"

Şimdi buradaki sorunu kavrayabilmek için, Celal ile neyi tartıştığımızı hatırlamak gerekiyor. Celal'in yazısının başlığı "Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenmesi gereken yöntem üzerine görüşlerim" şeklindedir. Yani sorun onun açısından, Marksizm-Leninizmin NASIL kavranacağı; hangi yöntemle kavranacağı; hangi alan temel alınarak kavranacağı vb. meselesidir. Öyle olmak zorundadır. Ama o, yazısında görüldüğü gibi, sorunu; 'bütün'ü mü, yoksa alanlardan birisini mi biçiminde koymaktadır. 'Bütün'ün nasıl kavranılacağı sorusuna cevap olarak da bir altta, 'toplum kanunlarını kavrayarak' demektedir. Bu ifadenin bir başka anlamının "diyalektik tarihsel materyalizmi kavrayarak" demek olduğunu olgu olarak tespit edelim.)

Celal, bu ifadesine getirdiğimiz (eksik) eleştirinin karşılığında tutumunu düzeltmeye çalışacak yerde; bizim eleştirileri yorumsuz şöyle bir aktardıktan sonra sözü 'ustalara' bırakıp, kendisi 'genellemelerle' uğraşmaktadır. Celal bu bağın-

tının sonunda şöyle diyor:

> " Sanırım ustaların dediklerinden çıkardığım sonuçlar konuya belli bir açıklık getirmiş (Ne demezsiniz! -BN); BÜTÜNÜ KAVRAMANIN, bütün içindeki alanın herhangi birinin (Bütün içindeki alanLARDAN herhangi birinin şeklinde olsa gerek -BN) KAVRANMASININ karşısında TERCİH EDİLMESİ GEREKEN YÖNTEM olduğu, fakat diğer ALANLARI 'Marksist bakış açısından koparmak' demek olmadığı anlaşılmıştır." (BHBY)

Bu ifadelere neresinden bakılırsa bakılsın tam bir saçmalama örneğidir. Celal ile bizim tartışmamız, onun 'bütünü', yani kendisinin sözlerine bakarsak 'Marksizm-Leninizm bilimi'ni kavramaktan yana olması; bizim ise 'bütünü' (kendi ifadesine bakarsak 'Marksizm-Leninizm bilimini') kavramaya KARŞI olduğumuzdan doğan bir tartışma değildir. Biz hiçbir zaman kişisel olarak da, parti olarak da, biz 'bütünü' (Marksizm-Leninizm bilimi anlamında) kavramaya karşıyız demedik! Tartışma Marksizm-Leninizm bilimi anlamında BÜTÜNün kavranabilmesi için bugün bu bütünün üç alanından hangisini çıkış noktası alan bir eğitim sürdürmemiz gerektiği biçiminde bir tartışmadır. Celal, daha işin başında, yazısının başlığını unutmuşa benziyor!

Celal ya burada bizim anladığımız anlamda 'bütün'den Marksizm-Leninizm bilimini anlıyordur. Ama eğer böyle ise, önce, tartışmamızın konusu bu değildir. İkincisi, Marksizm-Leninizm bilimi anlamında bütünü kavramaya karşıyız dediğimizin belgesi yoktur. Üçüncüsü, kendi pozisyonu açısından bütünün (eğer Marksizm-Leninizm bilimi anlamında kullanmışsa) NASIL kavranılacağı sorusuna cevap vermeyen boş bir laftır. Dördüncüsü, 'Marksizm-Leninizm bilimi'ni kavramanın 'tercih edilmesi gereken YÖNTEM' olması sözü kendi başına ayrı bir saçmaladır ve ancak "Marksizm-Leninizm bilimi-bütün-" sözünün yerine bir "alan" sözü geçtiğinde anlamlıdır. Çünkü sorun Marksizm-Leninizm biliminin üç alandan hangisini çıkış noktası alan bir YÖNTEMLE daha iyi kavranacağı sorunudur, vb.

<u>Ya da</u> Celal burada, 'bütün'den ve hatta 'Marksizm-Leninizm biliminden' bir başka şeyi anlamakta; bir başka şeyi kasdetmektedir. <u>Açık</u> bir biçimde söylememekle birlikte (söylemek de o kadar kolay değil!), Celal için 'bütün'den anlaşılan 'Diyalektik Materyalizm'den başka birşey değildir. Onun 'bütün'dediği yerleri silerek, yerine·diyalektik materyalizm yazıldığında, ortada anlam bozukluğu diye birşeyin kalmadığı; kendi

mantığı içinde herşeyin az-çok yerine oturacağı görüşündedir. İşte Celal'in diyalektik materyalizmle ilgili birkaç "sonu - cu":

> " - Marksist Ekonomi Politik, Diyalektik Materyalizmin bir maddi varlık olan ekonomik hayata uygulanmasının sonucu - dur.
>
> - <u>Bu anlamda Diyalektik Materyalizm, 'genel teori' olarak Marksist Ekonomi Politik bilimini de kapsayan, onun nedeni olan bir bilimdir.</u>" (abç)

Bu kadar da değil! O şöyle diyor:

> " Örneğin biz, Diyalektik Materyalizm ile Marksist Ekonomi Politik arasında bir öncelik ve sonralık ilişkisi araya - caksak, sözkonusu alanlardan hangisinin diğerinin sebebi veya sonucu olduğunu tespit etmemiz gerekecektir. (Celal, burayı yukarda yaptığımız alıntıda tespit etmişti. Şimdi gelen bölüme dikkat edilsin. -BN) AYNI DURUM Sınıf Mücade lesi-Sosyalizm ile Marksist Ekonomi Politik arasındaki i- lişkide de geçerlidir." (BHBY)

Celal Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm ile Marksist Ekonomi Poli - tik arasındaki ilişki hakkında, bu bağıntıda AÇIK birşey söy lememiş. Ama bu ilişkinin Diyalektik Materyalizm ile Marksist Ekonomi Politik arasındaki ilişki ile aynı olduğu bilgisini vermiş. Durum böyle olunca, ortaya çıkan tablo şöyledir:

- Marksist Ekonomi Politik, Sınıf-Mücadelesi-Sosyalizm bili mini de kapsayan, onun nedeni olan bir bilimdir. Diyalektik Materyalizm ise zaten Marksist Ekonomi Politiği de kapsayan, onun nedeni olan bir bilim olduğundan, Diyalektik Materyal - izm, Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmi kapsayan, onların nedeni olan bir bilimdir!!

Bunlar, felsefi alanda 'ustalardan' çıkarılabilecek sonuçlar değil, olsa olsa saçmalamanın felsefesidir. Celal Diyalektik Materyalizm hakkında, nasılsa, onun bakış açısı-anahtar oldu ğunu duymuş; <u>Diyalektik Materyalizm</u> adına, önüne ne gelirse, eline geçirdiği çuvalın içine doldurmaktadır!:

> " - Bu anlamda (Bir önceki cümlede 'Diyalektik Materyalizm doğanın GENEL YASALARInın insan beyninde yansımasının so- nucudur' deniyor -BN) Diyalektik Materyalizm, sadece bir bilimsel alandaki yasaların ilişkilerinin bilimi değil, ay nı zamanda çeşitli bilimlerin kendi aralarındaki ilişkile

rin bilimidir de."

Yani, Diyalektik Materyalizm; Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmin, onlardan da öte, çeşitli bilimlerim SEBEBİ ve onların KAPSAYICISI; onların aralarındaki ilişkilerin de bilimidir.

Sorun böyle olunca, Diyalektik Materyalizm Marksizmin temeli ise ve aynı zamanda Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmin nedeni ise ve onları kapsıyorsa, Marksizm esasında Diyalektik Materyalizm ile bir ve aynı şeydir!

Diyalektik Materyalizm TEK BİLİMSEL DÜNYA GÖRÜŞÜdür!

Bu, Diyalektik Materyalizmin ÖNEMİNİ ve ROLÜNÜ göstermek için Celal'in yüzlerce çok şatafatlı anlaşılmaz "genelleme" ve "toparlama"larından daha anlamlı bir sözdür. Ve hepsinden önemlisi, Celal'in saçmalıklarına karşılık, TAMAMEN DOĞRU BİR TANIMdır.

Diyalektik Materyalizmin tek bilimsel dünya görüşü olmasıyla onun Marksist Ekonomi Politiği, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm bilimini, ve başka bilumum bilimi KAPSAYAN ve onların nedeni olan bilim olması bambaşka şeylerdir.

Yukarıdaki tanım bize, eğer herhangi bir olaya; herhangi bir alana, bilimsel olarak yaklaşmak istiyorsak, bu noktada TEK aracımızın diyalektik materyalizm olduğunu öğretmektedir.

Celal'in tanımı ise bizi bambaşka sonuçlara götürmek zorundadır: O, diyalektik materyalizmi bir dünya görüşü; bir anahtar olmaktan çıkarmakta; onu herşeyi kapsayan bir olgu olarak aktarmaktadır. Celal kendi kurduğu sebep-sonuç bağıntısını bile kavrayabilmiş değildir. Bilindiği gibi, bir sebep, herhangi bir sonuca yolaçabilir. Ama artık sonuç (burada 'sonuç'tan bir bilimin yaratılmış olması kastedilmektedir) sebepten ÇOK GENİŞ, hatta SEBEPTEN BAŞKA birşeydir.

Bu nokta Celal'in Marksizmin ne olduğu konusundaki kavrayışsızlığı ile birleşen bir noktadır. Yukarıda incelediğimiz ve konuları Marksizmi tanıtmak olan Lenin'in iki makalesinde de Marksizm AYNI TEMEL ÖZELLİK içinde tanıtılıyordu:

" *Marksizm, Marks'ın görüş ve öğretilerinin sistemidir. Marks, insanlığın en ileri üç ülkesince temsil edilen 19. yüzyılın üç temel ideolojik (doğru Türkçe çevirisi: düşünce -BN) akımını sürdüren ve tamamlayan bir deha idi: kla-*

sik Alman felsefesi, klasik İngiliz politik ekonomisi ve genel olarak Fransız devrimci öğretileriyle birleşmiş olan Fransız sosyalizmi."

Diğer makalede ise, Marksist öğretiyi:

" ... felsefenin, ekonomi politiğin ve sosyalizmin en büyük temsilcilerinin öğretilerinin dolaysız ve doğrudan bir de vamı olarak";

" Alman felsefesi, İngiliz ekonomi politiği ve Fransız sos yalizminin temsil ettiği insanlığın 19. yüzyılda yarattı ğı en iyi ürünlerin, meşru mirasçısı"

olarak tanıtıyordu.

Burada gayet açıkça görülmektedir ki, Marksizmin üç ögesi içinde felsefe "diğerlerini kapsayan" vb. bir öge olarak tanıtılMAMAKTADIR. Ve esasen böyle tanıtılsaydı, bu noktada "Marksizm Diyalektik Materyalizmdir" demek zorunludur. Çünkü Celal'e göre Diyalektik Materyalizm ZATEN Marksist Ekonomi Politiği, ve Marksist Ekonomi Politik de ZATEN Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmi ve dolayısıyla Diyalektik Materyalizm 'bilumum' bilimleri KAPSAYAN bir ögedir!!!

Oysa Lenin, "Karl Marks" makalesinde, üç öge içinde Diyalektik Materyalizmi Marksizmin "DÜNYA GÖRÜŞÜ" olarak nitelemekte; buna karşılık örneğin Marks'ın Ekonomi Politik öğretisini ise "MARKSİZMİN ESAS İÇERİĞİ" olarak değerlendirmekte idi.

Biz Diyalektik Materyalizmin bir 'bakış açısı' olarak önemini; ondan her bir uzaklaşmada ne büyük yanlışlara gidileceğini daima vurgulamalı; TEK BİLİMSEL DÜNYA GÖRÜŞÜNÜN o olduğunu propaganda etmeliyiz. Ama onun sözümona önemini vurgula - mak için, 'herşeyin kapsayıcısı', 'nedeni', 'bilimlerin bilimi' gibi şatafatlı deyimlerle tanımlamanın, Marksizmi görülmemiş biçimde bayağılaştırma olduğunu da bilmeliyiz. Marksizmi Diyalektik Materyalizmle eşitlemek zorunda olan bir yaklaşım, komünizme en büyük saldırılardan birisidir.

Celal'in 'bütün'ünün bu bağıntıdaki anlamı işte budur! Onun 'Marksizm-Leninizm' anlayışı işte böyledir: 'Diyalektik Materyalizm'!!!

SEBEP-SONUÇ İLİŞKİSİ

Yukarda yer yer sebep-sonuç ilişkisine değinmiştik. Burada sorunu biraz daha yakından ele alalım.

Celal sebep-sonuç bağıntısında yazısında şunları söylüyor:

" Diyalektik düşünce yöntemi ile meseleye yaklaşıldığında (Aman efendim! Bunu söylemeye ne gerek! Zaten siz hiç başka bir yöntem ile meseleye yaklaşır mısınız?! -BN) öncelik-sonralık ilişkisinin düşünülebilmesi için; <u>aralarında bu tür bir ilişkinin kurulduğu iki şeyden birinin</u>, diğerinin ya <u>sebebi</u> ya da <u>sonucu</u> olması gereklidir.

Örneğin biz, Diyalektik Materyalizm ile Marksist Ekonomi-Politik arasında bir öncelik-sonralık ilişkisi arayacak - sak, sözkonusu alanlardan hangisinin diğerinin sebebi veya sonucu olduğunu tespit etmemiz gerekecektir. Aynı durum Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm ile Marksist Ekonomi Politik arasındaki ilişkide de geçerlidir." (*)

" - Marksist Ekonomi Politik, Diyalektik Materyalizmin bir maddi varlık olan ekonomik hayata uygulanmasının sonucu - dur.
- Bu anlamda Diyalektik Materyalizm, 'genel teori' olarak Marksist Ekonomi Politik bilimini de kapsayan, onun nedeni olan bir bilimdir."

" Üzerinde durulması gerekli diğer bir konu da, öncelik-sonralık ilişkisini belirleyen SEBEP-SONUÇ ilişkisinin diyalektik olarak birbirine dönüşmesi sorunudur. Klasiklerden öğrendiğimiz kadarıyla sebep ve sonuç, biri olmadan diğeri düşünülemeyen, bu anlamda da birbirlerine dönüşebilen şeylerdir.

Örneğin, yukarıda değindiğimiz gibi, Diyalektik Materya - lizm bir bütün olarak doğanın, ve toplumsal varlığın insan beyninde yansımasının 'SONUCU'dur. Bu anlamda da Diyalektik Materyalizm ekonominin sebebi değil SONUCUdur. Fakat 'sonuç' olan Diyalektik Materyalizm bir defa ortaya çıkarıldı mı, ekonomik hayatın yasalarının, gelişme kanunlarının ortaya çıkarılması ve bu yasaların sınıf mücadelesine uygulanmasında artık sonuç olmaktan çıkar ve SEBEP durumuna gelir.

(*): Biz burada Marksizmin üç alanı arasında "sebep-sonuç" biçiminde bir ilişkiyı, bildiğimiz kadarıyla Marks, Engels, Lenin, Stalin'in kurmadığını saptamak istiyoruz. Bu tür bir ilişkiyi burada açıkça Celal kuruyor! Ve o böyle bir "büyük" iddiasına tek bir açık anlamlı alıntı ile kanıt göstermiyor!

Fakat bu durum, sebebin sonuç, sonucun da aynı zamanda sebep olma durumu, bizi şeyler arasında öncelik-sonralık ilişkisi kurulmasının saçma ve gereksiz olduğu sonucuna götürmemelidir. Bu tür bir ilişki somut olarak ilerlemenin, gelişmenin mümkün olabilmesi için MUTLAKA kurulması gereken —maddenin tabiatı icabı— bir ilişkidir. Yukarda koymaya çalıştığım kadarıyla aynı durum üç alan için de geçerlidir." (BHBY)

Pek değerli feylesofumuzun bu pek derin değerlendirmeleri içinde boğulmamak ve asıl konuyu kaybetmemek için, tüm değerlendirme içinde bu sözlerin anlamını-yerini unutmamak gereklidir. Celal'in davası Diyalektik Materyalizmin önemini anlatmaktır!(!) Yukardaki derin tahliller işte bu amacın destekleyicisi olsun diye ortaya sürülmüş.

Fakat Celal kaş yapayım derken birçok gözü birden çıkarıyor! (*)

Önce, anladığımız kadarıyla burada kurulan 'sebep-sonuç' bağıntısı, <u>düşünce</u> ile <u>madde</u> arasında kurulan bir bağıntıdır. Öyle olduğu yukarda aktardığımız uzun alıntılardan anlaşılmaktadır. Orada, 'Diyalektik Materyalizm <u>ekonominin</u> sonucu'; 'Marksist Ekonomi Politiğin de Diyalektik Materyalizmin maddi hayata uygulanması sonucu' olduğu vb. söyleniyordu. Alıntıların tümünden, bağıntının böyle kurulduğu tespit edilebilir. Öyleyse biz önce genel olarak Marksist-Leninistlerin düşünce ile madde arasındaki ilişkiyi nasıl ele aldıklarını öğrenmeye çalışalım.

Madde ile düşünce arasındaki ilişkiyi Engels, sistematik bir biçimde yazdığı ve kategorik ayırımlara sahip eseri "Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu"nda şöyle ortaya koyuyordu:

> *" Düşüncenin varlığa, tinin doğaya ilişkisi sorununun, bütün felsefenin BU EN YÜKSEK SORUNUNUN kökleri, tıpkı her dinde olduğu gibi, yabanıllık çağının kısıtlı ve bilisiz kavrayışlarındadır. Ama bu sorun, ancak Avrupa toplumu hıristiyan ortaçağın uzun kış uykusundan uyandığı zaman bütün kesinliğiyle konabilir ve ancak o zaman bütün anlamını kazanabilirdi. Ayrıca ortaçağın skolastiğinde büyük bir rol oynamış olan düşüncenin varlığa göre durumu sorunu, tinin mi yoksa doğanın mı, hangisinin <u>esas öge</u> olduğu soru-*

(*): Burada tüm saçmalıklar üzerinde değil, önemli görülen noktalar üzerinde duracağız.

nu, bu sorun, kilise tarafından, şu keskin biçimi aldı: dünya Tanrı tarafından mı yaratılmıştır, yoksa bütün önce sizlik boyunca var mı idi?

Bu soruyu yanıtlayışlarına göre filozoflar iki büyük kampa ayrılıyorlardı. Tinin doğaya göre ÖNCE GELME özelliğini ileri sürenler ve buna göre de, son aşamada, ne cins - ten olursa olsun dünya için bir yaratılmayı kabul edenler —bu yaratılma çok kez, filozoflarda, örneğin Hegel'de, hıristiyanlıkta olduğundan çok daha karmaşık ve çok daha olanaksızdır— bunlar, idealizm kampını oluşturuyorlardı. Ötekiler, DOĞAYI ESAS ÖGE sayanlar ise materyalizmin değişik okullarında yer alıyorlardı." (agy, Marks-Engels Seçme Yazılar, C.3, s.422) (abç)(BHBY)

Bu çok bilinen alıntıyı doğru yorumlamak gereklidir. Burada Engels, düşünce ve madde arası ilişkiyi, "sebep-sonuç" ilişkisi biçiminde KOYMAMAKTADIR. Felsefenin bu en yüksek sorununda, Engels burada madde ile düşünce arasında, hangisinin ESAS ÖGE sayılacağı şeklinde bir ilişki kurmaktadır.

Marks ve Engels'in doğayı esas öge kabul etmeleri, zamanla, Marksistler arasında yanlış bir yorumla kaba materyalist eğilimlere yolaçmıştır. Engels, kendi ve Marks adına, kendilerini materyalizmin bu kaba biçiminden bir kez daha ayırmak zorunda kalmıştı.

Biz "sebep-sonuç" biçiminde güya teorileştirilen, ama esasında mekanik bir tartışmaya yolaçan bu kavramlarla tartışmayı doğru bulmuyoruz.

Felsefenin bu en temel sorusunda ilişkiyi Marksistlerin kurduğu gibi kurmayan "sebep-sonuç" ilişkisi, sorun BİLİMLER DÜZEYİNDE ele alındığında korkunç bir hal almaktadır.

İşte örneği:

Marksist Ekonomi Politik, Diyalektik Materyalizmin SONUCUdur.

Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm de Marksist Ekonomi Politiğin SONUCUdur.

Diyalektik Materyalizm, 'genel teori' olarak Marksist Ekonomi Politik bilimini de, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm bilimini de, ve diğer bilumum bilimleri de KAPSAYAN, onların NEDENİ olan bir bilimdir!!!

"Sonsuz gelişim öğretisi" karşısında akademizmin ağzının suyunu akıtarak ona hayranlıklarını dile getirmesine, onu gök-

lere çıkarmasına bir diyeceğimiz yok. Ama onu Marksizm adına; Marksizmle ve Marksizmin diğer iki alanı ile eşitleme; onları 'kapsatma'(!) gibi Marksizmi akademizm düzeyine indiren çaba karşısında sessiz kalamayız! Celal anlaşılan burjuve-feodal okul eğitimi sırasında aşırı gerici profesörlerin 'materyalizm Marksizmdir, komünizmdir ve dahi Maoizmdir' türünden şartlandırmalarını gerçek kabul ediyor. Böyle şartlanmaları şimdi <u>komünistlerin arasında</u> yaymaya çalışıyor. Yaptığı burjuva görüşlerinin taşıyıcılığından başka birşey değildir.

Marksizm, Marksizmin üç ögesi üzerinde yükselen bir bilimdir! Marksizm Diyalektik Materyalizm ile bir ve aynı şey değildir! Diyalektik Materyalizm Marksist Ekonomi Politiği kapsayamaz! Diyalektik Materyalizm Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm bilimini kapsayamaz! Diyalektik Materyalizm sadece Marks ve Engels'in malı değildir. Engels bunu şöyle açıklıyor:

> *" ... Ve yıllardan beri bizim en iyi çalışma aracımız ve en etkili silahımız olan bu materyalist diyalektik, ne dikkate değer bir şeydir ki, yalnızca bizim tarafımızdan değil, ayrıca bizden bağımsız, hatta Hegel'den bile bağımsız olarak Joseph Dietzgen adlı bir Alman işçisi tarafından yeniden bulundu." (Marks-Engels Seçme Yazılar, C.3, s.441)* (Bu alıntıyı Celal de aktarmış. Ama o ya okumasını, ya da komünist gibi düşünmesini unuttuğundan olacak, aldığı alıntılarla kendini yere vurma sanatına örnekler veriyor.)(*)

Engels burada hem Diyalektik Materyalizmi komünizmle eşitleme anlayışını bir yana savuruyor. Ve hem de Diyalektik Materyalizmin kendileri için bir çalışma aracı; toplumu, tarihi, olayları yorumlama anahtarı olduğunu açıklayarak, onun 'bilimlerin kapsayıcısı' değil; bilimlerin yaratılmasının <u>çıkış noktası</u> olduğu gerçeğini vurguluyor.

Kapital'ler Diyalektik ve Tarihi Materyalizm BAKIŞ AÇISI ile yaratılmıştır. Bu bir gerçeğin tekrarıdır. Ama bu, Kapital'lerde ifadesini bulduğu ölçüdeki Marksist Ekonomi Politik biliminin Diyalektik Tarihi Materyalizm ile bir ve aynı şey olduğunu söylemek demek değildir.

(*): Celal yazısında klasiklerden genellikle yorumsuz alıntı yapıyor ve en sonunda da 'toparlama' ve 'genelleme' işini üstleniyor. Bu arada klasikler de Celal'i doğrulamış oluyor! Nasıl doğruladığının bir örneğini bu alıntıda verdik. Özellikle alıntıyla yetinen; alıntı oldu mu o yazıyı bilimsel kabul eden, ama alıntıyla verilmek istenen fikir arası bağa fazla kafa yormayan bazı yoldaşlara bu örneğin öğretici görüneceğini umarız.

Modern diyalektik materyalist bakış açısının elde edildiği 1840'lı yıllardan itibaren, Marks Kapital'lerde ifadesini bu lan Ekonomi Politik bilimini 20 yıl kadar süren bir çalışmanın ürünü olarak ortaya koyabilmiştir. Dahası, Engels Kapi - tal'in asıl konusunun tek bir kapitalist toplum olmasından ha reketle ve diğer toplumların da Kapital'de olduğu biçimi ile incelenmesi zorunluluğundan hareketle, Marksist Ekonomi Poli tik biliminin daha yapılması gereken çok işinin olduğunu söy lüyordu.(5)

Ve Marks gibi birisinin 20 yıl süren bir çalışmasının ürünü olan ve daha tamamlanmaktan uzak bir Marksist Ekonomi - Politik bilimini Diyalektik Materyalizm 'KAPSIYOR'muş!!!

ÜÇ ÖGENİN SIRALAMASI

Celal, Marksizmin üç ögesi arası ilişkinin siyasi yanlarını altüst ettiği gibi, tarihsel gerçekleri-olguları da bir yana atmaya kalkışıyor. Şöyle diyor:

" Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm a rasındaki öncelik-sonralık ilişkisi konusunda birçok örnek verilebilir. Ben bu konuyla ilgili olarak Menşevikler ile girdiğimiz Stalin tartışmasının 'Sosyalist toplumda burju vazi sınıf olarak varlığını korur mu, korumaz mı?' bölümü nü hatırlatıp bir örnek vermekle yetineceğim:

' Şu da yine apaçıktır ki; burjuvazi ile proletarya ara - sındaki mücadelede olduğu gibi, toprak mülkiyeti ile bur- juvazi arasındaki mücadelede de herşeyden önce iktisadi mü nasebetler bahis konusu bulunuyordu ve siyasi iktidar bu menfaatlerin tatminine yarayan bir vasıtadan başka birşey değildi. Gerek burjuvazi, gerekse proletarya ekonomik şart larda, daha doğrusu istihsal tarzında meydana gelen bir de ğişiklik neticesinde ortaya çıkmışlardı.'

Şimdi de benim ilk yazıma dönelim:

'Bu aşamadan sonra (Ekonomik temelin ortaya konulmasından sonra -BN) artık sorun gelişme yönü ortaya konulan sürecin önündeki engellerin yıkılmasının nasıl gerçekleşeceği, bu sürecin hangi temel üzerinde yükseleceği, sürecin gerçekleştirilme kanunlarının neler olduğudur. Artık üç bileşenden sonuncusu: Sınıf Mücadelesi gündemdedir.'

Burada da Engels'in söylediği ile benim söylediğim karşı-

laştırıldığında aradaki anlayış benzerliği görülecektir." (Aman efendim, benzerlik ne kelime!? Engels, benden kopye etmiş deseniz, yine hakkınız var! -BN) (abç) (6)

Celal ilk yazısında da şöyle diyordu:

> " .. Bu doğrultuda, insanı felsefenin saçmalığından kurtaran <u>Marksizmin</u> İLK ADIMI yaşanan maddi -gerçek- hayatın kanunlarının aranması olmuştur. Bunun SONUCU olarak da Marksist Ekonomi-Politik bilimi doğup gelişmiştir.
>
> ...
>
> Bu aşamadan sonra ARTIK sorun gelişme yönü ortaya konulan sürecin önündeki engellerin yıkılmasının nasıl gerçekleşeceği, bu sürecin hangi temeller üzerinde yükseleceği, sürecin gerçekleştirme kanunlarının neler olduğudur. ARTIK üç bileşenden SONUNCUSU: SINIF MÜCADELESİ gündemdedir YANİ." (abç) (BHBY)

Şimdi bütün bu alıntılarda bir dizi yanlış vardır.

Önce şu berrak olarak tespit edilmek zorundadır. Marksizmin İLK ADIMI felsefe alanında atılmıştır. Bu bir ZORUNLULUKTU. Marks ve Engels öncelikle Diyalektik ve Tarihi Materyalizm üzerinde çalışmak zorunda idiler ve çalıştılar.

Biz, Celal'in "yaşanan maddi -gerçek- hayatın kanunlarının aranması olmuştur" ifadesini, bu noktada bizim gibi düşündüğü biçiminde yorumluyoruz. Problem bu noktadan sonra başlamaktadır: Celal'e göre, bunun sonucu olarak Marksist Ekonomi Politik bilimi DOĞUP GELİŞMİŞTİR. Ve ancak bu aşamadan SONRA, ARTIK, sorun SINIF MÜCADELESİDİR. (*)

Sorunun bu tarzda ortaya konulması, hem bu üç ögenin arasındaki ilişkilerin siyasi değerlendirmesi bakımından yanlıştır ve hem de Marksizmin gelişmesi içindeki ürünlerinin olgusal durumunu yadsımaktadır. (**)

(*): Biz de ilk cevabımızda bu noktada bazı şöyler söyledik. Orada berrak olarak felsefi alanda açıklığa kavuşmanın ilk adım olması gerektiğini açıkladık. Bu noktadan sonraki diğer iki ögeyi "normal" sırası içinde, yani Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm olarak sıraladık. O yazıda Celal'ın "artık" şeklindeki teziyle polemiğe girmiş olmamız bu konuda bizim de sorunu bilince çıkarmadığımızın bir işaretidir.

(**): Bu noktada sorunun böyle görulmediğine dair bir itiraz gelebilir. Gelebilecek tek itiraz şu alıntıdır: "Diyalektik Materyalizm, sınıf mücadelesinin temeli olan ekonomik yapının yasalarını ortaya çıkartmakta araç rolü oynadığı gibi, bu ekonomik temelle sınıf mücadelesi arasında da bir araç rolü oynamaktadır. Bu demektir ki, üç alan arasındaki ilişki, 1'in 2'den, 2'nın 3'ten önce geldiği türden <u>salt</u> matematik bir öncelik-sonralık ilişkisi <u>değildir</u>."(abç)

Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm biliminin Marksizmin gelişmesindeki yeri, Marksist Ekonomi Politik biliminin doğup gelişmiş olduğu 'aşamadan sonra, artık' biçiminde DEĞİLDİR! Bunu olgu olarak göstermek gayet kolaydır.

Lenin, Marks'ın faaliyetlerini "Karl Marks" makalesinin sonundaki "Bibliyografya"da gayet ayrıntılı olarak aktarmaktadır. Lenin'in verdiği bilgilere göre durum kabaca şudur:

Yıl 1841: Marks, Epiküros'un felsefesi üzerine tezini yazdı. Bu sırada Marks Hegelci bir idealisttir.

Yıl 1842: Marks, "Rheinische Zeitung"a makaleler yazmaya başladı. Bu tarihte Marks, idealizmden materyalizme; devrimci demokrasiden komünizme geçiş belirtileri göstermektedir.

Yıl 1844: Marks, "Hegelci Hukuk Felsefesinin Bir Eleştirisi" ni, "Yahudi Sorunu Üzerine"yi, vb. makaleleri yazmıştır. Ve "geçiş" tamamlanmıştır.

Yıl 1845: Marks, Engels'le birlikte "Kutsal Aile"yi yayınladı ve "Feuerbach Üzerine Tezler"i yazdı.

Yıl 1847: İki yıl içinde Marks, üç ayrı gazeteye birçok makale yazdı. Ayrıca Proudhon'a karşı "Felsefenin Sefaleti"ni yazdı.

Yıl 1848: Marks'ın "Serbest Ticaret Üzerine Bir Konuşma"sı ve Engels ile birlikte yazılan "Komünist Manifesto" yayınlandı.

Yıl 1849: Bir yıl kadar kendi önderliğinde "Neue Rheinische Zeitung"u yayınladı. Bu gazete devrimci proletaryanın en iyi ve aşılmamış organıdır. Bu gazetede "Ücretli Emek ve Sermaye" ve "Yönetimdeki Liberaller" ve başka birçok makale basılmıştır. Ayrıca "İki Sisal Duruşma" (yargılanması sırasındaki savunmaları) yayınlandı.

Yıl 1850: "Neue Rheinische Zeitung" yeniden çıkarıldı. Marks ın birçok önemli makalesi yer aldı. Ayrıca "Fransa

---

Önceki sayfadaki dipnotun devamıdır:

Ama bu bir itiraz alıntısı değil, olsa olsa "onay" alıntısıdır. Burada söylenen nedir? Üç öge arasındaki ilişki "salt matematik türden" bir ilişki değildir! Yani, 1'in 2'den, 2'nin 3'tenönce geldiği gibi bir matematik ilişki vardır, ama "SALT" bu değildir, aynı zamanda "diyalektik" ilişkiler de vardır! Cümlenin başka anlamı yoktur. Bu sebeple de bu cümle ancak bizim söylediğimizi onaylayan bir cümle olarak değerlendirilebilir.

da Sınıf Savaşımları" da burada yayınlanmıştır.

Yıl 1852: "Louis Bonapart'ın 18.Brumeri" yayınlandı. "Komü - nistlerin Köln Duruşması" da yayınlandı.

Yıl 1862: Bu aradaki on yıl boyunca Marks "New York Tribune" de düzenli makale yazdı. Bu arada başka gazetelere de yazdı. "Almanya'da Devrim ve Karşı-Devrim", "Doğu Sorunu", "18. Yüzyıl Diplomatik Tarihinin Açıklanması" gibi derlemelerdeki makaleler buralara yazılmıştır. Ayrıca 1859'da, "Ekonomi Politiğin Eleştirisine Katkı" yayınlanmıştır. 1860'da "Herr Vogt" yayınlanmıştır.

Yıl 1864: Marks, "Uluslararası İşçi Birliğinin Çağrısı"nı yayınlamıştır. Ayrıca Enternasyonal Genel Konseyinin sayısız bildiri, çağrı ve kararlarının yazarıdır. Bu arada Kugelmann'la mektuplaştı. Bu dönemdeki bazı eserleri "Fransa'da İç Savaş"ın malzemeleridir.

Yıl 1867: Marks'ın temel yapıtı "Kapital: Ekonomi-Politiğin Eleştirisi" birinci cildi çıktı.

Yıl 1876: Marks, Engels'in "Anti-Dühring" isimli eserinin tüm elyazmasını gözden geçirdi ve Ekonomi Politiğin tarihi üzerine bir bölüm yazdı, katkıda bulundu.

Yıl 1885: Kapital'in ikinci cildini Marks'ın ölümünden sonra Engels yayınladı.

Yıl 1894: Kapital'in üçüncü cildini Engels yayınladı.

...

Kuşkusuz ki bu liste tam bir döküm değil. Ama yine de fikir veren bir liste. Bu liste "sınıf mücadelesi ALANININ", "ar - tık" "en sonunda" gündeme geldiği yönündeki safsatayı süpürüp atmaya yeterlidir. (Daha 1848'de yazıldığı tarihten bu yana eskimeden kalan "Komünist Manifesto"yu; onun daha o zamandan sınıf mücadelesi öğretisi ALANINDA bir dizi komünist ilkeyi ortaya koymuş olduğu gerçeğini, ancak kör bir akademist görmeyebilir!

Marksizmin üç bileşen üzerinde bilim olarak gelişme sürecini adım adım gösteren bu liste, gayet berrak bir biçimde üzerinde açıklığa kavuşulan ilk alanın felsefe olduğunu; fakat diğer iki alan üzerine çalışmanın içiçe geçtiğini göstermektedir.

Üç ögenin sıralaması konusunda, Lenin'in "Halkın Dostları"nda da öğrenebileceğimiz (bu nokta ile ilgili) önemli şeyler vardır.

Marks, Kapital'in önsözünde, toplumun ekonomik biçimlenişinin evrimine doğal tarihin bir süreci olarak bakılması gerektiğini söylemişti. Bu, toplum bilimi adına toplumları ve onların tarihlerini 'istek', 'istememek' gibi unsurlarla açıklayan her türlü idealizmi kökünden yıkan temel tarihsel materyalizm fikri idi.

Lenin bu fikri, bunun anlamını ve bunun nasıl tanıtlandığını (ki bu süreç aynı zamanda Marksizmin üç bileşen üzerinde yükselen bilim olarak gelişme sürecidir de aynı zamanda) Bay Mihaylovski tipinden kişilerle polemik içinde şöyle açıklamaktadır:

> Açıktır ki, Marx'ın toplumsal-ekonomik biçimlenişlerin gelişmesinin doğal tarihin bir süreci olduğu yolundaki düşüncesi, toplumbilim adına sahip çıkan bu çocukça ahlâk anlayışını ta kökünden yıkar. Marx, bu temel fikre nasıl ulaşmıştır? Ekonomik alanı toplumsal yaşamın çeşitli alanlarından ayırarak, *üretim ilişkilerini* temel, en önemli, tüm öteki ilişkileri belirleyen ilişkiler olarak bütün öteki ilişkilerden ayırarak. Marx'ın kendisi, bu sorun üzerindeki uslamlama yolunu şöyle tanımlar:
>
> "Kafamda biriken kuşkuları gidermek için ilk giriştiğim çalışma, Hegel'in *Hukuk Felsefesi*'ni eleştirici bir gözle yeniden gözden geçirmek oldu. ... Araştırmalarım, hukuksal ilişkilerin —devlet biçimlerinde olduğu gibi— ne kendi kendilerine, ne de insan zihninin sözde genel evrimiyle anlaşılamayacağı, tam tersine, bu ilişkilerin, Hegel'in 18. yüzyıl İngiliz ve Fransız düşünürlerinin örneğine uyarak 'uygar toplum' adı altında topladığı maddî varlık koşullarında kökenlerini buldukları, ve uygar toplumun anatomisinin de, ekonomi politiğin içinde aranması gerektiği sonucuna vardı. ... Ulaştığım genel sonuç ... kısaca şöyle formüle edilebilir: varlıklarının toplumsal üretiminde, insanlar, belli ilişkilere ... maddî üretici güçlerinin gelişmesinde belli bir aşamaya tekabül eden *üretim ilişkilerine* girerler. Bu üretim ilişkilerinin tümü, toplumun ekonomik yapısını, bir hukuksal ve siyasal üstyapının üzerinde yükseldiği ve belli toplumsal bilinç biçimlerinin tekabül ettiği somut temeli oluşturur. Maddî ya-

şamın üretim biçimi, genel olarak toplumsal, siyasal ve entelektüel yaşam sürecini koşullandırır. İnsanların varlıklarını belirleyen bilinçleri değil, tersine, onların bilinçlerini belirleyen toplumsal varlıklarıdır. Gelişmelerinin belli bir aşamasında, toplumun maddî üretici güçleri, o zamana kadar içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkileriyle, ya da bunların hukuksal ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkileriyle çelişkiye düşerler. Bu ilişkiler, üretici güçlerin gelişmesinin biçimleri olmaktan çıkıp, onların ayakbağı haline dönüşürler. O zaman toplumsal devrim çağı başlar. Ekonomik temeldeki değişme, koskoca üstyapının tümünü, çok ya da az bir çabuklukla altüst eder. Bu gibi altüst oluşların incelenmesinde, daima, ekonomik üretim koşullarının maddî altüst oluşuyla —ki bu bilimsel bakımdan kesin olarak saptanabilir— hukuksal, siyasal, dinsel, artistik ve felsefî biçimleri, kısacası insanların bu çatışmanın bilincine vardıkları ve onu sonuna kadar götürdükleri ideolojik biçimleri ayırdetmek gerekir. Nasıl ki, bir kimse onun kendisi için taşıdığı fikre dayanılarak yargılanamazsa, böyle bir altüst oluş dönemi de, onun kendi kendini değerlendirmesine dayanılarak yargılanmaz; tam tersine, bu değerlendirmeyi, maddî yaşamın çelişkileriyle, toplumsal üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki çatışmayla açıklamak gerekir. ... Geniş çizgileriyle asyatik, antik, feodal ve modern burjuva üretim biçimleri, toplumsal ekonomik biçimlenmenin ileriye doğru gelişen çağları olarak nitelendirilebilirler."[7]

Toplumbilimdeki bu materyalizm fikri, aslında dâhice bir darbe idi. Doğal olarak, *şimdilik* yalnızca bir hipotezdi, ama tarihsel ve toplumsal sorunlara kesinlikle bilimsel bir yaklaşım olanağını ilk kez yaratan bir hipotez. O zamana kadar, üretim ilişkileri gibi en basit temel ilişkilere nasıl inileceğini bilmeyen toplumbilimciler, siyasal ve yasal biçimlerin doğrudan araştırılması ve incelenmesine girişmişler, bu biçimlerin sözkonusu dönemde insanlığın bazı düşüncelerinden doğduğu gerçeği ile karşılaşmışlar — ve burada durmuşlardı; toplumsal ilişkiler insanlar tarafından bilinçli olarak kurulmuş gibi görünüyordu. *Contrat social*[8] fikrinde (bunun izleri bütün ütopik sosyalizm sistemlerinde çok belirgin-

dir) tam olarak ifade edilen bu sonuç, tüm tarihsel gözlemlerle tam bir çelişki içindeydi. Toplumun üyeleri, hiç bir zaman, içinde yaşadıkları toplumsal ilişkiler toplamını, kesin, bütün halinde, belli bir ilkeye bürünmüş bir şey olarak düşünmemişlerdir, bugün de durum böyle değildir; tersine, halk yığını kendini bu ilişkilere bilinçsiz olarak uydurur, ve özel tarihî toplumsal ilişkiler olarak onları o kadar az kavramıştır ki, örneğin insanların yüzyıllar boyunca içinde yaşadıkları değişim ilişkilerinin bir açıklaması ancak son zamanlarda bulunmuştur. Materyalizm, tahlili derinleştirerek, onu insanın toplumsal fikirlerinin kaynağına taşıyarak bu çelişkiyi giderdi; onun, fikirlerin akışının şeylerin akışına bağlı olduğu yolundaki vargısı, bilimsel psikoloji ile bağdaşan tek vargıdır. Üstelik, ve daha başka bir açıdan, bu hipotez, ilk kez, toplumbilimi bilim düzeyine çıkardı. O zamana kadar, toplumbilimciler, toplumsal görüngülerin karmaşık ağında, önemli olan ile önemli olmayanı ayırdetmekte zorluk çekmişler (toplumbilimdeki öznelciliğin kökü budur) ve böyle bir ayrım için herhangi bir nesnel ölçüt bulamamışlardı. Materyalizm, *üretim ilişkilerini* toplumun yapısı olarak ayırarak ve öznelcilerin toplumbilime uygulanabilirliğini reddettikleri genel bilimsel yinelenme ölçütünün bu ilişkilere uygulanmasını mümkün kılarak, kesinlikle nesnel bir ölçüt sağladı. Onlar ideolojik toplumsal ilişkilerle (yani, biçimlenmeden önce insanın bilincinden geçenler gibi*) yetindikleri sürece, çeşitli ülkelerin toplumsal görüngülerindeki yinelenmeyi ve düzenliliği gözlemleyemiyorlardı ve onların bilimleri, olsa olsa bu görüngülerin yalnızca bir tanımı, hammaddelerin toplanması olarak kalıyordu. Maddî toplumsal ilişkilerin tahlili (yani, insanın bilincinden geçmeksizin biçimlenen ilişkilerin tahlili: insanlar ürünleri değişirlerken burada bir toplumsal üretim ilişkisi olduğunu bile farketmeden üretim ilişkilerine girerler) — maddî toplumsal ilişkilerin tahlili, yinelenmenin ve düzenliliğin gözlemlenmesini ve çeşitli ülkelerdeki sistemlerin şu tek temel kavramda genelleştirilmesini hemen mümkün kıldı: *toplumsal biçimlenme.* Toplumsal görüngülerin tanımından (ve bunların bir ideal açısından değerlendirilmelerinden), örneğin, bir kapitalist ülke-

yi diğerinden ayıran şeyi bir kenara koyan ve hepsi için ortak olanı inceleyen kesinlikle bilimsel tahlillerine ilerleyişi mümkün kılan şey, yalnızca bu genelleme oldu.

Üçüncüsü ve sonuncusu, bu hipotezin *bilimsel* bir toplumbilimini ilk kez olarak mümkün kılmasının bir başka nedeni de, yalnızca toplumsal ilişkilerin üretim ilişkilerine ve bu sonuncuların da üretici güçlerin düzeyine indirilmesinin, toplum biçimlerindeki gelişmenin doğal tarihin bir süreci olduğu anlayışına sağlam bir temel sağlamasıdır. Ve söylemeye gerek yok ki, böyle bir görüş olmaksızın hiç bir toplumbilim olamaz. (Örneğin, öznelciler, tarihsel görüngülerin yasaya uyduğunu kabul etmelerine karşın, bunların evrimine doğal tarihin bir süreci olarak bakmıyorlardı, çünkü, insanların toplumsal fikirleri ve amaçları karşısında birdenbire duruyor ve bunları maddî toplumsal ilişkilere indirgeyemiyorlardı.)

Oysa, bu hipotezi kırklarda ifade etmiş olan Marx, bunun ardından gerçeklere ilişkin (*nota bene*) malzemeyi incelemeye girişti. Toplumsal ekonomik biçimlenmelerden birini —meta üretimi sistemini— ele aldı ve (en az yirmibeş yıl incelediği) geniş bir veriler yığınına dayanarak bu biçimlenmenin işleyişini ve gelişmesini yöneten yasaların en ayrıntılı bir tahlilini verdi. Bu tahlil, yalnızca toplumun bireyleri arasındaki üretim ilişkilerine hasredilmiştir: Marx bir açıklama için bu üretim ilişkileri alanının dışındaki özelliklere hiç başvurmaksızın, toplumsal ekonominin meta örgütlenmesinin nasıl geliştiğinin, uzlaşmaz karşıt sınıflar (üretim ilişkilerinin sınırları içinde uzlaşmaz karşıt), burjuvazi ve proletaryayı yaratarak, nasıl kapitalist örgütlenmeye dönüştüğünün, toplumsal emeğin üretkenliğini nasıl geliştirdiğinin ve böylece bizzat bu kapitalist örgütlenmenin temelleriyle uzlaşmaz bir biçimde çelişkili hale gelen bir unsuru getirdiğinin anlaşılmasını mümkün kıldı.

İşte *Kapital*'in *iskeleti* budur. Ama tüm sorun, Marx'ın bu iskeletle yetinmemesi, terimin olağan anlamıyla "ekonomik teori" ile yetinmemesi, belli bir toplum biçiminin yapısını ve gelişmesini *yalnızca* üretim ilişkileriyle *açıklarken*, gene de her yerde ve aralıksız olarak, bu üretim ilişkilerine uygun düşen üstyapıyı dikkatle incelemesi ve iskelete can ve kan vermesidir. *Kapital*'in böyle büyük bir başarı kazanma-

sının nedeni, bir "Alman iktisatçısı"nın yazdığı bu kitabın, okura, tüm kapitalist toplumsal biçimlenmeyi, yaşayan bir şey gibi — günlük yönleriyle, üretim ilişkilerinin yapısında bulunan uzlaşmaz sınıf karşıtlığının gerçek toplumsal görünüşüyle, kapitalist sınıfın yönetimini koruyan siyasal burjuva üstyapısıyla, burjuva özgürlük, eşitlik vb. fikirleriyle, burjuva aile ilişkileriyle göstermiş olmasındadır. Şimdi Darwin'le karşılaştırmanın tamamen doğru olduğu açıklığa kavuşacaktır: *Kapital*, "gerçek bir olgusal malzeme dağını taçlandıran, yakın karşılıklı ilişki içinde bulunan bazı genel fikirler"den başka bir şey değildir. Ve eğer herhangi bir kimse *Kapital*'i okumuş ve bu genel fikirleri farketmemenin bir yolunu bulmuşsa, bu, görmüş olduğumuz gibi, bu fikirlere, önsözde bile işaret etmiş olan Marx'ın kusuru değildir. Hepsi bu değil; böyle bir karşılaştırma yalnızca dışsal yönden değil (ki, bu, bilinmeyen bazı nedenlerden ötürü Bay Mihayilovski'yi özellikle ilgilendiriyor), içsel yönden de doğrudur. Nasıl ki Darwin, hayvan ve bitki türlerinin bağlantısız, raslantısal, "Tanrı tarafından yaratılmış", ve değişmez olduğu görüşüne bir son verdiyse ve türlerin değişebilirliği ve ardıllığını yerleştirerek biyolojiyi ilk kez kesinlikle bilimsel bir temele oturttuysa, Marx da, toplumun, yetkililerin isteği ile (ya da isterseniz, toplumun ve hükümetin isteği ile) her türlü değişikliğe izin veren ve gelişigüzel doğan ve gelişen, mekanik bir bireyler toplamı olduğu görüşüne son verdi ve belli üretim ilişkilerinin toplamı olarak toplumun ekonomik biçimlenişi kavramını yerleştirerek, böyle biçimlenişlerin, doğal tarihin bir süreci olduğu gerçeğini yerleştirerek, toplumbilimi ilk kez bilimsel bir temel üzerine oturttu.

Şimdi —*Kapital*'in çıkışından beri— tarihin materyalist anlayışı artık bir hipotez değil, bilimsel olarak tanıtlanmış bir önermedir. Ve bir toplum biçimlenişinin —toplum biçimlenişi, dikkat edin, bir ülkenin ya da halkın ya da hatta sınıfın vb. yaşam biçimi değil— gelişmesinin ve işleyişinin bilimsel bir açıklamasını vermek için girişilen bir başka çaba ile, "ilgili gerçeklere" materyalizmin getirdiği kadar düzen getirebilecek, yani onun gibi, belli bir biçimlenişin kesin bir bilimsel açıklamasını yaparken onu canlı bir görünüm olarak sunabilecek olan bir başka çaba ile karşılaşıncaya kadar — o zamana kadar materyalist tarih anlayışı, toplumsal bilimle eşanlama gelecektir. Materyalizm, Bay Mihayilovski'

nin düşündüğü gibi, "esas olarak bilimsel bir tarih anlayışı" değil, tek bilimsel tarih anlayışıdır.

Ve şimdi, *Kapital*'i, onda hiç bir materyalizm keşfetmeksizin okumuş insanların var olması gerçeğinden daha komik bir şey düşünebilir misiniz? Nerede bu materyalizm, diye Bay Mihayilovski içten bir şaşkınlıkla soruyor.

(Lenin, "Halkın Dostları Kimlerdir...", s.13-19, Sol Yayınları)

Bu uzun alıntıda, bizim şu anki tartışmamız için şu fikirleri öne çıkarmamız gereklidir.

1- Marks, "Kafamda biriken kuşkuları gidermek için İLK GİRİŞTİĞİM ÇALIŞMA, Hegelci hukuk felsefesini eleştirici bir gözle yeniden gözden geçirmek oldu" diyerek, ilk adımda felsefi olarak açıklığa kavuşmanın KENDİSİ için, Marksizmi YARATMA işine girişen bir kişi olarak ZORUNLU olduğunu da açıklamış olmaktadır.

Biz daha önce bu gerçekten hareketle, MARKS İÇİN ZORUNLU olan çalışmanın ilk adımının öncelikle felsefi alan olması olayını, BİZİM İÇİN ZORUNLU OLMAYAN bir olay olarak değerlendirmiştik. Celal bu pozisyonumuz ile polemiğe girerek, BUGÜN DE BÖYLE BİR ZORUNLULUK OLDUĞU fikrini savunmaktadır. (Yazısına bakınız.)

Bu noktada GEREKÇE sorunu tayin edicidir. Marks için felsefeden başlama gerekçesi MARKSİZMİN YARATILMASI zorunluluğudur. Bizim bugünkü durumumuzda amacımız yeni bir İZM yaratma değil; yaratılmış teoriyi KAVRAMA-ÖĞRENME ve buna bağlı olarak "geliştirme"dir.

Bu soruna ilerde tekrar dönecek ve bu çok felsefecilerin aslında Marksizmi yeniden YARATMA amacına ulaşmak <u>zorunda olduklarını</u> ('dogmatizme' karşı savaş 'naraları'; yaratılmış ML biliminin siyasi sonuçlarından başka birşeyi hedeflememektedir); Marksizmi yeniden yaratmaya aday Donkişotlar olduklarını göstermeye çalışacağız.

2- Marks'ın ulaşmış olduğu ŞİMDİLİK YALNIZCA BİR VARSAYIM OLAN Tarihsel Materyalizm fikri, aynı zamanda Marks'ın vardığı siyasi sonuçları ifade etmektedir.

Lenin bu varsayımın bilimsel olarak tanıtlanmış bir önerme olmasını KAPİTAL'İN ÇIKIŞI ile bağıntılı açıklamaktadır. Kapital'in ilk kez 1867'de yayınlandığı dikkate alındığında, bu varsayım yaklaşık 20 yıl bir varsayım olarak kalmıştır. Varsayımın bilim halini alması, Marksist Ekonomi Politik bilimi nin yaratılması ile olanaklı olmuştur Lenin'e göre.

Durum böyle olunca, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanının durumuyla ilgili olarak, sorunun "Marksist Ekonomi Politik bilimi doğup geliş"tikten; "yaşanan maddi hayatın kanunlarının ortaya konulması, bunların geçmişten geleceğe doğru nasıl bir süreç izlediği, bu süreci belirleyen çelişkilerin neler olduğunun ortaya serilmesi"nden SONRA, ARTIK SORUN "Üç bileşen - den sonuncusu: Sınıf Mücadelesi gündemdedir yani" biçiminde konulması Celal'in nasıl iflah olmaz bir akademist burjuva yaklaşımına sahip olduğunu ortaya çıkaran bir örnektir. (7)

Çünkü Marks ulaştığı varsayımı tam olarak ancak 20 yıl sonra bilim olarak ispatlayabilmiştir ama, bu 20 yıl 'sınıf mücadelesi' ertelenmemiş; onun ötesinde Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanında —üç bileşenden biri olarak— mücadele sürdürülmüştür.

3- Lenin, Darwin ile Marks'ı karşılaştırmanın yanlışlığını düşünenlere karşı polemik içinde şöyle demektedir:

> Nasıl ki Darwin, hayvan ve bitki türlerinin bağlantısız, raslantısal, "Tanrı tarafından yaratılmış", ve değişmez olduğu görüşüne bir son verdiyse ve türlerin değişebilirliği ve ardıllığını yerleştirerek biyolojiyi ilk kez kesinlikle bilimsel bir temele oturttuysa, Marx da, toplumun, yetkililerin isteği ile (ya da isterseniz, toplumun ve hükümetin isteği ile) her türlü değişikliğe izin veren ve gelişigüzel doğan ve gelişen, mekanik bir bireyler toplamı olduğu görüşüne son verdi ve belli üretim ilişkilerinin toplamı olarak toplumun ekonomik biçimlenişi kavramını yerleştirerek, böyle biçimlenişlerin, doğal tarihin bir süreci olduğu gerçeğini yerleştirerek, toplumbilimi ilk kez bilimsel bir temel üzerine oturttu.

(age, s.17-18)

Burada Marks'ın bir yandan Darwin ile ortak yanı konurken,di ğer yandan ayrılığı belirlenmektedir.

"Nasıl ki" Darwin Diyalektik Materyalizm aracılığıyla (Tanrı tarafından yaratılmış olma fikrine karşı Materyalizmi; 'değiş mezlik' fikrine karşı diyalektiği savunduğu anlamında) biyolojiyi (doğa bilimi) bilimsel temele oturtmuş ise, MARKS DA aynı araçla TOPLUMBİLİMİNİ ilk kez bilimsel temele oturtmuştur.

Aralarındaki ortak yanın Diyalektik Materyalizm, farklı yanın ise birisinin TOPLUM BİLİMCİSİ, diğerinin DOĞA BİLİMCİSİ olarak konulduğu açıktır.

Bu Celal'in Diyalektik Materyalizmi öğrenmenin-kavramanın komünist olmak için yeteceğini düşünen akademist yaklaşımından bambaşka birşeydir.

4- Mihaylovski ile polemik de önemlidir. Marks önce felsefi alanda açıklığa kavuşmuş; Diyalektik Materyalizm aracılığıyla, bundan yola çıkarak kapitalist toplumu tahlile girişmiştir. Dolayısıyla bütün bu tahlillerin temeli Diyalektik Materyalizmdir. Ama Bay Mihaylovski Kapital'i övmekte, ama Kapital'in içinde Marks 'Diyalektik Materyalizm' sözcüklerini-lafzını kullanmadığı gerekçesiyle, onda bir türlü Diyalektik Materyalizm keşfedemediği için, 'Nerede bu materyalizm? vb.' diye sormaktadır.

Bu, bir kişi Ekonomi-Politik ya da Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm bilimi üzerinden, eğitim süreci içinde —lafzını ya da tam söylenirse teorik kısmını öğrenmese de— diyalektik materyalist yaklaşıma sahip olabilme yeteneğine erişebileceğini gösteren örneklerden birisidir. Bu örnek üzerinde, akademist pozisyonlarını zor durumda bıraktığı için Celal'in başvurmak zorunda kaldığı kaçamak tavırlarını sergilerken yeniden duracağız.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, Lenin, ortak eğitimini yaptığımız makalelerin hiçbirisinde, Marksizmin üç bileşeni hakkında sebep-sonuç ilişkisi ya da Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm (ya da Celal'in bir yerdeki deyimiyle 'Sınıf Mücadelesi') artık en sonunda gündeme gelen bir ögedir, vs. biçiminde bir ilişki kurmamıştır; Marksizmi burjuva bilimciliği derecesine indirgeyen, Diyalektik Materyalizmi savunma ile Marksist olma arasına eşit işareti koyan bir tavır takınmamıştır; Ekono

mi Politik, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmi içermektedir; Diyalektik Materyalizm ise hepsini içermektedir vb. biçiminde bir tavır takınmamıştır.

Bütün bunlara rağmen Celal, Lenin'in kollektif eğitimi yapılan makalelerinde, yukardaki noktalarda kendini doğrulayacak şeyler bulduğunu açıklıyor. Doğrudan alıntı aktarıp yorumlamak mümkün olmadığından, bu işi "özet bile denemeyecek şekilde özetleyerek" yapmaya kalkışıyor. Bunun somut anlamı ise, Marksizmi akademizm seviyesine düşürme 'operasyonu' oluyor. Burada herşeye karşın şu noktayı da belirtmekte yarar var. Celal ilk yazısında hiç olmazsa üç alanın birliği üzerine;Marksizmin bu üç bileşenden oluşan bir bilim olduğuna dair bazı şeyler de söylüyordu. Bu yazısında bu sözler iyice 'incir yaprağı' durumuna düşmüştür.

Buraya kadar olan kısım, Celal'in aktardığımız alıntılardaki özsel yanlışını göstermiştir. Ondan yaptığımız aktarmada, bu özsel yanlışını doğrulayabilmek için söylediği iki şey üzerinde de kısaca duralım.

O önce şöyle diyor:

> " Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm arasındaki öncelik-sonralık ilişkisi konusunda birçok örnek verilebilir. Ben bu konuyla ilgili olarak Menşevikler ile girdiğimiz Stalin tartışmasının, 'sosyalist toplumda burjuvazi sınıf olarak varlığını korur mu, korumaz mı?' bölümünü hatırlatıp bir örnek vermekle yetineceğim."

Önce, Menşeviklerle tartışmamız ne idi? Celal'in sözlerine bakılırsa, onun ekonomi-siyaset arasında öncelik-sonralık ilişkisi kurmamızı beklediği ve bu bakımdan Menşeviklerle tartışmamızı hatırlattığı anlaşılmaktadır. Biz Menşeviklerin öncesiz ve sonrasız görmek zorunda oldukları burjuvazi hakkında, burjuvazinin EKONOMİK temeli kaldırıldığında sınıf olarak tasfiye edilmiş olduğunu; fakat burjuva düşüncelerinin siyasi planda kalacağını belirttik. Burjuva düşüncelerinin SİYASİ planda kalmasından ötürü, bu düşüncelerin burjuvaziyi sınıf olarak VAR edemeyeceğini açıkladık. Temelin burjuvazi sınıfının ekonomik temeli olduğunu söyledik.

Ekonominin temel olduğunu; bu anlamda 'önce' olduğunu vs. bütün bunları söyledik. Doğrudur. Ama bunun şu anki tartışmamız ile kaçıncı dereceden bir ilgisi var?!

Bu, proletarya yönetimi altında burjuvazinin sınıf olarak tas

Bu, proletarya yönetimi altında burjuvazinin sınıf olarak tas fiyesinde ekonomik temelin tasfiyesi mi, yoksa siyasi yanın tasfiyesi mi önce gelir? şeklinde bir sorundur.

Şu an tartışılan şey ise, Marksizmin üç bileşeninden ikisi o lan Marksist Ekonomi Politik ile Sınıf Mücadelesi - Sosyalizm arasındaki ilişkide 'öncelik-sonralık' ilişkisidir.

Celal 'ekonomi' ve 'siyaset' laflarını kullanıp 'çağrışım' me toduyla iş yapmaya kalkışıyor.

Biz Menşeviklere karşı, PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ altında, BUR JUVAZİYİ sınıf olarak TASFİYE meselesinde, ekonomik temelin kaldırılması ÖNCE gelir demişiz. Celal buradan kıssadan hissesini çıkarıyor: Demek ki, Marksist Ekonomi Politik, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmden önce gelir!

Dam üstünde saksağan, vur beline kazmayı!

Şimdi, Marksizmin yaratılma süreci içinde, Marksizmin üç ögesinin karşılıklı ilişkisinin özel bir inceleme konusu olması gerektiğini özel olarak vurgulayalım, ve genel olarak siyaset-ekonomi bağıntısına değinelim.

Marksistler gerçekten de toplumsal ilişkilerin şu ya da bu türlü olmasında temelin ekonomik yapı olduğunu; bu temelin de genel olarak öncelliğini savunmuşlardır. Ama bu her bir ayrı özel durum için belirleyici-öncel olanın 'ekonomi' olması zorunludur demek değildir. Belirli koşullarda siyasetin ekonomik temeli belirlemesi durumu da vardır.

Esasında Celal de bunu bilmektedir. Bildiği için de 'çelişmelerini' kırk takla atarak çözmeye yöneliyor. Bunu da şöyle yapıyor:

O, Ekonomi Politik ile Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm arasında 'öncelik' Ekonomi Politiktedir dediği için, ve bunu; çünkü bu 'ekonomik temel'dir diye gerekçelendirdiği için, kendisine kendi mantığı ile felsefenin (Diyalektik Materyalizmin) durumunun ne olduğu sorusunun sorulacağını bilmektedir. Çünkü eğer ekonomi temel ise ve bu her durumda böyle ise, o zaman Ekonomi Politik, Diyalektik Materyalizmin de 'sebebi'; Diyalektik Materyalizm de onun 'sonucu' olmak durumundadır. Oysa Celal "Bu anlamda Diyalektik Materyalizm, 'genel teori' olarak Marksist Ekonomi Politik bilimini de kapsayan, onun <u>nedeni</u> olan bir bilimdir" demektedir. Ama Celal'e çelişme dayanır mı? O bu işin 'çözümünü' de şöyle bulmuştur:

" Üzerinde durulması gerekli diğer bir konu da; öncelik-sonralık ilişkisini belirleyen SEBEP-SONUÇ ilişkisinin diyalektik olarak birbirine dönüşmesi sorunudur. Klasiklerden öğrendiğimiz kadarıyla sebep ve sonuç; biri olmadan diğeri düşünülemeyen, bu anlamda da birbirlerine dönüşebilen şeylerdir.

Örneğin, yukarıda değindiğimiz gibi, Diyalektik Materyalizm bir bütün olarak doğanın, ve toplumsal varlığın insan beyninde yansımasının 'SONUCU'dur. Bu anlamda da Diyalektik Materyalizm bir defa ortaya çıkarıldı mı; ekonomik hayatın yasalarının, gelişme kanunlarının ortaya çıkartılması ve bu yasaların sınıf mücadelesine uygulanmasında artık sonuç olmaktan çıkar ve SEBEP durumuna gelir.

Fakat bu durum, sebebin sonuç, sonucun da aynı zamanda sebep olma durumu, bizi şeyler arasında öncelik-sonralık ilişkisi kurulmasının saçma ve gereksiz olduğu sonucuna götürmemelidir. Bu tür bir ilişki somut olarak ilerlemenin, gelişmenin mümkün olabilmesi için MUTLAKA kurulması gereken —maddenin tabiatı icabı— bir ilişkidir."

Burada herşeyin üzerinde durmuyoruz. Ama 'sebep-sonuç' ya da 'öncelik-sonralık' ilişkisini Celal'in nasıl işine geldiği gibi kullandığına bu sözleri çok güzel bir örnektir.

Onun sözlerinin devamında Engels'ten yaptığı alıntıda, Engels'in 'iktisadın önceliği' üzerine bir bağıntıdaki sözleri aktarılmaktadır. Ama klasiklerin başka bağıntılarda tersini söyledikleri sözleri de varmış! Ne gam!

Bütün bunlar yanyana getirildiğinde, yapılan şeyin siyasi değeri fazla olmayan benzetmelerden ve doğrudan doğruya ayak oyunlarından başka birşey olmadığı görülecektir.

Celal, konu Marksist Ekonomi Politiğin Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm bilimine göre öncelliğini ispatlamak OLDUĞU ZAMAN "sebep-sonuç" bağıntısında ekonominin siyasete göre öncelliği-önemi ile ilgili genel ilişkiye dayanmaktadır.

Ama bu konu Diyalektik Materyalizmin 'önemi', 'genel bilimlerin bilimi' ve de 'tayin ediciliği' vb. olduğu zaman, BU KEZ 'sebep-sonuç' (ekonomi-siyaset arası ilişki) değişebilir olmakta, siyasetin 'sebep' (ya da öncel, temel) olduğu savunulmaktadır.

Böylece iş kitabına uyduruluyor! Celal'e göre "sebep - sonuç"

bağıntısı mutlaka kurulmalıdır. Ama Marksist Ekonomi Politiğin öncelliği savunulurken ekonomi sebep olmalı; Diyalektik Materyalizmin öncelliğini savunurken de siyaset 'sebep' olmalıdır! Maksat vaziyet idare edilsin!

Celal'in Diyalektik Materyalizm-Marksist Ekonomi Politik-Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm arası ilişkide söyledikleri, olgulara ters; siyasi bakımdan yanlış şeylerdir!

EĞİTİMİN EN İYİ BİÇİMLERİ ÜZERİNE

Marksizm-Leninizmin öğrenilmesi-kavranılması çalışması, Marksizm-Leninizmin üç bileşeni olan Diyalektik Materyalizm, Marksist Ekonomi Politik, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm arasında hangi alanın eğitimi çıkış noktası alınarak yürütülmelidir? Celal bazan değişik göstermeye kalkışsa da, çelişmenin ÇIKTIĞI NOKTADA teorik yüzü böyledir.

Marksizm-Leninizmin kavranması-öğrenilmesi olayı ise, başka şeylerin yanında bir eğitimi öngerektirmektedir. Biz eğitimden bahsettiğimizde, açıktır ki genel bir 'eğitim' vb.den değil, bizce belirlenmiş anlamı olan bir eğitimden bahsediyoruz. Aynı şeylerden bahsedip bahsetmediğimizi en baştan açıklığa kavuşturmak; ortak diller konuşup konuşmadığımızı saptamak işin başında gereklidir. Çünkü örneğin biz eğitim dediğimizde, doğrudan komünistlerin Marksist-Leninist eğitiminden bahsediyoruz. Eğer bir başkası eğitimden 'dünyayı anlamak, doğayı, olayları yorumlamak', bu yeteneğe erişmek için —bununla sınırlı— bir eğitimi anlıyorsa, bizim daha işin başında, AYRI diller konuştuğumuzu tespit edip ona göre davranmamız doğrudur.

O halde biz öncelikle kendi payımıza, eğitim dediğimizde bundan neyi anladığımızı; neleri öngereklilik olarak kavradığımızı; kendimize nasıl bir amaç çizdiğimizi vb. ortaya koymamız gereklidir. Eğer bunlar üzerinde anlaşma var ise, gerçekten de işin gerisi 'bir yöntem' ayrılığı vb. olarak bile adlandırılabilir.

Bizim, eğitimle ilgili üzerinde birliğimizin olması mutlaka gerekli bugünkü özsel bazı önkoşullarımız şunlardır:

1-" *Filozoflar dünyayı yalnızca çeşitli biçimlerde yorumlamışlardır; oysa sorun onu değiştirmektir.*" (*Marks-Engels Seçme Yazılar, C.1, s.14) (açM)*

Marks bu yaklaşımıyla daha en baştan dünyayı yorumlamayla yetinmeyeceğini; sorunun onu değiştirmek olduğunu açıklıyor; kendisiyle her türden yorumcu filozof arasına kalın duvarı çekiyordu.

Lenin Marks'ı tanıtırken, 1843 yılı için daha henüz "idealizmden materyalizme ve devrimci demokrasiden komünizme geçişin belirtilerini görürüz" diyordu. Yine aynı Lenin, aynı 1843 yılı için Marks hakkında: "..onun daha o zamandan 'varolan her şeyin amansız eleştirisini' ve özellikle 'silahla eleştiri - yi' savunan ve yığınlara ve proletaryaya (açL) çağrıda bulunan bir devrimci olduğunu göstermektedir" diyerek Marks'ta ve komünistlerde olan önemli bir özelliğe işaret etmektedir.

Biz komünistlerin bu özelliği, bizim komünist eğitimimizin temel amacını berrak bir biçimde açıklamaktadır. Bizim eğitimimiz, 'dünyayı yorumlama' amacı ile sınırlı olamaz. Tersine, dünyayı yorumlama ihtiyacımız 'dünyayı değiştirme' amacımızdan kaynaklanmaktadır.

Bu nokta bugün 'akademizm mi, komünizm mi?' sorusunda yol ayrımıdır.

2- Lenin Marksistlerle Marksizm arasındaki ilişki hakkında şöyle söylüyordu:

> *" Daha açık konuşmak zor görünüyor: Marksistler, Marks'ın teorisinden, yalnızca onun toplumsal ilişkileri aydınlatmak için mutlaka gerekli olan son derece değerli yöntemlerini KOŞULSUZ alırlar ve, dolayısıyla da, ilişkiler üzerine yargılarının ölçütünü, soyut şemalarda ve buna benzer saçmalıklarda değil, bu yargının doğruluğunda ve gerçekliğe uygunluğunda bulurlar." (Lenin,"Halkın Dostları", s. 78) (BHBY)*

Bu alıntının doğru ya da yanlış yorumu, eğitimimizin neyi hedefleyeceği; nasıl olacağı konusunda çok önemli bir diğer noktadır.

Bu alıntının yanlış yorumu, komünistlerin Marksizmden, Marks'ın teorisinden yalnızca onun yöntemlerini (Marksist diyalektik materyalist yöntemleri) alması gerektiği ve gerisini bu yöntemler aracılığıyla kendisinin 'halletmesi' gerektiği yönünde bir yorumdur.

Ne var ki, yukardaki alıntının bu tür bir yorumu, Lenin'in (genel teori ve pratiğinin olduğu gibi) buradaki sözlerinin

de tahrifine dayanmaktadır. Çünkü Lenin çok açık bir şekilde alıntıda, KOŞULSUZ olarak alınması gereken şeyin Marksist yön temler olduğunu; ama Marks'ın teorisinden yalnızca yöntemlerin alınmayacağını; yöntemlerin dışında kalan Marksist öğretilerin koşullara bağlı olarak alınacağını anlatmaktadır.

Bu sorun bizim Marksizm'den yalnızca 'yöntemlerini', yani Di yalektik Tarihi Materyalizmi mi alacağız; yoksa Marksizmin henüz eskimemiş, geçerli olan öğretilerini DE mi alacağımız so rusuna gelip dayanmaktadır.

Dogmatizme "karşı" savaş açanların; Marksizmin yöntemlerini HERŞEY görüp gösterenlerin akademist bir tarzda, Lenin'in yukarıdaki alıntısını yanlış yorumlayacakları açıktır.

Komünistlerin yapması gereken ise, temel Marksist-Leninist eğitimlerinde Lenin'in doğru yorumundan yola çıkmak olmalıdır.

3- Üçüncü nokta, bizim bugün komünist eğitimimizde önümüze koyduğumuz bir başka hedefin ne olduğunda anlaşıp anlaşmadığımızdır.

Biz bugün eğitimin bir hedefi olarak da, Marksizm-Leninizmin öncelikle de (sadece değil!) Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm öğre tisi alanındaki ilkelerini öğrenme-kavramayı tespit ediyoruz. Biz çağın değişmediğinden; Marksizm-Leninizme dayanılabileceğinden; Marks, Engels, Lenin, Stalin'in öğretilerinin temel noktalarını kavrayarak sorunlarımızı çözmeye çalışmamızın mümkünlüğünden yola çıkıyoruz.

Ama eğer biz bugün çağın değişme durumunda olduğundan; Marks Engels, Lenin, Stalin'in öğretilerinin (en azından temel bazılarının) artık 'dogmalar' halini almaya başladığından;Mark sizm-Leninizme dayanarak varolan sorunların çözülebilirliğinin söylenmesinin 'yeterli olmadığından' bahsetseydik, bizim önümüzde bu noktada bir başka hedef olmak zorunda idi. Çünkü sorun artık Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kavranılmasıyla çözülebilir olmaktan çıkıp; Marksizm-Leninizmin YENİ BİR AŞA MAYA YÜKSELTİLMESİ halini almıştır.

Bunlar da karşı karşıya duran ve seçmemiz gereken iki ayrı hedeftir.

Biz bu önkoşullardan hareket ediyoruz ve bugünkü amaç ve hedeflerin çözümünü; SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in kaynaklara dayalı eğitiminde bulabileceğimizi söylüyoruz. (8)

SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in nasıl bir eser olduğuna; hangi görevleri çözebileceğine ilişkin yeniden bir değerlendirme yapabilmek için, SBKP(B) Merkez Komitesinin kararını olduğu gibi (özellikle dikkat çekmek istediğimiz yerlerin altını çizerek) yeniden aktarıyoruz.

"SBKP(B) Merkez Komitesinin Kararı:

SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in Çıkışıyla Bağıntılı Olarak Parti Propagandasının Biçimlendirilmesi Üzerine:

I.

'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in çıkışı Bolşevik Partinin ideolojik yaşantısında en önemli olaydır. Parti 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in çıkışı ile Bolşevizmin yeni güçlü bir ideolojik silahına, Marksizm-Leninizm alanında temel bilgilerin bir ansiklopedisine sahip olmaktadır. Parti Kısa Tarihi Bolşevizmin bilimsel bir tarihidir. Onun içinde Komünist Partisinin, dünyada başka hiçbir partinin sahip olmadığı muazzam tecrübeleri ortaya konmakta ve özetlenmektedir.

'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders' bolşevikleşme görevini başarı ile yerine getirebilmek için; Parti üyelerinin Marksist - Leninist teori ile —yani toplumun ve siyasi mücadelenin gelişim kanunlarının bilgisi ile donatılması için en önemli araçtır. O, parti üyelik fişine sahip olsun, olmasın tüm Bolşeviklerin siyasi uyanıklığının yükseltilmesinin ve Marksizm-Leninizmin propagandasının layık olduğu teorik düzeye yükseltilmesinin bir aracıdır.

SBKP(B) Merkez Komitesi, 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in yaratılmasında şu görevlerden yola çıktı:

1. Partiye Parti tarihi ile ilgili tek ve birleştirilmiş bir kılavuz gerekliydi. Bu kılavuz, SBKP(B)'in tarihi konusunda ve Marksizm-Leninizmin en temel sorunları konusunda SBKP(B) Merkez Komitesinin denetlediği ve yoruma açık olmayan bir yapıya sahip olmalı idi. SBKP(B) Merkez Komitesinin 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'i yayınlaması ile birlikte Parti tarihi konusundaki karmaşaya ve keyfiliğe bir son verilecek; Parti Teorisinin ve Parti tarihinin bir dizi en önemli sorunu konusunda geçmiş dönemde çıkarılan ders kitaplarında yer alan keyfi yorumlamalar son bulacaktır.

SBKP(B) Merkez Komitesi, 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'i hazırlarken, son yıllarda propaganda alanında ortaya çıkan Marksizm ile Leninizm arasındaki zararlı ayrılığı tasfiye etme görevi ile karşı karşıya idi. Son yıllarda Leninizm, bağımsız bir öğreti olarak, Marksizmden kopuk; diyalektik ve tarihi materyalizmden kopuk, parti tarihinden kopuk olarak öğretilmeye başlanmıştı. Nerdeyse Leninizmin, Marksizmin temeli üzerinde yükseldiği ve geliştiği; Marksizmin, Leninizmin temeli olduğu, ve Leninizmin bu temeli tanınmadan Leninizmin anlaşılamayacağı unutulmuştu.

SBKP(B) Merkez Komitesi, 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in yaratılmasında yapay olarak birbirinden ayrılmış bulunan bölünmez Marksist-Leninist öğretinin parçalarını; diyalektik ve tarihi materyalizmi ve Leninizmi bir bütün olarak birleştirilmesi görevi ile karşı karşıya idi. Öyle bir yön tutturulmak zorunda idi ki, tarihi materyalizm Parti siyaseti ile birleştirilmiş olsun; ve Marks ve Lenin'in öğretilerinin yıkılmaz birliği, bütünlüğü ve doğruluğu; Marksizm-Leninizmin birliği gösterilebilsin. Bunun içinde aynı zamanda yeni olan, emperyalizm ve proleter devrimleri çağında proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni deneylerinin özetlenmesi temelinde Lenin ve öğrencilerinin Marxist teoriye getirdikleri yeni de yer almalı idi.

Bazı eski ders kitaplarında SBKP(B) tarihi tarihi kişiliklerle bağıntı içinde konmakta, ve kadrolar bu kişiliklerin biyografisi temelinde eğitilmekte idi. Bunun tersine 'Kısa Ders' Parti tarihini Marksizm-Leninizmin temel düşüncelerinin gelişmesi temelinde ortaya koymakta, ve kadroları öncelikle Marksizm-Leninizmin <u>düşünceleri</u> temelinde eğitmeyi hedeflemektedir.

'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in yaratılmasında SBKP(B) Merkez Komitesi Marksizm-Leninizmi tarihi olgular temelinde öğretme görevinden yola çıkmıştır. SBKP(B) Merkez Komitesi, Marksist-Leninist teorinin bu şekilde öğretilmesinin davanın çıkarlarına en uygun olduğu düşüncesindedir. Çünkü Marksizm-Leninizmin temel düşüncelerinin tarihi olgulara dayanılarak ortaya konması daha iyi, daha doğal ve daha anlaşılırdır. SBKP(B)'in tarihinin bizzat kendisi, uygulama içinde Marksizm-Leninizmdir. Çünkü Marksist-Leninist teorinin doğruluğu pratikte, proletaryanın sınıf mücadelesi deneyleri içinde kontrol edilmiştir. Marksist-Leninist te

ori pratikle sıkı bağıntı içinde, proletaryanın devrimci mücadelesinin pratik tecrübelerinin toparlanması temelinde gelişmiş, zenginleşmiştir.

4. 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in yaratılmasında SBKP(B) Merkez Komitesi, teorinin, Marksizm-Leninizmin, Parti tarihinin bir dizi sorunu ile ilgili olarak Marksist yazını sığlaştırma ve ilkelleştirmeden kurtarma görevini de önüne koydu.

Mesela bu sığlaştırma ve ilkelleştirme kendini son döneme kadar yayılan, kişiliğin tarihteki rolü üzerine açık anti Marksist ve Parti tarafından çoktan mahkum edilmiş görüşlerde göstermektedir. Bazı sahte Teorisyenler ve Propagandacılar bu konuda yarı sosyal-devrimci görüşler savunmaktadır.

Mesela bu sığlaştırma ve ilkelleştirme kendini bizim ülkemizde sosyalizmin zaferi sorununa yaklaşımda göstermektedir.

İçinde bulunduğumuz çağda savaşların niteliği konusunda Marksist-Leninist görüşlerin çarpıtılması da yaygınlaşmıştır. Bunu yapanlar haklı ve haksız savaşlar arasındaki farklılığı kavramamakta ve Bolşevikleri yanlış bir şekilde bir çeşit 'pasifist'ler olarak değerlendirmektedirler.

Tarih biliminin sığlaştırılıp ilkelleştirilmesi ise kendini Pokrovski 'okulu'nun soruna yaklaşımında son döneme kadar göstermiştir. Bunlar geçmişte olan olayları, tarihi materyalizmin talebinin tersine bugünün bakış açısı ile değerlendirmekte, ve bu tarihi olayların ortaya çıktığı dönemdeki ilişkileri gözönüne almamakta, böylece tarihi çarpıtmaktadırlar.

Gerçek tarihin çarpıtılması, tarih düşmanı deneyler, gerçeği olduğu gibi ortaya koyacak yerde tarihi süslemek, mesela bizim Parti tarihimiz konusunda yapılan propaganda - da, tarihi gerçeklerin tersine, partinin yolunun hiçbir geçici yenilgi ve geri çekilme tanımayan, sürekli zafer dolu bir yol olarak gösterilmesine yolaçmıştır. Bu şekilde kadroların doğru eğitimi engellenmektedir.

Anti-Marksist sığlaştırma kaosu kendini Sovyet devleti hakkında doğru olmayan görüşlerin yaygınlaşmasında da göstermektedir. Bu konuda işçilerin-köylülerin elinde sosyalizmin zaferi için ve emekçilerin sosyalist kazanımlarının ka

pitalist ablukaya karşı savunulmasında esas bir silah olan sosyalist devletinin öneminin küçümsenmesi yaygındır.

'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders' Marksizm-Leninizmin bu ve benzeri sığlaştırılmalarına ve ilkelleştirilmesine son vermekte; ve Marksizm-Leninizmin ilkelerini yeniden öne çıkarmaktadır.

5. 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in yaratılmasında SBKP(B) Merkez Komitesi Marksist-Leninist teorinin gücünü ve anlamını açık bir biçimde ortaya koyma görevini önüne koydu. Marksist-Leninist teori toplumun gelişme kanunlarını bilimsel olarak açıklamakta; bu kanunların proletaryanın devrimci eylemlerinin kılavuzu olarak ele alınmasını öğretmektedir. Marksist-Leninist teori sürekli olarak gelişmekte, kendi kendini mükemmelleştirmekte, ve tek tek eskimiş görüş ve sonuçları, yeni tarihi şartlara uygun yeni görüş ve sonuçlarla değiştirmekten korkmayan bir teoridir.

SBKP(B) Merkez Komitesi, kadrolarımızın Marksizm-Leninizmin teorisinin bilgisine sahip olmaksızın; Bolşevizmi kavramaksızın; teorik geriliklerini aşmaksızın sallanmak zorunda kalacakları gerçeğinden yola çıktı. Çünkü sosyalist inşanın her alandaki doğru yönetimi, pratikçilerin Marksist-Leninist teorinin temellerini kavramasını gerekli kılmaktadır. Pratik faaliyetteki sorunların çözümünde teorinin kılavuz alınması konusunda yetkinleşme gereklidir.

Teorinin kavranmasının yalnızca küçük bir fonksiyonerler grubu için gerekli olduğunu ve yalnızca bunların teoriyi kavrayabileceğini düşünmek yanlıştır. Marksist-Leninist teorinin kavranması ulaşılabilir bir hedeftir. Özellikle şimdiki durumda, Sovyet iktidarı altında, Sovyetler Birliğinde sosyalizmin zaferi şartlarında, yönetici kadrolarımızın Marksist-Leninist teoriyi ustaca kavramaları, Parti tarihini, Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerini incelemeleri için sınırsız imkanlar yaratılmıştır. Marksizm - Leninizmin teorisini ustaca kavramak için yalnızca güçlü bir isteğe, tutarlılığa ve bu amaca erişmek için gerekli karakter sahipliği lazımdır. Eğer mesela fizik, kimya, biyoloji gibi bilimleri kavramak mümkünse, o zaman Marksizm Leninizmin biliminin de bütünü ile kavranabileceğinden kuşku duyulmamalıdır.

6. 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in yaratılmasında SBKP(B)

Merkez Komitesi teorik ve propaganda çalışması yapan kadroların çalışmalarının seviyesini yükseltmede, teorik geri kalmışlıklarını aşmada, ideolojik eğitimlerindeki yetersizlikleri ve boşlukları yoketmede ve propaganda çalışmasını onun layık olduğu düzeye çıkartmada; kadrolara yardımcı olma görevini önüne koydu.

SBKP(B) Merkez Komitesinin önüne koymuş olduğu bütün görevler çözümünü, 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'te buldu."

(Almancadan çeviridir. Almanca olarak "Politische Rundschau" adlı derginin 1938'deki 58. sayısında yayınlanmıştır. Bkz. GDS Info 6/81)

Bütünlüğü içinde kavranabilmesi için tümünü aktardığımız bu karar metninde, şu anki tartışma açısından öne çıkarmamız gereken birkaç nokta üzerinde durmak istiyoruz.

1- Karar metni, SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in yapısı hakkında onun, partinin ideolojik yaşantısında "en önemli olay" olduğu tespitini yapmakta; bu silahın "Marksizm-Leninizm alanında TEMEL BİLGİLERİN bir ansiklopedisi" olduğunu söylemektedir. Bu eserin aynı zamanda toplum ve siyasi mücadele kanunlarının bilgisini içerdiğini anlatmaktadır.

Bu tespitler, bu eserin "Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanı"yla sınırlı imiş gibi gösterilmesi çabasına karşı çok önemlidir.

SBKP(B) Tarihi bize, yalnızca dünyayı yorumlayabilme yeteneğini değil; bunun yanında dünyanın nasıl değiştirileceğinin, ve değiştirildiğinin bilgilerini de somut gelişmesi içinde öğretmektedir.

" 'SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in yaratılmasında SBKP(B) Merkez Komitesi Marksizm-Leninizmi tarihi olgular temelinde öğretme görevinden yola çıkmıştır. SBKP(B) Merkez Komitesi, teorinin bu şekilde öğretilmesinin DAVANIN ÇIKARLARINA EN UYGUN OLDUĞU düşüncesindedir. Çünkü Marksizm-Leninizmin TEMEL DÜŞÜNCELERİNİN tarihi olgulara dayanılarak ortaya konulması DAHA İYİ, DAHA DOĞAL ve DAHA ANLAŞILIRDIR." (abç) (BHBY)

2- Karar metni, önüne görevi gayet berrak olarak koymuştur: kadroları, Parti üyesi olan ve olmayan Bolşevikleri Marksizm Leninizmin düşünceleri temelinde eğitme; Bolşevizmi kavratma; Marksizm-Leninizmi tarihi olgular temelinde öğretme; var

olan seviyeyi yükseltme. (Burada Marksizm ile Leninizm arasındaki birliği gösterme; sığlaştırmaya karşı çıkma vb. gibi noktaları şimdilik öne çıkarmıyoruz.)

Bütün bunlar, açık biçimde, SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders ile yapılmak istenenlerin, kadrolar ve tüm Bolşeviklerin eğitimi açısından, onların Marksist-Leninist eğitimi; var olan Marksizm-Leninizm biliminin kavratılması; öğretilmesi; öğrenilmesi olduğunu göstermektedir. Bu görevin SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders gibi bir araçla daha kolay, daha anlaşılır, daha uygun olarak yerine getirilebileceğini açıklamaktadır karar metni.

3- Karar metni 1938 yılında yazılmıştır. Bu, karar metnindeki fikirlerin daha iyi anlaşılabilmesi (1938'deki dünya ve Sovyetler Birliği'ndeki durumlarla birlikte ele alınarak) için vurgulanmalıdır.

1938 yılında alınan bu karar metninde, SBKP(B) Merkez Komitesi toplam altı maddede ortaya koyduğu görevlerden yola çıktığını açıklamaktadır. 'Şartlar değişiktir' şeklindeki gerekçenin değerlendirilebilmesi için bu görevlerin neler olduğunu incelememiz gereklidir.

Birinci maddede, "Parti tarihi ile ilgili tek ve birleştirilmiş bir kılavuz gerek"liliğinden yola çıkılmaktadır.

İkinci maddede, "Marksizm ile Leninizm arasındaki zararlı ayrılığı tasfiye etme görevi"nden yola çıkılmaktadır.

Üçüncü maddede, "Marksizm-Leninizmi tarihi olgular temelinde öğretme görevinden yola çık"ılmaktadır.

Dördüncü maddede, Marksist-Leninist teorinin ilkelleştirilmesi ve sığlaştırılmasına karşı mücadele görevinden yola çıkılmaktadır.

Beşinci maddede, "Marksist-Leninist teorinin gücünü ve anlamını ortaya koyma görevi"nden; Bolşevizm kavranmaksızın, pratik faaliyetteki sorunların çözümünde teorinin kılavuz alınamayacağından yola çıkılmaktadır.

Altıncı maddede, kadroların teorik-ideolojik eğitimlerini daha üst düzeye çıkarmada onlara yardımcı olma görevinden yola çıkılmaktadır.

Bugün bizim temel Marksist-Leninist eğitimimizde SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders ve kaynakları aracını kullanmamızın yanlışlı

ğına kanıt olarak, 1938'deki şartlarla ve görevlerle şimdiki şartlar ve görevlerin aynı olmadığı gerekçesi ileri sürülmektedir.

Hangi görevlerin nasıl değiştiği ya da ortadan kalktığı ve önümüzde hangi değişik görevlerin olduğu somut olarak ortaya konulmadan '1938 yılı ile şimdi değişiktir' demek, gerçekte tartışma konusu açısından hiçbir şey dememekle eşdeğerdir. Ya da boş bir laf etmektir.

BUGÜNKÜ GÖREV NEDİR? MARKSİZMİ YENİDEN YARATMA MI; YOKSA VAROLAN MARKSİST-LENİNİST ÖĞRETİNİN İLKELERİNİ ÖĞRENME-KAVRAMA, SAVUNMA VE BUNA BAĞLI OLARAK GELİŞTİRME Mİ? (9)

Bugün eğitimin hedefini belirleyebilmek için somut olarak bu noktadaki görevleri saptamamız gereklidir. Biz bugün Marksizm-Leninizm biliminin YARATILMIŞ olduğundan, çağın değişmediğinden, Marksist-Leninist öğretinin önümüzdeki sorunların çözümünde yolgöstericimiz olduğundan yola çıkıyoruz. Önümüzdeki problemleri açıklayabilmek ve çözebilmek için; bu süreç içinde de onu geliştirebilmek için Marksist-Leninist teorinin öğrenilmesinin gerekliliğinden yola çıkıyoruz.

Açık bir biçimde tespit etmemiz gereklidir ki, bugün önümüzde Marksist-Leninist teorinin (onun yeni bir düzeye yükseltilmesi anlamında olmayan) geliştirilme görevi de vardır. Bu 'geliştirme', teorinin uygulanması sırasındaki basit anlamıyla geliştirmeden öte bir görevdir. (Örneğin "sosyalizmden geriye dönüş" sorununun açıklanması gibi.)

Ne var ki bu görevi çözebilmek için de dayanacağımız şey yalnızca Marksizmin yöntemleri değil; onun ötesinde yaratılmış genel Marksist-Leninist teoridir. Bu yüzden de geliştirmek için ve geliştirmeden önce bu teorinin bilinmesi-kavranılması gereklidir.

Biz bu teorinin kavranılma-öğrenilmesinin yolu olarak öncelikle Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanını ÇIKIŞ NOKTASI alan bir eğitim öneriyoruz. (10)

Celal de bir bağıntıda, "Sınıf Mücadelesi bilimini, onu yeniden yaratmaktan değil, pratiğe uygulayacak şekilde kavramaktan yola ÇIKTIĞIMIZ"dan bahsetmektedir. (açC) Burada o "çıktığımız" sözü ile kendisi de içinde olan Partinin tavrını mı

anlatmak istiyor, yoksa kendisi dışarda olarak mı Partiyi an latmak istiyor, pek açık değil. Bunu açmanın en iyi yolu, salt kuru söze bakmayıp, bu konuda içerik olarak onun neyi sa vunduğunu incelemek olacak. Celal'in bu konuda özsel anlayışının ne olduğuna bakalım.

Biz ilk tavrımızda açık olarak şöyle demiştik:

" Marksizmin yaratılmasında ilk adım 'felsefeden' başlamış tır. Ama bu hiç de ŞİMDİ İÇİNDE BULUNULAN ANDA Marksizmi öğrenmeye başlayacakların, AYNI MARKS ve ENGELS'in YÜRÜ - DÜKLERİ YOLDAN yürümeleri gerektiği anlamına GELMEZ."

Celal de bu alıntıyı yapmakta, ardından tavrını ortaya koy - maktadır.

" İlkönce, dün Marks ve Engels için zorunluluk olan 'öncelikle Diyalektik Tarihi Materyalizm üzerinde çalışmak' bu gün de bizim için bir zorunluluk mudur sorunu üzerinde du ralım:

Yoldaşın sorunu koyuşundan çıkarsak, onun için <u>bugün</u> artık böyle bir zorunluluk yoktur.

Görüşüme göre BUGÜN; 'Dünya Komünist Hareketinin büyük bir keşmekeş içinde bulunduğu', 'modern revizyonistlerin Mark sist-Leninist sınıf mücadelesi konusundaki çarpıtmaları, felsefe ve ekonomi politik alanında da onlar tarafından doğrulanmaya çalışılmakta...' olduğu bir ortamda, ihanet öncesi döneme göre daha da artan bir oranda böyle bir zorunluluk vardır." (açC) (BHCY)

Biz diyoruz ki, Marks-Engels için o tarihte felsefeden başla ma zorunluluğu vardı. Ama şimdi, bu tarihte, bizim için böyle bir zorunluluk yoktur. Celal ise <u>bugün de</u> böyle bir zorun luluk olduğundan bahsediyor.

O halde önce Marks-Engels için bu <u>zorunluluk</u> ne ile, nasıl açıklanıyordu? sorusuna cevap arayalım.

O tarihlerde Marks ve Engels için felsefeden işe başlama zorunludur, çünkü onların önünde Marksizmi YARATMA görevi bulunmaktadır. Açıktır ki herhangi bir fikir sistemi ortaya ko yabilmek için, önce olaylara NASIL yaklaşılacağı konusunda açıklığa kavuşmak gereklidir. Marks ve Engels bu noktada kendi kendileriyle de hesaplaşma anlamına gelen açıklığa kavuşma sürecini yaşamak zorunda idiler. Bu noktadan itibaren, bu

bakış açısına dayanılarak sorunlar-problemler çözülmeye çalı şıldı ve Marksizm bilimi bilim olarak yaratılabildi.

Bugün karşımızda Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in eserlerin de ifadesini bulan ve ona dayandığımızda sorunlarımızı çözme miz mümkün olan YARATILMIŞ bir MARKSİZM-LENİNİZM BİLİMİ var. Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanlarında, Diyalektik Materyalizm TEMELİNDE varılmış-ispatlanmış SONUÇLAR var.

Celal ise yukarıda yaptığımız alıntıda, Merkez Komitesinin ba zı durum tespitlerini yeniden 'felsefe ile başlamanın' gerek çeleri olarak gösteriyor.(*) Ayrıca o, 'felsefeyle başlama zo runluluğunu' 'ihanet öncesi dönem için' de geçerli göstere - cek kadar 'felsefe aşığı' pozlar takınıyor. Buradaki bu saçmalığı bir yana bırakacak olsak bile, söylediklerinde açık o lan yan, ".. DÜN MARKS ve ENGELS İÇİN ZORUNLULUK OLAN 'ÖNCELİKLE DİYALEKTİK VE TARİHİ MATERYALİZM ÜZERİNDE ÇALIŞMAK' BU GÜN DE BİZİM İÇİN BİR ZORUNLULUKTUR" şeklindeki tezdir. Bu - nun isteklerden bağımsız anlamı, Marks ve Engels için ZORUNLULUK olan Marksizmi yaratma görevinin, —en azından bir başka türlü— bugün bizim de KARŞIMIZDA BULUNDUĞUdur. Celal'in aslında Diyalektik Materyalizm üzerine çalışmaktan BAŞLI BAŞINA KENDİSİNE FELSEFİ ALANI TEMEL ALAN BİR ÇALIŞMAYI anladı ğını da dikkate aldığımızda, bu çok radikal görünümlü çözümün yeniden Marksizm yaratma hevesi içinde bir akademizm olduğu açıklığa kavuşacaktır.(**)

(*): Celal'in, Merkez Komitesinin durum tespitlerini kendi gerici tezinin gerekçesi yapması, onun kafa yapısının nasıl olduğunun bir göstergesidir. Merkez Komitesinin yaptığı durum tespiti, olguyu söylemektir. Durum öyledir. Celal bunun üzerine, önce felsefe temelinde bir eğitimin 'ihanet öncesi dönem için de' (yani Stalin'in ölümü öncesi dönem için de —Lenin'e kadar mı; yoksa Lenin sonrası döneme kadar mı?)geçerli olduğunu tespit ediyor. Sonra da bugün için de geçerlidir diyor. Eğer onun gerekçeleri Merkez Komitesinin durum tespitindeki gerekçeler ise, bu gerekçelerle HEMEN HER DÖNEMDE FELSEFE TEMELİNDE EĞİTİM ZORUNLUDUR. Bunların daha çok Stalin dönemi ile sınırlamaları sahtedir. Çünkü örneğin Bernstein döneminde —Lenin döneminde de— benzer durumlar olduğunu Lenin "Marksizm ve Revizyonizm" makalesinde belirlemektedir. İlk emperyalist savaş sırasındaki Marksist-Leninist hareketin genel yıkımı sırasında durumlar birçok yönden bugünkünden pek farklı değildi vb. Neyse ki o sıralarda Celal yokmuş!

(**): Celal'in Diyalektik Materyalizme şu an verdiğimizden daha çok önem verme vb. gi bi, ya da şu anki temel eğitimimize başlamadan önce teorik olarak Marksist fel sefenin temel özelliklerinin eğitimini yapma gibi bir talebi olmadığını yeniden tespit etmeliyiz. O emperyalizm ve proleter devrimleri çağında Marksist felsefenin geldiği yeri temsil eden Lenin'in "Materyalizm ve Ampiriokritisizm" eserinin ve SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders içindeki Stalin'in "Diyalektik ve Tarihi Materyalizm" eserinin eği timinin yapılması olayına "bu arada bir eğitim"! diye burun kıvırıyor. Burun kıvırma sına kıvırıyor ama, öte yandan eğitimini yapalım diye saydığı beş eserden ikisi zaten bizim yapacağımız eserlerden oluşuyor. Biz bu beş eseri SBKP(B) Tarihine bağlı ele al sak, Celal için bu yine "bu arada" bir eğitim olur. Onun istediği, TAMAMEN felsefi e serlere dayalı bir eğitimdir. Problem budur.

Biz bugün Celal'in akademist yeniden Marksizmi yaratma 'ça - lışması'nın karşısındayız. Onun tezleri, onun niyetinden ba- ğımsız olarak bu talebe çıkmak zorundadır ve çıkmaktadır. Ce lal ve Muhsin'i (daha da geliştirerek) savunan Ö. imzalı ya- zıda çok açık ifadesini bulan 'dogmatizme karşı savaş' çığ- lıklarında dogmatizm olarak ifade edilen şeyler, genellikle, Marksizm-Leninizmin çeşitli alanlardaki sonuçlarından başka birşey değildir. Ve her ne hikmetse, dogmatizme karşı savaş naraları genellikle 'yeni' Marksizm! yaratma çabalarıyla(ger çek anlamında da) yanyana gitmektedir. Bunların dogmatizme karşı savaşları da, varolan teorinin YETERSİZLİĞİ; sorunları mızı AÇIKLAMA YETENEĞİNİ yitirdiği ya da YİTİRMEYE başladı - ğından; varolan Marksist-Leninist teorinin sorunlarımızı çö- zemediği tezinden başka birşeye dayanamaz ve dayanmamaktadır. Bu yüzden bu düşünce sahipleri Diyalektik Materyalizm bakış açısını kullanarak, Marks, Engels, Lenin, Stalin'in varmış ol duğu sonuçlardan BAĞIMSIZ OLARAK, olayları ve olguları bizim değerlendirmemizi vb. talep etmek zorundalar. Eğer problem böyle değilse, o zaman bunların Marks, Engels, Lenin ve Sta- lin'in <u>Diyalektik Materyalizm bakış açısı ile yorumladığı, çözdüğü, genelleştirdiği,</u> VARILMIŞ SONUÇLAR üzerinden eğiti- me NEDEN karşı çıktıkları tutarlı bir şekilde temellendirile mez.

Celal, Marks-Engels için zorunlu olan şeyin bugün bizim için de zorunlu olduğu konusundaki açık polemiğin yanında, 'neden felsefe temelinde bir eğitim?' sorusuna değişik bağıntılarda aşağıdaki tavırları takınıyor.

Celal ilk yazısında felsefe temelinde bir eğitimi bize

> "..güncel sorunları da çözme olanağı sağlayacak izlenmesi gereken yol"

olarak tanıtmıştı.

Tek başına bu söz kesinlikle bugün felsefe temelinde bir eği timin gerekliliğini ortaya koyan birşey değildir. Burada so- run 'hangi güncel sorun'lardır. Burada ya alışılmış anlamıy- la 'basit' güncel sorunlar sözkonusudur. Ama eğer böyle ise, bu birçok bakımdan anlamsız ve yanlıştır. Celal gibi 'büyük problemlerin adamı'! için böyle 'güncel' sorunlar!! Bir aka- demizm yanlısı için pek anlamlı şey değildir bu! Ayrıca bi- zim için de bugün siyasi-pratik güncel sorunlar <u>bir bakıma</u> temel diğer sorunlara göre önemli değildir ve bugünkü eğiti-

mi bu 'basit' anlamlı güncel sorunlar ile gerekçelendirmiyoruz.

Ya da bunun anlamı <u>bugünkü</u> TEMEL İDEOLOJİK-SİYASİ SORUNLAR - dır. Bu anlamda bir 'güncel sorunlardan' bahsedilmektedir. Eğer kastedilen bu ise, (ki bizim için böyle olduğu açıktır), bu, Celal'in nasıl iflah olmaz bir yeniden 'Marksizm yaratıcısı'! olduğunun bir başka işareti sayılmalıdır. Çünkü bugünkü temel ideolojik-siyasi sorunlarımızı biz öncelikle felsefe temelinde bir eğitimle çözebiliriz demek, ancak şu anda sorun olarak görünen (ve gerçekte de olan) birçok noktanın esasında Marks, Engels, Lenin, Stalin tarafından çözülmüş olduğunun; ve genel olarak bu sorunları Marks, Engels, Lenin ve Stalin'in yaratmış OLDUKLARI BİLİME dayanarak çözülebilir olduğunun REDDİ TEMELİNDE anlaşılabilir, doğru olan birşeydir. Bu ise 'Marksizmin yeniden yaratılması' isteğinin başka biçimde ifadesinden öte birşey değildir. Ve Celal'in genel tavrı ile uyum içindedir.

Onun ikinci yazısında da 'gerekçe' olarak değişik bağıntılarda bazı şeyler var. Önce şöyle diyor:

> " Marksist-Leninistler için sözkonusu olan sadece 'relatif olarak' kavramak değil, fakat relatif olarak <u>en iyi şekilde</u> kavramak olmalıdır.
>
> ...
>
> Benim tartıştığım konu, Diyalektik Materyalizm temelinde yaratılan bir bilimin diyalektik materyalist bir bakış açısı edinilerek kavranılmasının daha doğru ve daha kolay olup olmadığıdır..."

Biz önce genel olarak Marksist-Leninistler için 'en iyi kavrama' konusunda SBKP(B) Merkez Komitesinin aktardığımız kararında, SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde bir eğitimin "davanın çıkarlarına en uygun", "DAHA İYİ, DAHA DOĞAL VE DAHA ANLAŞILIR" olduğu tespitinin yapıldığını; bize doğru görünenin SBKP(B) Merkez Komitesinin tavrı olduğunu belirtiyoruz.

Celal için, "en iyi kavrama" için önce felsefi <u>temelde</u> bir eğitim ile "Diyalektik Materyalist BİR BAKIŞ AÇISI ELDE EDİLECEK" ve ondan <u>sonra</u>, Diyalektik Materyalizm temelinde yaratılmış bir bilim daha doğru, daha iyi ve daha kolay kavranılabilecektir.

Burada derhal Celal'in Diyalektik Materyalizm bakış açısıyla Marksizm-Leninizmin diğer iki ögesi arasında ve genel olarak

Marksizm-Leninizm bilimi arasında bir kopukluk yarattığını tespit edelim. Biz bu tespiti daha önce de yapmıştık. Celal bunun üzerine yemin billah ile böyle bir iş yapmadığını anlatmıştı. O bunu yapmadığına bizi inandırmak için, yukarıdaki alıntıda görüldüğü gibi, "Diyalektik Materyalizm temelinde yaratılmış bir bilim" ifadesini kullanmaya özel önem vermiş. Böylece de çelişmesini çok güzel ifade etmiş!

Önce Diyalektik Materyalist bir BAKIŞ AÇISI EDİNİLECEK. Sonra zaten bu bakış açısı temelinde; Diyalektik Materyalizm temelinde yaratılmış bilim incelenecek!!!

Burada Celal ÖNCE Diyalektik Materyalizmin teorik konuluşu üzerine bir tanıtıcı eğitim vb.den bahsetmiyor. Eğer o bundan bahsetse, bu tartışılabilirdi ve belirli anlamlarda-koşullarda biz buna onay verebilirdik. Hayır! Onun bahsettiği, özel bir eğitim süreci içinde tamamen felsefi eserlere dayalı bir eğitim ile Diyalektik Materyalizm BAKIŞ AÇISININ EDİNİLMESİ!

Fakat biz ZATEN DİYALEKTİK MATERYALİZM TEMELİNDE YARATILMIŞ BİLİMİ (onun da öncelikle Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanındaki öğretilerini) İNCELERKEN, DİYALEKTİK MATERYALİZM BAKIŞ AÇISI EDİNEMİYOR MUYUZ? Bu soru bu noktada temel bir sorudur ve biz bunu sorduğumuz noktada Celal 'en iyi' kaytarmacalarına başvurmaktadır.

Sorun genel bir biçimde 'en iyi' vb. tartışması değil. Biz genel tartışmıyoruz. Biz komünistiz ve herşeyi olduğu gibi, eğitimimiz sorununu da "DAVANIN ÇIKARLARINA EN UYGUN" olup olmadığı noktasından yargılıyoruz. Genel bir 'en iyi' tartışması dipsiz kuyudur. Biz baştan beri gördük ki, Marksizm-Leninizm bilimi, bilim olarak, insanlığın ve bu arada burjuvazinin devrimci atılım döneminin bilimi getirdiği en ileri nokta üzerinde yükselmiş; onların meşru mirasçısı olarak ortaya çıkıp gelişmiştir. Marks, Engels, Lenin ve Stalin burjuva bilimini, ondan alınması gereken ögelerin sağlam ögelerini özümleyebilmek için öğrenmişler; özümlemişlerdir. Birçok noktada, tezlerini ispatlayabilmek için, ya da o tezlere ulaşabilmek için doğal bilimlere başvurmuşlar; onların öğrenimlerini görmüşlerdir. Onlar Marksizm-Leninizm bilimini yukarıda belirtilen gerekçelerle de bağıntılı olarak BUGÜNKÜ —orijinal eserlerinde ifadesini bulan— NOKTAYA VARDIRMIŞLARDIR.

Biz bunlar yokmuş gibi davranarak, genel 'en iyi' 'en güzel' tartışmasına giremeyiz. Girersek, bu yolun sonu, KOMÜNİST OL

MADAN ÖNCE, ya da daha iyi komünist olmak için ilkokullara, ortaokullara, lise ve üniversitelere dönme çağrısıdır. Celal Diyalektik Materyalist bakış açısı edinme çağrısı yapıyor. Diyalektik Materyalist bakış açısı edinmek komünist olmak için yeterli değildir. Bunu ispatladık. Ayrıca sorun 'en iyi' olduğuna göre, Celal mutlaka Diyalektik Materyalizmin de 'en iyi' kavranmasını isteyecektir. Öyle olunca, Diyalektik Materyalizmin de en iyi kavranabilmesi için belli bir kültür birikiminin gerekli olduğu çok açıktır. Öyleyse Celal'in en iyi eğitim teklifinin gerçek yüzünün ne olduğu da açığa çıkmaktadır: En iyi ihtimalle burjuva akademizmi!

Celal'in ikinci yazısında yer alan ve "neden felsefe temelinde bir eğitim" sorusuna somut gerekçe diye söylenilen bir de şu sözler var:

> " Eğer yukarda tespit edilen görevler (Burada Merkez Komitesinin tespiti kastediliyor: Merkez Komitesi bugün Marksist-Leninistlerin önünde Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kavranması ve savunulması görevini en acil-en temel görev olarak tespit ediyor. -BN) gerçek görevler ise, eğer bugün Dünya Komünist Hareketi içinde revizyonizm kesin hakimiyet kurmuş ise ve Marksist-Leninistlerin dayanacağı ideolojik maddi güç 'küçük bir azınlığı' oluşturuyorsa, eğer bu 'küçük bir azınlık oluşturan' ideolojik maddi gücün Marksizm-Leninizmi kavraması oldukça sığsa; eğer bugün bu küçük azınlığın görevlerini yerine getirebilmesi için TEMEL BİR EĞİTİMden geçmesi gerekli görülüyorsa, yani biz bu gerçek durumdan yola çıkıyorsak, bizi bu hedefe ulaştıracak en doğru yolu seçmek durumundayız. Bu en doğru yol da yukarıda belirttiğim gibi Marksizm-Leninizmin dünya görüşünün uygulanması sonucu ortaya çıkartılan ilkelerin yine bu dünya görüşü temelinde kavranılmaya çalışılmasıdır..."

Burada söylenilenlerde niteleyici iki nokta öne çıkıyor. Birincisi, Celal mümkün olduğunca görevlerin büyüklüğü ile bizim birçok bakımdan zayıflığımızı karşı karşıya koymaya özel önem gösteriyor. Burada karşı karşıya koyduğu şeylerin çoğunu tırnak içinde Merkez Komitesinin yazısından eleştirmeden alıp kullanıyor. Yani Merkez Komitesinin durumumuzu gördüğü ölçüde bilince çıkarmaya çalıştığını o da kabul ediyor. Gerçekten de Merkez Komitesinin durum tespiti, durumun tespitidir, ya da daha tam söylersek, DURUMUN BAZI YÖNLERİNİN TESPİ

Tidir. Merkez Komitesi bu tespitlerin yanında, başka yerlerde durumun başka yönlerini de tespit etti. Celal 'eğer' ahenkli sözlerle adeta 'eğer biz bir hiçsek' noktasına ulaşıyor; açıkça vermeye çalıştığı mesaj budur. Ama biz hiçbir yerde, varolan kötü durumun tespitini; görevlerin büyüklüğünün tespitini 'biz bir hiçiz' noktasına ulaştırmadık.

Durum 'biz hiçiz' noktasına ulaştırıldıktan sonra, ardından çok! radikal önerilerin gelmesi zaten kaçınılmazdır. Celal'in bu sözlerinin ikinci yanını da işte bu çok radikal; tüm problemlerimizi sıfırdan başlayarak çözen 'felsefe temelinde eğitim' önerisi gelmektedir. Bu 'en doğru yol' önerisinin içini o şöyle dolduruyor: "Marksizm-Leninizmin dünya görüşünün uygulanması sonucu ortaya çıkartılan ilkelerin yine bu dünya görüşü temelinde kavranılmaya çalışılmasıdır..."

Celal Marksizm-Leninizmin üç bileşeni arasındaki birliği koparmadığını ispatlamak için sık sık Marksizm-Leninizmin dünya görüşünün uygulanması sonucu ortaya çıkarılan ilkelerden, bilimden bahsediyor. Tekrarlanan bu sözler eğer basit bir aldatma aracı olarak kullanılmıyorsa, söyleyenin nasıl bir 'felsefi kafa karışıklığı' içinde olduğundan başka birşeyi göstermez.

Eğer bugün bizim eğitimde çıkış noktası olarak aldığımız Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanındaki 'ilkeler', "Marksizm-Leninizmin dünya görüşünün uygulanması sonucu ortaya çıkartılan ilkeler" ise, bu temeldeki bir eğitim içerisinde aynı zamanda Marksizm-Leninizmin DÜNYA GÖRÜŞÜNÜ (Diyalektik Tarihi Materyalizmi) neden KAVRAYAMIYORUZ?! Bunun hikmeti nedir? Buradan çıkan en önemli sonuç, Celal'in Marksizm-Leninizm bilimini ve bu bilimin Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanlarının; Marksizm-Leninizmin bakış açısı ile ilişkisini doğru koyamadığı gerçeğidir. Başka türlü, Diyalektik Materyalist bakış açısı ile yaratılmış bir bilimin diğer alanlarının eğitimi üzerinden Diyalektik Materyalist bakış açısını neden kavrayamayacağımız açıklanamaz.

Celal'in 'felsefe temelinde eğitim' isteğinin tekrarlanan bir başka gerekçesi, 'yöntem konusunda' yetersizliğimizdir. Eğer bir alandaki yetersizliğimiz o alanda bir eğitimi temel çıkış almamızın gerekçesi ise, biz Ekonomi Politik bilimi alanında da felsefi alandan daha çok bilgili değiliz. O halde neden Marksist Ekonomi Politik temelinde bir eğitim önerilmiyor?

Ayrıca biz gördük ki, 'öncelik-sonralık', 'sebep-sonuç' ilişkisi kurmaya pek meraklı ve de çok felsefeci Celal (her ne kadar sonra vaziyeti kurtarmak için bir-iki 'dönüşüm' neticesi Felsefeyi-Diyalektik Materyalizmi 'sebep' durumuna getirdiyse de), bize Menşeviklerle Stalin tartışmamızı hatırlatmış; Engels'in "herşeyden önce iktisadi münasebet" sözünün geçtiği yerden alıntı aktarmış ve böylece de EKONOMİNİN SEBEP olduğunu anlatmaya çalışmıştı:

> " Örneğin, yukarda değindiğimiz gibi, Diyalektik Materyalizm bir bütün olarak doğanın ve toplumsal varlığın insan beyninde yansımasının 'SONUCU'dur. Bu anlamda da Diyalektik Materyalizm, EKONOMİNİN SEBEBİ DEĞİL, 'SONUCU'dur." (*)

Görüldüğü gibi, eğer problem gerilik sorunu ise, Marksist Ekonomi Politikten başlamanın engeli yoktur. Üstelik felsefeci Celal bize bu işin felsefi temelini-gerekçesini de vermiştir: Ekonomi temeldir; herşeyin başı ekonomidir, vb.!!

Ve bu yüzden de Celal'in müthiş formülasyonu "Ne ile?-Neyi?-Nasıl?" ilişkisi rahatlıkla "Neyi?-NE ile?-Nasıl?" biçiminde bir ilişki olarak da 'sıralanabilir'. (**)

Celal yine bir başka yerde Felsefe eğitiminin temel alınmasından neyi amaçladığını açıklarken, geriliğimiz vb. konusunda bizim madalyonun öte yüzüne ilişkin bir-iki şey söylemiş olmamızla bağıntılı olarak şöyle diyor:

> " Şüphesiz bugün 'küçük bir azınlık' olan bizlerin gerisinde dersler çıkaracağı büyük bir ideolojik ve tecrübe mirası bulunmaktadır. Ama bugün tam da bizler, bu mirası içinde bulunduğumuz şartlarda sınıf mücadelesini geliştirmek üzere yoğurup ondan dersler çıkarmak için gerekli olan yöntem konusunda geri durumdayız ve bugün yapılması gereken de bu geriliği aşmaktır."

Biz az önce 'gerilik' sorunu üzerinde durduk. Geçmiş mirası yoğurup dersler çıkarma meselesine gelince: Bu mirası yoğurup ders çıkarabilmek için tek çözümün Diyalektik Materyalizm

---

(*): Her ne kadar Celal işine burada böyle geldiği için Ekonomiyi sebep gösteriyorsa da, bu Marksist Ekonomi Politiğin Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmden ÖNCE GELDİĞİNİ İSPATLAMA BAĞINTISINDA kurulan sebep-sonuç ilişkisinde böyle oluyor. Ama onun kurduğu tek sebep-sonuç ilişkisi bu değil. O BİR BAŞKA BAĞINTIDA, —Felsefe temelinde eğitim yapalım bağıntısında— bu kez birtakım çok felsefi çıkarsamalar aracılığıyla, bu kez de felsefenin nasıl SEBEP durumuna geldiğini ispatlamaktadır!!! Orada öyle, burada böyle; önemli mi? Maksat vatan kurtulsun!

(*): Biz burada Celal'in çelişmelerini kendi mantık bağıntısı ile göstermeye çalışıyoruz. Burada yaptığımız sadece budur!

temelinde eğitim olduğu iddiası; Marksizm-Leninizm biliminin diğer iki alandaki ilkelerine-öğretilerine dayanarak bu mirası yoğuramayacağımız iddiasına dayanmaktadır. Bu ise Diyalektik Materyalizm ile Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm-Marksist Ekonomi Politik arasında kopukluk yaratmaya bir başka örnektir. Hayır! Biz geçmiş ideolojik mirası, Diyalektik Materyalizm temelinde yaratılmış Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanındaki ilkelerin-öğretilerin ışığında 'yoğurabiliriz' ve esasında öyle 'yoğurmalıyız'. Marksizm-Leninizmin bu iki alandaki öğretilerini YOK SAYARAK; önce Diyalektik Materyalizmi kavrayalım ve Diyalektik Materyalizm temelinde BİZ 'yoğuralım' talebi, Marksizmi yeniden yaratma 'mütevazi amacına' sahip felsefeci Celal'in ne menem Marksist olduğunun bir işaretidir.

Biz soruna böyle yaklaştığımız için, bugün geçmiş ideolojik mirası Marksizm-Leninizm biliminin öğretileri ilkeleri temelinde yoğurabileceğimizi; fakat bugün Marksizm-Leninizmi geliştirme (dar anlamda değil!) görevinden önce, bu geliştirmeyi de gerçekleştirebilmek için öncelikle Sınıf Mücadelesi - Sosyalizm alanındaki ilkeler olmak üzere Marksizm-Leninizmin ilkelerinin kavranılması-öğrenilmesi çalışmasını önümüze görev koyuyoruz.

Celal'in yaratılmış Marksizm-Leninizm bilimini yok sayan; onlara dayanarak sorunları-mirasları yorumlayıp-çözebileceğimizi reddeden; Diyalektik Materyalizmi kavradık mi her bir şeyi doğru yorumlayıp-çözebiliriz şeklinde olan ve böylece de yaratılmış bilime önem vermeyen yaklaşımı, ondaki onulmaz akademizmi de gösteren bir örnektir. Diyalektik Materyalizmi kavramak ile komünist olmayı eşitleyen; Diyalektik Materyalizm temelinde yaratılmış bilime dayanmayı küçümseyen; herşeyi kendisi ile başlatacak kadar da ukala olan bir yaklaşımdır.

Kısacası, Celal'in bugün felsefe temelinde eğitimin temel alınması talebinin gerekçeleri ve böyle bir eğitimden amaçladığı şeyler genel olarak yanlış; komünist olmayan şeylerdir.

MODERN BAY MİHAYLOVSKİCİLİK Mİ ?

İlk yazısında Celal:

> " Biz bugün bir bütünü —Marksizm-Leninizm bilimini— mi kav rayıp savunacağız, yoksa bütünü oluşturan alanlardan biri sini mi?"

diye soruyordu. Onun 'bütün'den, 'Marksizm-Leninizm biliminden' Diyalektik Materyalizmi anladığını, bunu anlatmak istediğini daha önce belgelemiştik.

Biz buna karşı, bu biçimde bir koyuşun, alanlardan diğer iki si temelinde bir eğitimi Marksizm-Leninizm biliminin kavranması eyleminden saymamak anlamına geleceğini açıkladık. Ve bu na göre, örneğin Marksist Ekonomi Politik temelinde bir eğitim yürütülürse, bu Marksizm-Leninizm biliminin kavranması ça lışmasından sayılmayacaktır dedik. Daha sonra da Mihaylovski örneğine değinerek şunları söyledik:

> " 'Halkın Dostları'nda Lenin, Bay Mihaylovski ile girdiği polemikte, Diyalektik Materyalizmin Kapital'in neresinde OLMADIĞINI sorar. Yani Kapital'in Marksist bakış açısıyla, Marksist felsefe temelinde yaratıldığını anlatmak ister. Ve eğer bu temeldeki bir eserin eğitimi ile Marksizmin kav ranılamayacağı, vb. sonuçlara erişiliyorsa, o zaman şu açığa çıkıyor ki, aslında yoldaş işe felsefe ile başlanmasını önermekte, Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi öğretisini Marksist bakış açısından koparmaktadır."

Celal bizim bu söylediklerimize karşı, lafı epey dolaştırdık tan sonra şöyle diyor:

> " Yoldaşın örnek olarak verdiği Halkın Dostları Kimlerdir' de Lenin'in Bay Mihaylovski ile girdiği polemikle ilgili olarak durum görebildiğim kadar şudur:
>
> Yukarda açmaya çalıştığım gibi, benim tartıştığım konu sa dece Marksist Ekonomi Politiğin hangi temelde yaratılıp ya ratılmadığı sorunu değildir. Benim tartıştığım konu Diyalek tik Materyalizm temelinde yaratılan bir bilimin Diyalek - tik Materyalist bir bakış açısı edinilerek kavranılması - nın daha doğru ve daha kolay olup olmadığıdır. Nihayetinde benim tartıştığım konu, Marksist Ekonomi Politiğin,Bay Mihaylovski'nin yapmak istediği gibi içine kapalı olarak, bir ekonomist gibi mi düşünülüp kavranacağı, yoksa bir Mark sist gibi diğer alanlarla bağı içinde kavranılıp savunula

cağı ve bugünün sorunlarını çözmede yararlanılacağıdır."

Gerçekten de Celal ile biz, Marksist Ekonomi Politiğin Diyalektik Materyalizm temelinde yaratıldığı noktasında farklı birşey söylemiyoruz. Bu noktada Celal klasik Mihaylovski'den ayrılıyor.

Sorun bu noktadan itibaren başlıyor: Biz diyoruz ki, eğer Marksist Ekonomi Politik (ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm) Diyalektik Materyalizm temelinde yaratılmışsa, bu bakış açısını içeriyorsa, Marksist Ekonomi Politik (veya Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm) alanını çıkış alan bir eğitim ile biz Marksist bakış açısını da —Diyalektik Materyalizmin teorik konuluşu fazla bilinmese de— kavrayabiliriz; bu bakış açısını edinebiliriz. Celal bu noktaya yazısında hiçbir yerde açık cevap vermiyor; tartıştığı iki yerde de bu konuyu saptırarak problemden kurtulmaya çalışıyor. (11)

Mihaylovski örneğinde Celal açısından özsel sorun şudur:Marksist Ekonomi Politik, Diyalektik Materyalizm bakış açısı ile yaratılmışsa, Marksist Ekonomi Politik temelinde bir eğitimle de bu bakış açısı edinilebilir mi, yoksa edinilemez mi?Celal, benim tartıştığım, Diyalektik Materyalist bakış açısı edinildikten sonra Marksist Ekonomi Politik daha iyi, daha doğru kavranır mı, kavranmaz mı konusudur diyor. Ama bu gerçek soruya cevap değildir. Ayrıca biz daha 'iyi, kolay, güzel' vb sorununa DAVANIN ÇIKARLARI AÇISINDAN yaklaşarak açıklık getirdik. Eğer problemimiz GENEL OLARAK 'daha kolay'lık sorunu olsa idi, elbette önce Diyalektik Materyalizm üzerine bir temel eğitim yapmak daha iyi olurdu. Hatta, ondan önce, gerçekten verimli —bugünkü sistem içinde bile olsa— bir eğitim yapmamız; doğal bilimlerin temelleri hakkında birikime sahip olmamız daha iyi olurdu; Marksist Ekonomi Politiği de; Diyalektik Materyalizmi de daha iyi, daha kolay kavrayabilirdik.Ama sorun genel iyilik-kolaylık sorunu değil. 'Daha doğru' olup olmamasını da tam da sorunun bu yönleri belirlemektedir. Biz açıklamaya çalıştığımız sebeplerle, 'köktenci-radikal' görünümüne karşın, felsefe temelinde bir eğitim önerisini 'daha doğru' bulmuyoruz.

Başta da belirttiğimiz gibi, Celal'in yaklaşımı tam olarak klasik Mihaylovski gibi değil. Ama Mihaylovskiciliğin tek biçimi yok. Celal de onu modern Mihaylovskicilik biçiminde geliştiriyor.

ŞARTLARIN DEĞİŞİKLİĞİNİN EĞİTİMDEKİ ROLÜ?

Biz ilk yazıda, SBKP(B) Tarihi temelinde eğitim yapılmasının sadece bize mahsus birşey olmadığını; bu temelde Stalin, Mao döneminde Komünist Partilerin temel eğitimlerinde temel alınan bir eser olduğunu, bu olaya da tavır takınmalarını istemiştik.

Celal buna şöyle tavır takınıyor:

> " İkinci olarak yoldaş, Stalin dönemi ile içinde bulunduğu muz dönemi birbirine eşitliyor. Stalin döneminde komünizmin ideolojik maddi güç olarak muazzam varlığını içinde bu lunduğumuz bugünkü şartlarda 'küçük azınlığın' gücü ile eşitmiş gibi gösteriyor." (*)

Bu iddiaların pek fazla değeri yok. Çünkü biz gayet somut bir şey söyledik:

> " Ama SBKP(B) Tarihi temelinde eğitim yapan yalnız bizim partimiz olmamıştır. Bu Tarih, Stalin döneminde, Mao döne minde de, Komünist Partilerin temel eğitimlerinde temel a lınan bir eserdir."

Bizim burada yaptığımız önce bir olgu tespitidir. Bir olgu tes piti tek başına dönemler arası eşitleme işini yapamaz. Fakat biz ikinci olarak, bu olgu tespitine dayanarak, bugünkü eğitim temelimizin doğru olduğu bağıntısını kuruyorduk. Eğer dö nemler arasındaki farklılık, eğitimin temelini; örneğin o gün SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde bir eğitimi doğru ve fakat bugün yanlış kılacak şekilde değiştiriyorsa, gerçekten de yaptığımız —eşitleme denilmese de— yanlış bir bağ kurma olarak adlandırılabilir. Bu yüzden bu temel soruyu incelemeye ge çelim.

Açıktır ki, 1938 yılındaki varolan durum ile 1984 yılındaki varolan durum arasında birçok yönden değişik derecede deği - şiklikler vardır. Yalnızca "o dönem ile bu dönem arasında de ğişiklik vardır" demek hiçbirşey dememekle eşdeğerdir. Çünkü zaten bu değişikliği, 1938 ya da 1984 diye yazmamız bile ifa de etmektedir. Esas sorun, tartışılan bağıntı açısından hangi temel özelliklerin değiştiği ya da değişmeden kaldığı ve bunların tartışılan sorun üzerinde ne gibi etkilerde bulundu ğu sorunudur.

(*): Celal ve Muhsin'i savunduğunu söyleyen Ö. de yazısında aynı iddiayı tekrarlı - yor. SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde eğitim önermeyi "dönemleri birbirine karıştırma" olarak adlandırıyor.

Bizim somut konumuz, "SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders, öncelikle Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm temelinde bir eserdir, bu eser temelinde daha önce de Marksist-Leninist temel eğitim gerçekleşmiştir; biz de bugün Marksist-Leninist temel eğitimde bu eseri (kaynaklarıyla birlikte) (çıkış noktası anlamında) temel alıyoruz; bu doğru mudur, yanlış mıdır?" şeklinde bir konudur.

Evet, o dönemde "komünizmin ideolojik maddi güç olarak muazzam varlığı" sözkonusu idi; sosyalizm varolan bir dünya sistemi idi; ideolojik alanda varolan oportünizm ve revizyonizme karşı sağlam bir mücadele yürütülmekte ve köşeye sıkıştırılmakta idi, idi, idi...

Bu dönemde biz küçük bir azınlık durumundayız; Marksizm-Leninizm birçok yönden korkunç ideolojik saldırılara uğramıştır; sosyalist sistemden geriye büyük bir birikimden başka pek fazla birşey kalmamıştır; Marksizm-Leninizmi savunan güçler modern revizyonizmle hesaplaşmayı gerçekleştirememiştir; önümüzde büyük görevler var, bizim Marksizm-Leninizmi kavrayışımız hala sığdır, vb., vb.

Ama bütün bunların yanında, değişmeyen bir-iki şey de vardır. Örneğin emperyalizm ve proleter devrimleri çağı değişmemiştir. Bu çağın Marksizm-Leninizmi de hala geçerliliğini korumaktadır. Marksizm-Leninizmin yeni bir izm aşamasına yükseltilmesi diye de bir görev şu anda da yoktur.

İnsan beyninin algılama-öğrenme-kavrama sisteminde bir değişiklik olmamıştır. O zamanki insanlar için "daha iyi, daha doğal, daha anlaşılır" olan eğitim biçimi, şimdi bizim için değişmemiştir.

Esasında SBKP(B) Merkez Komitesinin karar metninde ortaya konulan görevlerin incelenmesi, SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde bir eğitimin bugün de; görevler değişik olmakla birlikte, doğru olduğunu anlamaya yeterlidir.

SBKP(B) Merkez Komitesi bu eserle kadrolara, üyelere, sempatizanlara Marksizm-Leninizmi öğretme, Marksizm-Leninizmin düşünceleri temelinde eğitme; Marksizm-Leninizmin teorisini kavratma görevinden yola çıkmaktadır. Bu görev bugün bizim için de geçerlidir. Biz bu eğitim ile bizim durumumuzda daha zor, daha büyük olan görevleri Marksist-Leninist teoriye dayanarak çözebileceğimizi düşünüyoruz.

Celal ise bugün sorunu, varolan Marksist-Leninist teoriye da yanarak sorunları çözmeye çalışmak olarak değil; 'en temel - den' başlayıp yeniden Marksizm yaratma hedefleyerek 'çözme' biçiminde koyuyor. Bu noktada başka başka diller konuşulmaktadır.

Biz bugün teoriyi geliştirme, vb. gibi görevlerden önce, bu görevi yerine getirebilmek İÇİN de, varolan Marksist-Lenin - ist teoriyi kavramayı görev olarak görüyoruz. O günkü koşullarda bu eser üzerinden çeşitli partililer eğitim yaparak ML biliminin öncelikle Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanındaki öğ retilerini ÖĞRENEBİLİYOR; KAVRAYABİLİYORSA; biz NEDEN KAVRAYAMAYABİLELİM? O dönemde Dünya Komünist Hareketinin maddi güç olmasının; hareketin başında Stalin'in bulunmasının, bunun gibi çok önemli faktörlerin olmasının, BİR KİŞİNİN ÖĞRENİM - KAVRAMA METODUNDA OYNAYACAĞI DEĞİŞİKLİK NE OLABİLİR!? Algıla yacak kafa; algılama sistemi Stalin olduğunda başka türlü;ol madığında başka türlü mü çalışıyor?

Hayır! Değişiklik, bu eğitim aracılığıyla çözülmek istenen GÖ REVLERİN durumundadır.

O dönemde SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde eğitim yapması önerilen her KİŞİ, felsefi olarak —Celal'in anladığı anlamda — yeterli eğitimden geçmiş miydi? Neye dayanılarak böyle bir eğitimden geçtiği ileri sürülebilir? Açıktır ki Dünya Komünist Hareketinin genel durumu; hareketin başında Stalin'in bu vunması, vb. çok önemli dış koşullardır; ideolojik alandaki sorunların çözümü için çok olumlu koşullardır; ama HER BİR tek tek KİŞİNİN eğitim metodu açısından tayin edici, değişti rici etkisi bulunan unsurlar değildir.

Celal aynı şekilde düşünmüyor. O yöntem konusunda (Diyalek - tik Materyalizm konusunda) eğitimimiz yetersizken, doğrudan muhtevaya yönelirsek, bu, muhtevayı kavramamız değil ama onun hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayacaktır diyor. Ama bu sözler eğer bazı şeyleri ifade ediyorsa, ifade ettiği ilk şey bu sözün sahibinin kavrayışsızlığının derecesidir!

Ayrıca, yöntem konusundaki 'yeterliliğin derecesini' kim tes pit ediyor? SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde, Diyalektik Materyalizmin uygulanışının bilimi olan bu eserin eğitimini; bu eserin içinde teorik olarak konulmuş Stalin'in "Diyalek - tik ve Tarihi Materyalizm" isimli eserinin eğitimini; kaynak kitap olarak Lenin'in "Materyalizm ve Ampiriokritisizm"inin eğitimini "bu arada bir eğitim" olarak adlandıran felsefeci

Celal için yeterliliğin sınırı nerede çizilecek? Ve ne zaman felsefecimiz "muhtevayı kavramaya" başlama pozisyonuna geçecek?!

SBKP(B) Merkez Komitesinin karar metninde gördük ki, "doğrudan muhteva"nın, "Marksist-Leninist teorinin bu şekilde öğretilmesi", hem davanın çıkarlarına hem en uygun ve hem de daha iyi, doğal ve anlaşılırdır. Ayrıca karar metninde sorun; 'eğitim yapacak partiler ve kişiler felsefi alanda (Celal'in anladığı anlamda teorik bakımdan) YETERLİ OLDUKLARI İÇİN sorun böyledir' biçiminde de konulmamaktadır.

Kısacası, dönemler arası eşitleme, vb. gerekçesi; SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde bir eğitim yapmamamız için gerçek gerekçe değil; bahanedir.

Celal'in önerdiği eğitim, davanın çıkarlarına en uygun olmayan bir metotla BELKİ komünist de yetiştirecek olan bir metottur. Ve sorun böyle olduğu için, buradaki 'metot' gerçekte ayrıntı anlamında metot değil; ideolojik içeriğe sahip 'yöntem-metot' ayrılığıdır. (*)

CELAL'İN YAZISININ ÖNHAZIRLIĞI KONUSUNDA BİLGİ Mİ? AKADEMİZMİN PRATİK BİR ADIMI MI?

Celal yazısının başında, yazısının önhazırlığı konusunda da bilgi vermeyi gerekli gördüğünü açıklıyor ve şu bilgileri veriyor:

> " Bütün bunların yanında, yazının konusunu tartışmaya geçmeden önce, bu yazının önhazırlığı konusunda da bilgi vermeyi gerekli görüyorum.
>
> 11.1.1983 tarihli ilk yazımı hazırlamadan önce, kafamdaki ön düşünceler ile ilgili olarak Marksizm-Leninizmin klasiklerine bakmam, bu konuda bir ön hazırlık yapmam mümkün olmamıştı. Oldukça sınırlı olan genel bilgi dışında, yazıda ancak kafamdaki düşünceleri sistemleştirmeye çalıştım.

(*): Bugünkü eğitim sistemine ilişkin benim kişisel eleştirilerim de vardır. Ben SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in kaynaklara dayalı eğitim sistemini genel olarak doğru buluyorum. Ama teorik bakımdan uygulamada belirli ayrımlar yapılmaksızın (burada ne tür bir "ayırım" düşündüğümü genişçe belirtmiyorum) tüm üyeler ve örgütlü sempatizanlar için ayırımsız eğitimi doğru bulmuyorum. Pratikte bu ayırım zaten kendisini göstermektedir, ama iş bilince çıkarılıp bilinçli olarak çözülmeliydi. İşte benim bu eleştirim belki metot eleştirisi olarak adlandırılabilir.

Ancak tartışmanın derinleşmesi ve her toplantıda tekrar - dan gündeme gelmesi kaçınılmaz olarak tartışmanın ilerleyebilmesi için de, konu üzerinde derinliğine bir araştırmayı gündeme getirmişti. Fakat hem kendı teorik seviyemın geriliği açısından ve hem de parti içinde bu konuda henüz önemli bir çalışma yürütmediğimızden ve öne çıkan diğer ideolojik sorunların yoğunluğu, vs.den, oldukça ağır sayılabilecek bu konu üzerinde yoğunlaşabilmem ve parti görevleri ve araştırmayı beraberce yürütebilmem —yoldaşların üzerinden belli pratik görevleri alırız önerisine rağmen— bana güç bir iş olarak göründü.

Sonuçta ben yoldaşlardan araştırma yürütebilmek üzere —kesin zaman veremememe rağmen— belli bir süre izin istedim. Bu süre içinde de hiçbir pratik çalışmaya katılmayacağımı belirttim.

Parti Hücresindeki diğer yoldaşlar, izin vermeye ilke olarak karşı olmadıklarını, ancak Parti Hücresi toplantılarına katılmamamın örgütsel kopma anlamına geleceğini, kendime bu iş için belli bir süre tespit etmemin gerekli olduğunu, en doğru çözümün üzerimdeki yüklerin hafifletilme - siyle eski durumun devamı olduğu, vs. söylediler.

Ben, 'yük hafifletmenin' benim ihtiyacım olan zamanı bana sağlayamayacağı noktasından yeterli bulmadığımı, neticede bu tavrımın örgütsel ayrılma anlamına gelse bile doğru olanın —konunun önemine ve ağırlığına bağlı olarak— teklif ettiğim biçimde bir çalışma yürütmek olduğunu belirttim.

Tartışmanın sonunda diğer yoldaşlar, 1 ay müddetle konu üzerinde düşünmemi, ve sonra somut bir zaman önerisiyle gelmemi önerdiler. Ben de son öneriyi kabul ettim.

Bir ay sonraki toplantıda konu üzerinde yeniden tartışıldı. Yoldaşlar tavrımı 'bir geri adım olarak' nitelediler. Ben ise böyle bir tavrın sorunun çözümü için gerekli olduğunu, diğer yolun bence denendiğini ancak yürümediğini belirttim cevap olarak. Sonuçta ikna olmamama rağmen eski yolu, Parti Hücresi çalışmalarına katılarak araştırmayı sürdürme yolunu son bir defa daha deneyeceğimi söyledim." (abç) (12)

Biz bu lafların tümünün doğruluğundan yola çıkıyor; eksiklikler ve yanlışlar üzerine ek bilgi vs. vermeyi şu anda gerekli görmüyoruz. Bu sözlerin edildiği tarih, 26 Haziran 1983'-

tür. Bu sözlerin edildiği tarihten tam ikibuçuk ay sonra Celal ve kafadarı Muhsin, 6 Eylül 1983 tarihinde, burada söyle nenlerden TAMAMEN BAŞKA gerekçelerle (ya da daha doğrusu bahanelerle) Parti üyeliklerinden istifa etmişlerdir. Daha son ra bu istifalarında bardağı taşıran şeyin, benim bir yazım olduğunu ilan etmişlerdir. Biz elbette yeri geldiğinde o yazıyı da değerlendireceğiz. Ama şimdilik o yazının gerçekten Muhsin ve Celal'in söylediği özellikte olduğunu varsayalım.

Herşeyden önce, onlar benim o yazımı büyük harflerle "BARDAĞI TAŞIRAN SON DAMLA" olarak niteliyorlar. Buna ilk cevabımız, 'mümkündür' diye olacak. Ama bunun ardından, pek felsefi olarak açıklamasını beceremesek de!; 'deneysel ispat' metoduyla, bunların bardağını taşıran SON DAMLAnın bardağı taşırmadaki rolünü anlatmayı deneyelim.

Çoğumuz günlük deneylerden biliriz ki, bir bardağın içerisine su doldurduğumuzda, bazan ölçüyü kaçırır; bardağı 'silmetepeleme' doldururuz. Bu durumda bardak içindeki sıvı henüz taşmamıştır ama; sıvı,molekülleri arasındaki iç çekim kuvvetine ve bardağı oluşturan cismin moleküllerine karşı da itme kuvvetine dayalı olarak bardak üzerinde, bardağın kenarların dan ortasına doğru yükselen bir geometrik biçim meydana getirir. Bu en uç noktaya ilave edilen TEK BİR DAMLA bile, barda ğın yüzeyinde şişkin bir vaziyette duran tüm artık sıvıyı(su yu) alır götürür: Bardak taşmıştır.

Bu deneyde bardağın taşması için TEK ÖNKOŞUL, BARDAĞIN tepeleme DOLU OLMASIdır. Ama eğer BARDAK DOLU ise, onu taşıracak SON DAMLA —bir bahane— HER YERDE, HER ZAMAN BULUNABİLİR ya da YARATILABİLİR. Bu çok açık bir gerçektir.

Celal zaten bu açıklamasında, bardağının 'çoktan dolduğunu'; bu dolma süreci içinde benim ya da yazımın herhangi bir rolü olmadığını; her türlü ÖRGÜTSEL ÇALIŞMADAN —siyasi çalışma yap mak için!!!— KOPMAK istediğini; bizim çabalarımızla bu adımı SON BİR DEFA DAHA DENEMEK İÇİN pratikte geri aldığını ortaya koymaktadır. Bardağı dolu olan birisinin, 26 Haziran'da 'eski yolu' 'son bir defa daha denemek' için bizim çabalarımızla ve 'ikna olmadan' geri gelmesi ve 6 Eylül'de R. Bahdiyarın bir yazısından ötürü 'ayrılık'! Doğrusu pek ikna edici bir açıklık!

İşin esasında, bunların ayrılık pratiği, akademizm yaklaşımının pratikteki doğal yansımasından başka birşey değildir.

Önemli bir konuda Celal ile aramızda teorik çelişme çıkmış; bu çelişmenin üzerinden birkaç ay geçmeden, Celal HER TÜRLÜ ÖRGÜTSEL ÇALIŞMANIN DIŞINA çıkma çabasına girmiştir. Gerekçe de KENDİ ÖZEL DURUMUNUN; hem 'araştırmayı' ve hem de 'parti görevleri'ni birlikte yürütmeye elverişli olmadığı gerekçesi dir.

"Araştırma" dediği konu, şu an tartıştığımız bu nokta üzerin de araştırma yapmaktır. Ama böyle konularda, hatta bundan ö- nemli birçok konuda, birçok yoldaşın parti ile çelişmesi var dır, yoksa da, olması mümkündür.

Bunun "parti görevleri" dediği ise, AĞIRLIĞINI bizzat kendi- sinin Marksist-Leninist TEMEL eğitiminin hazırlığının oluş - turduğu "çok yoğun"!!! parti görevidir.

Celal bu iki işi birarada yürütememesini kendi özel durumuna bağlıyor. Burada özel olan hiçbir temel nokta yoktur. Bu du- rum bugün saflarımızda varolan hemen hemen HERKES İÇİN GEÇER Lİ OLAN DURUMdur.

Eğer Celal için örgütsel çalışmalardan ayrılma tavrı doğru i se, kendisi kadar "orta öğrenim" (kendi ifadeleri) görmemiş ve kendisi kadar çok felsefeci olmayan diğer kişiler için bu gerekçeler ÇOK DAHA FAZLA geçerlidir. Bu noktada bu çok fel- sefeci ve Marksizmi yeniden yaratmaya çıkmış yalancı pehli - vanların TASFİYECİ akademizmleri ortaya çıkmaktadır: Önemli bir teorik çelişmesi olan herkes her türlü örgütsel çalışma- dan kopmalı; 'siyasi çalışma yürütmeli'dir!!! Burada bu kişi lerin 'bu bizim özel durumumuzdur'; biz herkese ayrılın demi yoruz sözleri ya adi bir sahtekarlıktır; ya da tasfiyeci aka demizmlerini savunamama sıkıntısındandır. Onların ayrılığını haklı kılan, ama bir başkasının benzer temeldeki ayrılığını haksız kılan hangi temel gerekçedir?

Bunların örgütlülük düşmanı akademizmleri o noktaya gelmiş - tir ki, kendi açıklamalarında da görüldüğü gibi, bizim kendi sine izin vermeye ilke olarak karşı olmadığımızı; ama bunun süresinin belirlenmesini istememize karşı kendisi hiçbir pra tik-örgütsel çalışmaya katılmadan bizden SÜRESİZ İZİN iste - miştir. Bir Parti Üyesinin (kendisi Parti Üye Adayı idi) ken di hücresinde hücre toplantılarına bile katılmadığında bunun ayrılık anlamına geleceği hatırlatıldığında, bu tavrının ör- gütsel ayrılma anlamına gelse bile "doğru olanın bu" olduğu- nu söyleyebilmiştir.

O örneğin daha aşağı bir sempatizan örgütlenmesi içinde yer alma yönünde de en küçük bir öneride bulunmamış; tersine, her türlü örgütlülük aleyhine tavır takınmıştır.

Bu tavır bunların akademizminin pratikteki normal yansımasıdır. Bu kişiler ayrıldık dedikleri gün, genelde en doğru siyaset olarak Bolşevik Partizan'ı görüyorlardı. Daha ortada birer önemli teorik çelişmeleri vardı. Normal komünist çalışma teorik çelişmenin çıktığı ilk gün 'köşeyi dönme' değildir. Mümkün olduğu ölçüde, doğru bulunan fikirler uğruna mücadele ve bu mücadeleye kazanılabilecek unsurlara ulaşma; doğru komünist fikirleri birlikte çalışma yaptığı en yakın çevre baş ta olmak üzere, partiye maletmeye çalışmadır. Demokrasinin (eksiklik ve hatalara rağmen) esasta işlemediğini ispatlayamadığı ve kendisine izin vermeye ilke olarak karşı olmadığımız şartlarda; kendi üzerinden çok yoğun!!! parti görevlerini azaltma teklifimize rağmen, o soluğu her türlü örgütsel yükümlülükten muaf, 'akademist özgürlük' alanında almıştır!

CELALLER VE SINIF MÜCADELESİ

Bitirirken bir noktaya daha değinmek istiyoruz. O da günümüzün 'Celalleri', yani örgütlülük düşmanı; akademizm ve tasfiyecilik yanlıları ile sınıf mücadelesi arasındaki ilişkinin bir-iki yönüdür.

Biz Celal'e ilk cevapta, SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'i "sınıf mücadelesi alanında" bir eser olarak değerlendirmiş; bu temel de bir eğitimi sınıf mücadelesi ALANını temel alma olarak savunmuştuk. Fakat yazıda yer yer "Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmi" ('sınıf mücadelesi ALANI'nı) "Sınıf Mücadelesi" olarak yazmıştık. Örneğin şöyle demiştik:

> " Ama SBKP(B) Tarihi temelinde eğitim yapan yalnızca bizim partimiz olmamıştır. Bu Tarih, Stalin döneminde, Mao döneminde de, Komünist Partilerin temel eğitimlerinde temel alınan bir eserdir. VE SBKP(B) TARİHİ, öncelikle SINIF MÜCADELESİ ALANINDA (yalnızca değil) bir ESERDİR.
>
> Eğer sınıf mücadelesini temel alan bir eğitim yanlış ise, yoldaş bu olaya da tavır takınmalıdır."

Aynı konuya ilişkin, biraz ilerde de şöyle dedik:

> " Tekrar bizim eğitimimize dönersek, bizde olan yalnızca

bir alanın kavranması değildir. Hayır. SBKP(B) eğitimi, ağırlığı sınıf mücadelesinde olmakla birlikte, Ekonomi Politik bilgisi de vermektedir. Felsefe ise zaten Tarih'in hamurudur..."

Burada her iki alıntıda da Marksizmin üç ALANI konusunda tartışılmakta; alanlar bağıntısında, "sınıf mücadelesi alanı" anlamında "sınıf mücadelesi" denilmektedir. Birinci alıntıda önce SBKP(B) Tarihinin "sınıf mücadelesi alanında" bir eser olduğu tespit edildikten sonra, onu takip eden cümlede, eğer bu temelde bir eğitim yanlış ise, buna tavır takınılmalıdır denilmektedir. Fakat açıkça "sınıf mücadelesi alanı" değil, "sınıf mücadelesi" lafı kullanılmaktadır.

Diğer alıntıda da üç alanın tartışıldığı açıktır. Tam da bu tartışma içinde "sınıf mücadelesi" lafı geçmektedir.

Kuşkusuz ki, neyi söylemek istiyorsak, onu söylememiz doğru olandı ve bunun olmaması hatamızdır. Ama burada yapılacak hata tespiti, bizim "sınıf mücadelesi" ifadesini "sınıf mücadelesi alanı"-Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm anlamında kullanmadığımız şeklinde olmamalıdır. Çünkü ifade eksikliğine rağmen anlam gayet açıktır.

Tam da bu noktada Celal devreye girmekte; SBKP(B) Tarihi ile ilgili kullandığımız "sınıf mücadelesini temel almak" sözünü alışılmış anlamıyla pratiğe ilişkin "sınıf mücadelesi" diye kullandığımızı ileri sürüp şöyle demektedir:

> " İlkönce, bugünkü şartlarda Diyalektik Materyalizm üzerine eğitimi, SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'e dayalı eğitimden önceye almak SINIF MÜCADELESİNİ ESAS ALMAMAK değil; SINIF MÜCADELESİ İÇİNDE yapılması gerekli olanı yapmaktır." (BH BY)

Görünüşe bakılırsa, ne de (pratik anlamında) sınıf mücadelesi yanlısı!! Ne de ateşli mücadeleci!! Biz, bizim bu sözleri ne anlamda kullandığımızı açıkladığımız için, buradaki çarpıtmayı belirtip, bunların ne menem sınıf mücadeleciler olduklarına kendi belgelerinden bir örnek vermek; akademizmin bir başka yansımasını göstermek istiyoruz.

Celal ve Muhsin 6 Eylül'de kısa bir yazı ile istifalarını gerekçelendirmeye kalkışmışlar; alelacele bir 'ayrılık' ilan etmişlerdi. Haklı olarak bu aceleciliğin sebebi sorulmak durumundaydı. Kendileri, sonradan yazdıkları bir yazı ile bu konuyu da aydınlığa kavuşturdular. Meğer o sıralarda 12 Eylül'

ün, 12 Eylül 1980 faşist hareketinin kınanmasının yıl dönümü hazırlığı, bunların acele davranmalarının SEBEBİ imiş. Bunu da şöyle açıkladılar:

" Bizim dışımızda kamuoyuna açılan 06.09.1983 tarihli kısa yazımızda biz; TKP/ML(B) ile örgütlü ilişkimizi kestiğimizi açıklamış ve 'Bu adım şu anda bize zorunlu görünmektedir. Fakat bu zorunluluğu gerekçeli ve detaylı olarak bir başka yerde ele alıp ortaya koyacağı'mızı belirtmiştik. (Yani önce adım attık, istimin nasıl olsa arkadan geleceğini biliyorduk demek istiyorlar -BN)

Bu ertelemenin (Yani ayrılık adımlarını geniş ve detaylı açıklamamalarının, bunu ertelemenin -BN) NEDENİ (Dikkat edilsin, NEDENİ! Başka 'neden' yok, TEK NEDENİ!!! -BN) BİZE DAYANILMAMASINI ("Dayanmamızın" ne anlama geldiğini ilerde açıklayacağız -BN) bildirmek gerektiğini düşünmemiz, bu anlamda da kararı acil olarak ulaştırmak istememiz olmuştu. Bu duruma geçtiğimiz günlerde (Yani bunlar SONRA - dan gündeme geliyor -BN) başka engellemeler (üretime katılma gibi) de eklenince (İnsanın içinden, sizin 'üretime katılmadığınız dönemi de biliyoruz' demesi geliyor -BN) biz bu görevi ancak şimdi yerine getirebiliyoruz." (Celal ve Muhsin'in "Yeni adım" üzerine açıklaması, s.1) (BHBY)

Gerçekten de ibret verici açıklama!

Bunlar acelelerinin sebebini artık birlikte kalamayacak duruma geldiğimiz; demokrasinin kalmadığı vs. gerekçelerine değil; Türkiye devrimci hareketine karşı, devrimi ezen bir faşist harekete nefretin dile getirileceği bir günde 'kendilerine dayanmamamız' gerekçesidir. Bu gerekçe şu bilgilerle birlikte değerlendirilmek zorundadır:

Biz bunların oldukları alanda, zayıf gücümüz şartlarında, 12 Eylül'de yalnızca çıkarttığımız yayınlarımızı dağıttık ve bunlar da yapacağımızın bu olduğunu biliyorlardı. Yani 12 Eylül 1983'te bizim bunlara dayanmamız demek, bunların sadece yayınlarımızı dağıtmamıza yardımcı olmaları demekti.

Ayrıldıkları gün, bizim 12 Eylül bildirisinde de ifadesini bulan çizgimizin <u>geneli</u> hakkında bir eleştirileri yoktu; tersine, en doğru buldukları siyasetin Bolşevik Partizan olduğunu söylüyorlardı. Ayrıca ellerine geçen 12 Eylül bildirimize hemen sonra da tek bir eleştiri getirmediler.

Ayrıldıkları sırada, parti içinde demokrasinin olmadığı vs. gibi genel bir iddiaları yoktu. Bu bakımdan hala kalıp(tabii 12 Eylül gibi bir eylem olmasaydı!!!?) yarım sayfalık istifa paçavrasının ötesinde, gerekçelerini, görüşlerini vs. genişçe yazma olanağına sahiptiler, vs.

İşte bunlar bu koşullarda bizim 12 Eylül bildirimizi dağıtmamak için acele yarım sayfalık bir paçavra çiziştirip köşeyi döndüklerini açıklama yüzsüzlüğünü —kelimenin tam anlamında utanmaksızın— gösterebiliyorlar. Bu örnek, bunların ne menem sınıf mücadelesi istediklerinin ve yürüttüklerinin bir göstergesidir.

Bunların 12 Eylül yürüyüşü içinde —yürüyüşte boygöstermeleri anlamında— yeralmış olmaları, esas problemi gözlerden gizleyemez. Esas problem, kendisini komünist olarak adlandıran birisi, yukarıda sıraladığımız koşullar temelinde, bizim 12 Eylül bildirimizi dağıtmama gerekçesi ile, 'acele ayrılık' gerçekleştirir mi, yoksa gerçekleştirmez mi sorunudur. Sorun öncelikle budur.

Bu açıklama onların basit bir hatası; giderilebilir bir yanlışları değildir. Az önce Celal'den aktardığımız alıntı onun siyasi çalışma yapma düşüncesinin "hiçbir pratik çalışmaya katılmadan" bir çalışma olduğunu gösteriyordu. Daha önce, çok felsefi açıklamalarla, Marksizmin üç bileşeni Diyalektik Materyalizm, Marksist Ekonomi Politik, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm arasındaki ilişkide de Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmin "artık" "en sonunda" gündeme geldiğini felsefi olarak açıkladığını da görmüştük. Bütün bu ve benzeri 'teoriler', onların 12 Eylül eyleminde bildiri dağıtmadan kaçmak için (yukarda sıraladığımız koşullar temelinde) acele ayrılık gerçekleştiren pratiklerinin yolgöstericisidir.

Ama Celal'in sözlerinde bir doğruluk var: Sınıf mücadelesi içinde yapılması gerekli olanı yapmaktan akademizmin anlayıp anlayacağı da zaten bundan başka nedir ki?

Mart 1984

R. Bahdiyar

AÇIKLAYICI NOTLAR

(1): Muhsin'in, Celal'in ikinci yazısına "katılması"nın nasıl olduğuna "kısaca" Celal açıklık getiriyor: Kendisinin bir yazı yazdığını, buna Ba'nın bir ilk tavır takındığını; Ba'nın bu tavrının KENDİ DIŞINDAKİ kişilerin (yani Muhsin'in de) onayını aldığını anlatıyor ve şöyle diyor:

> " (Ancak sonradan, evvelce bu taslak yazıya onay veren bir yoldaş, bu konuda görüşünü değiştirmiş ve benim yazıyı doğru bulduğunu açıklamıştır.)"

Bizim 'görüş değiştirilemez' diye bir anlayışımız yok. Muhsin de değiştirebilir. Ama Celal bu açıklamasında Muhsin'in kaç gün içinde, hangi siyasi araştırmanın ürünü olarak ve hangi koşullarda bu 'görüş değiştirme' işini gerçekleştirdiğini açıklamamış.

Belgeleri inceleyen her kişinin bulabileceği bu soruların cevaplarını ilerde birlikte belgeler üzerinden bulmaya çalışacağız.

Ama sonuç olarak bu kişiler 'birleşmişler'dir ve şu anda bizimle hiçbir örgütlü ilişkileri yoktur. Günün revaçtaki örgütsüzlük akımının birer basit parçaları durumundadırlar.

Biz tüm bu gerçeklere rağmen, bunların savundukları söyledikleri görüşlere karşı mücadelenin önemi açısından, yazılarını cevaplarımızla birlikte yayınlıyoruz.

(2): Celal'in şu an eleştirmekte olduğumuz yazısında ele alınması gereken bir dizi konu vardır.

Bu bir dizi konu içinde iki nokta bize en önemli görünüyor: Birisi, yazının başında yer alan "bu yazının önhazırlığı hakkında bilgi"dir. Diğeri de az önce ortaya koyduğumuz teorik çelişmedir. Biz önce teorik çelişmeyi ele alacağız. Celal'in yazısının başında yaptığı açıklamaya ise daha ilerde döneceğiz.

Bunların ötesinde, 'parti inşası'-'Plehanov dönemi' tartışması; 'Marksizmin felsefesi' tartışması ve 'Marksizm-Leninizmin ilkeleri' tartışması üzerinde bu açıklayıcı notlar bölümünde bazı şeyler söylemek istiyoruz.

Marksizm bir felsefe mi, değil mi tartışmasında tartışma Celal'in "Bu anlamda Marksizm bir felsefe değil, felsefenin değillenmesi —reddi— olarak kavranmalıdır..." şeklindeki sözlerine karşı benim şöyle dememden çıkmıştır:

> " Marksizm bir felsefe değillenmesi, vb. sözleri 'belli anlamlarda' da söylense gerekli değildir. Felsefeye, burjuva bilginlerinin kafalarından yarattıkları bir olgu anlamını verip, ondan sonra Marksizm felsefedir, değildir tartışması gerekli değildir bize."

Celal benim bu sözlerimi şimdiki yazısında aktarıyor. Buna ek olarak benim "Açıklama"da söylediğim: "Görüldüğü gibi, sözkonusu yazıda 'felsefe nedir' gibi bir tartışmaya açık zemin vardı" şeklindeki sözlerimi aktarıyor. Benim bu "açık zemin"den hoşnut olmamakta devam ettiğimi tespit ediyor. Ve benim bu tavrıma en iyi cevabı, verse verse Dietzgen verir diyerek, bir işçi filozof olan Dietzgen'in "felsefeyi okuyup öğrenmek gerekir" dediği bir bağıntıyı aktarıyor. Ve cevabına nokta koyuyor.

Tartışma, felsefe okuyup öğrenelim mi, yoksa öğrenmeyelim mi biçiminde bir tartışma değildir.

Tartışma, 'Marksizm felsefe değildir' (belli anlamda), öyleyse 'felsefe nedir?' gibi bir noktada bugün tartışmayı benim uygun bulmamam, Celal'in ise böyle bir tartışmaya ve bu tartışmanın araçlarına özellikle bu dönemde can atması isteğinden çıkmaktadır.

Böyle tartışmaların özellikle devrimci mücadelenin yenilgiye uğradığı yıllarda ortaya çıkması hiç de tesadüfi değildir.

Biz, bu durumu genel yapıyla birlikte ortaya koyan SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in ilgili bölümünü tümüyle aktarıyoruz:

1905 Devriminin uğradığı yenilgi, devrimin «yol arkadaşları» arasında bir çözülme ve yozlaşmaya yol açtı. Yoz ve soysuz eğilimler, aydınlar içinde özellikle güçlendi. Devrim dalgasının kabardığı sıralarda burjuva kampından gelip harekete katılan «yol arkadaşları», karşı-devrimci gericilik günlerinde Partiyi terk ettiler. Bazıları devrimin açık düşmanlarının saflarına katıldılar; diğerleri hâlâ ayakta kalabilen legal işçi sınıfı derneklerinde mevzilenip, proletaryayı devrim yolundan saptırmak ve proletaryanın devrimci partisini gözden düşürmek gayretine giriştiler. Yol arkadaşları, devrimi terkederek gericilerin gözüne girmeye ve çarlıkla barış içinde yaşamaya çalıştılar.

Çarlık hükümeti, devrimin yenilgisinden yararlanarak, en korkak ve çıkarcı yol arkadaşlarını ajan-provakatör kaydetti. Bu aşağılık hainler, çarlık **Okhrana**'sı tarafından işçi sınıfına ve Parti örgütlerine yollandılar, buralarda casusluk görevlerini yürüttüler ve devrimcileri ele verdiler.

Karşı-devrim, ideolojik cephede de saldırıya geçti. Marksizmi «eleştiren», onu «yıkan», devrimi alaya alan ve küçümseyen ihaneti yücelten, «kişiye tapma» maskesi altında cinsel ahlaksızlığı göğe çıkaran bir sürü moda yazar türedi.

Felsefe alanında, Marksizmi «eleştirme» ve gözden geçirme (revizyon) çabaları artıyordu. Sahte bilimsel teorilerin örtüsü altında, türlü dini akımlar da ortaya çıkıyordu.

Marksizmi «eleştirmek» moda oldu.

Bütün bu baylar, türlü renklerine rağmen, tek bir ortak hedefe yöneliyorlardı: Kitleleri devrimden saptırmak.

Soysuzlaşma ve inançsızlık, Partili aydınların, kendilerini Marksist sayan fakat hiçbir zaman sağlam bir Marksist olamayan bir kesimini de etkiledi. Bunlar arasında, 1905'de Bolşeviklerden yana olan Bogdanov, Bazarov, Lunaçarski ile, Menşeviklerden Yuşkeviç ve Valentinov gibi yazarlar da vardı. Bunlar, Marksist teorinin felsefî temellerine, yani diyalektik materyalizme ve Marksizmin tarihi açıklayan bilimsel esaslarına, yani tarihî materyalizme karşı «eleştirilerini» aynı zamanlarda ortaya attılar. Bu eleştiri, alışılagelen eleştirilerden farklıydı, çünkü açıkça ve dürüstçe değil, fakat Marksizmin temellerini «savunmak» maskesi altında gizli ve iki yüzlü bir biçimde yürütülüyordu. Bu kimseler, esasta Marksist olduklarını iddia ediyor, fakat Marksizmi bazı temel ilkelerinden yoksun bırakarak «ıslah» etmek istiyorlardı. Gerçekte onlar Marksizme düşmandılar, çünkü Marksizme düşmanlıklarını riyakarca reddetmelerine ve iki yüzlüce kendilerine Marksist pozu vermelerine rağmen, Marksiz-

mın teorik temellerini yıkmaya çabalıyorlardı. Bu iki yüzlü eleştirinin tehlikesi, Parti üyelerini aldatmayı hesaplamış olmasında ve onları yanıltabileceğinde yatıyordu. Marksızmın teorık temellerini yıkmaya yönelen bu eleştiri ne kadar iki yüzlü olursa, Parti için de o kadar tehlikeli oluyordu, çünkü iki yuzlü olduğu ölçüde, gericilerin Partiye ve devrime karşı açtıkları genel seferberlikle kaynaşıyordu. Marksizmi terk eden bazı aydınlar, yeni bir din kurulması vaazını verecek kadar ileri gittiler. (Bunlara «Tanrı arayıcılar» ve «Tanrı yapıcılar» deniyordu.)

Marksıstlerin, bu Marksist teori döneklerine uygun sertlıkte bır cevap vermeleri, suratlarındaki maskeyi vırtıp onları bir guzel teşhir etmeleri ve böylece Marksıst Partinın teorık temellerini korumaları, acil bir gorev olmuştu.

Bu gorevi ,kendilerini «unlü Marksist teorisyenler» sayan Plehanov ve Menşevık dostlarının üstlenecekleri beklenebılirdi. Fakat onlar, gazete haberi türünden önemsız bir ıki eleştiri notu yayınlamayı ve meydanı terk etmeyi tercih ettiler.

Bu gorevi, 1909'da basılan unlü kıtabı **Materyalizm ve Empirio - Kritisizm**'de Lenın yerine getırdi.

> «Yarım yıldan kısa bir süre içinde» diyordu Lenin, «esas ıtıbariyle ve hemen, tamamen diyalektik materyalizme saldırılardan ıbaret olan dört kitap ortaya çıktı. Bunların ilki ve en onemlisi, Bazarov, Bogdanov, Lunaçarski, Berman, Helfont, Yuşkevıç ve Suvorov'un yazılarının toplandığı **Marksizmin Felsefesi Üstüne** (Marksizmin felsefesine **karşı** demek daha uygun olurdu) **İncelemeler,** (Petersburg, 1908), dığerleri de Yuşkeviç'in **Materyalizm ve Eleştirici Gerçekcilik'**i; Berman'ın **Modern Bilgi Teorisi Işığında Diyalektik'**i ve Valentinov'un Marksizmin Felsefı Yapıları idi... Sıyasi görüşlerindekı keskin ayrılıklara rağmen, diyalektık materyalizme duşmanlıkta birleşen bu kimselerin hepsi, aynı zamanda, felsefelerinde Marksist olduklarını ıddia ediyorlar! Engels'in dıyalektiği «mıstısizm»dır, dıyor Berman. Bazarov, teklifsiz bır tavırla, sanki açık bir gerçeği aktarır gibi, Engels'in görüşleri «muzelık» olmuştur, diye kestırıp atıyor. Böylelıkle materyalizm, gururla «modern bilgi teorısinden», «en yeni felsefeden» (ya da «en yeni pozitivizmden»), «modern tabiat bılimi felsefesinden», ya da «yırmıncı yüzyıl tabiat bılimi felsefesınden» soz eden cesur savaşçılarımız tarafından çürütülmüş gıbi görünüyor.» (Lenin, **Materyalizm ve Empirio-Kritisizm,** İng. bas., Moskova 1947, s. 9)

Felsefelerinde revızyonist olan arkadaşlarını haklı çıkarmak

kaygısıyla «belki yanılıyoruz ama arıyoruz» diyen Lunaçarski'ye cevabında, Lenin şöyle dedi:

> «Bana gelince, ben de felsefede bir «arayıcı»yım. Yani, bu yazılarda [**Materyalizm ve Empirio-Kritisizm** kastediliyor - Rus bas. yayımlayanın notu] yüklendiğim görev, Marksizm kisvesi altında inanılmaz derecede karışık, şaşırtıcı ve gerici bir şeyi öne süren bu kimseleri tökezletenin ne olduğunu ortaya çıkarmaktır.» (**Aynı Yerde**, s. 10)

Fakat gerçekte, Lenin'in kitabı bu mütevazi görevin sınırlarını çok aştı. Aslında bu kitap, Bogdanov, Yuşkeviç, Bazarov ve Valentinov ile, yazılarında Marksist materyalizme karşı ince ve cilalı bir idealizm sunmaya çabalıyan, onların felsefe öğretmenleri Avenarius ve Mach'ın eleştirisinden ibaret değildir. Lenin'nin kitabı aynı zamanda, Marksizmin teorik temellerinin —diyalektik ve tarihi materyalizmin— savunması ve bilimin, özellikle tabiat bilimlerinin bütün bir tarihî dönem boyunca, Engels'in ölümünden Lenin'in **Materyalizm ve Empirio - Kritisizm**'inin çıkışına kadar geçen dönem boyunca keşfettiği önemli ve esaslı her şeyin materyalist bir genellemesi idi.

(SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders, s.131-134, Aydınlık Yayınları)

Görüşümüze göre, her okuyucu burada anlatılanlar ile bizim Celal'in 'Felsefe nedir?' tartışmasını şu an uygun bulmama tavrımız arasındaki gerekli bağlantıları kurabılir.

Açıktır ki Lenin de "Tanrı yapıcılar"ın tartışmasını büyük bir 'coşkuyla' karşılamamıştır. Ama onlara karşı cevap vermeyi de gereksiz bulmamış, onları gerektiği biçimde cevaplamıştır.

Biz de burada kendimize —yalnızca AMAÇLAR açısından— Lenin'i örnek aldığımızı düşünüyoruz: Bu tartışmayı doğru bulmuyor ama, onu bildiğimiz oranda da tartışmaktan geri durmuyoruz.

Parti inşasının birinci aşaması ve Plehanov dönemi meselesinde de ortada bir tartışma vardır.

Bu tartışma konusunda şu anda karşılıklı yazılarda nelerin söylendiğini irdelemeyi gerekli bulmuyoruz. Celal 'konu üzerinde sistemli araştırmasını yürütüp, görüşlerini sistemleştirince' belki tartışabiliriz. Şimdilik şu kadarını söyleyelim: A diyen B de demek zorundadır. Bu akademist kafalar teorik gerekçelerini nerede bulduklarını sanırlarsa oraya el atacaklardır. (Bu bunların söylediği ve söyleyeceği herşeyin yanlış olacağı anlamına gelmiyor elbette. Onlar bunu yaparken birçok hatalı yanımıza, yanlışlara ve uyulması gereken doğrulara da işaret edebilirler. Bunu gözden kaybetmemek gereklidir.)

Marksizm-Leninizmin ilkelerinin ne olduğu tartışmasına da bugün genişçe girmeyi gerekli bulmuyorum. (Bu noktanın hemen yakın dönemde çok önemli bir sorun olabileceğini gördüğüm halde!)

Celal bu yazısında, bu konuyu işleyen bir yazı hazırlayıp görüşlerini etraflıca koymayı düşündüğünü söylüyor. Hemen eklemeyi de unutmuyor: "Tabii ki gerekli zaman ve imkanı bulabilirsem." (Anlaşılan her türlü örgütsel vs. çalışmadan uzak geçen bu uzun zaman içinde bu "zaman" ve imkanı henüz bulamamış!)

Bu bağıntıda belirtilmesi gerekli olan bir nokta da, benim "Merkez Komitesi, Marks - izm-Leninizmin ilkelerinin içini sosyalizm bilimi ile ilgili ilkeler olarak doldurmu yor" şeklindeki cümlenin tartışılan bağıntıda yanlış bir karşı çıkış olduğudur. Merkez Komitesinin Marksizm-Leninizmin ilkelerini kendi anladığı anlamda içini doldurarak tanıtmasının yanlış mı, doğru mu olduğu tartışmasından bağımsız olarak, Celal'in: "... Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinin içi 'Sınıf Mücadelesi ve Sosyalizm bilimi ile ilgili en temel ilkeler' şeklinde dolduruluyor" şeklindeki tespiti o yazı için doğrudur.

Belirtilmesi gereken bu ikinci kategorideki noktaların ötesinde, bir üçüncü kategori ye giren ve eleştirilmesi gereken 'malzeme yığını' var ki, bunlarla bu yazıda uğraşmak tümüyle gereksiz görünmektedir.

Bizim bu yazıda verdiğimiz cevaplar ve ortaya koyduğumuz görüşler ışığında, örneğin ilk yazımızı da tam olarak burada değerlendiremediğimizi de açıklamak gerekiyor.

(3): Lenin, Marks'ın bu alıntısını "Devlet ve İhtilal" isimli eserinde başlıbaşına bir ara başlığın konusu yapmaktadır. Bu bağıntıda, sınıf mücadelesini kabul eden her kişinin Marksist olamayacağı yolundaki çok bilinen sözlerini ortaya koymakta dır. Marks'tan bizim de aktardığımız alıntıyı aktardıktan sonra şöyle demektedir:

> " *Bu metinde Marx, önce, kendi öğretisini burjuvazinin en bilgili ve en kavrayışlı düşünürlerinin öğretilerinden öz ve temelden ayıran şeyin ne olduğunu, sonra da, kendi devlet oğretisinin özünü hayranlık verici bır özgelikle açıklamayı başarmıştır.*
>
> *Marx'ın öğretisinin özü, sınıflar savaşımıdır. Durmadan söylenen ve durmadan yazılan şey, budur. Ama, bu doğru değildir. Ve, Marksizmin oportunist çarpıtmaları, onu burjuvazi için kabul edilebilir bir duruma getirmeye yönelen çarpıtmalar, kolayca bu yanlışlıktan kaynaklanırlar. Çünku sınıflar savaşımı öğretisi Marks tarafından değil, ama Marx'tan önce burjuvazı tarafından ortaya konmuştur; ve bu öğreti, genel olarak, burjuvazi için kabul edilebilir bir öğretidir. Yalnızca sınıflar savaşımını kabul eden biri, bundan ötürü bir Marksist değildir; henüz burjuva düşüncesinin, burjuva politikasının çerçevesinden çıkmamış biri olabilir. Marksizmi sınıflar savaşımı öğretisine indirgemek, onun kolunu kanadını kırpmak, bozmak, onu burjuvazi için kabul edilebilir bir şeye indirgemek demektir. Sınıflar savaşımının kabulünü, proletarya diktatorasının kabulüne dek genişleten kişi bir Marksisttir ancak Marksisti bayağı kuçuk (ve buyuk) burjuvadan temelden ayırdeden şey, işte budur. Marksizmin gerçekten anlaşılıp kabul edildiğini, işte bu denektaşı ile sın . . gerekir."*
>
> (Lenin, "Devlet ve İhtilal", s.48-49) (abç)

(4): Engels'in, Morgan'ın kişiliği hakkında vardiği bilgi ilginçtir. Şöyle diyor Engels:

> " *1888 Eylul'unde New York'tan dönerken, Lewis Morgan'ı tanımış olan, Rochester çevresinden seçilmiş eski bir kongre üyesiyle karşılaştım. Ne yazık ki, Morgan hakkında bana pek birşey anlatamadı. Söylediğine göre, Morgan, Rochester'de, yalnızca irdelemeleriyle uğraşan sade bır kimse olarak yaşamıştı. Albay olan kardeşi, Washington'da, Ulusal Savunma Bakanlığında çalışıyordu. Morgan, kardeşinin aracılığıyla, hukumetin araştırmalarıyla ilgilenmesini ve yapıtlarının çoğunun devlet eliyle yayımlanmasını sağlamıştı. Sözünu ettiğim kişi de, Kongre uyesi olduğu sıralarda, bu işe çeşitli yardımlarda bulunmuştu." (Engels 'in notu) (abç) ("Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni", s.32)*

Yalnızca irdelemeleriyle uğraşan bu sade kişinin eseri ile ilgili olarak da Engels şöyle diyor:

> " *Darwinci evrim teorisinin biyoloji bakımından, Marksist artı-değer teorisinin ekonomi politık bakımından önemi neyse, analık hukukuna göre örgütlenmiş bulunan, ve uygar halkların yaşadığı şekilde babalık hukukuna gore orgütlenen genslerin önceki aşamasını oluşturan ilkel gens içinde yapılmış olan bu bulgunun, İLKEL TARİH IÇİN TAŞIDIĞI ÖNEM DE odur." (age, s.29) (abç)*

(5): Bu bağıntı için, Lenin'in "Halkın Dostları"na ve Engels'in "Anti-Dühring"ine bakılabilir.

Engels "Anti-Dühring"de şöyle diyordu: .

" Bununla birlikte, çeşitli insan toplumlarının içinde üretim ve değişimde bulundukları, ve sonuç olarak, ürünlerin herkez içinde bölüşüldükleri koşulların ve biçimlerin bilimi olarak EKONOMİ POLİTİK, HENÜZ YARATILACAK BİRŞEY olarak kalır. Şimdiye değin iktisat bilimi olarak elimizde bulunan şey, hemen tamamen kapitalist üretim biçiminin doğuşu ve gelişmesi ile sınırlanır." (age, s.254,"Konu ve Yöntem" bölümu) (BHBY)

Lenin, Engels'in bu alıntıdaki açıklamalarını temel alarak, Marksistlerin anladığı anlamda daha henüz ekonomi-politik biliminin yaratılamadığını; çünkü Marksist Ekonomi-Politiğin genel olarak tüm toplumları değil, bir tek kapitalist toplumu incelemesini temel aldığı gerçeğinden yola çıkar. Şöyle der:

Ve nasıl ki, dönüşümcülük, hiç de türlerin "tüm" oluşum tarihini açıklamak iddiasında değilse, yalnızca bu açıklamanın yöntemlerini bilimsel bir temele oturtmak iddiasındaysa, tarihteki materyalizm de, hiç bir zaman her şeyi açıklama iddiasında olmamış, yalnızca tarihi açıklamanın, Marx'ın deyimiyle (*Kapital*), "tek bilimsel" yöntemini göstermek iddiasında bulunmuştur.[9] O halde, önce tarihteki materyalizme "her şeyi açıklama", "bütün tarihsel kilitlere anahtar" bulma saçma iddialarını (elbette, Mihayilovski'nin makaleleri üzerine "*Mektup*"unda[10] Marx tarafından hemen ve çok sert bir üslupla çürütülen iddiaları) atfederek, Marx'ı yanlış tanıtırken, sonra da kendi uydurduğu bu iddialar karşısında yüzünü buruştururken ve nihayet Engels'in —materyalistlerin anladığı biçimde ekonomi politiğin "hâlâ yaratılmak zorunda olduğu" ve "bugüne dek sahip olduğumuz ekonomi biliminin hemen tamamen" kapitalist toplumun tarihi ile "sınırlı kaldığı"[11] yolundaki— fikirlerini doğru bir biçimde aktararak —doğru bir biçimde, çünkü bu durumda bir yorumlama değil bir aktarma yapılmıştır— "bu sözlerin ekonomik materyalizmin etki alanını büyük ölçüde daralttığı" sonucuna varırken, Bay Mihayilovski'nin kullandığı yöntemlerin ne ölçüde ustalıklı, güvenilir ve yakışık alır olduğu değerlendirilebilir.

(Lenin, "Halkın Dostları Kimlerdir", s.22-23)

(6): Celal ilk yazısında:

" Marks'ın Ekonomi Politikle yaptığı; yaşanan maddi hayatın kanunlarının ortaya konulması, bunların geçmişten geleceğe doğru nasıl bir süreç izlediği, bu süreci belirleyen çelişkilerin neler olduğunun ortaya serilmesidir. Bu aşamadan sonra..."

demişti. İkinci yazısında ise bu sözlerine atıfta bulunurken, alıntı yapıp, bu alıntının içini şöyle doldurmaktadır:

" Şimdi yine benim ilk yazıma dönelim:

' Bu aşamadan sonra (Ekonomik temelin ortaya konulmasından sonra -Celal'in notu -BN) artık sorun gelişme yönü ortaya konulan sürecin önündeki engellerin yıkılmasının nasıl gerçekleşeceği..."

Celal'in burada "BN" olarak yaptığı açıklama, ilk yazısında söylediğinin ancak BİR unsurunu içeriyor. Bu ilk yazıdaki açıklama ile aynı tavır değildir. Marks'ın "Ekonomi Politik"le yaptığı, yalnızca dar anlamda "ekonomik temelin ortaya konulması" değil - dir. Onu da içeren daha geniş bir çalışmadır.

(7): Burada biz bilinçli olarak "sınıf mücadelesi ALANI" sözcüğünü kullandık. Orijinal alıntıda Celal yalnızca "SINIF MÜCADELESİ" sözcüğünü kullanıyor. İkinci yazısında "sınıf mücadelesi" sözünün geçtiği bu bölümü yeniden aktardığında da — başka bazı şeyleri düzelttiği halde — bu ifadeye düzeltici bir ekleme vs. yapmıyor.

Celal, "sınıf mücadelesinin" artık en sonunda geldiği vs. yönündeki ifadeyi bilerek, bilinçli bir tarzda kullandı ise, bu onun akademizminin nasıl aşağılık bir noktaya vardığının göstergesidir. Yok eğer bilincinde olmaksızın, "sınıf mücadelesi ALANI"anlamında kullandı ise, buna da iki yönden dikkat çekmek istiyoruz.

Önce bu anlamda kullandığını varsayarsak (ki böyle varsayıyoruz), yazımızda bunun olgusal ve siyasal bakımdan yanlışlığını tanıtlamış bulunuyoruz.

İkinci olarak Celal benim yazımda çok açık bir biçimde "Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm Bilimi" anlamında kullandığım "sınıf mücadelesi" sözcüğü ile polemiğe giriyor. Bu polemiğin nasıl birşey olduğuna az ilerde geleceğiz.

(8): SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders öncelikle "Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm" alanında bir eserdir. Ama bu onun Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm ile sınırlı olduğu demek değildir. O Marksist Ekonomi Politiğe ilişkin olanların yanında, teorik olarak felsefi alanda eğitimi de içermektedir. Biz bunları daha önce de söyledik. Celal böyle bir felsefi eğitimle yetinecek birisi olmadığı için, şöyle karşı çıktı:

"... Bence sorun <u>bu arada</u> bizim, Marksizmin felsefesi konusunda da eğitim yapmamız, vs. değildir. Sorun meseleyi gerektiği biçimde ortaya koyup, gerektiği biçimde çözmektir." (açC)

Burada bizim SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders eğitimi içinde somut olarak Lenin'in "Materyalizm ve Ampiriokritisizm"ini ve Stalin'in Diyalektik Materyalizmini (Bu SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in bir bölümüdür) teorik olarak felsefi alanda inceleyeceğimiz kitap - lar olduğunu açıkladığımızı belirtelim ve Celal'in "<u>bu arada</u>" lafına dikkat çekelim. Celal bizim belirttiğimiz bu şeylerin birer gerçek olgu olduğunu bildiği halde, "bu arada" diye bu eserlerin incelenmesine burun kıvırıyor. İnsan bunu okuyunca, hazretin yüklü bir planı var sanır. Ama hayır! O bizim normal plan dahilinde eğitimini yapacağımız Lenin ve Stalin'in yukarıda ismini belirttiğimiz eserlerinin <u>dışında</u> üç kitap ismi veriyor: "Doğanın Diyalektiği", "Anti-Dühring" ve "Ludwig Feuerbach ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu". Celal, Lenin'in "Materyalizm ve Ampiriokritisizm" eserinin eğitimini (ki bu eser Stalin tarafından SBKP(B)'nin teorik temeli olarak ve Marks-Engels'ten sonraki tüm gelişmelerin tutarlı bir genellemesinin yapılarak Marksist felsefenin yüksek derecede savunulması olarak değerlendirilmektedir; felsefede komünistlerin geldiği son noktayı temsil etmektedir) "BU ARADA" bir eğitim olarak niteliyor. Bu onun gerçekten Diyalektik Materyalizmi öğrenmeyi-kavramayı mı amaçladığı yoksa ne olursa olsun SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde eğitime karşı çıkıp, ne olursa olsun felsefe durağında durmak mı istediği konusunda sayısız işaretlerden birisidir.

Burada şunu da ekleyelim. Celal'in yüklü bir felsefe eğitimi planı ŞU ANDA yoktur. Ama bu olmayacak demek değildir. Bu konuda da A diyen, B demek zorunda kalacaktır. Kalmak zorundadır. Bunların planının başlangıcının nereye kadar uzanacağını—eğer böyle bir eğitim yaparlarsa— göreceğiz.

(9): Celal "kavrama-öğrenme" konusunda, bu iki kavramı karıştırarak yaptığımız "büyük yanlışa"! dikkat çekiyor. Şöyle diyor:

" Son olarak yoldaş KAVRAMA ve ÖĞRENMEYİ yazısında birbirine karıştırmakta; iki kavramı eşit olmadıkları halde eşitmiş gibi göstermektedir."

Ondan sonra da kavrama ve öğrenme kavramlarının farkını anlatıyor. Bununla da yetinemiyor. Ardından Engels'ten tüm yazısının arkasına eklediği iki sayfalık bir ek veriyor ve sorunun burada açıklandığını anlatıyor.

Biz bu yazıda SBKP(B) Merkez Komitesinin kararını aktardık. Orada sözü edilen iki kavramın birçok yerde aynı anlamda da kullanıldığı görülebilir. Başka örnekler de vermek mümkün. Açıktır ki, bir kavram belirlenmiş bir içeriğin temsilcisi ise, genellikle o kavramla ifade edilmek istenen bu belirlenmiş içerik olur. Ama her zaman böyle olacak diye bir kural yok. Anlatan, kavramla neyi anlatmak istediğini açıklıyorsa, pek büyük bir problem yoktur.

Celal bize yukardaki derin! eleştiriyi getirdikten birkaç sayfa sonra, bize cevap versin diye sözü Dietzgen'e bırakmış. Ama garip bir şekilde Dietzgen'in sözleri Celal'e cevap oluyor; Dietzgen "Felsefeyi okuyup ÖĞRENMEK gerektiği"nden bahsediyor. Dietzgen herhalde felsefenin çeşitli sorunlarının kavranmasına (Celal'in aktardığı içerik anlamında) karşı olmadığına göre, açıktır ki öğrenme kavramını, konuyu yüzeysel tanıma anlamının ötesinde kullanıyor.

Buraya kadar olan şeyler Celal'in polemiğinin saçma yanlarını göstermek içindi. Asıl problem başkadır. Felsefeci Celal dururken bu iki kavramın derin farklılığını keşfetmedi. Konu Marksizm-Leninizmin öğrenilmesine-kavranılmasına bağlı olarak çıkıyor. Celal'e göre Marksizm-Leninizmin 'kavranılması' gereklidir, eh, kavrama da öyle basitçe olmaz, (hemen bu konunun devamında söylediği gibi) önce 'bütünü', yani Diyalektik Materyalizmi iyice bir kavramak lazımdır!

Bayımız bu problemini çok güzel ifade ediyor:

" Böyle bir somut durumda olan bizlerin yöntem konusunda kendimizi YETERLİ şekilde eğitmeden doğrudan doğruya MUHTEVAYA YÖNELMEMİZ, bizim bu muhtevayı KAVRAMAMIZI değil, ama onun hakkında BİLGİ SAHİBİ olmamızı sağlayacaktır." (BHBY)

"Öğrenme"-"kavrama" "kavram" tartışmasının perde arkası da işte böyledir!

(10): Biz burada Celal'e karşı ilk ön düşüncelerimizi içeren yazımızda genel olarak "Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanını TEMEL ALAN bir eğitim"den bahsettiğimizi; şimdi ise bunun yerine "çıkış alan" sözcüğünü kullandığımızı bilince çıkarmak istiyoruz.

Biz ilk yazımızda bu "temel" sözcüğünün içeriğini nasıl anladığımızı şöyle aktarıyorduk:

" Tekrar bizim eğitime dönersek, bizde olan YALNIZCA bir alanın kavranması değildir. Hayır! SBKP eğitimi, AĞIRLIĞI sınıf mücadelesi(alanında)nde olmakla birlikte Ekonomi Politik bilgisi de vermektedir. Felsefe ise zaten Tarihin hamurudur ve ayrıca teorik olarak konduğu özel bir bölüm de vardır."

Biz içeriğin böyle doldurulmasını bugün de doğru buluyoruz.

Ne var ki, bu ifade Celal ile farkımızı iyi ortaya koyamıyordu: Sanki biz Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanını TEMEL alıyoruz; o da felsefe alanını TEMEL alıyormuş gibi bir ikilem doğuyor; onun TEMEL alışının içeriği de bizimki ile aynı imiş gibi bir anlayış yayıyordu. Gerçek durum böyle değildir. O iki yazısında da felsefe alanı dışında diğer iki alan açısından aynı anda eğitim hedefi koymamıştır. Tersine o, "muhtevayı", yani diğer iki alanı kavramak için, Diyalektik Materyalizm konusunda yeterli bir eğitimi (salt bunun eğitimini) önşart olarak getirmektedir. Bizim görüşümüz kesinlikle bu anlamda bir "temel" alma görüşü değildi. Bu yüzden görüşümüzü en iyi ifade eden "çıkış noktası" sözlerini kullanmayı tercih ettik. Çünkü başka anlamının yanında bizim için TEMEL, bir bakıma üç alanın tamamıdır da.

Celal'in "temel"ine gelince; bu zaten temeli de, çatısı da Diyalektik Materyalizmden başka birşey olmayan "yalnızca" anlamındaki birşeydir: Bu hem soruna siyasi yaklaşımı bakımından böyledir ve hem de programında açıkca görülen budur.

(11): Bu konuyu yazısında açıkça iki yerde tartışıyor. Birisi şu an incelediğimiz yerde. Bir diğeri de şöyle:

" Böyle bir somut durumda olan bizlerin yöntem konusunda kendimizi yeterli şe - kilde eğitmeden doğrudan doğruya muhtevaya yönelmemiz, bizim bu muhtevayı KAVRAMAMIZI değil, ama onun hakkında BİLGİ SAHİBİ OLMAMIZI sağlayacaktır. (Bu kadarı bile sizin için büyük başarı!! -BN)

Şüphesiz bu öğrenme olayı içinde bu muhtevayı —Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmin il kelerini— 'belli oranlarda' kavrayacağızdır da. Ancak bu 'belli oranlarda' söz cüğüne dikkat etmemiz gereklidir. Biz, muhtevayı kavramak için bize gerekli yön temi, Diyalektik Materyalizmin bizzat kendisini de zaman içinde ve belli oranlarda kavrayacağımız gibi; Diyalektik Materyalizmi kavradıktan sonra, Sınıf Mü cadelesi-Sosyalizm ve Ekonomi Politik alanlarındaki ilkeleri de belli oranlarda kavrayacağızdır..."

Biz burada tüm saçmalıklar üzerinde durmayacağız. Burada en önemli nokta, sorunun na sıl çarpıtıldığının gösterilmesidir. Bizim tartıştığımız, sorduğumuz, vb. konu, Diya lektik Materyalizm temelinde yaratılmış bilimlerin eğitimi bize aynı zamanda Marks - ist bakış açısını kazandırır mı, kazandırmaz mı sorunudur. Celal bu sorudan kaçıyor. Sorudan kaçmak işini de, birbirinin alternatifi olmayan iki cümleyi birbirinin karşı tı imiş gibi göstererek yapıyor: "Biz, muhtevayı kavramak için bize gerekli yöntemi, Diyalektik Materyalizmin bizzat kendisini de zaman içinde kavrayacağımız gibi; Diyalektik Materyalizmi kavradıktan sonra, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm ve Ekonomi Politik alanlarındaki ilkeleri de belli oranlarda kavrayacağızdır." Bu cümle yapısı, Marx'ın Gotha programında teşhir ettiği cinsten hileler üzerine kurulu bazı anlamsız cümlele re benziyor. Bu cümlenin anlamlı ve kendi içinde tutarlı olması için, ilk kısmı ikin ci kısmın gerçek alternatifi olarak şöyle konulmak zorundaydı: "Sınıf Mücadelesi-Sos yalizm ve Marksist Ekonomi Politik temelinde eğitimle Diyalektik Materyalizmi belli oranlarda kavrayabileceğimiz gibi; Diyalektik Materyalizmi kavradıktan sonra, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm ve Ekonomi Politik alanlarındaki ilkeleri de belli oranlarda kav rayacağızdır." Ama Celal sorudan kaçmak için işte böyle oyunlara başvuruyor!

(12): Biz bu açıklamaların diğer birçok yerine, Celal ve Muhsin'in 'istifa'larıyla ilgili adımlarını açıkladıkları yazılarını ele aldığımızda gerektiği ölçüde ce vap vereceğiz.

Şimdilik bir-iki noktayı vurgulayalım: Celal'in "Parti Hücresindeki diğer yoldaşlar" dediği Parti Hücresi içinde Muhsin de vardır. Dolayısıyla "Parti Hücresindeki diğer yoldaşların" tavrı Muhsin'in de tavrıdır.

Gerçekten de Muhsin SON ANA KADAR Celal'in hem <u>yazısına</u> karşı ve hem de somut <u>ayrılık</u> adımına KARŞI tavır takınmıştı. Ama onbeş gün içinde hiçbir bilimsel araştırmaya dayandığını göstermeden tavrını değiştirdi ve Celal'in yazısına katıldığını açıkladı. Tam da kendi ayrılık yönündeki adımını ortaya koyarken!

Sonraki gelişme içinde, bunlar örneğin Celal'in aktardığımız alıntısında ortaya koyduğu ayrılık tavırlarının gerekçelerini çabucak unuttular! Ayrılık adımlarını TAMAMEN DEĞİŞİK GEREKÇELER ile açıklamaya kalkıştılar.

Biz bunların birçok ispatsız iddia içeren, ayrılık sırasında yazdıkları yarım sayfalık çiziktirmelerine karşı; "bunlar önce adım atıyorlar, istimi arkadan gelecek herhalde" türünden şeyler söylemiştik. Tam da öyle oldu! Tamamen başka gerekçelerle atı lan ayrılık adımlarının şimdi değişik gerekçelere dayanan teorisi yapılmaya çalışılı yor!

"GİRİŞ YERİNE"

Yoldaşlar;

Bu yazıyla görüşlerimin içeriğini açıklamadan önce, birkaç önemli noktayı önceden okuyucunun bilincine sunmayı bir görev biliyorum.

1. olarak, görüşlerimin temelini oluşturan C. ve M. yoldaşların yazılarında yer alan görüşlerdir. Ben bu yoldaşlar gibi sorunun önemini önceden görüp bilince çıkarabilecek düzeyde olmadığım için ve o dönemde gelişmeleri, bir anlamda ölmek üzere olan ve doğmuş olan şeyleri, yani olayları, maddeleri ve bunlar arasındaki bağı, teori ile pratik arasındaki bağı, dolayısıyla da parti çizgisi ile bağının neler olabileceğini göremiyerek (C ve M'in bunları tam gördüğü —yazılarında gördüğü— iddiasında değilim), parti çizgisinin "hatalar görüldüğü yerde aşmaya hazır olduğu" gerekçeleri beni aldatarak, şeylerden kuşkulanmamı önledi, buna neden olan esas etken elbette benim bilinç seviyemin düşük olmasıdır.

Buna nazaran, 2.Konferanstan itibaren geçmişte var olan sapmalar kendisini pratikte göstermesiyle, vardığım ilk sonuç, pratiğe geçirilen yeni örgütlenme şeklinin "bir oyalama yöntemi olduğu", böyle bir yöntem 'ilerileri geriletme, gerileri de ileriletmeme' tavrı olarak görüyorum.

2.Konferans öncesi izlenen çizginin belli sapmaları içinde barındırmasına rağmen doğrulara ulaşmak için sürekli ilerleyen, hatalarını aşmak için uğraşan bir yönde idi. Ama 2.Konferanstan sonra, her alanda (gerek açık tartışma, gerek görüşlerin (bilebildiğim kadarıyla, -anında yayınlanması-BP vb. aracıyla) belli ölçüde demokrasinin herkese eşit işlemesi alanında vs.) parti çizgisi, geriye doğru sürekli yol aldığı, 2.Konferanstan sonra Parti içinde belli anlamda 'bir devrim'in olması, gelişmeye açık olanların belli alanlardan belli anlamda alaşağı edilmesi vs.leri hissedebiliyordum. Ama bunu temellendirecek ne bir girişimde bulundum, ne de niteliğim bunu yapmaya elveriyordu.

Bu süreç içinde yaptığım şey sadece çok sınırlı bir şekilde bazı sivri uçlara karşı 'mücadele' etmek oldu, buna da mücadele denilirse tabii.

İşte bu şartlarda C. "Marksizm-Leninizmin kavranmasında iz - lenmesi gereken yöntem üzerine görüşlerim" başlıklı yazısıyla ve M'in "1.Enternasyonal'in dağılmasından bana göre çıkarılamaz olan ders" başlıklı yazılarıyla temasa geldim.

Benim bilebildiğim partide (hatta genelde), şeylerin bütününe yönelinmeyi, bu şeyler içinde de en temelden hareket edil mesi yönünde bir tartışmayı gündeme getiren olmamıştır. Bu a çıdan C'in yazısı, yıllardır (42'den bu yana) üzerine sünger çekilmeye çalışılan EN ÖNEMLİ bir konunun, yani diyalektik kavrama ve düşünme yöntemini gündeme tekrardan getirerek, dü şünce organları çalışmayan unsurların yeniden bu organlarını çalıştırabilecekleri yönünde bir girişimdir.

C. yoldaşın görüşleri ile bağı olan, ama bu bağın olması bilince çıkarılmayan M. yoldaşın yazısıdır.

Bu yazılarda savunulan görüşler bence, şeylerin donuk, değiş mez, kutsal vb. olabileceği yönündeki gizliden savunmalarına bir darbe indiriliyor.

Bir de her iki yazıdaki görüşleri eleştirme iddiasında olan yazılar. Ba. imzasını taşıyan bu yazılar okunduğunda görülecek olan ilk şey, bilimsel içerikten yoksunluğu ve idealist bir bakış açısına sahip olduğudur. En önemlisi, dönemleri bir birine karıştıran bir şeyin hem belli bir dönem geçerli olacağını (3.Enternasyonal'in dağılması) kabul eden hem de bunu reddeden (Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm öğretisinin o zaman temel alınması) (Stalin dönemi -BN) o zaman doğru ise bugün de doğrudur) anlayışı ve benzeri.

Tüm bunlar bana olumlu ve olumsuz şeyleri görmemde tayin edi ci olarak yol göstermiştir.

2. olarak da, bu temeli koyduktan sonra, yazımda, önce diyalektik materyalist silahının terk edildiği süreyi, bu sürede modern revizyonizmin gelişmesi temellerini (konumla ilgili te melleri), M-L maskesi altında doğrudan modern revizyonizmi destekleyen anlayışları, M-L felsefe öncesini ve onun nasıl oluştuğunu ve ne olduğunu bundan her ayrılmanın oportünizme ve revizyonizme, açıkça idealizmin kucağına düşmekten kurtul manın hemen hemen imkansız olduğuna değinmeye çalışacağım.

Ayrıca bir genel anlamda ek olarak önce genel bir Türkiye dev rimci hareketine (konumla ilgili bölümüne) değinip, bu hare-

keti oluşturan gruplardan kendini genel anlamda ayıran ama gelişmesi içinde bu gruplardan önemli ölçüde bir farkı olmayan parti çizgisine, konumla ilgili bölümüne değinmeye çalışacağım.

Ayrıca okuyucudan ricam, yazımdaki görüşleri incelerken nitel geriliğimi her noktada gözönünde bulundurmasıdır.

* * *
* *

1942'lerden itibaren diyalektik materyalizm gerek kavranmada gerekse kullanmada temel olmaktan çıkarılmasıyla öyle duruma geliniyor ki Marksizm-Leninizmin teorik can düşmanları bile Lenin'in deyimi ile 'Marksist kılığa bürünmek gereksinimini duyuyor.' Özellikle Stalin'in ölümünden sonra boş kalan 'siyasi otoritenin' yerine geçmek için, türlü cambazlıklar her alanda çarpıtmalar alabildiğine hüküm sürüyor.

Marksizm-Leninizm adına öyle şövalyeler piyasaya çıkıyor ki, akla hayale gelmez bir biçimde Marksizm-Leninizm bilimini revizyondan geçiriyorlar. Egemen ideoloji olan idealizm her alanlara hakim olup bu hakimiyetini sürdürebilmek için M-L kazanımlara her fırsatta saldırısını sürdürüyor, bu yönde bir hayli de yol alabiliyordu.

Bunun temelleri ilk etapta felsefi alanlarda başını gösteriyordu, temel olarak ise, Engels'in "farelerin kemirmesine terk edildi" dediği 1843'lerdeki felsefi yazılarını, Kruşçevler bu yazıları "gerçek Marksizm" olarak lanse edip "Stalin'in bu temel yapıtı yıllardır gizlemiştir" deyip bu temelde bir girişime başlamışlardı.

Bu yapıt, Marksizmin henüz 'çocukluk' çağında yazılmış yazılardır. Bu yazılara "gerçek Marksizm" vb. şeyler türetip gerçek Marksist felsefeyi karartmaya onu revizyondan geçirmeye koyulmuşlardır. Bunu yaparken tabii ki, Marksizm gelişmesi içinde gerçek temellerini koyduğu felsefesini ve Lenin'in yeni çağa, yeni duruma uygulayıp geliştirdiğini yok sayarak, başlangıçta Hegelci pozisyondaki idealizmi gelişmesi içinde de modern burjuva idealizmine dönüştürebiliyor. Yani kendi varlığı sorununda, işine gelen yanları alıyor, genel içinse idealizmi kullanıyordu.

Bu durum kendisini açıkça gösterdiği halde —henüz daha o dönemde— birtakım kişiler, yani kendilerine Marksist-Leninist

sıfatı takanlar, saman altından su yürüterek hem değişik biçimlerde modern idealizmi destekliyor hem de bu yöntemle kariyerlerini sağlamlaştırmaya çalışıyorlardı.

Modern idealizme esas olarak şu yönden destek sağlayabiliyor lardı: "Her şeyin bir iyi bir de kötü yanının olabileceğini" bu anlamda da "burjuvazinin de bir iyi bir de kötü yanının o labileceği" bu kötü yanlar "tasfiye edilerek proletarya ile burjuvazi arasında uzlaşmaz çelişki uzlaşılabilir çelişkiye dönüşeceği" bu anlamda da "sosyalizm inşa edilebileceği" sonucunu çıkarıp hayata da uygulamaya koyuldular.

O günden bu güne kadar, benim bilebildiğim, diyalektik ola - rak düşünce yöntemi ne kullanılıyor, ne de kullanılması için bir çaba sarfediliyor.

Marksizm öncesi felsefe: düşünce sonucu mu varlık ortaya çık tı, varlık sonucu mu düşünce ortaya çıktı; yaşamın mı (ruh) önceden varlığı, hangisinin en ilk öge olduklarını içeriyordu. Ama her temel sonuç idealizmle noktalanıyordu.

Bunların içinde bazı kutuplar da vardı, bunlar olgucular, bi linemezciler vs.dir. Ama bunlar da her halükarda idealizmin değişik biçimlerini oluşturuyorlardı.'

Bu felsefenin bir başka konumu da, tarihten ayrı, kopuk ele almaları, salt dünyayı yorumlamaları, insan düşüncesi ve top lum yasalarından ayrı ele almaları idi.

Marksizm, düşüncenin bizzat maddenin bir yansıması olduğunu, düşünen beynin de bir madde, ve doğanın ilk öge olduğunu, onun ne birileri tarafından yaratıldığını ne de yönetildiğini, onda belli yasaların olduğu, onda hiçbir şeyin durağan ve kut sal olmadığı, onda sürekli bir gelişmenin eninde sonunda baş gösterdiği birçok karmaşıklarla bu gelişmenin olduğunu belir terek, onun, dünyaya, insan toplumuna ve insan beynine de ay nen yansıdığını her türlü idealizm yerin dibine batırıldı.

İdealizmin değişik okullarını oluşturan olgucu, bilinemezci idealojilere karşı, doğanın, tam olmasa da bilinebileceğini, bazı temeller ortaya koyarak açıklayıp, dünya için ise, onun varlığının bir olmasına dayanmadığını, onun varlığının maddi liğine dayandığını, durmadan hareket ve dönüşüm içinde olduğu, maddenin varoluş bir biçiminin olduğunu, hiçbir yerde ne hareketsiz madde ne de maddesiz hareket olmadığını ve olama-

yacağını ortaya koyarak, onların da görüşlerini çürütür.

Bu anlamda Marksizm kendisi öncesi felsefeyi felsefe olmak - tan çıkarıp, tarih bilimini —yani maddeci tarih anlayışını— ortaya koyarak doğayı tanıma, ve yorumlamada, dünyadaki ge - lişmelerin doğrudan bağını kurarak, insan toplumunu inceleme, insan bilincini inceleyip yorumlama ve doğrudan değiştirmede ve onu değiştirecek olan maddi sınıfın eline bir silah olma durumuna sokarak gerçek felsefeyi, yani diyalektik ve tarihi materyalizmi ortaya koymuşlardır.

Artık Marksist (ve yeni çağda Leninist) felsefe teorinin temel halkası durumundadır. Bu halka (M-L felsefe) proletaryanın teorideki temsilcisidir.

Artık felsefe dünyayı sadece yorumlama aracı olmaktan çıkmış tır. O dünyayı değiştirmede vazgeçilmesi imkansız olan bir silah durumuna dönüşmüştür, bunun temellerini Marks ve Engels koymuştur, Lenin bu temeli geliştirmiştir, Stalin bu temelleri bizzat pratiğe uygulamıştır.

Bizim için de günümüzde Marksist-Leninist felsefenin kavranmasının birincil derecede önemi:

> "'*Diyalektik felsefede hiçbir şey, kesin, mutlak ve kutsal değildir. Diyalektik felsefe her şeydeki ve her şeyin içindeki geçici niteliği açıklar; kesintisiz varoluş ve yok oluş süreci ve daha aşağıdan daha yukarıya doğru sonsuz akış süreci dışında hiç bir şey onun karşısında duramaz ve diyalektik felsefenin kendisi de düşünen beyindeki bu sürecin alt yansımasından başka birşey değildir.' Böylece Marks'a göre, diyalektik, 'dış dünya için olduğu kadar insan düşüncesi için de hareketin genel yasalarının ... bilimi'dir." (Engels'ten aktaran Lenin, Marx-Engels-Marxizm s.23)*

Burada hiçbir şeyin kesin, mutlak ve kutsal olmadığını görüyoruz. O zaman kendisini kabul ettirmiş, ve pratikte de doğruluğu ispat edilmiş denenmiş bir bilimin temelleri dışında kalanların da her zaman geçerli olmadığı söz konusudur.

Diyalektik felsefe her şeydeki ve her şeyin içindeki geçici niteliği açıklıyorsa, süreçlere göre bilimin de bazı nitel yanlarının geçici olabileceğidir.

Diyalektik felsefede, kesintisiz varoluş ve yokoluş süreci ve daha aşağıdan daha yukarıya doğru sonsuz akış süreci dışında

hiçbir şey onun karşısında duramaz ise, dünya toplumu her y nüyle (gerek üretim şekli, gerek üretim ilişkileri, gerekse bunların insan beynine yaptığı etki) değişebileceği, bu anla da değişen sürecin değişim niteliğinin ve değişenlerin nite liğine ilişkin şeylerin incelenip yorumlanması ve Marksizm Leninizm biliminin temellerinin değişiklikler göz önüne alı- narak ancak hayata uygulanabileceği söz konusudur.

Marksizm-Leninizm bilimi bir dogma değil bir eylem kılavuzu- dur derken ustalar bunu beyan etmeleridir.

Bunun dışında her girişim Marksizm-Leninizm bilimini dogma - lar olarak görüp kavramak, pratikle de uyum sağlamadığı göri lünce ona karşı dolaylı da olsa saldırı kaçınılmazdır.

Bu anlamda, durumdan kurtulup, sağa sola yalpalamadan ilerle yebilmek için Marksizm-Leninizm biliminin temel halkası diya lektik materyalizmi bugünden tezi yok, öğrenip ve kavramak i çin mücadele etmemiz en ihtiyacımız olandır.

Yalnız, bu kavrama sürecinde, bunu somut hayata bağlılığı, devrimci pratiğe bağlı ele alınması şart olandır.

Bu durumla, hem Marksizm-Leninizm bilimi bütünlük içinde kav ranabilinir, hem de onu hayatla iç içe ele alarak ve işçi sı nıfı, çeşitli emekçi tabakaları anlayarak gelişme yönüne gö- re tavır takınılacak, devrimci pratikle de böylece uyumluluk sağlayacaktır.

Tarihi yapan, ne aydınlar ne de filozoflardır. Tarihi yapan kitlelerdir. Günümüze kadar olan budur, günümüzden sonra da olacak olan budur bu değişmez bir yasadır.

Bu anlamda, Marksizm-Leninizmin öncelikle Diyalektik Materya lizm temel öğretisini kavramak, bu bakış açısıyla da kitlele ri anlamak, bunun dışında bir yol hemen hemen yok gibidir, ba zı hayali yollar ileri sürülebilinir, böyle hayallerle uğra- şanlar, hayalleri içinde kaybolmaya mahkumdur.

4/02/1984

20/02/84'de daktilo e- dilmiştir...

"DEVRİMCİ GEÇMİŞE GENEL BİR BAKIŞ"

Bu yazımla, genel olarak Türkiye devrimci hareketinin (elbette Dünya devrimci hareketinden kopukluğu düşünülemez) bazı yönlerine değinirken özel olarak da Türkiye devrimci hareketinin bir parçasını oluşturan Bolşevik Partizan'ın izlediği yönteme değineceğim.

Bilindiği gibi 'Partizan'dan ayrılıp 'Bolşevik Partizan' olarak ortaya çıktığımızda Türkiye devrimci hareketi içinde tayin edici olarak Marksizm-Leninizm biliminden yana olup, ona sahip çıktığımızı gösteren ama henüz sistemleşmemiş bazı temel görüşler ileri sürüyorduk

Genel olarak şöyle:

- Marksist-Leninist teoriyi kavramak (bundan anlaşılan elbette Marksizm-Leninizmin bir bütünüdür-yani Diyaliktik Materyalizm, Ekonomi Politik, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm'dir), şeyleri, olayları bu bakış açısıyla ele almak
- Şablonculuğa son vermek
- Tartışmaları kapalı kapılar ardında sürdürme değil, tartışmaları açık kamuoyu önünde sürdürme,
- ve bu temellerden hareketle Bolşevik Parti'yi inşa etme.

Bu noktalar belli anlamda Türkiye devrimci hareketi içinde en ileri bir anlamda Marksist-Leninist teoriye sahip çıkışın ve onu somut olaylara uygulamak olarak sahip çıkışın göstergeleri olarak ileri atılmış ayrıcalıklı bir adımı içeriyordu.

Böyle bir ayrıcalıklı adımı attırmak zorunda kılan nedenler elbette vardı:

Bunlardan en önemlileri a) kavranılan teorinin pratikle uyum sağlayamaması b) 12 Eylül olayı

Türk egemen sınıflarının kitlelerin kabaran kendiliğindenci mücadelesini bastırabilmek için en son çareleri olan faşist ordusunu devreye sokarak açık faşizme geçmesiyle esas olarak tüm devrimci harekete ağır kayıplar verdirmiş, 'devrimci' grupları varlık-yokluk ikilemi ile karşı karşıya bırakmıştır.

Bunun sonucu olarak herkes kendisine uygun olan bazı temellerde dersler çıkarmış ve de çıkarmakta olduklarını ileri sü

rebilmektedirler. Hepsi de geçmişlerini değerlendirmekteler, hatalarının kaynağı neler olduğunu araştırmaktalar. Vardıkla rı bazı sonuçların genel bir dökümünü de yapmaktadırlar. Ama hiçbiri de (benim yayınlarını izlediğim hiçbiri de) kariyerlerinden kendi grupçuk hastalıklarından hiç söz etmedikleri gibi bu yönlerini de esas olarak gizleme ve bu yönünü hala da sürdürebilmektedirler. Yani "tas" değişiyor ama "hamam aynı hamam". Bu durumu biraz temellendirebilmek için öncelikle 12 Eylül öncesine bir göz atmak gereklidir sanırım. Şöyle ki:

Hemen hemen tüm 'devrimci' gruplar kendilerine Marksist-Leni nist demelerine rağmen Marksizm-Leninizmi gerçekten kavrayıp değişiklikleri, şeyleri tahlilci bir şekilde ele alıp bir bü tün olarak Marksizm-Leninizm bilimini uygulama, kavratma yön temine sarılınacağı yerde kendi kariyerlerini ve grupçukları nı koruyabilmek için ellerinden gelen her şeyi yapmaya çalış tılar, Marksizm-Leninizmi de kendi küçük burjuva görüşlerine göre yorumlayıp hayata uygulamaya çalıştılar.

Etkileyebildikleri kitleyi bir BÜTÜN olarak Marksizm-Lenin - izm bilimini kavratmak bu temelde egemen sınıfları devirme mü cadelesi verileceği yerde egemen sınıfların tek tek iktidar partilerine kitleleri şu veya bu sözler altında seferber etmeye çalıştılar. Marksizm-Leninizmin kavranmasında ve izle - dikleri tartışma yöntemlerinde hep kendi grupçuk "çıkarları" nı ön planda tuttuklarından kavrayış açılarını kamuoyu önüne sermekten ve kitlelerin doğru olanlarını kavramasından doğaları gereğince (bu grupçuklar) çekiniyorlar ve Merkez Komite si vs. düzeyinde tek tek kişilerin kavrayış açılarını yaymayıp onları kitlelerden gizliyorlardı. Ayrıca bir grubun etki lediği veya etkisi altında bulundurduğu kitle ile diğer bir başka grubun kitlesinin tartışmak için vb. yanyana gelmesini tüm olanaklarıyla engellemeye çalışıyorlardı.

Her grup kendisini "tek Marksist-Leninist örgüt, parti" vs. gösterip anti-Marksist-Leninist görüşleri kitlelere maledebi liyor ve kitlesini yetiştirme adına düzenlediği "seminer" vb. toplantılarında kitlesine neyi ne ölçüde kavratabildiğini öl çüp ortamını yaratarak tartışmaya sokmaları gerekirken, böyle bir ortamın yaratılmasından bile çekiniyorlardı.

Bu grupçukların amacı ve de anlayışı ne söylendiğinin kitleler tarafından anlaşılmış olması veya anlaşılmış olmaması-ki anlaşılmamış olması yararlıdır onun için- önemli değildir, ö

nemli olan keskin hem de yüksek tonajlı konuşup sonunda "yaşasın ..." sloganları ile bol bol alkış toplamak ve onları yüksek tonajlı konuşmasının tesiri altında tutabilmekti.

Böyle olunca ancak grup "önder"leri kendi kendilerini tatmin ediyorlardı. Bazı olağanüstü durumlarda bu "önder"lerin —ki grubun çizgisi— görüşlerine yönelik 'eleştiriler' geldiğinde eleştiriyi getiren kişi(ler) belli anlamda "önderleri" tarafından "sıkar" yiyerek yerlerine 'garip' bir şekilde oturuyorlardı. Nedeni sözüm ona parti çizgisine karşı disiplinsiz lik yapmamak için.

Benim bilebildiğim herhangi bir kimse çıkıp da "içinde bulun duğumuz durum nedir, biz gerçekten Marksizm-Leninizmi kavramış mıyız, Marksizm-Leninizm bilimi ne diyor bizzat kendi bi limleri ile ilgili, biz şablonculukla nereye kadar gidebiliriz, Dünya Komünist Hareketinin durumu nedir, kim ne yapıyor bu Dünya Komünist Hareketi içinde, Sovyetler Birliği'nde geriye dönüş olgusu nasıl temellendirilmeli, dünyada ve Türkiye'de işçi sınıfının durumu nedir? Vs. Vs. Vs. Ve tüm bu şey ler karmaşasına tahlilci bir şekilde yaklaşıp olguların yüze çıkması için Marksizm-Leninizmi kavramada hangi yöntemi izle meliyiz gibi sorularla karşılaşılamamıştır, bazı olağanüstü durumlarda bu soruların belli anlamda dile getirilmiş olmala rı da acımasızca bastırılmış ezberlenen nice dogmalarla karşı çıkılarak damgalanmıştırlar.

Bu anlamda da her grup kendisini "Marksist-Leninist" olarak göstermiş fakat onun içini boşaltmak için ellerinden geleni yapmaya çalışıp yerine modern revizyonist özü, şekilciliği, şablonculuğu yerleştirip bu temelden hareketle kitleler eğitilmiş onların enerjileri grupçuk ve kariyerlerinin sağlamlaşması doğrultusunda kanalize edilmeye çalışılmıştır.

Bu durum kendisini 12 Eylül olayı ile Türkiye'de açıkça göstermiştir. Bu olaydan ağır yenilgiler alması sonucu çoklarının kafası 'dank' etmesine rağmen hala eski türküleri söylemekten vazgeçmemişe benzemektedirler çokları da eski türküle ri değişik kılıklarla tekrar söylemeye çalışmaktadırlar. Ama bu yabancı gelmemelidir çünkü bu durum küçük burjuvazinin özelliği, Marksist-Leninist maskeyle varlığını koruma mücadelesi ve tek tek ülkelerde proleter dünya devrimini engelleme çabasıdır.

Bize gelince, bir zorlama sonucu 'Partizan'dan ayrılıp geç -

mişte savunulan bir dizi doğrulara da sahip çıkarak üstte genel olarak özetlemeye çalıştığım doğrularla Bolşevik Partizan olarak ortaya çıkıp gerçek anlamda Marksizm-Leninizme sahip çıktığımızı onu kavramak ve kavrandığı ölçüde de hayata uygulayacağımızı belirtmekteydik, en kısa şekliyle belirtmek gerekirse şöyle deniliyordu 'Bolşevik Partizan Çıkarken'de: "Bolşevik adına layık olmak için her türlü çabayı sarfedeceğini"n belirtilmesi idi (bakınız BPz.11/1 Çıkarken bölümü).

Sarfedilen 'çaba'nın 2.Konferansa kadar ciddiyeti nedir?

Bu dönemi içeren duruma yine bir genel göz atacak olursak şöyle: Partizan'dan ayrılındı, Bolşevik Partizan dergisi çıkarılmaya başlandı, bu derginin içinde '11/1'den itibaren bir sürü görevler tespit edildi, Partizan içinde savunulan görüşlerin dökümü yapıldı bazı yan sorunlarla birlikte, bunun yanında özel broşürler çıkarıldı savunulan görüşlerle ilgili, bunlar kamuoyuna açıldı eksiksiz olarak denilebilir. Kısacası bu süreç içersinde Partizan ile bir "hesaplaşma" dönemi - nin yaşandığı söz konusudur. Fakat eğer Bolşevik Partizan 11 /1 -yani 'Çıkarken'de- belli bir dönemi kapsayacak hesaplaşma ile uğraşılacaktır denilse idi bu hesaplaşma olayının nasıl olacağı tartışmasından bağımsız olarak ele alınmış olsa bile daha sağlam bir pozisyonda olmamız sözkonusu idi. Gel gör ki yapılacak olanlardan en birincil olanı "Bolşevik Partizan... Marksizm-Leninizmin -in olacak -BN) ilkelerini-ilke olduğu iddia edilen sapmaları değil- gerçek ilkeleri taviz - siz savunacaktır" denilmekte ve kapağına da "Devrimci teori olmadan devrimci hareket olmaz" konularak bu temelde hareket edeceğini açıkça beyan ediyordu. Burada denilecek ki Partizan'a karşı savunulan görüşlerde -yani Bolşevik Partizan sayılarında yer alan görüşlerde- sözü edilenler savunulmuyor mu ki? Böyle bir soruyla karşılaşabilirim, ama okuyucuya şunu kesinlikle hatırlatmak isterim ki "bilimsel kesinlikte bir düşüncen ve sağlam bir öğretin olmadan, işçilere hitap etmek propaganda oyunu oynamaktır, bir yanda kendisine vahiy inmiş bir peygamber, öte yanda onu ağzı açık dinleyen birtakım eşekler bulunduğunu varsayan hilekarca boş bir oyun... Bilisizlik hiçbir zaman kimsenin yarasına merhem olmamıştır" der Marks.

Burada görüldüğü gibi Partizan'la hesaplaşma olayı "bilimsel

kesinlikten yoksun bazı ezberlenmiş şeylerin -bazı genel doğ rularin- yanlışlıklarla karıştırılarak "hesaplaşma" olayı ya şanıyor. Diğer anlamda ise Marksizm-Leninizmi savunmayı ve bu temelde devrimci bir hareket (parti) yaratmayı önüne görev o larak koyan, demektir ki gerçekten Marksizm-Leninizmi bir bü tün olarak kavrayıp (onu dogma olarak değil bir eylem kılavu zu olarak kavrayıp) kavrandığı ölçüde hayata uygulamak ve ken disini bir parti olarak inşaya yöneltmek ve ML bütünü kavra-narak inşaya yönelindiği ölçüde de bir bütün olarak -salt Par tizan'la değil- tüm oport. ve revizyonistlerle hesaplaşmak ol malıdır.

Fakat böyle bir hesaplaşma olayı, diğer sorunların da çözümü ne bağlı olarak bilimsel kesinlikte bir düşüncen ve sağlam bir öğretinin olması sözkonusudur. Bu öğreti Marks, Engels, Lenin, Stalin tarafından yaratılmıştır, bu yaratılanların gü nümüze uygulanabilmesi açısından neleri içerdiğini yaklaşı - mın neler olduğunu bulup hayatla içiçeliğini ortaya koymaya çalışmaktı. Bu anlamda da varolan nicel birikimimizi -yani ör gütsel gücümüzü- Marksizm-Leninizmin bütününe yönelik bir te mel eğitimden geçirilmeliydi. Marksizm-Leninizmin oluşumu Di yalektik ve Tarihi Materyalizm, Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmdir. Bu alanlarda bütüne yönelik te mel halkayı (günümüz somut şartlarına uygun olarak) tüm par-tinin tartışmasından sonra -edinilen birikim sonucu- ortaya koyup bu temelden hareket edilmeliydi.

Bunun yerine genel doğruları sıralayıp ve bu sıralama içer - sinde de geçmişte yapılan önemli bir hatanın -yani görüş ay-rılıklarının Merkez Komitesi vs. düzeyinde kalması- tamiriy-le uğraşılması bu hatalı tamir etme adına doğru ile yanlışla rın karışımı, somut olgularla alakası olmayan şeylerle uğra-şılıp esas halka (ML bütününe yönelik eğitim halkasını) göz-lerden gizlenilmeye çalışıldı.

Bu süreç içersinde kardeşlerden bir dizi eleştiriler geldi. Bu eleştiriler esas olarak kendilerinin izlediği yöntem doğ-rultusunda eleştirilerdi. Gelen eleştiriler ya doğrudan ka-bul ediliyor ya da çeşitli görünümler altında reddediliyordu, bu düzeyde süregiden tartışmalarla doğru yolun nereden hare-ket edilirse bulunabileceği gibi düşünceler ortaya çıkamıyor du, kafalardaki kalıplar parçalanıp Marksizm-Leninizmin bir eylem kılavuzu olduğu görülemeyerek dogmalardan hareket edi-liyordu.

Böyle bir sürecin kapanmasına neden olan 2.Konferansa gidili yor.

2.Konferanstan günümüze

Şimdi de bu sürece bir göz atalım, yalnız günümüze kadar geçen sürecin çıkışı olan 2.Konferanstaki durumu onun söz tuta naklarına bakarak-konumuzla ilgili bölüme bir göz atalım.

Burada ilk yansıyan şeyin kendiliğindencilik olduğu bilimsel temellerden yoksunluğu görülebilecek açıklıktadır. Özünde 'Fa aliyet Raporu, Özeleştiri Taslağı'nın tartışılması için oluşan konferansa bir dizi problemler de kaçınılmaz olarak gündeme geliyor ve tartışılıyor. Ama ne tartışma!

Bir konunun bilimsel açıklığa kavuşup beyinlere kazınılıp ha yata uygulanabilmesi için aynı temelde -yani ön hazırlıklı bi limsel bir temelde- tartışmak vazgeçilmez bir gerekliliktir.

Ama Konferans söz tutanaklarında görülüyor ki tartışılan hemen hemen her konuda gerçek anlamda bir hazırlığın sözkonusu olmadığıdır. Tüm problemleri çözmede, çıkış noktası alınacak olan Marksizm-Leninizm biliminin kavranılması, bunu kavramak için de hangi yöntemin izlenmesi sorunu -ki en önemli olan bu sorunu- görebildiğim kadarıyla konferans anında öneriler dam dan taş düşercesine ortaya atılıyon.

Önerilerden biri öne çıkan sorunların çözümüyle ilgili bir eğitim, ikinci SBKP tarihine dayalı bir eğitim, üçüncü "ekono mi politiğin de Marksizm-Leninizmin temelleri Marksist felse fenin de Marksizm-Leninizmin temelleri olduğunu ama içimizde doğru dürüst bir ekonomist'in olmadığını veya felsefeyi bugü nün ihtiyaçlarını görerek inceleyen birilerinin olmayışından en kolay olanın (SBKP tarihine dayalı) temel alınması önerisine katıl"dığıdır.

Burada bu yoldaş (16) ML temeller denilince sadece Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm olmadığını Ekonomi Politiğin de Felsefe - nin de (diğer alanların felsefeden çıktığını) Marksizm-Leninizmin temelleri olduğunu belirtmesine rağmen Sınıf Mücadele si-Sosyalizm temelinde bir eğitim önerisine katıldığını belirtiyor. Yani yoldaşın anlayışı eğer "ekonomi politikten an layacak" birisi veya "felsefeyi gerçekten bugünün ihtiyaçlarını görerek inceleyen" birileri olmuş olsa idi bunlardan baş

başlanılabilinirdi -yani bunlardan başlamak doğrudur-.

Yoldaş yapılan çarpıtmayı göstermesine rağmen Marksizm-Leninizm biliminin bütünlüğünü ve bu bütünlüğe yönelen temeli göremeyişidir. Bunun da normal olduğu açıktır kanısındayım,üstte de değinmeye çalıştığım gibi diğer sorunlar gibi bu sorun da önhazırlıksız "damdan taş düşercesine" ortaya atılıyor.

SBKP tarihine dayalı bir eğitimin gerekliliği önerisini getirenlerin nasıl bunu gerekçelendirdiklerine bakmak faydalıdır. Öneriyi getiren yoldaş (17) "Bu eğitim konusunda, bir Felsefe veya bir Ekonomi-Politik görüşüme göre bizim bugün acil almamız gereken sorunlar bunlar değil. Bizim Parti üyeleri olarak Marksist eğitimden yoksunuz, yani Marksizmin en temel konularından yoksunuz. Biz bunlara yönelmeliyiz. Mesela bu konuda şu yapılabilir, SBKP tarihi alınır..." diyor. Bir başka yoldaş (1) ise "Marksizm-Leninizmin ilkelerini temelden başlayıp incelemeden, bu eğitimden geçmeden, esasında çeşitli sağa-sola yalpalama kaçınılmaz birşey... Demekki böyle bir eğitim gereklidir" tespitini yaparak içini şöyle dolduruyor:

> " Felsefe ise eğer Hegel'den başlamak gerekir, Hegel'den daha da gerisi vardır, ta gidersiniz Platon'a, Sokrates'e falan filan onun da temeli vardır. Şimdi temellerin kavranması demek, ya da öyle başlamak demek değildir. Böyle başlamayı önermek esasında bu işi içinden çıkılmaz hale getirmek demektir. Nasıl başlamamız gerekir? Marksizm-Leninizmin klasiklerinin çeşitli dönemlerde temel, ortaya koyduğu siyasi sorunlarla ilgili, ilk önce de bizim zaten siyasi sorunları kavramakla, en kolay kavrayacağımız şeylerden biri siyasi sorunlarla ilgili tartışmadır. Onun temeli vardır tabii. Lenin herhangi bir siyasi yazı yazarken havada yazmıyor, o incelemiş Kapital'i... onun temelinde yazıyor.
>
> Şimdi fakat bizim ilkönce kavrayacağımız hedef de siyasi iktidar hedefi olduğuna göre, en kolay kavrayacağımız şey siyasi konulardaki temel sorunlardır" ~~denilere~~

denilerek tartışmanın yani çarpıtmaların "felsefe" vs. alanlarında olmadığını esas çarpıtmanın Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanında olduğunu da belirtmektedir. (Konferans söz tutanakları, s.85)

İşte her konunun çözülmesinde en tayin edici bir sorun üzerinde getirilenler bunlardır. Sorun kabul edilerek değişti -

rilmekte, bir başka konunun işlenmesine geçilmektedir.

Şu bir gerçektir ki Marksist-Leninistler için felsefe deni - lince Marksist felsefe -yani Diyalektik ve Tarihi Materya - lizm- gelir akla. Marks ve Engels temellerini açığa çıkarıp ortaya koyup, tüm olayların ve maddelerin bilimsel yorumunda anahtar rolü oynayacak bu bakış açısını bizlere kazandırmış-tırlar.

Bu olguyu yok sayıp kafa karışıklığı yaratabilmek için Marksist felsefeyi soyutlaştırıp temelsız olduğunu ileri sürebil mektedir. Bundan yola çıkarak da "en kolay kavranılacak" yön tem seçiliyor, böyle olunca da tabii ki Marksizm-Leninizm bi limi bir kılavuzluktan çıkarılıp onu dogmalar olarak kavrama yöntemine başvuruluyor.

Şu da bir olgudur ki Marksizm-Leninizm bilimi (gerek kavranması gerekse uygulanması özünde ayrı ayrı anlamlarda olmalarına rağmen bir ZOR yöntemidir. Marksizm-Leninizm bilimi şey lerin kolayca dönüşebileceğine inanmazlar bu yönü konferansa katılan yoldaşların bilmedikleri aklımın ucundan bile geçmemektedir. Ama düşünmüş olmamaları da üzücü bir olaydır.

Hedefimiz iktidar hedefi olduğuna göre deyip siyasi sorunların kavranmasının birincil olduğunu ileri sürmek demek 3.Enternasyonal'in dağılmasından bu yana hiçbir şey değişmemiş - tir demekle aynı anlamı taşıdığıdır.

Sovyetler Birliği'nde sosyalist bir toplumun varlığı şartlarında, tüm dünya proletaryasının ve onların öznel güçleri olan komünist partilerin 3. Enternasyonal gibi bir santralda toplanmaları şartlarında Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm öğretisi ni Marksizm-Leninizmi kavramada çıkış noktası alınabileceği çok normal, doğru ve anlaşılabilen birşeydir.

Bugünkü şartlarda ise ne bir Sovyetler Birliği'nde sosyalist toplum ne de bir 3.Enternasyonal gibi dünya proletaryasının ve onların öznel gücü olan komünist partilerin bir santralı vardır. SBKP'nin 20.Kongresinden sonra Dünya Komünist Hareke ti dediğimiz hareket onlarca merkeze bölünmüş, bu merkezle - rin her biri kendisine Marksist-Leninist demesi, bunun Türki ye'ye yansıması ise hemen hemen aynı paralelliktedir. Tüm bun lardan hiçbir ders çıkarılmamış ki hala kolaycı anlayışlarla sorunların çözüleceği iddia edilebilmektedir. Bu kolaycı anlayışlarla 3.Enternasyonal'in dağılmasından bu yana 'Dünya Ko

münist Hareketi' dediğimiz hareket bir arpa boyu ilerleyemediği gibi elinde var olan bazı 'siperleri' de burjuvazinin eline teslim etmek zorunda kalmasıdır.

" Evrenin, onun evriminin, insan soyunun gelişiminin, ve bu evrimin insan zihnindeki yansısının doğru bir tasarımı bundan dolayı, ancak DİYALEKTİK YÖNTEMLE(abç), dirimin ve ölümün, ilerleyen ya da gerileyen değişmelerin sayısız etki ve tepkileri sürekli olarak dikkate alınmakla başarılabilir." (Engels, Ütopik... ve Bilimsel Sosyalizm, s.86)

Her dönemde Marksist-Leninistler toplumsal bilimin geldiği aşamayı Diyalektik ve Tarihi Materyalizm bakış açısıyla inceleyip ona göre dünyayı değiştirmek için çabalar sarfetmişlerdir.

"Siyasi sorunları temellendirebilmek için ... Lenin Kapital'i inceledi bilmem neyi" ile doğrular tam yansıtılmamaktadır, şöyle ki: hepimizin de eğitimini yaptığı "Halkın Dostları Kimlerdir"de açıkça görülebilmektedir ki (bu eser ta 1894'lerde yazılıyor o zaman parti aşaması vs. sözkonusu değil) Lenin bu eserinde Diyalektik ve Tarihi Materyalizmi hemen hemen tam kavramış olarak karşımıza çıkıyor. Bu bakışla iktisadi alandaki gelişmeyi ve gelecekteki yeni tipte bir komünist partisinin temellerini ortaya koyabiliyor. Demek ki Lenin sadece Kapital'i incelemiyor ondan öncesi Marks ve Engels'in temellerini koydukları Diyalektik ve Tarihi Materyalizmi inceli - yor, onu kavrıyarak değişimleri, dönüşümleri gelişmeleri ve varacağı sonuçları görebiliyor.

Bilebildiğim kadarıyla komünist partisinin 1. aşaması ilan edildiği tarihten altı, yedi sene öncesi bu durumu ortaya koyabiliyor. Ki henüz o dönemde 2.Enternasyonal diye de bir santral var bu şartlar altında Lenin kendisine "sorun siyasi iktidar sorunudur, bunun kavranması -konunun kolaylığından da hareketle bizim yoldaşlar gibi- ilk görevdir" filan tespiti yapmıyor, kendisine böyle bir sınır koymuyor. Ama o bilinen yoldan yani Diyalektik Materyalizmden hareketle Marksizmi bir bütün olarak kendi içinde bulunduğu toplumu Diyalektik Materyalizmi bir silah olarak kavrayarak bu bakış açısıyla da iktidara giden yolları (o döneme uygun o ülke şartlarına uygun) ortaya koyuyor.

Kaldı ki içinde bulunduğumuz durumun o dönemle bağı kurula - bilmesi açısından benzer yanlarının neler olabileceği bile

belli başlı bir problemdir. Üstte de belirtmeye çalıştığımız gibi Marksist-Leninist bir parti olmak istemenin kıstaslarından birisi sayılabilecek olan şey onun Konferansının da Marksist-Leninist bir yöntemi izlemesi şarttır. Bu yöntem gidilecek olan konferansa bilimsel bir temelde ön hazırlık gereklidir ama bu gereklilik kendiliğindenciliğe terk edilerek alınan kararlar da birtakım dogmalardan ileri birşey olamamıştır.

Bir başka noktayı ele alırsak şöyle:

Herkesin bilebileceği gibi, her parti doğarken kendisini 'işçi sınıfının öncü örgütü, ona yol gösterici, Marksist-Leninist' vs. olarak ilan eder. Dünyada oluşan tüm partilerin konumu budur. Ama hayat çoğunu acımasızca burjuva saflara ve yitip gitmeyle yüzyüze bırakmıştır. Bir proletarya partisi gerçekten bu isme kendisini layık kılabılmesi için ortaya çıkarken dahi pratiğinde bunu göstermesi şarttır.

İlkönce, madem ki kendisine proletaryanın partisi vs. diyor, kendisinin onun kürsüsü olduğunu da ispat etmelidir. İçinde bulunduğumuz şartlarda bunu direkt yapamayabilir ama endirekt yapmasında da bir sakınca yoktur. Proletarya böyle bir kürsüye sahip olduğunda ancak o parti kendisinin proletarya partisi olduğunu ilan edebilme yetkisini elde etmiş olabilir. Ama görev bununla bitmez, böyle bir parti kendisini hiçbir şeyle sınırlamaz. Proletarya gerek kendisini savunabilmesi için gerekse -bu kürsü aracıyla- kendisini yetiştirebilmesi için aydınların teorik olarak yolgöstermesi (en azından belirli bir süreye kadar) şarttır. Bu bize neyi göstermektedir; proletaryanın bilimsel bir militan karaktere sahip olabilmesi için parti kapısının aydınlara açık olması gerektiğini gösterir.

Gel gör ki 2.Konferansta alınan Diyalektik Materyalist bakış açısından yoksun kararlar "aramızda temel görüş ayrılığı olanlara dayanılmayacak" deyip gelişmesi içinde de -zaten çok az olan- aydınlar (onların kişisel vs. zaaflarından istifade ederek) zorlanıp kapı dışarı edilmesi, onlardan proletaryanın gelişmesi için istifade edileceği yerde direk olmayan yollarla bir anlamda partiyi terketmesi için çabaların sarfedilmesi ne ile ve nasıl anlaşılır kılınabileceği düşündürüçüdür.

Yukarda Marks'tan alıntı yaptığımız yer hatırlanırsa iyi olur bilimsel içerikte, netleşmemiş görüşlere sahip olmadan ve iş

çiler arasında böyle önderler yetiştirmeden aydınların rolünü hiçe sayıp onları -yok denecek kadar elde var olanları- bir anlamda kovmaya çalışmak ("işte temel görüş ayrılıklarımız var" vb. ile onların da tabii ne dedikleri ne söyledikleri işçilere tam yansıtılıp veya açıklanmadan) işçileri "iyi oluyor, iyi yapılıyor" vb. gibi sözlerle oyalamaktan başka bir anlama gelmemektedir.

Merkez Yayın Organı (Bolşevik Partizan) tam da proletaryanın kürsüsü vazifesini göreceği bir yayın organı olması gerekirken, birkaç kişinin genel sözleri ile -ama işçi sınıfını bilinçlendirme adına- ve "oportünist-revizyonist cephe" başlığı altında "öyle idi, böyle idi" laf kalabalığı ile böyle bir organın rolü heder edilmekle kalmadığı gibi 'kürsü' rolünden de hayli uzaklarda ve de onun adına konuştuğunu ileri süren ama ondan habersizce hareket eden bir nevi bürokratik kurumdan başka bir anlamı içermediği sözkonusudur.

"Hedefimiz Iskra gibi bir yayın organı" denmesi de cabasıdır, hedeflerin önü karartıldığı gibi "Iskra"ya da yanlış anlayışlar atfedilebilmektedir.

"Hedef Iskra gibi bir yayın organı" maskesi altında geçmişteki anlayışın şimdi de değişik laflarla sürdürülmesinden başka birşey olmadığı açıktır kanısındayım.

Bugün parti içinde doğru görüşlere sahip olabilmek için görüş üretenlerin olduğu açıktır. Her ne kadar görüş üretenlerin kişisel zaafları vb. kullanılmaya çalışılsa da parti çizgisinin kahraman savunucuları tarafından, yine de doğrulara ulaşmak isteyenlerin parti içinde bulunması kaçınılmazdır. Ama bu tür yoldaşların görüşleri -ama sadece bunların değil, yanlışlara sahip çıkanların da- görüşleri çok dar bir çerçeve içinde, bu dar çerçeveye de ya altı ay sonra ya bir sene sonra yansıtılıp açıklanabilmektedir. Karşıt bir düşünce ortaya çıkıyorsa o düşünce o günkü somut durumla bağıntılıdır, ama bir kez o olay yaşanıp sıcaklığı geçtikten sonra onun değeri bir paraya iner bunun bilincinde olan parti çizgisi kendi bakış açısı Diyalektik Materyalist olmadığından şeyleri zaman ve mekan içinde ele almaya karşı olduğundan böyle bir geciktirme olayını tüm partiye de maledebilmektedir. Dolayısıyla proletaryanın yetişmesinde tayin edici olan aydınların rolünü sıfıra indirerek onların görüşlerini kamuoyu önünde anında açarak tartışılmasına karşı olabilmekte ve onların görüşlerini dar çerçevede "önce kendi içimizde tartışalım" adı

na hapsedebilmektedir.

Bu duruma karşı bir bölgede işçiler 'isyan' edip muhalefet o luşturmalarına karşı "İşte Engels de Gotha programının eleştirisini onbeş sene sakladı" gibi gerekçelerle, neyin ne için ve şartların ne olduğunu gözlerden gizleyerek karşı konulmaya çalışılmasının üstte açıklamaya çalıştığım proletarya par tisiyle bir bağının olmadığı açıktır kanısındayım. Bunun gibi örnekler çoğaltılabilinir. O bölgedeki işçiler olduğu gibi daha niceleri parti dışına itildiler, bu örnekler 'basit' örneklerdir ama önemlilik derecesini anlayanlar için geçiştirilecek şeyler de hiç değildir, böyle olmasına rağmen uyanılamamaktadır.

Bu kısa, genel, ama bizzat kendisini pratikte ispat etmiş ol gular bizlere neyi göstermektedir? İnşaya yöneldiğimiz veya yöneldik dediğimiz partinin bir proletarya partisi olamayacağını, bir proleter partisinin inşa temelleri olamayacağını göstermektedir. Çünkü proletaryanın bilimi olan Marksizm-Leninizm bütünlük içinde ele alınıp ve o bir eylem kılavuzu olarak görüleceği yerde o parçalara feda edilerek kalıplaşmış bir dogmalar olarak kavranılmakta böyle olunca da kavranılan pratiğe geçirilememektedir.

Parti bizzat proletaryanın beyni, ciğeri olacağı yerde o proletaryaya sırtını dönmektedir.

Proletaryayı yetiştirecek olan aydınların rolü reddedilmektedir 'aramızda temel ayrılıklar vardır' gerekçesiyle onlar adım adım -yok denecek kadar az olan aydınlar, parti içinde faaliyet gösterenleri- kapı dışına itilmekteler , yani onların anında, kamuoyu önüne görüşlerini açıp doğru yanlış ikilemi (bir yayın organı vasıtasıyla) orada çarpışıp yanlışlar neleri içeriyorsa orada çürüyüp doğrular çıkarılacağı yerde bazı kişilik zaafları kullanılarak onlar -aydınlar- bir nevi kovulmaktadırlar, bugüne kadar benim bilebildiğim ayrılan bir kişinin görüşleri hem anında yayınlanıp, hem de onun bilim - sel bir temelde varsa yanlışları onlar çürütülüp yoksa doğrular ortaya konulması doğrultusunda herhangi bir çaba sarfedilememiştir.

13 nolu kişinin mi görüşleri aşılmış hayır, aşılması için nasıl bir çaba sarfedilmiş? Şöyle tek kelimeyle onun meselelere hissi yaklaştığı ortaya konulmuş -ama ne ortaya konuluş-

düşünceleri ise arka plandan Marksizm-Leninizm bilimiyle kar şılaştırılarak değil parti çizgisi ile karşılaştırılarak par ti çizgisine göre çürütülmüş -ama ne çürütülmüş- T'ler ayrıl mış onların görüşleri mi çürütülmüş hayır "işte bir görev ve rilmiş de onu yaparken ayakları titremiş" bilmem neler olmuş neler, bunların hepsi de BP'lerde yazılmış çizilmiştir.

Bu bize neyi gösteriyor, en azından doğrulara sarılmak için onları ortaya koymaya çalışanların -bu tersi de olabilir- ve ilerde proletaryaya fiilen yönelinmesi için (yukarda en azın dan derken bunun için diyorum) çaba sarfedenlere veya çaba sarfedilmesine de parti çizgisi sırtını dönmektedir, öyle i- se ilerde proletaryaya yönelmek için çaba sarfedenlerin de bir partisi olamamaktadır. Bu şartlarda bir durum kalıyor ge riye, o da, birtakım bürokratik küçük burjuva kurumu olduğu- nu gösteriyor parti çizgisinin yöneticilerinin bize. Başkası nı ben bulamıyorum.

Şimdi bazıları şöyle sorabilir veya saldırabilir 'işte biz proleter devrimi savunmuyor muyuz, diğer oportünist-revizyo- nistler net bir şekilde egemen sınıfların devletine yönelme- mektedirler biz ise bunu net bir şekilde ortaya koyuyoruz, iş te onlar reformları -salt- savunuyorlar biz ise devrim'i vs. vs. Ben böyle düşünenlere geçmişte burjuvazinin de 'devrim - ci' olduğunu Marks, Engels'in 'Ütopik .. ve Bilimsel Sosya - lizm'ini okumalarını rica edeceğim. Yalnız ben burada yine de şunu belirtmekten vazgeçmeyeceğim. Şöyle diyor Engels "Burju vazinin toplumsal büyümesi" başlığı altında:

> *" Bilim o zamana kadar kilisenin hor görülen beslenmesi ol muştu, imanın koyduğu sınırları aşmasına izin verilmemiş- ti, ve bu yüzden hiç bilim olmamıştı. Bilim kiliseye kar- şı ayaklandı; burjuvazi bilimsiz edemezdi ve, bundan ötü- rü, ayaklanmaya katılmak zorunda kaldı." (Engels, Ütopik Sosyalizm ve Bilimsel Sosyalizm, s.47)*

Günümüzde de yok olmamak için ayak direten küçük burjuvazi kendisini Marksizm-Leninizm bilimi ile cilalayıp kendi kari- yerini, kendi grupçuk çıkarlarını koruyabilmek için maskeli olarak 'proleter devrimini' ve benzerlerini savunabilir ama bu söz olarak kalır hayata uygulamaktan öcü gibi korkar, bu- günkü parti çizgisinin durumunun da bu olduğunu ben Engels'- ten yaptığım alıntıdan bunu çıkardığımı söylüyorum.

Ben son olarak şunları yazıma ilave edip bu konuyu burada bi

tirmek istiyorum, parti çizgisi 'baba'lık rolünü bırakıp dün yaya gözünü açıp gelen seslere biraz kulak vermelidir, küçük burjuvaziyi çöküşten kimse kurtaramamıştır proleter safları-na ve onun bilimine sarılmalıdır proletaryanın dünyayı değiş tirmesinde ona yol göstermelidir, bu işi kendisi beceremiyor sa becerebilecek olanlara işi bırakmalıdır, yoksa bu gidişin sonu yoktur.

Ben burada bir kol emekçisi olarak az bilgimle bunları göre-biliyorum, görevi bu olan aydınlar sorunlar üzerinde iyi dü-şünmelidirler olayları ve maddeleri iyi değerlendirip bunlar arasındaki ilişkiler ve çelişkiler iyi görülmelidir, eski tü fekler geri tepmektedir onları terk etmelidirler, yoksa bu gi dişin sonu yoktur.

8/02(1984

15 Şubat'ta bitirildi

Ö...

Ö. İMZALI YAZI ÜZERİNE

24 Şubat'ta, elimize 15 Şubat 1984'de bitirildiği belirtilen Ö imzalı bir yazı geçti. Yoldaş görüşlerinin temelini oluştu ran şeylerin Celal ve Muhsin'in yazılarında yer alan görüşler olduğunu açıklıyor. Ayrıca, bu görüşlerin ötesinde bir dizi görüş getiriyor.

Biz Celal ve Muhsin'in yazılarındaki görüşlerin değerlendirmesini birçok yönden ve genişçe yapmış bulunuyoruz. Bu sebep le, bu yazıda aynı temeldeki görüşlere karşı sadece, temelle rini diğer yazılarda koymuş olduğumuz sonuçlarımızı açıkla - makla yetineceğiz. Celal ve Muhsin'e verdiğimiz cevap, bunla rın yazılarına katıldığı her noktada Ö'ye de cevaptır.

Bunların ötesinde, bu yazıda bize en önemli görünen noktalara cevap vermeye çalışacağız.

'GİRİŞ YERİNE' HAKKINDA

Yazıda, önce birkaç önemli noktanın açıklanacağı belirtildik ten sonra, "birinci olarak" bir dizi şeyler söyleniyor.

Bu kapsam içindeki ilk paragrafta önce "gelişme" kelimesinin çok "diyalektik" bir tanımı yapılıyor: "...gelişmeleri, bir anlamda ölmek üzere olan ve doğmuş olan şeyleri, yani olaylaarı, maddeleri ve bunlar arasındaki bağı, teori ile pratik arasındaki bağı, dolayısıyla da parti çizgisi ile bağı..."

Bu gereksiz süslemeler, yoldaşın ne kadar "diyalektikçi" olduğunu; ya da "diyalektikçiliğin" ne kadar "derin"!!! kavrayışa yolaçtığını gösterme anlamında bir girizgah oluşturuyor. Ne de olsa yoldaş artık Celal ve Muhsin'in çok felsefeci pozisyonunu savunmaktadır!!

Böylece "diyalektik" aracılığıyla, gelişmeler ile parti çizgisi arasındaki bağın görüldüğü ima edilmektedir. Bu tespit şu ana ilişkin yapılıyor. Bundan öncesi için ise, kendisinin de bu bağı görmediği tespit ediliyor. Celal ve Muhsin'in de bu bağı tam görmediği açıklanıyor. Fakat derhal bir iç açıklama ile, onların bu bağı "yazılarında" tam görmedikleri söy leniyor. Belki "bilinçlerinde" görmüşlerdir olasılığına kapı

açık tutuluyor. Bu tavır yazının içinde baştan sona uzayan C ve M'yi yanlış bir şekilde "koruyan" ve mantıki olarak "ge - liştiren" tavrın bir örneğidir.

Aynı paragrafta, parti çizgisinin "hataları görüldüğü yerde aşmaya hazır olduğu" açıklamasının yazarı aldattığı ve yazarın şeylerden "kuşkulanmasını" önlediği açıklanıyor. Bu açık lama, açıklama sahibinin ruh halini çok güzel ifade etmektedir: "Aldatma"! "Kuşkulanma"! Yazar, ortak siyasi mücadele faaliyetimiz içinde, hatalarımızın olması; bu hataların eleştirilmesi; eleştiriye açık davranılması; hatanın görüldüğü yerde düzeltilmesi gibi talepleri (deyim mazur görülsün) 'polisiye faaliyetlerin' 'aldatma', 'kuşkulanma' talepleriyle yer değiştirtiyor. Herşeyden önce, hataların görüldüğü yerde aşılacağı, aşılmaya hazır olunduğu tespiti doğru birşeydir. Bizim bunu uyguladığımızın sayısız örneği vardır. Belki özeleştirimiz eksik kalmıştır; belki bazı yönlerden yanlış olan bir özeleştiri yapılmıştır, ama biz özeleştiri yapıyoruz denilmiş ve bunun gerekçeleri açıklanmıştır. Tek başına suçlu olan bu talep veya bu talebin uygulanması değildir. Özeleştiri yapıldığı halde, pratikte hatayı düzeltme yönünde adımlar atılmıyor; aynı yanlış değişik şekillerde devam ettirilmek için "özeleştiri" sözü bir kılıf görevi görmüyorsa; böyle olduğu ispatlanmamışsa, görev "herşeyden kuşku duyan" bir hastalıklı kafa istemek değil; normal, eleştirici-inceleyici bir tavır takınmaktır. Yazıda önerilen, bu komünist uygulama değil; herşeyin altında bir bit yeniği arayan örgüt içi küçükburjuva güvensizlik havasıdır.

2.Konferanstan sonra pratiğe geçirilen örgütlenme şeklinin "oyalama" yöntemi ve "ilerileri geriletme, gerileri de ilerletmeme" tavrı olduğunun görüldüğü şeklindeki sözler, herşeyden önce tamamen GENEL bir değerlendirmeyi içeriyor. Böyle bir genel değerlendirme için elbette ispat gereklidir. Ama yoldaş ilk kez yaptığı böyle bir genel değerlendirme için ispat için bir-iki söz söyleme gereği bile duymuyor. Bu komünist bir tavır değildir. Ayrıca, söylediğine bakılırsa, bunun böyle olduğunu eskiden beri görüyormuş. Tabii, böyle bir değerlendirmesi olduğu halde bunu şimdiye kadar açıklamamış olması da bir başka komünist olmayan tavırdır.

Bu paragrafı takip eden açıklamada, burada söylediklerini biraz özele indirerek şöyle açıklıyor:

"...gelişmeye açık olanların belli alanlardan belli anlamda alaşağı edilmesi vs.leri hissedebiliyordum. Ama bunu temellendirecek ne bir girişimde bulundum, ne de niteliğim bunu yapmaya elveriyordu."

Burada "belli alanlar" ve "hissedebiliyorum" kelimeleri ile yukardaki tamamen genel iddiadan vazgeçiliyor. Ama eğer gerçek düşünce bu ise, o zaman yoldaş partinin genel örgütlenme çizgisininin "oyalama", "geriletme" çizgisi olduğu anlamında ki genel değerlendirmesinden vazgeçmelidir ve bunu ispatlayamadığını açıklamalıdır. Ama o tam sorunu "özelleştirdiği" yerde, "parti içinde belli anlamda 'bir devrim'in olması" sözünü kullanarak tüm genel değerlendirmeden vazgeçmediğini gösteriyor.

Partinin ikinci konferansından sonra, yeniden örgütlenilmeye gidildiği açıktır. Bu konferansın kararıdır ve bu konuda Merkez Komitesine yetki verilmiştir. Bu örgütlenmenin nasıl olacağı konferansta karara bağlanmış; önce partililerin birer Parti Hücresinde örgütlenmesinin ve ona bağlı olarak en yakın kesimin örgütlenmesinin gerekli olduğu saptanmıştır. Yoldaşın bulunduğu "belli alanda" da bu uygulama yürürlüğe konmuş; yoldaşın bulunduğu "belli alanda" da "belli anlamda alaşağı edilme" gerçekleşmiştir. Bu doğrudur. Bu "belli alanda" daha önce bazı partililer olmasına karşılık, bir parti hücresi yoktu. Bu "belli alanın" içindeki "en ileri" diye değerlendirilen kişileri içeren; içinde partililerin ve partili olmayanların karışık olarak yer aldığı bir hücre vardı. Bu "belli alana" başka partililerin gelmesiyle, bir parti hücresi oluşturulması imkanı doğmuş, ve bu imkan kullanılmıştır. Bu durumda, önceden var olan "karışık hücre" dağıtılmış; bu karışık hücrenin içindeki TÜM kişiler değişik yerlerde örgütlenmişlerdir. Bu yeni örgütlenme bazı kişiler için belli anlamda "alaşağı edilme"dir. Ama bu gerekli olan ve hiçkimseyi "görüş ayrılığından" vb. dolayı alaşağı etmeyen bir uygulamadır. Yoldaş da bu uygulamanın içinde yer almıştır. Ne yoldaşın ve ne de Celal ile Muhsin'in geçmişte bu yönde bir eleştirileri olmamıştır. Tersine, bu yönde bir başka yoldaştan gelen bir eleştiriye karşı Ö yoldaş ile Celal ve Muhsin yazılı tavırlarında, uygulamamızı savunma yönünde tavır takınmışlardır. Eğer o sıralarda bu "alaşağı" çizgisini yoldaş hissedebiliyordu ise, bunu eleştirmemiş olması ve içinde gizlemesi onun sağlıksız, komünist olmayan bir tavrından başka birşeyi göster-

mez. Şimdi yoldaş söylediği şeylerle bunları anlatmak isti - yorsa, bunu; yok başka birşeyi anlatmak istiyorsa, anlatmak istediği şeyi açıkça ortaya koymalı; sebeplendirmelidir. Kim senin bilmediği "belli alan", "belli anlam"lardan bahsederek bilinmez şeyler üzerine teori inşa etmemelidir. Doğru tavır açıkça sorunu ortaya koymaktır.

Şimdi bir de sorunun öte yanı vardır. Yoldaşın eleştirisi 2. Konferanstan sonra pratiğe geçirilen örgütlenme şekline karşı GENEL bir eleştiriydi. Ama aslında ilk bolşevik Konferans ile ikincisi arasında yönetim kademesinin dışında GENEL OLARAK parti örgütlenmesi yoktur. Bu nokta 2.Bolşevik Konferans ta tartışılmıştır.

Bu bilgi yoldaşın genel planda örgütsüzlükten örgütlenmeye geçilmesinin olumluluğunu tespit etmediğini; geçmişteki örgütsüz genel duruma bir eleştiri getirmediğini göstermektedir. Aynı zamanda da onun soruna nasıl 'kendi penceresinden' yaklaştığının, nasıl tek yanlı olduğunun bir işaretidir. Çünkü genel örgütsüzlüğün olduğu durumda, yoldaşın bulunduğu "belli alan"da bir örgütlenme vardı ve genel örgütlenmeye geçildiğinde, yoldaşın bulunduğu "belli alan"daki "belli örgütlenme" —yerine yeni bir biçim vermek için— dağıtıldı. Bu durumda yoldaşın "belli alan"ı derhal "bütün alan" halini almakta;genel olarak örgütlenme adımı (bir yerde yeniden örgütlenme için "yıkma" olayı olduğu gerekçesiyle) olumsuz gösterilmektedir. Bu tavır dünyanın merkezine kendisini koyan, aşırı tekyanlı ve doğru olmayan bir tavra örnektir.

Daha sonra, Celal ve Muhsin'in yazıları ile temasa geldiğini açıkladıktan sonra şöyle diyor:

> " Benim bilebildiğim partide (hatta genelde de), şeylerin bütününe yönelinmeyi, bu şeyler içinde de en temelden hareket edilmesi yönünde bir tartışmayı gündeme getiren olmamıştır. Bu açıdan Celal'in yazısı, yıllardır (42'den bu yana) üzerine sünger çekilmeye çalışılan EN ÖNEMLİ bir konunun, yani diyalektik kavrama ve düşünme yöntemini gündeme getirerek, düşünce organları çalışmayan unsurların yeniden bu organlarını çalıştırabilecekleri yönünde bir girişimdir."(abç)

Burada da aynı anda bir dizi şey söylenmeye çalışılmış.

Önce bu "şeylerin bütünü"ne yönelme denilen şey nedir? Sorun Celal'in "bütüne" yönelmeyi savunması; bizim ise bir "parça-

yol" yönelmemiz şeklinde bir sorun değildir. Celal de bir kaç yerde sorunu böyle koymaya kalkışmıştır. Ama sorun gerçekte Marksizm-Leninizm "bütününün" bugün üç alanından hangisini çıkış, başlangıç noktası olarak alan bir eğitimle kavranacağı, vb. biçiminde bir sorundur. Celal'in yazısının başlığı bu yüzden "Marksizm-Leninizmin kavranması yöntemi" vb. biçiminde - dir. Burada sorun "bütün"den ne anlaşıldığıdır. Gerçekten de Celal Diyalektik Materyalizmi anlıyor ve o yüzden de kendi tavrını "bütüne" yönelik bir tavır, bizim tavrımızı ise parçayı kavramaya yönelik bir tavır olarak adlandırıyor. Aynı hataya Ö. yoldaş da düşüyor: Diyalektik Materyalizmi "bütün"le eşitleme hatasına.

Celal ve yoldaşın "bütün" diye adlandırıp, komünistlere onunla yetinmeleri öğüdünü vermek zorunda oldukları (eğer bütün bu ise, bu "bütünün" dışında kalanlar diye birşey yoktur zaten; ayrıca Celal Diyalektik Materyalizmin Marksist Ekonomi-Politiği de, Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmi de kapsadığını açıklamıştı!..) Diyalektik Materyalizmi yazar "EN ÖNEMLİ" konu diye niteliyor. Diyalektik Materyalizmin hangi bakımdan "en önemli" olduğu açıklanmadığı sürece, böyle bir tespit boş ve hatta zararlı olmak durumundadır. Diyalektik Materyalizm TEK BİLİMSEL DÜNYA GÖRÜŞÜ olmak BAKIMINDAN EN ÖNEMLİdir. Diyalektik Materyalizm, Marksizmin üç bileşeninden birisidir. Onun dışında, Marksizmin iki bileşeni daha vardır. Sorun böyle açık konmalıdır.

Yoldaş bir de "genel"den bahsediyor. Türkiye çapında bir genel mi, yoksa dünya çapında bir genel mi kastediyor, bunu açıklamıyor. Bu "genel"in nasıl birşey olduğunu herhalde bu "42'den bu yana" şeklindeki söz açığa çıkaracaktır. Biz ilk okuduğumuzda, bu 42'nin ne olduğunu anlayamadık. Bir sayfa sonra "42"nin ne olduğu konusunda biraz daha ipucu buluyoruz: "1942'lerden itibaren Diyalektik Materyalizm gerek kavranmada, gerekse kullanmada temel olmaktan çıkarılmasıyla..."

1942 tarihinin Türkiye Komünist hareketinde özel bir yeri bildiğimiz kadarıyla yoktur. 1942 tarihinin önemi uluslararası alanda da; olsa olsa Komintern'in dağıtılması ile, ve bir de Celal'in yazısında uzun alıntılarla yorumladığımız Lenin'in "Militan Materyalizmin Önemi Üzerine" makalesinin yayınlandığı "Pod Znamenem Marksizma" isimli aylık felsefe (ve toplumsal-ekonomik) derginin 1944 yılında kapatılması arasında bağ

olabilir. Bu ihtimalleri biz hem karşılıklı konuşmalarımız - dan ve hem de yazıdan çıkarıyoruz. Örneğin yazıda şu tespit ediliyor:

" Celal yoldaşın görüşleri ile bağı OLAN, ama bu bağın olması bilince çıkarılmayan Muhsin yoldaşın yazısı..."

Anlaşılan Celal ve Muhsin, mantık şöyle işletilerek geliştiriliyorlar:

Celal, çok felsefeci olarak Diyalektik Materyalizmin önemi üzerine yazı yazmıştır. Ayrıca Stalin'in pek felsefeye önem vermediği iddiası vardır. Muhsin de Komintern'in dağıtılmasının yanlışlığını ileri sürüyor. Ayrıca her ikisi de aynı yolun yolcusu olarak örgütsüzlük kervanının peşine takıldılar. O halde arada — ideolojik bağın ötesinde — teorik bir bağın olması da gereklidir: Eh, bunu açıkça tespit etmek de yazara düşmüş!

Böylece geldiğimiz yer şöyledir: Komintern'in dağıtılmasıyla Diyalektik Materyalizmin üzerine sünger çekilmeye çalışılmış; Diyalektik Materyalizm bu tarihlerden itibaren kavramada ve kullanmada temel olmaktan çıkarılmıştır. Celal'in yazısı 42' lerden bu yana ilk kez partide ve dünya çapında (öhhö!) Diyalektik Materyalizmin önemini yeniden gündeme getirmiştir! Bu çok mütevazi! küçük bir sonuçtur! Ama bu arada şimdilik 42' lerden bu yana olan tarihe kara kalemle bir çizgi çizilmiş; bu dönemin tümüne tü-kaka denilmiş ve Celal ve Muhsin gibi zavallı birer akademizm yanlıları dünya siyaset sahnesinin çığır açıcıları olarak tanıtılmış; ne gam!!

Biz yoldaşa, Celal gibi akademizm önerisi getirenlerin ne ilk ve ne de son olduğunu; sadece dünyada değil, Türkiye'de, legal sınırlar içinde HALA yayınlanabilen birçok dergide, sosyalist birikime sahip olmak için eğitim gerektiğini; felsefe çalışmak gerektiğini vs. söyleyen-yayan çok örnek bulabileceğini hatırlatmak istiyoruz. Ayrıca komünistlerin BAKIŞ AÇISI Diyalektik Materyalizmdir. Eğer bu bakış açısı 1942'lerden bu yana temel olmaktan çıkarıldıysa; ve hele hele "üzerine sünger çekilmeye çalışıldıysa", bunu yapanların en başında Stalin'in geldiğinin tespit edilmesi gerekir! Ama soruna böyle yaklaşmak çok toptancı, ispatsız ve yanlıştır.

Komünist Enternasyonal'in dağıtılmasının, Diyalektik Materyalizmin temel olmaktan çıkarılmasında rolü nedir? Birinci Enternasyonal dağıtılınca, Diyalektik Materyalizm temel olmaktan çıkarıldı mı?

"Pod Znamenem Marksizma" isimli dergi 1944 yılında kapatılın ca, Diyalektik Materyalizmin temel olmaktan çıkarıldığı söylenebilir mi? Bu, SSCB içinde tek felsefi derginin bu olduğu varsayımına dayalı; ayrıca Diyalektik Materyalizmi savunma ve uygulamayı da onu savunan bir dergi olup olmamasına bağlayan çocukça birşeydir. Tek bir tutarlılığı yoktur.

Yoldaş bütün bunların üstüne bir de tüy dikercesine, Celal'in yazısının (ya da akademist önerisinin) "düşünce organları ça lışmayan unsurların yeniden bu organlarını çalıştırabilecekleri yönünde bir girişim" olduğunu açıklıyor. Bu korkunç bur nu büyük tavır, üstelik çok felsefeci pozlara karşın, derin bilgisizliğin de bir işaretidir. İnsan düşünme organı, canlı olduğu sürece çalışır. Ama bu çalışma süreci içinde belki Di yalektik Materyalist tarzda işlemez, ama çalışır. Celal sade ce siyaset sahnesinin çığır açıcısı değil; ama aynı zamanda ölü organları harekete geçiren bir korkunç yaratık olarak gös teriliyor. Zavallı, akademizm hastalığının muzdaribi Celal!

Bu yazılarda savunulan görüşlerin, şeylerin donuk, değişmez, kutsal vb. olabileceği yönündeki gizli savunmalara bir darbe olması meselesine ilerde, "dogmatizme karşı savaş naraları" bölümünde değineceğiz.

Ba. imzasını taşıyan yazıların bilimsel içerikten yoksunluğu ve idealist bakış açısına sahip olduğu tezi, ispatsız, sadece ileri sürülmüş bir tezdir. Biz bu yazılardaki belli eksik lik ve hataların dışındaki genel hatta sahip çıkıyoruz. Bu ya zıda dönemlerin karıştırıldığı iddiası da bir iddiadan öte birşey değildir ve ayrıca ilerde ele alacağız.

Burada Ö. yoldaş açısından önemli bir nokta da şudur: Bugün partiden kendi istekleri ile, ve 12 Eylül'de bildirimizi dağıtmadan kurtulmak için acele olarak ayrılan Celal ve Muhsin gibi örgütsüzlük kervanının akademizm yanlısı yolcuları yazı da "yoldaş" diye göklere çıkarılıyor.

Ö. yoldaş buna karşılık, bugün saflarımızda gücü ölçüsünde devrim için çalışan yoldaşa karşı "Ba. imzasını taşıyan yazı lar" diye, "yoldaş" olarak bile adlandırmayan bir tavır takı nıyor. Bu tavır, şu an onun bulunduğu yerin bir işaretidir!

Yazıda "ikinci olarak" başlığı altında da, 1942'lerden bu ya na olan tarih, dolaylı biçimde, Diyalektik Materyalizm silahının terkedildiği süre olarak değerlendiriliyor.

Daha sonra da, parti çizgisinin durumuyla ilgili, parti çizgisinin; Türkiye devrimci hareketini oluşturan ".. gruplar - dan kendini genel anlamda ayıran ama gelişmesi içinde bu grup lardan ÖNEMLİ BİR FARKI OLMAYAN PARTİ ÇİZGİSİ" şeklinde bir değerlendirme yapmaktadır. Bu değerlendirme yoldaşın tek değerlendirmesi değildir. Ona göre, bizimle dışımızdaki grup - lar arasında ÖNEMLİ OLMAYAN farklar vardır. Bu tespit de hiç bir ispat gereği duyulmadan, ben söyledim, oldu biçiminde ya pılmıştır.

Bu kısmın sonuna doğru yoldaş; "Ayrıca okuyucudan ricam, yazımdaki görüşleri incelerken nitel geriliğimi her noktada göz önünde bulundurmasıdır" diye bir talepte bulunuyor.

Biz onun yazısına cevap verirken de; onu hangi kademede örgütleyeceğimizi saptarken de, vb. bu talebe uygun davranmaya çalıştık; çalışacağız. Çünkü bu tespit yanlış bir tespit değildir. Biz bu talebe bağlı kaldığımız için, yoldaşın yeniden düşünmesini sağlamayı hedefliyoruz ve aynı şeyleri "ni - tel geriliği" olmayan bir başka kişi savunsa, daha değişik ta vır takınabileceğimizi açıklıyoruz.

Fakat bu talep SADECE BİZİM İÇİN bir talep olmamalıdır. Herşeyden önce, eğer gerilik tespiti gerçek durumu yansıtıyor - sa; bundan doğan talebe öncelikle yazarın kendisi uygun davranmalıdır. Eğer nitel geriliği her noktada gözönünde bulundurulacak birisi ise ve bunu kendisi de biliyorsa, o zaman da ha bir sayfa içinde birçok örneğini gösterdiğimiz ve daha bir çoğunu göstereceğimiz, ispatsız, toptan genel değerlendirmeler yaparken; dünya komünist hareketinin geçmişini yargılarken, biraz daha alçakgönüllü; biraz daha az burnu büyük olmak gereklidir.

* * *
* *

Yoldaş önce şöyle diyor:

> " 1942'lerden itibaren Diyalektik Materyalizm gerek kavran mada, gerekse kullanmada temel olmaktan çıkarılmasıyla öy le duruma geliniyor ki Marksizm-Leninizmin teorik can düş manları bile Lenin'in deyimi ile 'Marksist kılığa bürün - mek gereksinimi duyuyor'..."

Burada kurulan fikir ilişkisi tamamen terstir. Yazıya göre,

Diyalektik Materyalizm temel olmaktan çıktığı için, Marksizm Leninizmin can düşmanları bile Marksist kılığa bürünmek gereksinimi duyuyorlarmış.

Oysa, Lenin'in kurduğu ilişki başkadır: Marksizm kendini KABUL ETTİRDİĞİ için, savunulduğu için, onun düşmanları artık Marksizme açıktan karşı çıkamıyor; ona karşı mücadelelerini Marksist kılığa bürünerek yürütmeye başlıyorlar.

Lenin bunu, "Karl Marks Öğretisinin Tarihsel Yazgısı"nda açıklıyor. Lenin Marksist öğretiyi gelişmesi içinde üç ana dö neme ayırıyor ve bununla ilgili şunları söylüyor:

> *" Birinci dönemin başında (1848 ile 1871 arası -BN) Marks' ın öğretisi hiç de egemen değildi. Sosyalizmin birçok grup ya da eğilimlerinden sadece biri idi."*
>
> *İkinci dönemde "Marks'ın öğretisi tam bir zafer kazandı ve yayılmaya başladı...*
>
> *Tarihin diyalektiği öyleydi ki, Marksizmin teorik zaferi, onun düşmanlarını, Marksist kılığa bürünmeye zorladı..." (açL) (Marks-Engels-Marksizm, s.93-94)*

Yoldaş ise bir yandan Marksizmin Diyalektik Materyalizm alanında savunulmadığını; temel olmaktan çıkarıldığını tespit e diyor, ama öte yandan; Marksizm düşmanlarının Marksist kılığa bürünmeye gereksinim duyduğunu söylüyor. Bu ilişki Lenin' in kurduğu bir ilişki değildir. Böyle bir ilişki mantıksız bir ilişkidir de aynı zamanda. Lenin için, düşmanların Marksist kılığa bürünmeye zorlanmalarının nedeni Marksizmin savu nulması ve onun teorik zaferidir. Ve bu tamamen anlaşılabi - lir birşeydir. Yoldaş için ise, düşmanların Marksist kılığa bürünmeye gereksinim duymasının nedeni, Diyalektik Materya - lizmin gerek kavramada, gerekse kullanmada temel olmaktan çı karılması olarak gösteriliyor. Böyle bir durumda düşmanların Marksist kılığa neden bürünme gereği duyduğu yoldaşın bir sır rı olarak kalıyor. Bizce böyle durumlarda genellikle düşmanlar Marksist kılığa ihtiyaç duymaz, açıktan gerçek suratla - rıyla Marksizme karşı açık savaş yürütürler.

Ayrıca 1942'ler için "egemen ideoloji olan idealizm" biçimin de bir tespitin HANGİ ANLAMDA yapıldığı da pek anlaşılır değildir.

Stalin, Marks ve Engels'in "farelerin kemirmesine — doğrusu

kemirici eleştirilerine -BN— terkedildi" dedikleri 1843'ler deki felsefi yazılarını gizlediği yönünde, kimin, nasıl bir propaganda yürüttüğünü biz bilmiyoruz. Yoldaş açıklarsa öğreniriz.

Daha sonra şöyle bir tespit var:

> " Bu durum kendisini açıkça gösterdiği halde —henüz daha o dönemde— birtakım kişiler, yani kendilerine Marksist-Leninist sıfatı takanlar, saman altından su yürüterek hem değişik biçimlerde modern idealizmi destekliyor hem de bu yöntemle kariyerlerini sağlamlaştırmaya çalışıyorlardı."

Şimdi, bunların kim olduğu ve kimin nasıl bir iş yaptığı pek belli değil. Ama hemen bunu takip eden paragrafta şunlar söyleniyor:

> " (Bunlar -BN) modern idealizme esas olarak şu yönden destek sağlayabiliyorlardı: 'Herşeyin bir iyi, bir de kötü yanının olabileceğini', bu anlamda 'burjuvazinin de bir iyi bir de kötü yanının olabileceği' bu kötü yanlar 'tasfiye edilerek proletarya ile burjuvazi arasında uzlaşmaz çelişki uzlaşabilir çelişkiye dönüşeceği' bu anlamda 'sosyal - izm inşa edilebileceği' sonucunu çıkarıp hayata uygulamaya koyuldular."

Burada orijinal alıntı kullanılmıyor, ama çağrışım yaptırı - lan şeyin Mao olduğu çok açıktır. Çünkü bu sözlerin Mao'ya ait olduğu iddiası —bu bizim tarafımızdan da geçmişte Mao' - nun görüşü olarak savunuldu— vardır. Eğer yoldaş Mao'yu kastederek —ki başka şeyi kastetmesi anlamsız— birtakım Marksist-Leninist sıfatı takan kişiler diyorsa, bu onun ne kadar toptancı ve ne kadar ispatsız iddiacı olduğunun bir başka örneğidir. Onun ötesinde, sorunu kişilerin 'kariyer' hırsı ile vb. açıklayan, ispatlaması kolay olmayan, sağlıksız yaklaşımının da örneğidir onun bu sözleri. Biz kendisine, Mao'nun ML sıfatı takan ama ML olmayan biri olduğunu; kariyerini sağlamlaştırmaya çalıştığını vs. ispatlamasını bekliyoruz. Tabii pek ispatlayacağını da sanmıyoruz.

Yoldaş yine 1942'lere dönerek;

> " O günden bugüne kadar, benim bilebildiğim, diyalektik olarak düşünce yöntemi ne kullanılıyor, ne de kullanılması için bir çaba sarfediliyor" diyor.

Bu da yoldaşın korkunç içi boş iddialarından birisidir. İspat

diye birşey olmadığını ise zaten başta da gösterdik. Böyle tespitlerin siyasi anlamı; "o gündem bugüne kadar" Marksist bakış açısı kullanılmadı ve kullanılması için çaba sarfedilmedi demektir. Marksizm savunulmadı demektir.

Yazıda Marksizm öncesi felsefe konusunda; düşünce ile varlık arasındaki ilişkide "hangisinin en ilk öge" olduğu sorunu Celal'in tersine, doğru olarak konuluyor. Bunu takip eden yerde: "Ama her temel sonuç idealizmle noktalanıyordu" şeklindeki tespit tam gerçek değildir. Marks ve Engels'in Diyalektik Materyalist düşüncelerinin temellerini, Marks ve Engels'ten önce ortaya çıkarmış olanlar da vardı. Örneğin Feuerbach materyalizmi çığır açan bir olaydı Marks ve Engels için. Yoldaşın bu yaklaşımının temel yanılgısı Diyalektik Materyalizmle Marks-Engels'in modern Diyalektik Materyalizmlerini birbirine eşitlemesidir. Ve Marks-Engels'in Diyalektik Materyalizmi dışında bir Diyalektik Materyalizm tanımamasıdır. Kuşkusuzki Marks-Engels'ten önceki Diyalektik Materyalizmlerin birçok eksik-yanlış-hatalı yanları vardı. Ama bu, onların tamamı için "idealizmle noktalanıyordu" tezini haklı kılmaz.

Yoldaş, Marksizmin idealizm ile mücadelesini anlatırken de, Marksizmin "..dünya için ise, onun varlığının bir olmasına dayanmadığını, onun varlığının maddiliğine dayandığını.." açıklıyor. Bu kelimelerle, benzer bir açıklama Engels'in Anti-Dühring'inde vardır. Kollektif eğitimi yapılan "Karl Marks" makalesinde Lenin bu alıntıyı şöyle aktarır:

> *"... Friedrich Engels, (müsveddeleri Marx tarafından okunan) Anti-Dühring'de şöyle yazıyor: 'Dünyanın birliği varlığına dayanmaz... Dünyanın gerçek birliği maddiliğine dayanır, ve bu, ...felsefenin ve doğabiliminin uzun ve zahmetli bir açındırmasıyla tanıtlanır'." (Marks-Engels-Marksizm, s.19)*

Lenin'in Engels'ten alıntı yaptığı yerde söylenen ile, yoldaşın söylediği bir ve aynı değildir. Bizim buna dikkat çekmemizin asıl amacı, çok felsefi görünme sevdasının kişiyi nerelere getireceğini göstermektir. Yoldaş anlaşılan zannediyor ki, birkaç anlaşılması güç laf etmek 'felsefe yapmaktır'. Celal de benzer düşünce ile, çok parlak birkaç laf etmeye kalkışınca, vardığı yer 'saçmalamanın felsefesi' oldu.

Marksizmin kendisi öncesi felsefeyi felsefe olmaktan çıkarması iddiası da bir yönüyle, Diyalektik Materyalizmi Marks ve

Engels'in Diyalektik Materyalizmleri ile eşitleme yanlışın - dan kaynaklanmaktadır. Biz biliyoruz ki, felsefi alanda Marks ve Engels, Feuerbach materyalizmine ve Hegel diyalektiğine da yanmışlar; onları eleştirici bir şekilde birleştirmişlerdir. Bu anlamda örneğin bunları felsefe olmaktan çıkarmamışlardır. Ayrıca, Diyalektik Materyalizm gerçek felsefe, diğerleri sah te felsefe diye bir ayırım doğru değildir.

"Artık Marksist (ve yeni çağda Leninist) felsefe, teorinin te mel halkası durumundadır. Bu halka (Marksist-Leninist felsefe) proletaryanın teorideki temsilcisidir" biçimindeki açıklama da, bununla anlatılmak istenen açıkça ortaya konmadan, yoruma muhtaç, yanlış yorumlara açık bir genel laftır.

"Artık felsefe dünyayı sadece yorumlama aracı olmaktan çıkmıştır" biçimindeki ifade, bunu Marks-Engels'in yaptığı anlamda doğrudur. Burada sorun bugün Celal'in önerisinin; bizi yeniden dünyayı yorumlama ile sınırlı bir eğitime götürüp gö türmeyeceğidir. Yoldaş bu noktada acaba Celal ve Muhsin'in 'birtakım zaafları'nı gördü de bu yüzden mi bunu vurgulama ih tiyacı duyuyor? Bir sayfa sonra yine bu konuda söylediği söz ler bizde böyle bir kanı uyandırıyor. Söylediği şöyle:

> " Yalnız, bu kavrama sürecinde, bunu somut hayata bağlılığı, devrimci pratiğe bağlı ele alınması şart olandır."

Biz bu isteği genelde doğru buluyoruz. Ne ki, salt istek yet mez. Celal'e verdiğimiz cevapta göstermeye çalıştığımız gibi, yoldaşın da savunduğunu söylediği Celal ve Muhsin'in görüşle ri akademizm görüşüdür ve bu tam da dünyayı değiştirme için yorumlama temel düşüncesine karşıdır. Eğer yoldaş gerçekten dünyayı değiştirmek için yorumlama yanlısı; devrimci pratiğe bağlı ele alınması yanlısı ise, bizce Celal ve Muhsin'in görüşlerini iyice incelemeli; onların "birtakım zaaflarının" on ların kişisel kötülüğünden değil; akademist kafalarının kötü lüğünden doğduğunu görmeye çalışmalıdır.

Ayrıca bu bağıntıda, Stalin'in salt pratikçi; Marks, Engels, Lenin'in ise salt teorisyen biçiminde konulması da doğru değildir. Sorun daha değişik konulmak zorundadır.

Yoldaş daha sonra:

> " Bizim için de günümüzde Marksist-Leninist felsefenin kav ranmasının birincil derecede önemi"

şeklinde bir başlık kullanıyor. Ardından doğrudan Lenin'den

Engels ve Marks'ın diyalektik felsefelerini yorumlayan bir a lıntı aktarıyor. Ve ondan sonraki dört paragrafta "dogmatizme" karşı savaş yürüttükten sonra, yeniden, "Marksizm-Leninizm biliminin temel halkası Diyalektik Materyalizmi" öğrenip kavramak için mücadele etmemizin en ihtiyacımız olan şey olduğunu söylüyor.

Önce burada Diyalektik Materyalizmin kavranmasının tek yolunun, Marksizm-Leninizmin üç bileşeninden birisi olan felsefe temelinde eğitim olduğu yolundaki varsayım yanlıştır. Ve teorik olarak, Marksizmin diğer iki bileşeninin Diyalektik Materyalizm temelinde yaratıldığı gerçeğini gerçekte reddetme pahasına ispatlanabilir. Çünkü eğer örneğin Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm, Diyalektik Materyal - izm temelinde yaratılmışsa, biz Marksist Ekonomi Politik veya Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmi kavradığımızda, aynı zamanda bunların bakış açısını kavramış olmuyor muyuz? Burada belki Marksizm-Leninizmin felsefesinin kavranmasından değil ama;Di yalektik Materyalizmin teorik olarak konuluşunun, bir anlamda lafzının, iyi, ayrıntılı öğrenilmesinden bahsedilebilir. Ve eğer bu sebeple felsefe temelinde bir eğitim talep ediliyorsa, bu açıkça ortaya konulmalıdır. O zaman onu değerlendi ririz.

Diyalektik Materyalizmin Marksizm-Leninizm biliminin temel halkası olduğu tezi, bu ne anlamda temel halkadır diye açıklanmadıktan sonra, yanlış yoruma açık ve zararlıdır. Diyalek tik Materyalizm, Marksizm-Leninizm biliminin üç bileşeninden birisidir. Bu noktayı özel olarak açıklayan ve kollektif ola rak eğitimini yaptığımız Lenin'in makalelerinin hiçbirisinde Diyalektik Materyalizmin orta halka-temel halka vb. olduğu tespiti yoktur. Onun "dünya görüşü" olduğu tespiti vardır. Ge nel olarak söylenen ise, Marksizmin üç öge üzerine yükselen bir bilim olduğudur.

Yoldaşın "dogmatizme" karşı savaşına gelince...

Evet, biz de dogmatizme karşıyız. Sadece dogmatizme değil, ör neğin anarşizme de vb. karşıyız. Bu yüzden sorun dogmatizme karşı çıkıp çıkmamaktan öte bir sorundur.

Komünistler kişiye tapmaya karşıdırlar. Ve hiçbir komünist, "ben kişiye tapmadan yanayım" diyemez. Tam da bu durumda, Kruşçev revizyonistleri, karşılarındakine, yoksa siz kişiye tapmadan mı yanasınız diyerek Stalin'e ve onun şahsında Mark

sizm-Leninizme saldırıyı örgütlemişlerdi.

Elbette ki burada sorun, komünistlerin kişiye tapma yanlısı; revizyonistlerin kişiye tapmaya karşı olması vb. biçiminde değildir. Sorun, revizyonistlerin bu ifade ile içerik olarak ne yaptıkları, ne yapmak istedikleridir.

Dogmacılığa karşı savaş yeni değildir. Ve genellikle teoriyi gözden geçirme çabalarının arttığı dönemlerde, teoriyi (ilke sel yanlarını) savunmaya çalışanlar, rakipleri tarafından dog macılık şiarı ile eleştirilmişlerdir.

Örneğin E. Bernstein revizyonizmi, Marksizmin eskidiği ve göz den geçirilerek yeni gelişmelere göre yorumlanması gerektiği temel gerekçesiyle yola çıkarken; en çok saldırdığı şey, Mark sist teorinin temellerinin savunulması anlamındaki "dogma - tizm ve dogmatikçilik" idi. Lenin revizyonistlerin bu özel - liklerini "Ne Yapmalı?"da enine boyuna açıkladı.

Sözde "eleştiri özgürlüğünün" savunucuları Rusya'da "dogmacı lık, doktrincilik", "partinin kemikleşmesi — düşüncenin zin cire vurulmasının sonucu olan kaçınılmaz cezadır" biçiminde çok "büyük" laflar; çok gelişme-değişme yanlısı!! laflar edi yorlardı.

Lenin bu sloganın gerçekteki sahte anlamını açık bir şekilde ortaya koydu:

> *" Gözlerini bilerek kapatmayan bir kimse, sosyalizm içinde ki bu yeni 'eleştirel' eğilimin, oportünizmin yeni bir tü ründen ne daha fazla ne de daha az bir şey olmadığını gör memezlik edemez. Ve eğer insanları kuşandıkları parlak ü niformaları ya da kendilerine verdikleri gösterişli ünvan larıyla değil de, eylemleriyle ve gerçekte savundukları şeylerle değerlendirirsek, 'eleştiri özgürlüğünün', sosyal demokrasi içinde oportünist bir eğilim özgürlüğü, sosyal-demokrasiyi demokratik bir reform partisine dönüştürme öz gürlüğü, sosyalizme burjuva düşüncelerini ve burjuva un-surlarını sokma özgürlüğü anlamına geldiği apaçık ortaya çıkacaktır.*
>
> *'Özgürlük' büyük bir sözcüktür, ama sanayi özgürlüğü bay-rağı altında en yağmacı savaşlar verilmiştir, emek özgür-lüğü bayrağı altında çalışan halk soyulup soğana çevril - miştir. 'Eleştiri özgürlüğü' teriminin modern kullanımı, doğuştan taşıdığı aynı sahteliği içermektedir. Bilimde i-*

lerlemeler kaydettiklerine kendilerini gerçekten inandırmış olanlar, eski görüşlerle yanyana yürümek için yeni görüşlerin özgürlüğünü istemezler, eskilerin yerine yeni görüşlerin konulmasını isterler. Bugün işitilmekte olan 'yaşasın eleştiri özgürlüğü', boş fıçı masalını pek fazla anımsatıyor." (Lenin, "Ne Yapmalı?", s.16-17, Sol Y.)

Lenin bunun ardından da "Teorik mücadelenin önemi konusunda Engels" başlığı altında, Engels'in sosyal demokrasi mücadelesinin ekonomik ve siyasi biçimlerinin ötesinde, bir de teorik mücadelesinden bahsettiğini belirtiyordu. Marksizmin bir bilim olduğunu açıklıyordu. Bu açıklamalar, Marksizmin gelişen bilimsel bir öğreti olduğunu; Marksizmin gelişmekten korkmadığını; gerçekten tamamlanmış bir bilim olmadığını anlatma anlamına geliyordu. Eğer problem bilimin geliştirilmiş yeni ögelerinin Marksizmde yerini alması sorunu ise, Marksizm gerektiğinde eskiyen fikirler ile yenilerini değiştirmekten çekinmedi ve çekinmemiştir.

Eleştiri özgürlüğü savunucularının Marksistleri "dogmatik" eleştirmelerinin dışında, belli koşullarda Leninistler de tam da bu "eleştiri özgürlüğü" savunucularını dogmatizmle suçlamışlardır. Bu çok ilginç bir olaydır: Kapitalizmin serbest rekabetçi çağı yerini tekelci aşamaya terkederken, kuşkusuz teoride de değişmesi gereken şeyler ortaya çıkıyordu. Bu değiştirme işini Lenin üstlenmişti. Daha önceki dönemin "eleştiri özgürlüğü" yanlısı revizyonistleri bu kez Lenin'i "oportünizme kaymakla" suçlamaya kalkıştılar ve MARKS VE ENGELS'İN ESKİ FORMÜLLERİNE SIKI SIKIYA SARILDILAR. Çünkü onların derdi gerçekten değişmeleri bilimsel ele alma; bilimin gelişmelerini dikkate alma, vb. değildi. Onların derdi, Marksizmi burjuvaziye karşı mücadelenin silahı, eylem kılavuzu yapmak değildi. Onların derdi, Marksizmi burjuvazi için zararsız bir öğreti durumuna getirebilmekti.

Lenin'in, Marksizmin eski temel önermelerinden ikisini <u>değiştirmeye</u> çalışmasına karşı, oportünistler bu eski iki önermeye de <u>sıkı sıkıya sarıldılar</u>.

Biz bu konuyu çok iyi açıklayan bir bölüm olarak, SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in sonuç bölümünden ikinci maddeyi olduğu gibi aktarıyoruz:

2) Parti tarihi bize ayrıca, işçi sınıfı partisinin, işçi sınıfı hareketinin ileri teorisine, Marksist - Leninist teoriye iyice hakim olmadıkça, sınıfının önderi rolünü, proletarya devriminin örgütleyicisi ve önderi rolünü oynayamıyacağını öğretiyor.

Marksist - Leninist teorinin gücü, bu teorinin Partinin her durumda doğru yönü bulmasını, olayların iç bağlantısını anlamasını, bunların akış yönünü önceden görmesini ve sadece bugün nasıl ve hangi yönde geliştiklerini değil, gelecekte nasıl ve hangi yönde gelişeceklerini de görmesini sağlamasında yatar.

Ancak Marksist - Leninist teoriye iyice hakim olmuş bir parti güvenle ilerliyebilir ve işçi sınıfını ileriye götürebilir.

Marksist - Leninist teoriye iyice hakim olmamış bir parti ise elyordamıyla ilerlemek zorunda kalır, eylemlerinde güvensiz hale gelir ve işçi sınıfını ileriye götüremez.

Marksist - Leninist teoriye iyice hakim olmak için Marks'ın, Engels'in ve Lenin'in eserlerinden soyutlanmış netice ve önermeleri dikkatle ezberlemenin, uygun düştüğünde bunları nakletmeyi öğrenmenin ve böylece ezberlenmiş olan netice ve önermelerin her yerde geçerli olacağını umarak bununla yetinmenin yeterli olacağı sanılabilir. Ama Marksist-Leninist teoriye böyle bir yaklaşım tamamiyle yanlıştır. Marksist - Leninist teoriyi bir doğmalar yığını, bir fetvalar listesi, bir inanç simgesi olarak, Marksistleri de basmakalıp bilgiçler, dogmacılar olarak görmemek gerekir. Marksist - Leninist teori, sosyal gelişmenin, işçi sınıfı hareketinin, proletarya devriminin, Komünist toplumun inşasının bilimidir. Ve bir bilim olarak, hareketsiz durmaz ve duramaz; gelişir ve kendini mükemmelleştirir. Açıktır ki, gelişmesi içinde yeni tecrübelerle ve yeni bilgilerle mutlaka zenginleşir; bazı önermeleri ve neticeleri de, zamanın akışı içinde mutlaka değişir; yeni tarihi şartlara tekabül eden yeni önermeler ve neticeler mutlaka bunların yerini alır.

Marksist - Leninist teoriye hakim olmak, hiç bir şekilde, onun bütün formüllerini ve önermelerini ezberlemek ve her kelimesine bağlanıp kalmak anlamına gelmez. Marksist - Leninist teoriye hakim olmak için, her şeyden önce, onun lafzıyla özünü birbirinden ayırmayı öğrenmeliyiz.

Marksist - Leninist teoriye hakim olmak demek, bu teoriyi özümlemek ve onu, proletaryanın sınıf mücadelesinin değişen şartlarında devrimci hareketin pratik meselelerinin çözümünde kullanmayı öğrenmek demektir.

Marksist - Leninist teoriye hakim olmak, bu teoriyi devrimci hareketin yeni tecrübeleriyle, yeni önerme ve neticeleriyle zenginleştirmek demektir; eskimiş önermelerini ve neticelerini, yeni tarihî şartlara tekabül eden yenileriyle, teorinin özüne uy-

gun olarak değiştirmekte tereddüt etmeksizin onu **geliştirebilmek ve ilerletebilmek** demektir.

Marksist - Leninist teori bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur.

İkinci Rus Devriminden (Şubat 1917) önce, bütün ülkelerin Marksistleri, parlamenter demokratik cumhuriyetin, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde toplum için en elverişli siyasi örgütlenme biçimi olduğunu düşünüyorlardı. Marks'ın 1870'lerde, proletarya diktatörlüğü için en elverişli biçimin parlamenter cumhuriyet değil, Paris Komünü örneğinde bir siyasi örgütlenme olduğunu belirttiği bir gerçekti. Ama, ne yazık ki, Marks, yazılarında bu önermeyi fazla geliştirmemişti ve bu önerme unutulmuştu. Üstelik, Engels'in 1891'de Erfurt Programı taslağını eleştirirken ileri sürdüğü, 'demokratik cumhuriyet... proletarya diktatörlüğü için özgül biçimdir' şeklindeki kesin beyanı, Marksistlerin demokratik cumhuriyeti proletarya diktatörlüğünün siyasî biçimi olarak görmeye devam ettikleri konusunda hiç bir şüpheye yer bırakmıyordu. Engels'in onermesi daha sonra, Lenin dahil bütün Marksistlerin rehber ilkesi haline geldi. Ancak 1905 Rus Devrimi ve özellikle Şubat 1917 Devrimi, toplumun siyasî örgütlenmesinin yeni bir biçimini, İşçi ve Köylü Delegeleri Soyyetlerini ortaya çıkardı. İki Rus devrimi tecrübesinin incelenmesinin bir sonucu olarak Lenin, Marksist teoriyi esas alarak, proletarya diktatörlüğü için en elverişli siyasî biçimin, parlamenter demokrasiye dayanan cumhuriyet değil, bir Sovyetler Cumhuriyeti olduğu neticesine vardı. Buradan hareketle, Lenin, Nisan 1917'de, burjuva devriminden sosyalist devrime geçîş dönemi sırasında, proletarya diktatörlüğü için en elverişli biçim olarak bir Sovyet Cumhuriyeti şiarını ortaya attı. Bütün ülkelerin oportünistleri parlamenter cumhuriyete sarıldılar ve Lenin'i Marksizm'den ayrılmak ve demokrasiyi yıkmakla suçladılar. Ama, elbette ki, Marksist teoriyi derinliğine kavramış olan gerçek Marksist, oportünistler değil, Lenin'di. Çünkü Lenin, Marksist teoriyi yeni tecrübelerle zenginleştirerek ilerletiyordu. Oysa oportünistler Marksizmi geriye itiyorlardı ve önermelerinden birini bir dogma haline getiriyorlardı.

Eğer Lenin Marksizmin lafzı altında ezilip kalsaydı ve Marksizmin eski önermelerinden Engels tarafından ifade edilen birini, yeni tarihî şartlara uygun bir önermeyle, Sovyetler Cumhuriyetine ilişkin yeni önermeyle, değiştirmek cesaretini göster-

meseydi, Partimize, devrimimize ve Marksizme ne olurdu? Parti karanlıkta el yordamıyla yürümek zorunda kalır. Sovyetler dağılırdı; bir Sovyet iktidarına sahip olmazdık ve Marksist teori büyük bir başarısızlıkla karşılaşırdı. Proletarya kaybeder, proletaryanın düşmanları kazanırdı.

Emperyalizm - öncesi kapitalizmin incelenmesi sonunda Engels ve Marks, sosyalist devrimin tek bir ülkede zafere ulaşamıyacağını, uygar ülkelerin tümünde ya da çoğunda aynı zamanda indirilecek bir darbeyle zafere ulaşabileceği neticesine varmışlardı. Bu, on dokuzuncu yüzyılın ortalarında oluyordu. Bu netice, daha sonra bütün Marksistlerin rehber ilkesi haline geldi. Ancak, yirminci yüzyılın başında, empèryalizm - öncesi kapitalizm, emperyalist kapitalizm haline; ilerleyen kapitalizm, çürüyen kapitalizm haline gelmişti. Emperyalist kapıtalizmin incelenmesi sonunda, Lenin, Marksist teoriye dayanarak, Engels ve Marks'ın eski formülünün artık yeni tarihî şartlara uymadığını ve sosyalist devrimin tek bir ülkede zafere ulaşmasının mümkün olduğu neticesine vardı. Bütün ülkelerin oportünistleri Engels ve Marks'ın eski formülüne sarıldılar ve Lenin'i Marksizmden ayrılmakla suçladılar. Ama elbette ki, Marksist teoriyi derinlemesine kavramış olan gerçek Marksist, oportünistler değil, Lenin'di. Çünkü Lenin, Marksist teoriyi yeni tecrübelerle zenginleştirerek ilerletiyordu, oysa, oportünistler onu geri itiyorlar ve onu mumyalaştırıyorlardı.

Eğer Lenin Marksizmin lafzı altında ezilip kalsaydı ve Marksizmin eskiden varmış olduğu sonuçlardan birini terkedip, yerine, sosyalizmin tek ülkede zafere ulaşmasının mümkün olduğunu gösteren yeni bir sonucu, yeni tarihî şartlara uygun bir sonucu koymak için gerekli teorik inanç cesaretini göstermeseydi, Parti'mize, devrimimize ve Marksizme ne olurdu? Parti karanlıkta el yordamıyla yürümek zorunda kalır, proletarya devrimi önderlikten yoksun bırakılır ve Marksist teori çürümeğe başladı. Proletarya kaybeder, proletaryanın düşmanları kazanırdı.

Oportünizm her zaman, Marksist teorinin veya onun önermelerinden ve varmış olduğu sonuçlardan her hangi birinin doğrudan doğruya inkârı demek değildir. Oportünizm, bazan, Marksizmin ilerlemesini önleyecek eskimiş önermelerine sıkı sıkıya sarılmak ve onları birer dogma haline getirme teşebbüsü şeklinde ifadesini bulur.

Abartmış olmaktan korkmaksızın denilebilir ki, Engels'in ölümünden bu yana, Marksist teoriyi ilerleten ve onu proletar-

yanın sınıf mücadelesinin yeni şartlarında yeni tecrübelerle zenginleştiren Marksistler, sadece usta teorisyen Lenin ve Lenin'den sonra, Stalin ve Lenin'in diğer takipçileri olmuşlardır.

Ve Lenin ve Leninistler Marksist teoriyi ilerletmiş oldukları için, işte tam bu sebepten dolayı, Leninizm Marksizmin ilerlemesidir; Leninizm, proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni şartlarının Marksizmi, emperyalizm ve proletarya devrimleri çağının Marksizmi, sosyalizmin yeryüzünün altıda birinde zafere ulaştığı çağın Marksizmidir.

Önde gelen kişileri Marksist teoriyi kavramış olmasaydı, bu teoriyi bir eylem kılavuzu olarak almasaydı, Marksist teoriyi proletaryanın sınıf mücadelesinin yeni tecrübesiyle zenginleştirerek onu ilerletmeyi öğrenmeseydi, Bolşevik Partisi Ekim 1917'de zafer kazanamazdı.

Amerikan işçi sınıfı hareketini yönetme işini yüklenen Amerika'daki Alman Marksistlerini eleştirirken, Engels şöyle yazıyordu:

> «Almanlar, ellerindeki teoriyi Amerikan yığınlarını harekete geçirebilecek bir kaldıraç olarak kullanmayı bilmiyorlar; çoğu hallerde teoriyi anlamıyorlar ve anlasalar bile onu doktriner ve dogmatik bir biçimde, ezberlenmesi gereken ve bu takdirde her ihtiyaca cevap verecek bir şey olarak ele alıyorlar. Onlar için teori, bir eylem kılavuzu değil, bir dogmadır.» (Sorge'ye Mektup, 29 Kasım 1886)

Nisan 1917'de, devrimci hareketin ilerlediği ve sosyalist devrime geçişi zorladığı bir sırada, proletaryanın ve köylülerin devrimci demokratik diktatörlüğü şeklindeki eski formüle hâlâ sıkı sıkıya sarılan Kamenev'i ve bazı eski Bolşevikleri eleştirirken, Lenin şöyle yazıyordu:

> «Marks ve Engels her zaman, bizim doktrinimiz bir dogma değil bir eylem kılavuzudur derler ve, tarihi sürecin her bir **aşamasının somut** iktisadî ve siyasî şartları tarafından zorunlu olarak değişikliğe uğratılan **genel** görevlerin tesbitinden ibaret kalan «formüllerin» ezberlenmesi ve anlamadan tekrarlanmasıyla haklı olarak alay ederlerdi... Bir Marksistin, gerçek hayatı, somut **gerçekleri** gözönüne alması ve düne ait bir teoriye sarılmaya devam etmemesi gerektiği yolundaki tartışılmaz doğruyu kavramak önemlidir... (Lenin, Toplu Eserler, Rus. Bas., C. XX, s. 100 - 101.)

(SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders, s.428-432, Aydınlık Y.)
(Çeviri düzeltildi)

Biz dogmatizm sorununun Marksistler açısından bazı yönlerden yapılan bu değerlendirmesine ekleyecek birşey bulamıyoruz.

Yoldaş, yazısının hemen her noktasında sözde diyalektikten yola çıktığı için! ve diyalektik hiçbirşeyi mutlak-kutsal-değişmez kabul etmediği gerekçesiyle, "bilimin de bazı NİTEL yanlarının geçici olabileceği" vs. üzerine ahkam kesiyor. Sorun, ilke olarak bilimin nitel yanlarının değişip değişmeyeceği değildir. Bunu söylemek, bunun içeriği açıklanmadığı, günümüzdeki anlamı ortaya konulmadığı sürece hiçbir şey söylememekle eşdeğerdir. Ama NİTEL değişikliklerden bahsedilmesi, yoldaşın Marksist-Leninist teoriye karşı nasıl bir savaş açacağının işareti kabul edilebilir. Yoldaşın bu noktada söylediği birkaç şey şöyle:

> "..kafalardaki kalıplar parçalanıp Marksizm-Leninizmin bir eylem kılavuzu olduğu görülemeyerek dogmalardan hareket ediliyordu.." (Bu sözler, Rus Raboçeye Dyelo'cuların "düşüncenin zincire vurulması" lafıyla ne kadar da benzer özelliklere sahip!)

> "Burada (diyalektik felsefede -BN) hiç bir şeyin kesin,mutlak ve kutsal olmadığını görüyoruz. O zaman kendisini kabul ettirmiş, ve pratikte de doğruluğu ispat edilmiş denenmiş bir bilimin temelleri dışında kalanlarının da her zaman geçerli olmadığı söz konusudur.."

Biz başta da açıkladık ki, sorun genel olarak Dogmatizme karşı olup olmama sorunu değil. Somut olarak, içinde bulunulan anda dogmatizmden ne anlaşıldığı sorunu. Bu yüzden de sorun "dogmatizm" lafı düzeyinde çözülemez. Ancak içerik üzerinde tartışılarak çözülebilir. Öyleyse yoldaş (ve genel olarak Muhsin-Celal) bu içerikten ne anlıyorlar, bunu incelemeye çalışalım.

Yazıda, Diyalektik Materyalizm temelinde eğitim mi, yoksa Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm temelinde eğitim mi meselesine bağlı olarak dogmatizm meselesi şöyle açılıyor:

> " Her dönemde Marksist-Leninistler toplumsal bilimin geldiği aşamayı Diyalektik ve Tarihi Materyalizm bakış açısıyla inceleyip ona göre dünyayı değiştirmek için çaba sarf etmişlerdir."

> " Şu bir gerçektir ki Marksist-Leninistler için felsefe denilince Marksist felsefe, yani Diyalektik ve Tarihi Mater

yalizm gelir akla. Marks ve Engels temellerini açığa çıkarıp ortaya koyup, tüm olayların ve maddelerin bilimsel yorumunda anahtar rolü oynayacak bu bakış açısını bizlere kazandırmışlardır.

Bu olguyu yok sayıp kafa karışıklığı yaratabilmek için Marksist felsefeyi soyutlaştırıp temelsiz olduğunu ileri sürebilmektedir. Bundan yola çıkarak da 'en kolay kavranılacak' yöntem seçiliyor, böyle olunca da tabii ki Marksizm-Leninizm bilimi kılavuzluktan çıkarılıp onu dogmalar olarak kavrama yöntemine başvuruluyor.."

"...Çünkü, proletaryanın bilimi olan Marksizm-Leninizm bütünlük içinde ele alınıp ve o bir eylem kılavuzu olarak görüleceği yerde o parçalara feda edilerek kalıplaşmış bir dogmalar olarak kavranmakta, böyle olunca da kavranılan pratiğe geçirilememektedir."

Daha başka aktarmaya şimdilik gerek yok. Bu kadarı yoldaşın bugün için dogmatizmden neyi anladığını; nasıl bir akademizm eğitimi yanlısı olduğunu göstermeye yeter de artar bile!

Genel mantık gayet nettir:

Diyalektik Materyalizm, olayların ve maddelerin bilimsel yorumunun anahtarıdır.

Marksist-Leninistler HER DÖNEMDE toplumsal bilimin geldiği aşamayı Diyalektik Materyalizm bakış açısıyla inceleyip, bu temelde, dünyayı değiştirmek için çaba sarfetmişlerdir.

Diyalektik Materyalizm, "bütün"dür. Ve herşeyi onun temelinde kavramak-çözmek mümkündür. Fakat Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm "parça"dır ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm temelinde eğitimle öğrenilenler dogma olmaktan öteye gidemez.

Evet, bu mantık nettir ama, ne yazık ki doğru değildir!

Herşeyden önce, Marksist-Leninistler HER DÖNEMDE toplumsal bilimin geldiği aşamayı Diyalektik Materyalizm bakış açısıyla inceleyip ona göre dünyayı değiştirmek için çaba sarfetmişlerdir ifadesi bu haliyle zararlı bir formüldür.

Burada sorun, genel bir söz olarak bir laf ileri atma değildir. Burada sorun, MARKS'ın (ve Engels'in);

Kapitalizmin serbest rekabetçi DÖNEMİNDE(çağında);

Lenin (ve Stalin'in) de:

Kapitalizmin tekelci DÖNEMİNDE (çağında); toplumsal bilimin geldiği aşamayı Diyalektik Materyalizm bakış açısıyla incele yip, MARKSİZM-LENİNİZM bilimini YARATMIŞ OLUP OLMADIKLARI so runudur.

Biz diyoruz ki, her komünistin önüne, her dönemde, MARKS, EN GELS, LENİN VE STALİN'in yaratMIŞ OLDUKLARI BİLİMİ YOK SAYA-RAK; ONA DAYANMAYI ÖĞÜTLEMEK YERİNE, Diyalektik Materyalizm bakış açısını kavrama ve bu temelde toplumsal bilimin geldi-ği aşamayı bu bakış açısıyla irdeleme görevi verme, YENİDEN MARKSİZM YARATMA HEDEFİNİN çok açık bir ifadesidir.

Biz tabii ki Diyalektik Materyalizm bakış açısı yardımıyla ya ratılmış bilime DAYANARAK toplumsal bilimin geldiği var olan aşamayı, Marksizm-Leninizm bilimini GELİŞTİRMEK İÇİN, yeni ol guları değerlendirip çözebilmek için çalışmalıyız. Ama bu gö rev Marksizm-Leninizmin varolan öğretilerine dayanılarak çö-zülebilir bir görevdir. Lenin örneğin emperyalizm çağını Marx Engel'in ekonomi politik öğretisine DAYANARAK ve yeni durumu Diyalektik Materyalizm bakış açısıyla irdeleyerek tanımlamış tır. Yoksa MARKS-ENGELS'in öğretisi bir yana atılarak, yok sa yılarak; "Diyalektik Materyalizm bana yeter" kafasıyla değil!

Yoldaş ise gayet açık bir biçimde, VAROLAN YARATILMIŞ BİLİMİ (en azından Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sos yalizm ögelerini) bu dönem için DOGMA olarak değerlendiriyor ve bir tek "BÜTÜN"ün (yani Diyalektik Materyalizmin) kendisi ne yeteceğini ilan ediyor.

Marksizm-Leninizm bütünlük içinde ele alınmıyor, parçalara bö lünüyor diyor. Bir kere, Diyalektik Materyalizm-Sınıf Mücade lesi-Sosyalizm-Marksist Ekonomi Politiğin hepsi, Marksizm-Le ninizm biliminin parçalarıdır. Kendisi Diyalektik Materyal - izm parçasının temelinde eğitimi istiyor; biz ise Sınıf Müca delesi-Sosyalizm parçasını çıkış alan eğitim istiyoruz. Ama garip bir şekilde kendisi, kendi isteğinin "bütünü kavrama" olduğunu tespit ediyor. O zaman bu "bütün"ün Diyalektik Ma - teryalizm olduğu açık değil midir?

Yoldaşla ayrı diller konuşuyoruz. Biz bugün var olan MARKS - İZM-LENİNİZM BİLİMİNİN SINIF MÜCADELESİ-SOSYALİZM-MARKSİST E KONOMİ POLİTİK ve DİYALEKTİK MATERYALİZM PARÇALARININ (ki bun lar kendi içinde "bütün" olarak da adlandırılabilir) TEMEL PO

ZİSYONLARININ DOGMA OLARAK ADLANDIRILMASINI REDDEDİYORUZ.

BİZ DÜNYAYI YORUMLAMAK VE DEĞİŞTİRMEK MÜCADELESİNDE MARKS, ENGELS, LENİN, STALİN'İN SINIF MÜCADELESİ-SOSYALİZM ÖĞRETİLERİNE TAMAMEN DAYANABİLECEĞİMİZ KANISINDAYIZ. Biz, Marksizm-Leninizmin üç ögesi içinde, sadece onun bakış açısı bize yeter diyenlere KARŞIYIZ.

Bu çok diyalektikçi tavrı takınan yoldaş şöyle diyor:

> " Diyalektik felsefede, kesintisiz var oluş ve yok oluş süreci ve daha aşağıdan daha yukarıya doğru sonsuz akış süreci dışında hiçbir şey onun karşısında duramaz ise, dünya toplumu her yönüyle (gerek üretim şekli, gerek üretim ilişkileri, gerekse bunların insan beynine yaptığı etki) değişebileceği, bu anlamda değişen sürecin değişim niteliğinin ve değişenlerin niteliğine ilişkin şeylerin incelenip yorumlanması ve Marksizm-Leninizm biliminin temellerinin değişiklikler gözönüne alınarak ancak hayata uygulanabileceği sözkonusudur.
>
> Marksizm-Leninizm bilimi bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur derken ustalar bunu beyan etmeleridir.
>
> Bunun dışında her girişim Marksizm-Leninizm bilimini dogmalar olarak görüp kavramak, pratikle de uyum sağlanamadığı görülünce ona karşı dolaylı da olsa saldırı kaçınılmazdır." (abç)

Buradaki bir sürü laf, altını çizdiğimiz yerdeki anlayışı doğrulamak (belki de gizlemek) için söylenmiş.

Nedir "değişen sürecin değişim niteliği" ve de "Marksizm-Leninizm biliminin temellerindeki değişiklikler" vs. diye gevelenip durulan şeyler?! Eğer bu genel anlamda da söyleniyorsa zaten yazı baştan sona 'dogmatizme karşı savaş naraları' ile dolu.

Yoksa bu sözler içinde bulunduğumuz "her döneme" mi ilişkindir? Bunun açığa çıkarılması gerekli: Çağ mı değişti? Marksizm-Leninizm biliminin — Diyalektik Materyalizm dışında — diğer ögelerinin "dogma" olarak nitelenmesi vb. bu yüzden mi?

Yazıda yer alan bazı şeyler bizim bu yöndeki kanımızı (şimdilik kanımızı) güçlendiriyor:

" Benim bilebildiğim herhangi bir kimse çıkıp da "içinde bu

lunduğumuz durum nedir, biz gerçekten Marksizm-Leninizmi kavramış mıyız, Marksizm-Leninizm bilimi ne diyor bizzat kendi bilimleri ile ilgili, biz şablonculukla nereye kadar gidebiliriz, Dünya Komünist Hareketinin durumu nedir, kim ne yapıyor bu Dünya Komünist Hareketi içinde, Sovyetler Birliği'nde geriye dönüş olgusu nasıl temellendirilmeli, dünyada ve Türkiye'de işçi sınıfının durumu nedir? Vs. vs. vs. Ve tüm bu şeyler karmaşasına tahlilci bir şekilde yaklaşıp olguların yüze çıkması için Marksizm-Leninizmi kavramada hangi yöntemi izlemeliyiz gibi sorularla karşılaşılamamıştır, bazı olağanüstü durumlarda bu soruların belli anlamda dile getirilmiş olmalarını da acımasızca bastırılmış, ezberlenen nice dogmalarla karşı çıkılarak damgalanmıştırlar."

Şimdi burada, şimdi Bolşevik safta olan yoldaşların ayrılık öncesi — giderek daha bilinçli tarzda — burada dile getirilen sorunların birçoğunu getirdiğini belgeler üzerinden tespit etmek zor değil. Yoldaş burada ilk kez şimdi bunları kendisi getiriyormuş gibi haksız bir kuruntu içindedir. Ama bu sorunun özsel yanı değil.

Gerçekten de burada ortaya konulan şeyler, önümüzdeki görevlerin ne kadar büyük olduğunun; zor olduğunun kısa bir anlatımıdır ve gerçek sorunlardır, çözüm beklemektedirler. Ayrıca buradakilere "Vs." olarak eklenebilecek başka bir dizi sorun bulunabilir.

Yoldaşın bunlara karşı çözümü, "sihirli değneği" eline almak yani Diyalektik Materyalizm temelinde eğitim yapmaktır: O yapıldı mı, bütün şeyler çorap söküğü gibi çözülür.

Biz böyle bir yaklaşımın tamamen yanlış olduğunu düşünüyoruz.

Bugün bizim önümüzde çok büyük sorunlar vardır. Bunlar çözüm beklemektedir. Ama Marksizm-Leninizm bize tüm sorunların bir anda çözülemeyeceğini; bunlar içinde sıralama yapmak gerektiğini; bir problemin ancak onun çözümünü mümkün kılan koşullar ortaya çıktığı zaman çözülebileceğini öğretmektedir. Diğer türlü bir yaklaşım, sorunların ağırlığı altında ezilmemizi önermekten başka bir anlama gelmez.

Bugün biz bu sorunların çözümünde Marksizm-Leninizm bilimine, onun Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanlarındaki öğretileri de dahil olmak üzere, bir bütün

olarak Marksizm-Leninizm bilimine dayanmalıyız. Bu nokta "dogmatizm" vs. konusunda bugünkü asıl problemin ne olduğu konusuna gelip dayanmaktadır.

Bugünkü asıl problem, örneğin Marksizm-Leninizm biliminin Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanındaki ilkelerinin SAVUNULMASI değildir. Tam tersi; bu ilkelerin tarafımızdan yeterli bir şekilde kavranılamaması ve savunulamamasıdır. Bizim geçmişte savunduğumuz ve doğal olarak birçok problemimizi çözemeyen şeyler, bu ilkeler değildi. İlkedir diye düşündüğümüz-tanıdığımız, çeşitli sapmalardı. Marksizm-Leninizmin bu ilkeleri orijinal eserlerinden değil; orijinal olmayan eserlerden tanınıyor; öğreniliyordu. Gerçek durum budur.

Bugün genel planda da durum benzerdir. Dünya çapında şu anki problem Marksizm-Leninizmin (örneğin Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanındaki) ilkelerinin kuru kuruya anlamında da olsa "dogmatik" savunulması değildir. Esas problemi böyle göstermek, problemlerimizin kaynağını böyle göstermek, sorunu başaşağı etmektir. Modern revizyonizmin çeşitli türleri; "Mao Zedung Düşüncesi" akımı, "AEP akımı" vs. Marksizm-Leninizmin çeşitli öğretilerinin dogmatik savunmasını mı yapıyorlar?! Yoksa "gelişmeleri" dikkate alarak değişiklik üstüne değişiklik mi yapıyorlar?!

Biz Marksizm-Leninizmin Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanındaki ilkeleri de dahil olmak üzere, ilkelerini öğrenmeye-kavramaya çalışmalıyız. Bu temelde, tüm problemleri, ya da birçok problemleri derhal çözemeyebiliriz. Ama şu açıktır ki, çözümün yolu açılmış olur böyle yaptığımızda.

"Gelişmeler", "değişmeler", "Marksizm-Leninizm biliminin temellerindeki değişiklikler", "değişen sürecin değişim süreci" gibi çok diyalektik! yaklaşımların varacağı yer, sözümona Diyalektik Materyalizm temelinde dünyayı yorumlama ve fakat bu yorumlamada YARATILMIŞ BİLİME (bilimin diğer iki ögesine) DAYANMAMAdır. Ve en iyi ihtimalle budur. Ama örneğin Sovyetler Birliği'ndeki geriye dönüş, ya da tüm geriye dönüşler, Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm bilimlerine DAYANMADAN, salt Diyalektik Materyalizm temelinde AÇIKLANABİLİR Mİ? Bu mümkün mü görülüyor? Kesinlikle açıklanamaz ve mümkün değildir. Ya da YENİDEN MARKSİZM yaratarak mümkündür. Varolan Marksizme sırtını dönüp yeniden Marksizm

yaratma sevdası ise akademizmin bir başka ifadesidir.

Lenin, "eleştiri özgürlüğü" gibi, gerçekten de "dıştan" bakıldığında "masum" olan bu sloganla ilgili:

> *" 'eleştiri özgürlüğü' gibi bunca 'masum' ve 'doğal' bir slogan niye bizim için gerçek bir savaş çığlığı olsun..."*

diye soruyordu.

Sanıyoruz "dogmatizm" gibi bunca "masum" ve "doğal" bir sloganın bugün niye bizim için gerçek bir savaş çığlığı olduğunu bazı yönlerden açıklayabildik.

"DEVRİMCİ GEÇMİŞE GENEL BİR BAKIŞ" ÜZERİNE

Yoldaş, Bolşevik Partizan olarak Partizan'dan ayrıldığımızda ileri sürdüğümüz bazı noktalar "ayrıcalıklı bir adımı içeriyordu" tespiti yapıyor. Ardından da, "bu ayrıcalıklı adımı attırmak zorunda kılan nedenler elbette vardı" dedikten sonra, bunların en önemlileri olarak:

- kavranılan teorinin pratikle uyum sağlayamaması
- 12 Eylül olayı

sayılıyor.

Böyle bir ayrılıkta, bizi bu ayrılığa o temelde zorunlu kılan en önemli iki şeyden biri olarak 12 Eylül olayını saymak, bu ayrılığın temelleri ve gelişmesi hakkında fazla birşey bilmemek demektir. Ya da Partizancıların "korktukları için ayrıldılar" gibi çok bilimsel! açıklamalarını değişik bir görünümle aramızda savunmak demektir.

Bolşeviklerin, Partizancılardan ideolojik-siyasi ayrılıklarının temelleri 1978'lerde somut olarak — görünür olarak — ortaya çıkmış ve giderek gelişmiştir. Ayrılığa zorunlu kılan nedenler bu ayrılıklardır.

Kavranılan teorinin pratikle uyum sağlayamaması da, herkes üzerinde, Bolşevizmi savunma da aynı ölçüde etkili değildir. Kuşkusuz herkes üzerinde etkisi vardır ama, en azından bazı yoldaşlar uyumsuzluğu birçok noktada teorimiz ile Marksist - Leninist teoriyi teorik düzeyde karşılaştırarak da tespit edebilmişlerdir. Yoldaş bunu en önemli şeyler içinde saymaya gerek görmüyor.

** Yoldaş yazısında tüm devrimci gruplara ilişkin, kariyer ve grupçuluk hastalığı tespit ediyor. Bunların hepsinin geçmişi değerlendirdiğini ama bu hastalıklarından sözetmediklerini ve böylece, "tas"ın değiştiğini, ama "hamam"ın aynı kal dığını söylüyor. Bu örgütlerin kendi kariyer ve grupçuluklarını korumak için ellerinden gelen herşeyi yapmaya çalıştıklarını söylüyor.

Burada, bizim durumumuzun ne olduğunu pek açık olarak öğrene miyoruz. Fakat biraz ilerde, bu tür grupların görüş ayrılıklarını Merkez Komitesi düzeyinde tuttukları açıklamasıyla do laylı olarak Partizan dönemine atıf yapılmakta, ve böylece bi zim de aynı "hamam"dan olduğumuz açığa çıkmaktadır.

Bu hem tüm Türkiye devrimci hareketini kapsayan ispatsız bir genel değerlendirme olarak sorumsuz bir iddia, hatta iftiradır. Ve hem de asıl problemleri gözden gizleyen; tartışmayı doğrudan siyasi sorunlar üzerinden başka yönlere çeken bir id diadır. Birçok grubun varolmasında vs. kuşkusuz kişisel amaç ların, kariyer duygularının, gelecek yatırımlarının PAYI OLMUŞ OLABİLİR. Ve hatta diyelim ki böyle bir pay VARDIR. Ama bu öge, bir dizi grubu var eden temel özellik değildir. Soruna böyle yaklaşmak, onu basit ve kolaycı açıklamak olur. Sorun daha kapsamlı ve değişiktir.

Bu yanlış tezin dayandığı bir başka yanlış tez de, tüm bu dev rimci gruplar arasında varolan görüş ayrılığının pek önemli olmadığı; detaylarda olduğu ispatsız varsayımıdır. (Bu tez bu yazıda açıkça savunuluyor.)

Bütün bunların ispatı kendinden menkul, ya da aynı tezin tek rarından ibarettir.

** Bizim Partizan ile hesaplaşmamız olayının bilimsel kesinlikten yoksunluk, bazı ezberlenmiş şeylerin -bazı genel doğ ruların- (ne kadar da mütevazi bir "kol emekçisi" yoldaş??!) yanlışlıklarla karıştırılarak bir hesaplaşma olayı olduğu tes pit ediliyor.

Şurası açıktır ki, bizim Partizan ile hesaplaşmamız bir anlamda kendi geçmişimizle hesaplaşmamız olduğundan; bunun İ. Kaypakkaya'nın eserinin değerlendirmesini öngöreceğinden vs. ötürü, bitmiş-tam bir hesaplaşma değildir. Bizim Partizan'la hesaplaşmamız daha çok Menşevik Merkez Komitesinin çizgisinde ifadesini bulan, onların akıl hocaları FÜ'lerin görüşle -

rinde ifadesini bulan ve İ.Kaypakkaya'nın çizgisiyle bir ve aynı şey olmayan bir çizgi ile hesaplaşma idi. Kuşkusuz eksiklikleri-yanlışlıkları vardı. Ama "hesaplaşma" denilen bu olayın belgeleri ortadadır. Burada bizim birçok konuda dayanmaya çalıştığımız şeyin Marks, Engels, Lenin, Stalin'in BİLİMSEL ÖĞRETİLERİ olduğu açık değil midir? Örneğin proletarya diktatörlüğü tartışmasında savunduklarımız bilimsel kesinlikten yoksun ezberlenmiş birşey ise, acaba bilimsel kesinliğe sahip ezberlenmemiş şey nedir?!

Korkunç burnu büyük iddiacılık, inkarcılık, ispatsız tezler yoldaşın tüm yazısına yön veriyor.

** Yazıya göre, "Marksizm-Leninizmin oluşumu Diyalektik ve Tarihi Materyalizm, Marksist Ekonomi Politik ve Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmdir."

Biz bunun yanlışlığını Celal'e verdiğimiz cevapta ortaya koyduk. Yoldaş da aynı anlayışı gayet net formüle ediyor.

** İkinci Konferansın hazırlığının yetersizliği eleştirisi ve tespiti doğrudur. Yoldaşın bunu tespit etmesi doğrudur. Ama o bu tespiti Konferansı küçümsemek için; "ama ne tartışma!" diyebilmek için tespit ediyor.

Konferansın hazırlıksızlığı açıktır. Ama buna rağmen Konferans birçok konuda doğru kararlar almış; sorunu bilince çıkarmıştır. Yoldaş bunu hiç görmüyor.

Ayrıca burada eleştirilerin amacı çok önemli bir unsur olarak öne çıkıyor. Örneğin, İkinci Konferansın hazırlıksızlığını başka yoldaşlar da tespit etti. Ama onlar küçümseyici bir laf parçası atıp kendini tatmin etmeye kalkışmadılar. Üçüncü konferansın NASIL yapılması konusunda somut düzeltme önerisi getirdiler. İyi bir ön hazırlığın yapılmasını istediler. Merkez Komitesi de, yayınlar üzerinden izlenebileceği gibi, bu eleştiri ve öneriyi doğru buldu ve üçüncü konferansın, "parti inşası broşürü" üzerinde eğitim ve Merkez Komitesinin yayınlayacağı bir taslak yazı üzerinde tartışmadan sonra yapılmasını kararlaştırdı. Bu da çoğunluk tarafından benimsendi.

Burada iki ayrı amaç, iki ayrı yaklaşım sözkonusudur. Biri hataları düzeltmek için tespit eden, diğeri de onu kelimenin tam anlamında kullanmak için tespit eden amaç ve yaklaşım. Biz yoldaşın bu tutumunu düzeltmesini de istiyoruz.

** SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde bir temel eğitim yapılmasının gerekçeleri Konferans içinde değişik konuşmacıların konuşmalarında yer almaktadır. Bunlar konferans söz tutanağından ayrıntılı bir şekilde incelenebilir. Biz burada yalnızca Konferansın SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in kaynaklara dayalı temel eğitim kararının tüm gerekçelerinin doğru-tutarlı olduğu kanısında olmadığımızı söyleyelim. Ayrıca, kararın yeterli gerekçelendirilmediği de söylenebilir. Bütün bunlar görüşümüzce sonuç olarak alınan kararın doğruluğunu ortadan kaldırmıyor. SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in kaynaklara dayalı temel eğitim kararını ayrıntılı bir şekilde gerekçelendirme ve önemini ortaya koyma önümüzdeki bir ortak görevdir.

** Yoldaş şöyle diyor:

> " Hedefimiz iktidar hedefi olduğuna göre deyip siyasi sorunların kavranmasının birincil olduğunu ileri sürmek demek 3. Enternasyonal'in dağılmasından bu yana hiçbir şey değişmemiştir demekle aynı anlamı taşıdığıdır.
>
> Sovyetler Birliği'nde sosyalist bir toplumun varlığı şartlarında, tüm dünya proletaryasının ve onların öznel güçleri olan komünist partilerin 3. Enternasyonal gibi bir santralda toplanmaları şartlarında Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm öğretisini Marksizm-Leninizmi kavramada çıkış noktası alınabileceği çok normal, doğru ve anlaşılabilen birşeydir."

Ondan sonra da, bugün, saydığı bu unsurların olmadığını belirtiyor; ve böyle bir durumda kolaycı anlayışlarla sorunların çözüleceğinin iddia edildiğini söylüyor. Yine aynı bağıntıda, Marksizm-Leninizm biliminin kavranmasının zor (bir "yöntem" -ne demekse?) olduğunu (Herhalde "en kolay" yollara itibar etmememiz için bunu hatırlatıyor. Ama SBKP(B) Merkez Komitesi tam da bu sorunu; "en kolay" sorununu da tartışıyor. Ve SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde eğitimin en kolay olduğunu belirtiyor) açıklıyor.

SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders temelinde bir eğitimin gerekçesi olarak "hedefimiz iktidar hedefidir" demek, akademizme karşı, komünist görevlerimizi hatırlatma bakımından bir anlamı olmakla beraber, tam doğru değildir. Ama bunu söylemekle, 3. Enternasyonal'in dağılmasından bu yana hiçbir şey değişmemiştir demenin eşdeğer olduğunu söylemek yanlıştır. Sanki yol-

daş için Komintern döneminde hedefimizin iktidar hedefi olması (bizim bilinç seviyemizden vs. bağımsız olarak) doğru; ama Komintern'in olmadığı bugünkü koşullarda yanlıştır. Yoldaş aynı mantıkla Komintern döneminde SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders aracılığıyla bir eğitimi çok normal; doğru ve anlaşılır bulmaktadır. Tabii bunun doğal karşıtı, bugünkü dönemde böyle bir eğitim çok anormal, doğru olmayan ve anlaşılır olmayan birşey olmaktadır.

Bizim için Dünya Komünist Hareketinin durumunun kötülüğü konusunda, varolan görevlerin değişik olduğu konusunda, görevlerimizin zorluğunun tespiti noktasında pek fazla bir problem yoktur. Bu konuya ilişkin görüşler değişik yerlerde, görülebildiği ölçüde ortaya konulmuştur. Burada tartışılacak şey, Marksizm-Leninizmi kavrama YÖNTEMİNE, bu değişikliklerin somut etkisinin ne olduğu vb.dir.

Dünya Komünist Hareketinin kötü durumu bugün öğrenme-kavrama metodumuzda Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanını çıkış noktası almamızı haklı kılmıyor mu? Bugün Komintern dağıtılmıştır; sosyalist sistemden geriye tecrübe-birikim dışında pek birşey kalmamıştır ama, çağımız hala değişmemiştir; proletaryanın çağdaki bilimi Marksizm-Leninizm hala geçerlidir, değişmemiştir; görev Marksizm-Leninizmi yeni bir aşamaya yükseltme vs. şeklinde bir görev değil, öncelikle VAROLAN MARKSİST-LENİNİST TEORİNİN (öncelikle de Sınıf Mücadelesi-Sosyalizm alanının) KAVRANILMAYA-ÖĞRENİLMEYE ÇALIŞILMASIDIR, ve buna bağlı olarak geliştirilme görevidir.

İŞTE BU GÖREV, Komintern varken de geçerli olan; yokken de geçerli olan DEĞİŞMEMİŞ bir görevdir. Bu noktada değişen şeyler, bu öğrenilen teoriye dayanarak çözülmesi hedeflenen sorunların <u>konuları-alanlarıdır</u>. Örneğin SBKP(B) Merkez Komitesi kararında gayet açık bir biçimde:

> *" SBKP(B) Merkez Komitesi kadrolarımızı Marksizm-Leninizmin teorisinin bilgisine sahip olmaksızın, Bolşevizmi kavramaksızın; teorik geriliklerini aşmaksızın sallanmak zorunda kalacakları gerçeğinden yola çıktı. ÇÜNKÜ (Bu gerek çelendirmeye özel dikkat çekmek istiyoruz -BN) SOSYALİST İNŞANIN HER ALANDAKİ DOĞRU YÖNETİMİ, pratikçilerin Marksist-Leninist teorinin temellerini kavramasını gerekli kılmaktadır, PRATİK FAALİYETTEKİ SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE TEORİNİN KILAVUZ ALINMASI KONUSUNDA YETKİNLEŞME GEREKLİDİR"*

demektedir.

Bu gerekçelendirme gayet açık bir biçimde, o günkü aktüel durumla, 1938 SSCB'sinin sosyalist inşa görevleriyle ilgilidir ve Merkez Komitesi kararının tüm gerekçeleri içinde TEK doğrudan PRATİĞE ilişkin gerekçedir. Onun dışında sayılan gerekçeler, değişebilir ideolojik-siyasi kutuplara yönelmekte ve genel teorik geriliği aşma amacını kapsamaktadır.

Bugün pratik bir sorun olarak inşa edilen sosyalizmin sorunlarının çözümü diye bir görev yoktur. Onun yerine başka görevler vardır. Dava budur.

Sorunu genel bir "değişiklik" gerekçesiyle açıklamaya çalışmak saçmadır. Bu değişikliğin içeriğini; bu içeriğin tartışılan konu üzerindeki etkilerini ortaya koymak gereklidir.

Örneğin, 1938 yılında Komintern vardır. Sonra Komintern yoktur. Ama buna karşılık 1938 yılında tek sosyalist anavatan SSCB vardır, ve Komintern'in olmadığı dönemde dünyanın 2/3'üne yakın kısmını kapsayan sosyalist dünya sistemi vardır. Bu da bir değişikliktir. Ve çok önemli bir değişiklikdir. Soruyu böyle "değişiklik" var-yok ikilemi ile boğmak, gerçek sorundan kaçmaktır.

> "... 3.Enternasyonal'in dağılmasından bu yana 'Dünya Komünist Hareketi' dediğimiz hareket bir arpa boyu ilerleyemediği gibi, elinde var olan bazı siperleri de burjuvazinin eline teslim etmek zorunda kalmasıdır" sözlerine gelince:

Eskiden hepimiz ortak olarak, Dünya Komünist Hareketinin M-L temelden uzaklaşmasının ve dağılmasının başlangıç kilometretaşı olarak, Stalin'in ölüm yıllarını almakta birleşiyorduk. Görünen, şimdi durum değişmeye başladı. Yoldaş tüm yazısında olduğu gibi, burada da başlangıç kilometretaşı olarak 3. Enternasyonal'in dağıtılmasına kadar geriye, yani Stalin'in son on yıllık yaşamının içine de girmeye başlıyor.

Çünkü ne de olsa yoldaş artık "Muhsin yoldaşın" Komintern'in dağıtılmasını yanlış bulmak zorunda olan yaklaşımına da katılmaktadır. (Böylece de baş tarafta 1942'nin ne olduğu üzerindeki olasılıklara biraz daha açıklık gelmiş oluyor. Çünkü Komintern 1943'te dağıtıldı. Herhalde bağ böyle kuruluyor.)

Biz, Komintern'in dağıtılmasının yanlışlığından yola çıkıldıktan sonra, bu noktaya gelinmesini "normal" buluyoruz. Bu yüzden bu nokta buradaki asıl problem değil.

Dünya Komünist Hareketinin bu kötü durumundan nasıl çıkılacağı sorununda yoldaş, "felsefeye" dönerek diye cevap veriyor. Bunlar bir dizi sorunu alt alta yığıp, durumu ne kadar kötü gösterirsek, felsefeye dönüş çağrımıza rağbet o kadar artar diye düşünüyorlar herhalde.

Dünya Komünist Hareketinin somut durumunun kötü olduğu olgudur. Sosyalist ülkelerdeki geriye dönüşlerin, devrim isteyen kitlelerdeki korkunç olumsuz ruh hali; Marksizm-Leninizm sempatizanları üzerindeki yıkıcı etkisi olgudur. Evet ama, bu durumdan çıkış yolu nedir?

Biz geriye dönüş sorununda önce şu noktadan çıkmak zorundayız: Geriye dönüş kaçınılmaz mıdır, bir anlamda kader midir? Yoksa geriye dönüşün sebebi, geriye dönenlerin MARKSİZM-LENİNİZMDEN UZAKLAŞMALARI İLE Mİ AÇIKLANACAKTIR? Biz gayet berrak olarak şöyle diyoruz: Örneğin 1917'den 1955'li yıllara kadar sosyalizm yolundan yürüyebilen bir Sovyetler Birliği'nin sonradan geriye dönüşünü, Kruşçevcilerin (gayet açık olarak ispatlanabilen) Marksizm-Leninizmden sapmaları ile açıklamak gereklidir.

Bugün biz geriye dönüşün tüm yanlarını teorik olarak açıklayabilecek durumda değiliz. Ama eğer Marksizm-Leninizme dayanılırsa, bunun açıklanabileceği; sebeplerin genişçe ortaya konulabileceği düşüncesindeyiz. Böyle bir durumda, "bu kötü ortamda" bile, çağrımız Marksizm-Leninizmi orijinal eserlerden inceleme, kavrama çağrısıdır. Bunu da gelişigüzel değil, örneğin SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'in kaynaklara dayalı eğitimi ile yapmaya yönelmek çağrısıdır. Bu çağrıya yoldaş, "basit", "kolay" diye burun kıvırsa da, doğru olan budur.

** "Gel gör ki, 2.Konferansta alınan Diyalektik Materyalist bakış açısından yoksun kararlar 'aramızda temel görüş ayrılığı olanlara dayanılmayacak' deyip gelişmesi içinde de — zaten çok az olan — aydınlar (onların kişisel vs. zaaflarından istifade ederek) zorlanıp kapı dışarı edilmesi, onlardan proletaryanın gelişmesi için istifade edileceği yerde, direk olmayan yollarla bir anlamda partiyi terketmesi için çabaların sarfedilmesi ne ile ve nasıl anlaşılır kılınabileceği düşündürücüdür."

"2.Konferansın Diyalektik Materyalist bakış açısından yoksun kararları" şeklinde bir genel değerlendirmenin de ispatı kendinden menkuldür.

Hangi aydının, hangi kişisel zaafından nasıl istifade edildiği de yoldaşın henüz bize açıklama zahmetinde bulunmadığı "meçhul"lerden bir başkasıdır.

İspatsız şeyler ve "meçhul"ler üzerinden sonuç bildirme metodu yoldaşın tüm yazısında olduğundan, artık kanıksadık. Buradaki esas problem, aydınlardan nasıl istifade edileceği meselesidir.

Örneğin Lenin ve Bolşevikler ile Menşevikler arasındaki ilk temel ayrılık da buna benzer bir konuda ortaya çıkmıştı. Bir parti üyesinin bir parti organında fiilen çalışıp çalışmayacağı meselesi ayrılık noktasını oluşturuyordu. Lenin ve Leninistler, bir parti hücresinde çalışmayı zorunlu buluyorlardı. Fakat Menşevikler bir yönüyle tam da yoldaşın düşündüğü gibi, aydınlardan yararlanabilme adına, aydınları ürkütmekten çekinerek, isteyen aydının parti organında çalışmadan üye olabilmesini mümkün kılan bir formülasyon önerdiler. Acaba terkedip giden "aydınların" gitmemesi için, bir parti organında çalışması yükümlülüğünü mü kaldırmamızı istiyor yoldaş? Çünkü, bilindiği gibi, Celal de "aydın"! kategorisinin içinde birisi. Ve hiçbir parti ve sempatizan hücresinde örgütsel çalışma yapmadan (ve pratiğe katılmadan) "komünist çalışma" (galiba doğrusu "akademist çalışma" olması gerekir!!) yapacağını; "çelişmesi olan konuda" inceleme yapacağını söylemişti. Süreli izin teklifimiz ve üzerinden pratik görevleri alma önerimiz bile "kendisinin ihtiyaç duyduğu zamanı" ona vermeye yetmedi! Çünkü kendisi tüm zamanını sözünü ettiği çelişmesi olan konuda incelemeye verme biçiminde bir "çalışma" istiyordu: Devrimci pratikle hiçbir şekilde "rahatsız" edilmeyen bir teorik çalışma!!

Yoldaş <u>bugün</u> "aydın" denilebilecek birçok unsurun örgütlü çalışmayı terketmesinde <u>ya da</u> devrimi terketmesinde tek sorumlu bizi görüp-gösteriyor.

Bu yaklaşım hiç de "diyalektik" değildir. Bugün aydınların partiyi <u>ya da</u> devrimi (ki esasında partiyi terk; örgütlü çalışmayı terk de, <u>bir anlamda</u> devrimci mücadeleden — <u>eski duruma göre</u> — geri çekilmedir) terkedişlerinin ÇOK SOMUT BİR OBJEKTİF KOŞUL ortamında olduğunu tespit etmek gereklidir. Bu, Türkiye'de devrimci mücadelenin çok azgın bir biçimde bastırılmış olması gerçeğidir.

Bunun aydınlar üzerinde nasıl yıkıcı bir etki yaratan objek-

tif koşul olduğunu teorik olarak öğrenebilmek için, Rusya'da "yenilgi dönemi" olarak adlandırılan dönemde Lenin'in; SBKP (B) Tarihi'nin söylediklerine bakmamız yeterlidir. Lenin bu dönemde aydınların parti saflarını "dalga dalga terkedişle - rinden" bahseder. Parti Tarihi'nde de şöyle denir:

> *" 1905 devriminin uğradığı yenilgi, devrimin 'yol arkadaşları' arasında bir çözülme ve yozlaşmaya yol açtı. Yoz ve soysuz eğilimler, aydınlar içinde ÖZELLİKLE güçlendi. Dev rim dalgasının kabardığı sıralarda burjuva kampından gelip harekete katılan 'yol arkadaşları', Karşı-Devrimci ge ricilik günlerinde Partiyi terk ettiler. Bazıları devri - min açık düşmanlarının saflarına katıldılar; diğerleri ha la ayakta kalabilen legal işçi derneklerinde mevzilenip, proletaryayı devrim yolundan saptırmak ve proletaryanın devrimci partisini gözden düşürmek gayretine giriştiler. Yol arkadaşları, devrimi terkederek gericiliğin gözüne gir meye ve Çarlıkla barış içinde yaşamaya çalıştılar..." (SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders, s.131) (abç)*

Burada aydınların partiyi terketmesinin objektif koşulu olarak, onların "kapı dışarı edilmesi için gayret sarfedilmesi" değil; devrimin yenilgisi ve bu yenilginin "özellikle aydınlar içinde" olumsuz etkisi tespit edilmektedir.

Aydınların tarihi rolü, işçi sınıfının kendilerine duyduğu ge reksinimi ortadan kaldırmaya yönelik; bilimi işçi sınıfına ta şıma ve böylece kendilerine bir aydın olarak duyulan zorunlu gereksinimin temelini ortadan kaldırma biçiminde özetlenebilecek bir roldür. Bu; "aydın" denilen insanlara proletarya - nın davası için verilmesi gereken önemi göstermeye yeter. Ama biz örgütsel yükümlülüklerden azat; pratik çalışmaların dışında, parti tüzüğünün dışında, bir çeşit imtiyazlı uygulama ile aydınları içimizde tutma durumunda değiliz. Doğru olan da bu değildir. Biz partili aydın istiyoruz.

Yoldaş genel olarak partiyi terkedişlerde ve özel olarak aydın terkedişlerinde, varolan koşulların etkisini hesaba katmaya bile gerek görmüyor.

** MYO'muzun, yani Bolşevik Partizan'ın, "bir nevi bürokra - tik bir kurumdan başka bir anlamı içermediği" tespiti, ayakları havada bir tespittir. Onda varolabilecek olan ve var o- lan (hattında ve tek tek makalelerinde) hatalar böyle GENEL OLUMSUZ bir değerlendirmeyi haklı kılmıyor.

Bu bağıntıdaki değerlendirmelerde yoldaşın korkunç küçümseyi ciliği her kelimede açığa çıkıyor. Onun için,"oportünist-revizyonist cephe" bölümünde söylenen şu ya da bu yazı veya birçok yazı değildir hatalı olan; bu bölüm içindekilerin hep si "laf kalabalığı"dır. Elbette Bolşevik Partizan'ın dışımız daki gruplardan "önemli ölçüde bir farkı olmayan" bir çizgi-si varsa, söylenenler ancak "bazı genel sözler" ve detaylar-daki laf kalabalığı olabilir!!

Sorun "bazı aydınlar" sorunu oldu mu, onların partiyi terke-dişlerinin bile TEK gerekçesi, bizim onları dışarı atma çaba mız olarak gösteriliyor; onların bu olaydaki "hatası", en faz la, parantez içinde belirtilmeye değer bulunarak, "(onların kişisel vs. zaafları..)" şeklinde, gayet ölçülü ve ayırımcı! olarak yapılıyor. Ama sorun parti oldu mu; sorun partinin çiz gisi oldu mu, parti ve parti çizgisini savunanlar oldu mu, toptancılık-ispatsız iddiacılık peşpeşe geliyor: "Diğer grup lardan önemli ölçüde farkı olmayan" parti çizgisi; bir nevi bürokratik kurum; "parti çizgisinin kahraman (ünlemli anla - mında) savunucuları" vb.

Bunların ötesinde, onun bu yaklaşımı salt "bize" karşı da de ğil. Dünya Komünist Hareketinin geçmişine karşı da aynı top-tancı-genelci (ispatsız) tutum sürdürülüyor: "Komintern son-rası dönemden sonra", "o günden bugüne kadar, benim bilebil-diğim, diyalektik olarak düşünce yöntemi ne kullanılıyor, ne de kullanılması için bir çaba sarfediliyor"; "..birtakım ki-şiler, yani kendilerine Marksist-Leninist sıfatı takanlar.." (bununla Mao kastediliyor); "3.Enternasyonal'in dağılmasın - dan bu yana Dünya Komünist Hareketi dediğimiz hareket bir ar pa boyu ilerleyemedi." (Bununla da Stalin'in yaşamının son on yılı — en azından şimdilik — önümüze problem olarak konulu - yor. Tabii bu arada, 1943'te dağıtılan Komintern'den sonra, İkinci Dünya Savaşı sonrası nasıl olup da Sovyetler Birliği-nin dışında, dünyanın 2/3'üne yakın kısmında "sosyalist sis-temin" ortaya çıktığı; bunun nasıl bir "yerinde sayma" ya da nasıl bir "arpa boyundan küçük" gelişme olduğu da, birçokşey gibi, yine yoldaşın beyin derinliklerinin içinde meçhul kalı yor.)

Tüm bu şeyler, onun aydın değil, gerçekte devrimin yenilgisi ortamında eski kararlılıklarını terkeden; örgütsüzlük safına geçen unsurlar lehine nasıl bir tekyanlılığın girdabında ol-duğunu göstermeye yeter.

** Yoldaş, doğrulara ulaşmak isteyen yoldaşların görüşleri - nin dar çerçeve içine, ve ayrıca ya altı ay ya da bir yıl sonra açıldığını; herşeyin sıcağı sıcağına olması gerektiğini; bu tavırların aydınların rolünü sıfıra indirmek olduğu - nu; kamuoyu önünde anında açarak tartışmaya karşı olunduğunu vb. söylüyor.

Burada da yoldaşın meşhur tekyanlılığı ve ispatsız iddiacılı ğı konuşuyor.

Önce, bizim gerek devrimci kamuoyu önünde ideolojik mücadele konusunda; gerekse sıcağı sıcağına mücadele yürütebilme konu sunda, geçmişte de, şimdi de birçok hatamız olmuştur. Olmaktadır da. Bu hatalara dikkat çekilmesi, onların eleştirilmesi, tekrarlanmaması için çalışılması görevdir. Biz bunlar üzerine tartışmaya karşı değiliz.

Ama yoldaşın söylediği bunlar değildir; bunların ötesinde şey lerdir. Onun yukarda özetlediğimiz görüşleri her noktada yan lış, ispatsız, zararlıdır.

Biz bütün görüşleri "dar çerçeve" içinde tutmadık. Biz tüm ya zıları ya altı aylar ya da bir yıl geciktirerek yayınlamadık. Biz herşeyi "soğutmadık". Kamuoyu önünde tartışmaya karşı ol duğumuz iddiası; aydınların rolünü sıfıra indirdiğimiz iddia sı, ancak gözünü tüm yayınlarımıza, söylediklerimize kapayan ve kendi ruh dünyası içinde yaşayan birisi için değer taşıya bilir.

Bizim açımızdan yoldaşın buradaki hataları şu noktalardan da kaynaklanıyor.

Yoldaşın dar çerçeve dediği şey, gerçekte yapılması zorunlu olan parti içi ile parti dışı ayırımına bağlı "parti içi"(ve çevresi)dir. O bu ayırımın yapılmasını uygun bulmuyor. Neden, hangi gerekçeyle? O bunu açıkladığında, tartışabiliriz.

Biz hem genel anlamda, ve hem de ideolojik-siyasi sorunların tartışılması bağıntısında, böyle bir ayırımı doğru buluyoruz. Bazı tartışmalar (salt örgütsel değil!!) parti içinde de yürütülebilir. Bunu demek, tüm tartışmalar parti içinde yürütü lür demek değildir. SBKP(B)'in de parti içi tartışma organı vardır. Bu parti içi organ; PARTİ İÇİNE AİT bir organdır. Bu bakımdan SBKP(B)'de de parti içinde yürüyen tartışmalar da vardır. Bu yüzden sorunu; parti içinde mi - parti dışında mı tartışma biçiminde koymak zararlıdır. Sorun, çeşitli tartış-

maların iki düzeyde de yürütülebileceğini tespit edip; somut tartışmaktır.

Yoldaşın "parti içine" karşı bu allerjisinin sebebi nedir?

"Sıcağı sıcağına tartışma" meselesinde, başka şeylere daya - nan hatalarımızın yanında, bu nokta bugün bizim açımızdan ön celikle kapasite meselesidir. Bizim gücümüz sınırlı bir güç- tür. Bu sınırlı güç, bazı "aydınlarımızın" partiyi terketme- siyle de yüklenilmesi gereken yeni görevlere bölünen sınırlı bir güçtür. İdeolojik mücadelede ideal olanı, herhangi bir gö rüşü cevapsız değil, cevabıyla birlikte yayınlamadır. Bunda ise bugün kapasite meselesi önemli bir rol oynamaktadır.

Bunu isteyen bir gerekçe olarak kabul etmeyebilir. İsteyen, sınıf mücadelesi dışımızda da yürüyor; küçük burjuvalar da yü rütüyor; biz daha büyük!!! meselelerle uğraşalım, diye düşü- nebilir. Ama söylediğimiz şeyi tespit etmek, bir gerçeği tes pit etmektir!

Kamuoyu önünde tartışma meselesine gelince, bugün bizim yü- rüttüğümüz yoğunlukta, önemde ve genişlikte, dışımızdaki hiç bir grubun kamuoyu önünde bir tartışma yürütmediğini, dost - düşman olgu olarak tespit etmek zorundadır. Bunu yoldaş da tespit etmek zorundadır. Tespit etmesi de pek zor olmasa ge- rektir.

Bolşevik Partizan'ın toplam 13 sayısı; 10 kadar Bolşevik Par tizan Özel Sayısı; 6 sayı Bolşevik (Konferans tutanakları; 1 Mayıs tartışma belgeleri vs. bir yana) toparlanır incelenir- se; kamuoyu önünde ideolojik-siyasi sorunların tartışılması- na karşı olduğumuz iddiasının nasıl çürük olduğunu herkes tes pit edebilir. Bunun yetersizliği tartışılabilir. Ama yolda - şın söylediği bu değil; bizim kamuoyu önünde tartışmaya kar- şı olduğumuz iddiasıdır. Bugün bu tartışmaya fiilen katılan kamuoyunun dar ve az ilgili oluşu, doğrudan bizim bir hatamı za bağlı değildir. İçinde bulunduğumuz dönem, kitlelerin si- yasete karşı bir bakıma doyduğu; siyasi tartışmaları eski is tek ve şevkle yürütemediği bir dönemdir. Bunu görmek gerekli dir.

** Yoldaş yukarıdaki iddialarını sıraladıktan sonra, "işçile rin isyan edip muhalefet oluşturmalarından"; ve bunların "parti dışına itildiğinden" bahsediyor. Ve bu arada bizim bu

işçilerin muhalefetine karşı koymamızın, proletarya partisiyle bir bağımızın olmadığının göstergesi olduğu anlamında sözleri "arada" ekleyiveriyor.

Burada isyan kelimesi ile devrimci atılım ruhu arasında bağ kurulmak isteniyor herhalde. Ama her isyan doğru; olumlu değildir. Bu sebeple, yoldaş bu isyanın gerçekte NEYE KARŞI yöneldiğini de açıklama zahmetine katlanmalıydı. O, isyana gerekçe olarak, yukarda aktardığımız şeyleri kastedip, "bu duruma karşı" diyor. Ama biz onun bu durum dediği şeyin hiç de isyanı (eleştirmeme anlamında değil) haklı kılmadığını açıklamıştık. Onların isyanının gerçek sebebi, "örgütlülük zincirine";böyle bir dönemde aydınlar için, ya da "aydın" kafalı "kol emekçileri" için sıkıcı bir cendere olan örgütlülüğe karşı bir başkaldırıştır ve komünistler için olumlu bir isyan değildir. Bilindiği gibi, Spartakus önderlerinden T, çalıştığı tek parti örgütünü terkedip gittiği halde, partiyi terketmediğini ileri sürmüştü. Bunun dayandığı tek mantık; örgütlü olmadan da partili olabileceği şeklindeki, Menşeviklerin RSDİP İkinci Kongresinde savunduğu tez olabilir ancak.

Yoldaş sonunda, bu örneklere rağmen "uyanılmamasına" hiddetleniyor. Öyle ya; parti çoğunluğu, parti taraftarlarının çoğunluğu uyuyor; bir uyanık yoldaş kaldı. Yoldaş uyuyanlara olduğu kadar, biraz da peşlerinden yürümeye kalkıştığı Celal / Muhsin ve diğer "isyancı" isyankarlara hiddetlense iyi ederdi. Çünkü uyuyanların olduğu bir yerde, uyanıkların sorumluluğu daha büyüktür ve uyuyanları uyarmak yükümlülüğü onlardadır. Fakat işin garipliği şurada ki, bu çok komünist uyanıklar, kendilerinin uyandığı gün, diğerlerini uyuyor bırakıp kelimenin tam anlamıyla KAÇMIŞLAR; o güne kadar birlikte mücadele ettikleri mücadele arkadaşlarını bu "işe yaramaz parti" içinde, yanan alevlerin arasında ölüme terkedip, kendilerini kurtarmışlardır. Bunların mücadele etmelerinin imkanı varken; bu imkanın olmadığını ispatlamadan, yazılarını yazdıktan bir iki ay sonra soluğu örgüt dışında almaları hangi komünist mücadele ruhuyla; hangi diğerlerini uyandırma-kazanma komünist sorumlulukla bağdaşıyor?!

Çok tekyanlı yoldaş, biraz da işin burasına yönelmeli; ve hiç olmazsa hataları ortaya koymada tekyanlı bağnazlığı terketmelidir. Bu hatayı görmediği ve göstermediği sürece kendisinin parti içinde mücadele yürütüp yürütmeyeceği; gayet açık bir sorun olarak gündeme gelmektedir!

** "Bu kısa, genel (Hem de çok genel! -BN), ama bizzat kendisini pratikte ispat etmiş (Belki o kendisini ispat etmiştir, ama problem onu bize yoldaşın ispat etmesi idi!!-BN) olgular bizlere neyi göstermektedir? İnşaya yöneldiğimiz veya yöneldik dediğimiz partinin bir proletarya partisi olamayacağını, bir proleter partisinin inşa temelleri olamayacağını göstermektedir..."

Böylece, işin sonuna varıyoruz. Neyiz biz? Çizgisi genelde diğerlerinden ayrı olmayan, temelde diğer oportünist örgütlerle bir olan bir örgütüz. Yoldaşın söylediklerinin başka bir anlamı yoktur. Eğer bu iyi düşünülmüş; parlak bir laf olsun diye söylenilmemiş bir tespit ise, şunu açıkça ortaya koymamız gereklidir ki, yoldaş AÇISINDAN, onun bizim içimizde örgütlü günleri artık sayılıdır. Onun için, artık neden bir diğer örgütte değil de bizde örgütlü olduğu problemdir. Çünkü temelde fark yoktur.

Biz şimdilik böyle bir tespiti (bu tespit yazıda üstelik bu yönde tek tespit de değildir) fazla düşünülmeyen; aceleci - toptancı bir tespit olarak değerlendirmek istiyoruz. (Bunu da yoldaşın "nitel geri" durumundan ve söylediği bazı şeylerden çıkarak yapıyoruz.)

Örneğin yoldaş yukarda aktardığımız şeyleri söyledikten sonra, bizim proletarya partisi inşa etmeye yönelmediğimizin GEREKÇESİNİ, "ÇÜNKÜ" diyerek, eğitimde Sınıf Mücadelesi-Sosyalizmden yola çıkmamıza bağlamaktadır öncelikle. Eğer bu konu da yaptığımız açıklamalar yoldaşı ikna edebilirse, o zaman normal olarak ilk tespitini değiştirmesi gereklidir.

** Spartakus ayrılığıyla ilgili, onların görüşlerine karşı mücadele meselesinde şöyle deniyor:

" -T'ler ayrılmış, onların görüşleri mi çürütülmüş, hayır. 'İşte bir görev verilmiş de onu yaparken ayakları titremiş' bilmem neler olmuş neler, bunların hepsi de BP'lerde yazılmış çizilmiştir."

Şimdi, diyelim ki Spartakus'un görüşlerini çürütemedik. Bu mümkündür. (Ama tabii bu bile gayet genel ispatsız söyleniyor.) Tartışabiliriz. Burada dikkat çekmek istediğimiz esas nokta, yoldaşın "bilmem ne" diye bıkkınlıkla, adeta tiksinti ile sözettiği noktadır. Nedir bu nokta? T'ye görev verilmiş de, onun bacakları titremiş vs.!

Şimdi gerçek durumun ne olduğuna bakalım.

Yoldaşın atıfta bulunduğu yazı, Bolşevik Partizan'ın 5/6. sayılarında yayınlandı. Başlığı da "'Muhalefet' ya da geçici yol arkadaşları üzerine" idi. Bu yazı BP sayfaları ile toplam 13 sayfa kadardı. Bunun da ara başlıklara göre dökümü şöyleydi:

"Muhalefetin ortaya çıkışı": Gelişmelerin anlatıldığı bu bölüm: 2 sayfa.

"Muhalefetin platformu": Özsel görüşlerinin ele alındığı bölüm: tam 5 sayfa.

"Muhalefetin yöntemleri": Önemli yöntem hatalarının eleştirildiği bölüm: 1,5 sayfa.

"Muhalefetin geçmişi ve parti içindeki ideolojik mücadelesi": 1 sayfa.

"Muhalefetin ortaya çıktığı ortam, muhalefetin ideolojik ve sınıfsal kökü": yarım sayfa.

"Muhalefetin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde bizim hatalarımız": 1,5 sayfa.

"Sonuç": 1/3 sayfa.

Muhalefetin yazılarının dökümü: 1,5 sayfa.

İşte durum budur. Yoldaşın "ayakları titrediği yazıldı" dediği yere gelince, o bölüm "Muhalefetin geçmişi ve parti içindeki ideolojik mücadelesi" bölümünün içinde, T'nin birçok yönden tanıtıldığı kısımda, bir bağıntıda söylenilen birşeydir.

Yoldaş tüm bu yazıyı okumuş ve fakat burada Spartakus'un görüşlerinin çürütülebildiği bir yer görmediği gibi; tüm yazıyı T hakkında söylenilen bu bilgi ile eşitlemiştir. Bu korkunç bir tekyanlılıktır.

Ayrıca buradaki esas sorun bu tekyanlılık da değildir. Görüldüğü gibi, tekyanlılıkları somut verilere dayanarak aşmak bir ölçüde kolaydır. Buradaki esas sorun, ağırlığı çok açık bir biçimde görüşlerinin eleştirisine verilen bir yazıda, parti kurtarma amacıyla ortaya çıkmış bir muhalefetin önderliğini üstlenen bir kişinin kişisel yapısıyla da ilgili birşey söylemenin yoldaş için "tiksindirici" bir özellik taşıması olayıdır. Bu yaklaşım, kelimenin kötü anlamında tam teori düşkünü; komünistlerin kişisel özelliklerini tümüyle bir yana bırakan; onun üzerinde tartışmayı tiksinti verici birşey ola-

rak değerlendiren "aydın" kafasının yaklaşımıdır.

Komünistlerle, komünist olmayanların bir kişiye yaklaşımları birisinin kişisel özelliği dikkate alması; ama diğerinin almaması biçiminde değildir. Oportünistler, ideolojik mücadele de kişisel özelliği; kişisel istek ya da niyetleri, tüm mücadelelerinin merkezine yerleştirir; ideolojik mücadeleyi onu süsleyen; tamamlayan bir ayrıntı kabul eder; ve böyle de uygularlar. FARK buradadır. Komünistler, ideolojik mücadelede MERKEZE gayet açık bir biçimde ileri sürülmüş tezleri-görüşleri koyar; ama kişisel unsuru da TAMAMEN BİR KENARA atmaz - lar. Anlaşılan yoldaş bizim bu noktayı tamamen bir kenara at mamızı istiyor. Bu istek komünist bir istek değildir.

** "Bu şartlarda bir durum kalıyor geriye, o da birtakım küçük burjuva kurumu olduğunu gösteriyor parti çizgisi yöne ticilerinin bize. Ben başkasını bulamıyorum."

Yoldaş bula bula, parti yönetiminin küçük burjuva; yönetim kurumu Merkez Komitesinin de "küçük burjuva kurumu" olduğu anlamına gelen tespit yapıyor. Bunun üzerinde değişik yerlerde durduğumuzdan, burada bunu tespit edip geçiyoruz. Yalnız, eğer bizim söylediklerimize önyargısız, daha objektif olarak yaklaşırsa, belki başka bir sonucu bulabileceğini hatırlat - mak istiyoruz.

** Yoldaş yazısının sonuna doğru, parti çizgisinin durumunun Engels'ten aktardığı parçada olduğu gibi olduğunu söylü - yor. Engels'ten aktardığı şey ise, burjuvazinin de bir dönem devrimci olduğu vs. temelinde bir alıntıdır. Yoldaş, bizim oportünistlerle çok açık bir biçimde bugün, devrim mi - reform mu ikilemi içinde devrimi savunarak onlardan ayrıldığımızı söyleyeceğimiz ihtimaline karşı, Engels'in, burjuvazinin de bir dönem devrimci olduğuna ait sözleriyle karşılık veriyor. Yani, devrimi savunsanız da, burjuvasınız demeye getiriyor.

Ne büyük siyasi değerlendirme?! Ne derin yoldaşlık hissi?!

O bununla da kalmıyor; imalı biçimde de, bizim proleter devrimini laf olarak savunduğumuzu, amacımızın kariyer ve grup çıkarımızı korumak olduğunu; proleter devrimini hayata uygulamaktan öcü gibi korktuğumuzu söylemeye getiriyor.

Bizim bunlara söyleyecek pek birşeyimiz yok. Söyleyecek lafımız olmadığı için değil ama, bu kadar ispatsız iddianın an-

cak birer iftira olarak değerlendirilmesi gerektiği için. Bu kafayla bir yere varılamaz. Bizim yoldaştan istediğimiz bu kafayı değiştirmesidir.

** "Ben son olarak şunları yazıma ilave edip bu konuyu burda bitirmek istiyorum, parti çizgisi 'baba'lık rolünü bırakıp dünyaya gözünü açıp gelen seslere biraz kulak vermelidir, küçük burjuvaziyi çöküşten kimse kurtaramamıştır proleter saflarına ve onun bilimine sarılmalıdır proletaryanın dünyayı değiştirmesinde ona yol göstermelidir, bu işi kendisi beceremiyorsa becerebilecek olanlara işi bırakmalıdır, yoksa bu gidişin sonu yoktur.

Ben burada bir kol emekçisi olarak az bilgimle bunları görebiliyorum, görevi bu olan aydınlar sorunlar üzerinde iyi düşünmelidirler olayları ve maddeleri iyi değerlendirip bunlar arasındaki ilişkiler ve çelişkiler iyi görülmelidir, eski tüfekler geri tepmektedir onları terk etmelidirler, yoksa bu gidişin sonu yoktur."

Parti çizgisinin babalık gibi bir rolü; parti çizgisinin çok sayıda yorumunun olduğu şartlarda anlamı vardır. Söylenmek istenen, Merkez Komitesinin değişik görüşlere karşı aktif ideolojik mücadele yürütmesi; yanlışlara tavır alması ise, bu noktada belli bir noktaya kadar eleştiri haklıdır. Biz de katılırız. Ama genel olarak Merkez Komitesi yanlış bulduğu şeylere tavır takınmakta; ideolojik mücadele yürütmektedir. Eğer Celal ve Muhsin bağıntısında onların yazılarına tavır almadığı anlamda söyleniyorsa, bu doğrudur. Bu konuda şimdi tavır takınılmıştır.

"Küçük burjuvaziyi çöküşten kimse kurtaramamıştır, proleter saflarına ve onun bilimine sarılınmalıdır, proletaryanın dünyayı değiştirmesinde ona yol göstermelidir" şeklindeki genel teze biz de katılıyoruz.

Ama herhalde yoldaş bu lafları bizim için söylüyor. Çünkü cümlesini "bu işi kendisi beceremiyorsa becerebilecek olanlara işi bırakmalıdır, yoksa bu işin sonu yoktur" diye tamamlıyor.

Bu konuda diyeceğimiz şudur. Önümüzde demokratik bir toplantı (konferans) vardır. Konferansta Merkez Komitesinin çalışmaları değerlendirilir; yeni bir Merkez Komitesi seçimi yapılır. Bunu parti üyeleri yapar; aralarından seçtikleri temsilciler yapar. "Bu iş bırakma işi" konferansta olacaktır.

Ama biz Merkez Komitesinden, Kongre öncesi bu işi "bırakması nı" talep etsek bile, bu işi "becerebilecek" olanlar içinde (sorun kafa yapısı ise) yer alan bizim değerli aydınlarımız çoktan köşeyi dönmüş durumdalar. Yoldaş doğru olmak için,Merkez komitesinin işi bırakması talebine; köşeyi dönmüş aydınlarımızın köşeyi dönmemesi talebini eklemeli; partiye sahip çıkıp, partiyi "sonu olan bir yere" götürmeleri için mücadele etmelerini istemeliydi. Bunu istemeden, Merkez Komitesinden görevi terketmesini istemek, bir bakıma, partiyi dağınık lıkla yüzyüze getirme önerisidir. Çünkü yoldaş için zaten parti çoğunluğu "uyumaktadır". O zaman bu görevi "uyanık" olup, köşeyi dönmüşlerin dışında kim üstlenecek?

Eski tüfeklerin geri tepmesi meselesine gelince: Yoldaş bunu nla, partiye eskiden beri hizmet eden, bu anlamda "eski" o lanları kastetmektedir herhalde. Bu eskilerin eski yanlışlarının, yanlış anlayışlarının çeşitli durumlarda zaman zaman nüksetmesi; vs. mümkündür. Düşünceler, alışkanlıklar bir anda cerrahi müdahale ile kesilmiş gibi koparılamaz. Bunun için, eskilere de yardımcı olmak, denetlemek, eleştirmek görevdir. Onların yöneticiliklerinin sona erdirilmesi için de meşru yol seçim yoludur. Bu konferans bizde olacaktır. Fakat muhalefet denilen değerli! aydınlarımızda, konferansa kadar sabırla mü cadele gibi bir özellik yoktur. Bu yüzden, yoldaş önce onlara parti içinde mücadele yürütmeleri konusunda talep getir - meli idi. Ama o burada da bir tek yanı, bir tek şeyi görüyor.

O ayrıca, eski tüfekler üzerine açıklamasıyla, esas derdinin genel olarak aydınlar vs. olmadığını da açıklamış oluyor. Çün kü bu eski tüfeklerin içinde de açıktır ki aydınlar ağırlıktadır. O zaman yoldaşın "aydınları", Celal, Muhsin gibi, yazılarını yazdıktan birkaç ay sonra köşeyi dönen; köşeyi dönmede de, genel çizgimizi eleştirmedikleri bir ortamda, 12 Eylül bildirimizi dağıtmamak için acele eden, akademist kafalı eski yol arkadaşlarımızdan başkası değildir. Yoldaş genel "ay dın" laflarını terkedip, somut konuşma doğru tavrını takınmalıdır.

Yoldaşın kendisinin bir kol emekçisi olduğunu hatırlatma özel gereğini duymasının anlamı ise, ancak kol emekçiliğinin anlamı üzerinde sağlam bir görüş varsa doğru değerlendirilebilir.

Bizim davamız işçi sınıfının davasıdır. Ama işçi sınıfı yekpare değildir. İşçi sınıfının içinde birçok düşünce, akım ci

rit atmaktadır. Bunların bugün çoğunluğu, içinde bulundukları üretim ilişkileri açısından işçi sınıfı, kol emekçisi, proletarya değerlendirmesi içindedirler ama, KAFA YAPISI olarak proleter olmayan düşüncelerle doludurlar. Biz parti örgütü açısından soruna genel "aydın" diye yaklaşmadığımız gibi, genel "kol emekçisi" diye de yaklaşamayız. Özel durumlarda kol emekçisi tercih sebebimiz olur. Ama sorun yaklaşım; ideoloji tercihi olunca, "kol emekçiliğinin" de bir yana atılmasından çekinmeyiz.

Biz de sonuç olarak yoldaşa diyoruz ki; bir kol emekçisi olarak BU KAFA YAPISIYLA gidişinin SONU YOKTUR; oturup yeniden değerlendirmeli; kafa yapını kol emekçisi olma özelliğinle uyumlu hale getirerek, birlikte mücadelemizi güçlendirmelisin.

Mart 1984

BAZI YAZILARIN YAYINLANMASIYLA İLGİLİ BİR AÇIKLAMA'DAN

Marksizm-Leninizmin kavranmasında izlenmesi gereken yöntem üzerine adlı yazıda ise, şimdilik şu başlıca noktalarda tavır takınmayı doğru buluyorum.

Birinci aşama mı, yoksa Plehanov dönemi mi sorununda, cevabi taslak yazımda, sorun somut olarak fazla genişçe ele alınmıyor. Yoldaşın, içinde bulunduğumuz dönemi "Plehanov dönemi" olarak gördüğünü, bizim ise Lenin-Stalin'e bağlı olarak birinci aşamada bulunduğumuzun tespit edilmesi gerektiğini(Plehanov dönemi denilen dönemin belli görevlerinin belli ölçülerde şu anda bizim de görevlerimiz olduğunu belirterek) söylüyorum.

Sorun, kuşkusuz aynı zamanda isim sorunudur, eğer isim belli bir özü temsil ediyor ve isim anılınca o öz anlaşılıyorsa.Fakat buna rağmen tartışmanın daha iyi yürümesi, kafaların daha iyi açılması, problemlerimizin daha iyi açığa çıkması gibi sebeplerle, sorunun ne anlamda benziyor, ne anlamda benzemiyor yönüne ağırlık verilmesi doğru olacaktı.

Bugün, Marksizm-Leninizmin en temel ilkelerinin üzerinin küllendirilmiş olması, modern revizyonizmin egemenliği, vb. şartlarında, teorik çalışma tayin edici, çok önemli bir görev durumundadır. İşçi sınıfının fiili öncüleri ile temasımız yok denecek kadar azdır. Bunlar, bulunduğumuz durumun, Plehanov dönemi ile olan bazı benzer yönleridir.

Ama madalyonun bir de öte yüzü var.

Bugün Marksizm-Leninizm, örneğin Rusya'da Plehanov dönemiyle karşılaştırılamayacak ölçüde bir yaygınlığa, etkiye, prestije sahip durumdadır.

Partiler ve partileşme olayı o dönemden çok daha yaygındır.

Gerek "bizim" geçmişimizde, gerekse Dünya Komünist Hareketinin geçmişinde, o dönem ile karşılaştırılamaz olan deney ve teori birikimi vardır.

Sorun, o gün olduğu gibi, Marksizmin Leninizm aşamasına yük-
x seltilmesinin gerekli olduğu dönemin sorunlarından da çok ö-

nemli ölçüde başkadır. Bugün asıl sorun, Marksizm-Leninizmi yeni bir aşamaya yükseltmek değil, öğrenmek ve uygulamaktır.

(Burada bir problem olarak görünmesi mümkün olan bir noktaya da dikkat çekmek belki yerinde olur: Stalin parti inşasının aşamalarını, belli bir şekilde rakamlar ile periyodlaştırı - yor. Lenin'de ise şu ana kadar okuduğumuz sınırlı şeylerde Stalin'dekine benzer temelde bir tarihleme yok.

Kuşkusuz aşamalar bıçakla kesilmiş gibi birbirinden ayrı değildir. Ama yine de ayrıdır. Anlayabildiğim kadarıyla, Lenin bu ayırımları siyasi görevlere bağlı olarak yapıyor. Ayrıca, bu konu üzerinde özel olarak yazı yazanın Stalin olmuş olmasını da, onun tarihlerle ayırması konusunda dikkate almak ge rekli. Stalin bu özel konulu yazılarında geriye dönüp, belir li siyasal perspektiflerin ne zaman başlayıp, ne zaman kapan dığını inceleyerek, bu tarihlemeyi yapmış olabilir.

Bu konu "problem" olarak ortaya çıkarsa daha tartışılabilir.)

Ayrıca cevabi taslakta "Felsefe ise zaten Tarih'in hamurudur" şeklinde bir ifade yerine, Diyalektik Materyalizmin SBKP (B) Tarihi - Kısa Ders'in temeli olduğu bu kelimelerle açık olarak ifade edilse doğru olurdu.

Görüldüğü kadarıyla sözkonusu yazıda "felsefe nedir?" gibi bir tartışmaya açık zemin vardı. Öyle bir ortamda, anlatmak istenilen şeyi yukarıdaki kelimelerle anlatmak doğru idi.

Ayrıca şunu da eklemek gerekli: SBKP(B) Tarihi - Kısa Ders'te özel olarak, Diyalektik ve Tarihi Materyalizm, teorik olarak Stalin tarafından konulmuştur. Tarih'te Lenin'in "teorik temel" olarak adlandırılan "Materyalizm ve Ampiriokritisizm" adlı eseri de belli bir şekilde incelenecektir.

R. Bahdiyar

(5/6 Mayıs 1983)

14 Temmuz 1983